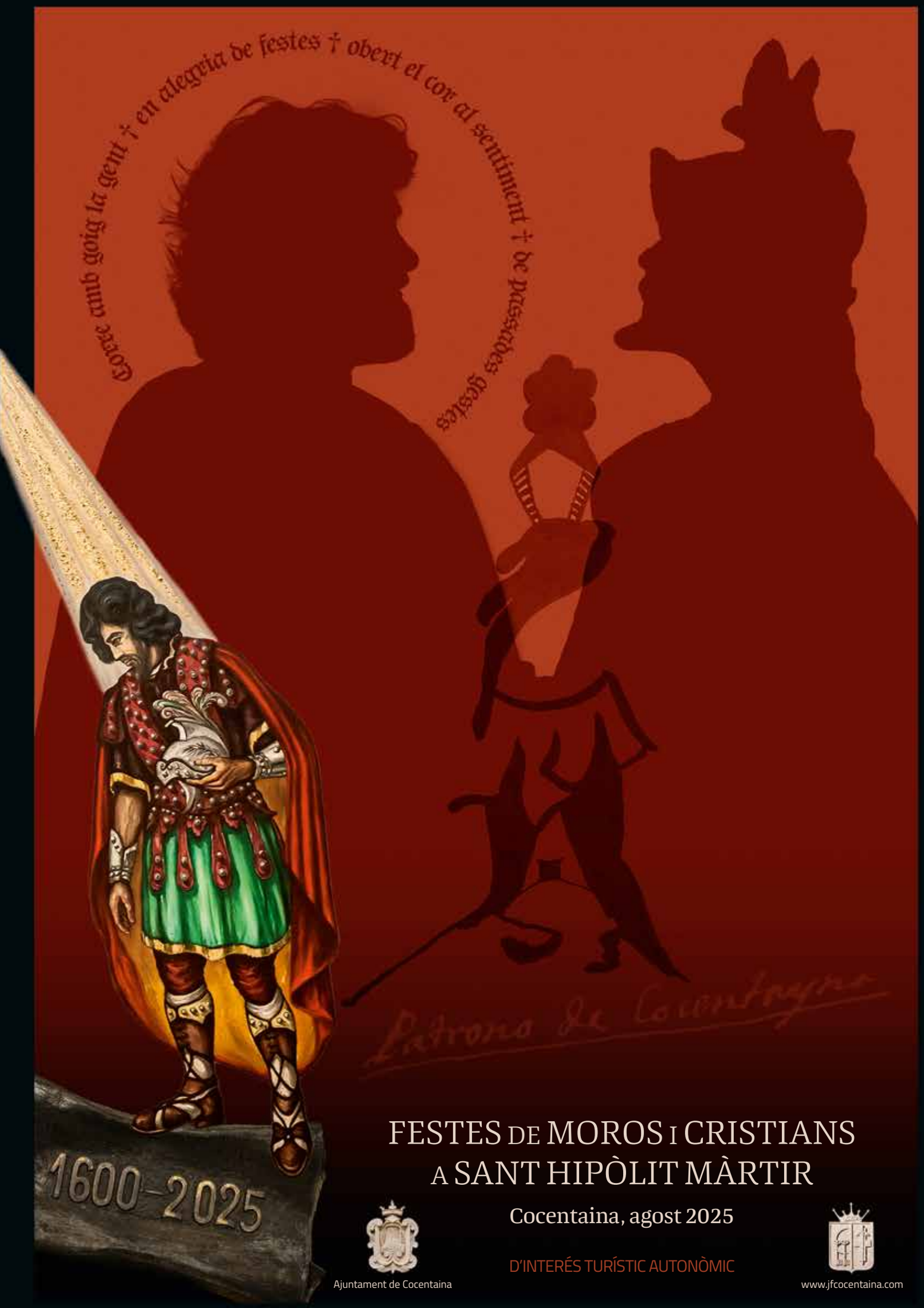

FESTES DE MOROS I CRISTIANS A SANT HIPÒLIT MÀRTIR

Cocentaina, agost 2025

D'INTERÉS TURÍSTIC AUTONÒMIC

Ajuntament de Cocentaina

www.jfcocentaina.com

jmoltó

ACABADOS / TINTURA / ESTAMPACION / DIGITAL

GLOBAL ORGANIC TEXTILE STANDARD · GOTS ·
ORGANIC
Certified by ICEA [2020-046]

PREMIOS
PRINCIPE FELIPE
A LA
EXCELENCIA
EMPRESARIAL

Global Recycled Standard
©TextileExchange
Certified by ICEA GR0469

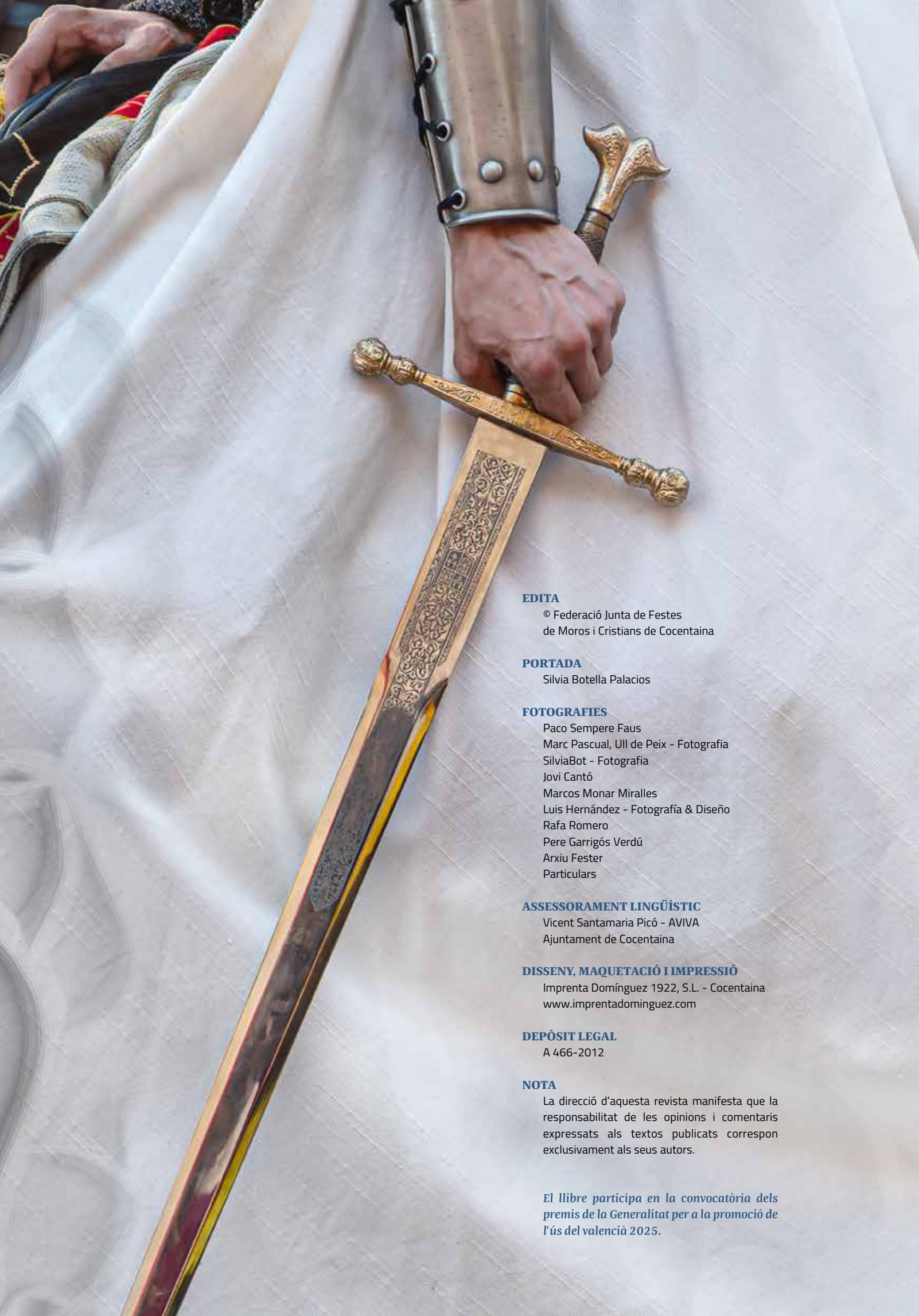
OEKO-TEX®
CONFIDENCE IN TEXTILES
STANDARD 100
2011OK0309 AITEX
Control de sustancias nocivas.
www.oeko-tex.com/standard100

PROGRAMA REVISTA DE FESTES

MOROS I CRISTIANS

COCENTAINA • AGOST 2025

EDITA
© Federació Junta de Festes
de Moros i Cristians de Cocentaina

PORTADA
Silvia Botella Palacios

FOTOGRAFIES
Paco Sempere Faus
Marc Pascual, Ull de Peix - Fotografia
SilviaBot - Fotografia
Jovi Cantó
Marcos Monar Miralles
Luis Hernández - Fotografía & Diseño
Rafa Romero
Pere Garrigós Verdú
Arxiu Fester
Particulars

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC
Vicent Santamaria Picó - AVIVA
Ajuntament de Cocentaina

DISSENY, MAQUETACIÓ I IMPRESSIÓ
Imprenta Domínguez 1922, S.L. - Cocentaina
www.imprentadominguez.com

DEPÒSIT LEGAL
A 466-2012

NOTA

La direcció d'aquesta revista manifesta que la responsabilitat de les opinions i comentaris expressats als textos publicats correspon exclusivament als seus autors.

El llibre participa en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la promoció de l'ús del valencià 2025.

SUMARI

5 **EDITORIAL**
7 **SS. MAJESTATS REIS D'ESPANYA**
8 **SALUDA PRESIDENT DE LA GENERALITAT VALENCIANA.** Carlos Mazón Guixot
9 **SALUDA PRESIDENT DE LA DIPUTACIÓ D'ALACANT.** Toni Pérez Pérez
10 **SALUDA ALCALDE DE COCENTAINA.** Rubén Muñoz Sánchez
11 **SALUDA REGIDOR DE FESTES.** Javier Sansalvador Pérez
13 **SALUDA PRESIDENT DE LA FEDERACIÓ JUNTA DE FESTES.** Rafael Monar Blanes
13 **SALUDA PRESIDENTA DE LA UNDEF.** Pepa Prats Montava
14 **JUNTA GENERAL DE FESTES DE MOROS I CRISTIANS**
16 **AUTORA CARTELL FESTES 2025.** M.ª Teresa Cerver Gisbert
20 **AUTORA PORTADA REVISTA 2025**. Silvia Botella Palacios

EL NOSTRE PATRÓ

24 **SALUDA EXCM. I RVDM. ARQUEBISBE DE VALÈNCIA.** Enrique Benavent Vidal
25 **SALUDA RECTOR PARRÒQUIA DE L'ASSUMPCIÓ DE SANTA MARIA.** Eduardo Rengel Albert
26 **SALUDA RECTOR PARRÒQUIA EL SALVADOR.** Diego Pascual Revert
27 **SALUDA GUARDIÀ DEL CONVENT DELS FRANCISCANS.** Fr. Fernando Fuertes Garrigós
28 **XARRADA A SANT HIPÒLIT.** Juan Fran Ferrándiz Pascual
36 **ACTA DE MAJORALS I PRESENTACIÓ DE XIQUETS BATEJATS**
38 **CRÒNICA D'UN 425 ANIVERSARI.** Mari Nieves Pascual Mur
46 **SANT HIPÒLIT I COCENTAINA.** Comissió 425 aniversari

60 **EL BRESSOL DE LA FESTA**
70 **GUIÓ D'ACTES 2025**
86 **FILAES QUE PARTICIPEN**
136 **EN RECORD DELS NOSTRES FESTERS**

FESTA I MÚSICA

160 **UNIÓ MUSICAL CONTESTANA 2024, UN ANY DE CANVIS.** José Luis Muñoz Huércano
163 **40 ANYS DE MÚSICA I COR: L'ATENEU MUSICAL DE COCENTAINA BATEGA...** Societat Ateneu Musical
166 **DOLÇA FESTA: HONOR I ESPLENDOR.** Colla de Dolçaines i Tabals Mal Passet
168 **TELÓ TEATRE EN LA FESTA DE MOROS I CRISTIANS.** Teló Teatre
170 **NOU ARXIU MUSICAL FESTER D'AUTORS CONTESTANS...** Moisés Sellés Pérez
174 **DIRECTORA HIMNE DE FESTES 2024.** Esther García Ferrer
175 **DIRECTOR HIMNE DE FESTES 2025.** Jaume Gavilán Agulló
176 **MANTENIDOR DE CÀRRECS 2024.** Antonio Hipólito Agulló de la Prida
182 **MANTENIDOR DE CÀRRECS 2025.** Francisco Valor Llorens
184 **MANTENIDOR REVISTA 2024.** Fran-Jo Maíquez Richart
190 **MANTENIDOR REVISTA 2025.** Aureli Tormos Domènech
191 **CRÒNICA DE FESTES 2024.** Quique Camallonga Martínez
210 **MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2024/2025.** Federació Junta de Festes de Moros i Cristians

216 **XXVI CONCURS DE DIBUIX INFANTIL**

POESIA

228 **A SANT HIPÒLIT.** Juan Enrique García Aznar
228 **SANT HIPÒLIT MÀRTIR, PATRÓ CONTESTÀ.** Mari Nieves Pascual Mur
229 **TRONS I PARAULES.** José Miguel López Pérez

FESTA I HISTÒRIA

232 **COMISSIÓ D'ARXIU I PATRIMONI FESTER.**
234 **UN POBLE, UNA FESTA: MOROS I CRISTIANS DE COCENTAINA.** Arxiu Fester
236 **FA 50 ANYS: 1975-2025.** Hipòlit Borràs Martínez
256 **EL PERQUÈ DE LES *FILAES* DE COCENTAINA (III).** Ignasi Belda Reig
259 **DOS DESCUBRIMIENTOS INESPERADOS.** Filà Bereberes, Els Borts (1939)
264 **6é CONCURS D'HERBERET.** Ferran Albors i Jordà
267 **«HONOR A SANT HIPÒLIT» MARXA PROCESSIONAL.** Unió Musical Contestana
268 **NOU DOSSER PER A LA IMATGE DE SANT HIPÒLIT.** Parròquia de l'Assumpció de Santa Maria
271 **NOU LLENÇ BOCAPORT PER A L'ALTAR DE SANT HIPÒLIT.** Parròquia de l'Assumpció de Santa Maria
274 **SANT HIPÒLIT CREU I LLUNA: VINT-I-CINC ANYS DEL NOU HIMNE...** Gabriel Pascual Borràs
276 **SANT HIPÒLIT MÀRTIR I EL CANONGE SOLER CARDONA.** Comissió I Centenari del naixement del Canonge Soler
278 **OH SAN HIPÓLITO, ROGAD POR NOSOTROS.** Francisco Montava Segura
279 **VISITA PASTORAL A L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA.** Joan Jover i Domínguez
282 **PER QUÈ COCENTAINA I NO CONCENTAINA... O AL REVÉS.** Ignacio Gironés Vilaplana
284 **RAFAEL ALTAMIRA I CREVEA.** Francesc Jover i Domínguez
287 **TEMOR I FERVOR. LA PESTA DE 1599-1600 A COCENTAINA.** Josep Cortés
301 **EPISODI MAÇÒNIC A COCENTAINA.** Pablo Martínez Blanes

Editorial

425 anys amb Sant Hipòlit al cor

Hi ha moments en què el cor del poble batega més fort, moments en què Cocentaina no és només un lloc al mapa, sinó un sentiment compartit, una emoció col·lectiva que recorre carrers, cases i records.

Aquest 2025, les nostres Festes de Moros i Cristians arriben carregades d'aquesta emoció, perquè celebrem 425 anys des que el nostre poble va triar Sant Hipòlit Màrtir com a patró. I ho fem com millor sabem: amb passió, amb orgull i amb l'ànima encesa.

425 anys no són només una xifra, són segles de devoció, de promeses, de mirades al cel, de pólvora i oracions, de música i llàgrimes. Sant Hipòlit ha estat al nostre costat sempre, tant en els moments difícils com en els de celebració. És el fil invisible que uneix generacions, que dona sentit a cada acte i que transforma l'agost en una vivència única.

Enguany, tot agafa un significat més profund: cada esquadra, cada toc de timbal, cada pas al carrer és també un homenatge a ell. I darrere de cada gest fester hi batega el cor d'un poble sencer que manté viva la seua identitat.

També volem fer una menció especial a una fita molt estimada: la «Publicació Infantil» compleix 50 anys. Mig segle donant veu als més menuts, fent-los protagonistes i sembrant en ells l'amor per la festa i per Cocentaina. És un dels actes més simbòlics del relleu generacional, on es forja el futur de la festa amb la innocència, l'alegria i la il·lusió de la infància.

Aquestes festes tenen, a més, un significat especial per a nosaltres, per a la Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina, perquè amb elles tanquem el nostre cicle iniciat l'any 2023. Han sigut tres anys d'esforç, d'il·lusions compartides, de decisions difícils i de moments inoblidables. Ens acomiadem amb agraïment, orgull i humilitat, sabent que hem treballat sempre amb responsabilitat i estima per mantindre viva i forta la nostra festa.

Gràcies a totes les persones, filaes, entitats i institucions que ens han donat suport. Gràcies als càrrecs festers, a les bandes, als caps de filà, a cada fester i festera... Gràcies, en definitiva, a tota Cocentaina per caminar al nostre costat amb tanta generositat.

Ara toca passar el testimoni, amb confiança i amb esperança, amb el desig que la nova Junta continue treballant amb la mateixa passió per una festa que és patrimoni viu, emoció col·lectiva i orgull de poble.

Que Cocentaina s'òmpliga de llum, de música i de germanor. Que Sant Hipòlit ens continue guiant. I que, com cada any, recordem que el que ens fa grans no és només la festa, sinó el cor amb què la vivim.

Visca Cocentaina, visca Sant Hipòlit i visquen les nostres festes!

La Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina (2023–2025)

Ses majestats

REIS D'ESPANYA

PRESIDENT DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Carlos Mazón Guixot

El nostre poble s'ha enfrontat a la pitjor situació de la seua història recent, però com moltes altres vegades en el passat, tornarà a posar-se en peus. Després d'una de les pitjors catàstrofes naturals patides per Europa, amb fermesa i humilitat, hem emprés des de la Generalitat el camí de la reconstrucció econòmica i social, amb tots els nostres recursos i exigirem que totes les institucions s'impliquen també perquè avancem amb seguretat, sense deixar a ningú a un costat.

El poble valencià ha donat, una vegada més, una gran lliçó de solidaritat i continuarem treballant amb totes les persones, entitats i associacions per un futur més sostenible i resilient. Comptem amb molts suports, també amb el de les persones que impulsen les nostres celebracions més estimades, que han estat a l'altura i des del principi han aportat el seu esforç amb rapidesa i generositat. Vull agrair-vos, des d'ací, la vostra solidaritat i animar-vos a continuar avant.

A Cocentaina viureu d'ací a poc les vostres Festes Patronals i de Moros i Cristians en honor a Sant Hipòlit, amb actes com l'Entrada o les dianes, plens de color i bellesa, que posen en relleu l'empremta de la història en unes terres que al llarg dels segles han sigut l'escenari de fets decisius per al nostre poble.

Enguany, quan es compleix el 425 aniversari de la proclamació de Sant Hipòlit com patró de la vila, de nou la religiositat, la història, les tradicions i la festa s'uniran durant el mes d'agost en unes celebracions emblemàtiques. Les filaes mores i cristianes desfilaran pels carrers i la seua lluita incruenta vos brindarà a veïns i visitants un espectacle fascinant que quedarà en la memòria de tots. Estes jornades tan especials oferixen nous atractius que s'uneixen als que Cocentaina atresora i animen cada any a més i més gent a conéixer de primera mà el vostre riquíssim patrimoni.

Amb el vostre esforç moltes persones feu possible que Cocentaina visca cada any de manera brillant estes celebracions. Vull enviar-vos des d'ací el meu reconeixement pel vostre treball i també fer-vos arribar, a tots els veïns de Cocentaina, amb motiu d'estes Festes Patronals i de Moros i Cristians de 2025, una cordial salutació i els meus millors desitjos.

PRESIDENT DE LA DIPUTACIÓ D'ALACANT

Toni Pérez Pérez

Un any més, Cocentaina comença el compte arrere per a viure les seues tradicionals i centenàries Festes de Moros i Cristians en honor a Sant Hipòlit Màrtir que enguany celebren el 425 aniversari. Em consta l'esforç i la il·lusió amb la qual la Federació Junta de Festes de Moros i Cristians ha preparat la programació d'esta esperada trobada que obrirà un parèntesi en les nostres rutines per a gaudir d'una de les més singulars i antigues festes de la província.

Per això, com a president de la Diputació d'Alacant, suposa per a mi una enorme alegria dirigir-me a tots els veïns i veïnes de Cocentaina i compartir amb vosaltres estos dies de germanor, convivència i entusiasme. Com sempre, el vostre poble obrirà els seus braços amb generositat a totes les persones que s'acosten a visitar i admirar l'espectacularitat i l'ostentació d'estes festes, que formen part de les nostres senyes d'identitat, ens ajuden a promocionar el nostre territori i donen a conéixer l'ampli ventall de propostes que oferim al sector turístic.

Per a finalitzar, vull felicitar a totes aquelles persones que fan possible esta celebració i agrair la seua inestimable labor. Des d'esta institució treballem diàriament per a potenciar i difondre els nostres costums i tradicions, perquè és important la conservació de tot allò que ens fa únics amb l'objectiu d'engrandir el nostre patrimoni històric, turístic i cultural.

Vos desitge que passeu uns dies inoblidables.

Bones festes!

ALCALDE DE COCENTAINA

Rubén Muñoz Sánchez

Estimats veïns i veïnes de Cocentaina,
Benvolguts festers i festeres:

Un any més, el nostre cor batega amb força en arribar les festes de Moros i Cristians, una cita ineludible que ens reuneix al voltant d'aquesta tradició, que dona alegria i vida al nostre poble.

Aquest 2025, no obstant això, no és un any qualsevol: amb emoció i gratitud commemorem el 425 aniversari de l'elecció i proclamació del nostre patró, Sant Hipòlit Màrtir, com a protector de Cocentaina, una tradició que ha guiat la nostra història, els nostres costums i el nostre cor col·lectiu com a poble.

A més, també celebrem amb especial estima el 50é aniversari de la Publicació Infantil, un acte molt entranyable que assegura que les nostres festes continuen vives en les generacions més menudes i que són el futur de les nostres tradicions.

La història de Cocentaina és una història d'unió, d'esforç compartit i de passió per les nostres arrels. Així ho demostra cada filà, cada músic, cada fester i festera, cada veí i veïna que, amb el seu entusiasme, fa possible que la nostra Festa siga cada any més gran, més sentida, més nostra.

Vull, com a alcalde, donar les gràcies a tots els qui feu possible que Cocentaina brille amb llum pròpia i porte la nostra Festa al lloc que li correspon per mèrit propi: a la Federació Junta de Festes, a les filaes, als càrrecs festers, als músics, al poble de Cocentaina, i a tots els qui ens visiteu i compartiu amb nosaltres estos dies tan especials.

Visquem intensament les nostres festes, amb alegria, respecte i germanor. Honrem al nostre patró, Sant Hipòlit, recordant que, com ell, som un poble que sap mantenir-se ferm en els seus valors, però sempre amb els braços oberts.

Que la música, la pólvora, les desfilades i l'emoció ens òmpliga l'ànima.

Visca Cocentaina! Visca la Festa de Cocentaina! I visca Sant Hipòlit!

Una afectuosa salutació.

REGIDOR DE FESTES

Javier Sansalvador Pérez

Benvolgudes contestanes i contestans,
Benvolguts festers i festeres,

El 425 aniversari de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit Màrtir ha arribat de ple. Els actes preparats per la comissió amb molta cura han esdevingut un tresor i m'agradaria agrair la tasca de la comissió i de totes les entitats socials i culturals que han contribuït.

Conèixer la nostra història ens fa avançar col·lectivament, saber on estem i de quina manera volem continuar caminant. 50 anys fa enguany des que Cocentaina du endavant la publicació infantil i molts tampoc recordaran que fa 25 anys que es va instal·lar el monument a Sant Hipòlit a la plaça de l'Alcalde Reig. 25 anys de la comissió d'Arxiu i Patrimoni, els qui fan una encomiable tasca per la preservació de tota la documentació històrica de les nostres festes.

Cal que ens reivindiquem com a poble, cal que allà on anem, diguem d'on som i d'on venim, perquè enguany es compleixen 25 anys de l'arxiu musical contestà de la Casa del Fester, fet realitat gràcies al treball ingent dels darrers anys.

Dialogar amb totes les qui feu gran el nostre poble cada dia, a les 16 filaes contestanes, fa que els nostres Moros i Cristians continuen millorant i alhora ajuda al fet que, juntes, puguem evolucionar. Què serien uns Moros i Cristians de Cocentaina sense la dona?

Quan ve l'estiu arriben els Moros i Cristians. Des d'aquest espai que em brinda la revista, voldria agrair el treball de les 4 filaes de càrrec del 2024: Adolfo, Aina, Pablo i Luis.

Per últim, voldria donar-li les GRÀCIES a la Junta de Govern (2023-2025) encapçalada per Rafael Monar pels 3 anys de servici: ha sigut un autèntic plaer treballar amb totes.

Visca Cocentaina i visca Sant Hipòlit!

PRESIDENT DE LA JUNTA DE FESTES

Rafael Monar Blanes

Festers i festeres, un any més estem preparant les festes en honor al nostre patró, sant Hipòlit, aquest any, i sent l'últim com a president de festes, celebrem els 425 anys com a patró del nostre poble. Gràcies a tots els festers i la gent del poble que s'ha sumat a celebrar esta efemèride.

Cal destacar la faena que desinteressadament ha portat a terme la comissió d'arxiu fester i patrimoni, que sense fer soroll, treballa per saber més de la història del nostre poble. També cal donar les gràcies a l'ajuntament i a la comissió de l'arxiu musical per la renovació de tot el que envolta l'arxiu musical passant a la segona planta totes les obres musicals que els músics del nostre poble han escrit fins a l'actualitat.

Tanquem aquest trienni com a president d'una junta que ho ha donat tot perquè les festes es pogueren celebrar els més dignes possibles, ja que, com tots saben, no és gens fàcil, i cal agrair a tots i cada un dels membres que m'han acompanyat durant aquests tres anys, així com a tots els caps de filà per haver aportat el granet d'arena festera per poder tirar endavant en la preparació de les festes.

Per a finalitzar, vull donar les gràcies a tots els festers per les festes que Cocentaina celebra que cada any intentem que siguen millors per tindre unes festes de renom, cosa que ja són.

Visca la festa!

Visca sant Hipòlit!

UNDEF
MOROS Y CRISTIANOS

PRESIDENTA DE LA UNDEF

Pepa Prats i Montava

Un any més, tinc el privilegi de poder escriure unes línies en la vostra revista de festes, unes pàgines que prepareu amb gran il·lusió i que serveixen per a deixar constància de tot el que heu viscut i tot el que està per vindre.

I és que tenim moltes coses per contar i recordar, i moltes més encara que ens esperen en el futur. La nostra història, la història de les festes de Moros i Cristians, és tan rica i diversa com totes les localitats que conformen la UNDEF. Ni més ni menys que 80 pobles i ciutats, amb desenes de milers de persones darrere. Cadascuna de les localitats amb la seua personalitat pròpia, que la fa única i que, per tant, contribueix de manera única a engrandir les nostres festes.

Festeres i festers de Cocentaina, no deixeu mai de sorprendre a les persones que acudim a les festes en honor a Sant Hipòlit Màrtir: pareix impossible, però cada any ens mostreu una alegria major que la de l'any anterior. La vostra energia i les vostres ganes de gaudir de les nostres tradicions és tot un exemple.

Des de la UNDEF, que tinc l'honor de presidir, saludem molt afectuosament a la Federació Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina i a tota la seua directiva, i desitgem que tingueu unes festes com només vosaltres les sabeu fer: plenes de somriures i intensitat.

Visca Sant Hipòlit Màrtir!

Visca la Festa!

JUNTA GENERAL DE FESTES DE MOROS I CRISTIANS

COCENTAINA 2025

JUNTA DE GOVERN

President:	Rafael Monar Blanes
Vicepresident d'organització:	Joaquín Soto García
Vicepresident d'economia:	José Luis Botella Richart
Vicepresident de culte:	Natxo Ferrándiz Briva
Assessor musical:	Francisco Cortés Vicedo
Secretària:	Núria Insa Tomás
Vicesecretària:	Chelo Fenollar Baidal
Tresorer:	José Antonio Moltó Palacios
Programa revista de festes:	Marcos Monar Miralles
Vocal de pólvora:	Màxim Ferrer Sellés
Vocals d'organització:	Benito Moltó Pascual
	Noelia Sellés Valor
	M.ª Jesús Cortés Tomás
	Paco Soriano Bravo

CAPS DE FILÀ

CREUATS: Germán Palací Miñana

ALMOGÀVERS: Santiago Aparisi Martí

GENTILS: Sergio Moncho Moya

CAVALLERS DE LLÚRIA: Adrián Sanchis Martí

CONTESTANOS: Andrea Domínguez Torró

CONTRABANDISTES: Vicente Belda Ramal

CAVALLERIA MINISTERIAL: Iván Daimiel Aldasoro

MASEROS: Mateo Moltó Tortajada

MANTA ROJA: Kico Sancho Ferrer

MUDÈJARS: Alfredo Ferrándiz Briva

GUÀRDIA JALIFIANA: Dimas Botella Puerto

KABILEÑOS: Vicente Agulló Pascual

BEREBERES BORTS: Paco Pascual Soler

BEQUETEROS: Gabriel Vicedo Castellá

LLANA: Cristina Pla Jordá

MULADÍS: Elizabet Agulló García

ASSESSORIES

RELIGIOSA

Rvdo. D. Eduardo Rengel Albert
Rvdo. D. Diego Pascual Revert

ARXIU MUSICAL

Moisés Sellés Pérez

COMISSIÓ REVISTA, COMUNICACIÓ I PREMSA

Marcos Monar Miralles
Noelia Sellés Valor
José Antonio Moltó Palacios

CRONISTE DE FESTES

Quique Camallonga Martínez

COMISSIÓ ARXIU FESTER I PATRIMONI

Joaquín Navarro Reig
Hipòlit Borràs Martínez
Pablo León Vidal
Toni Domínguez Borrás
José Miguel López Pérez
Fran-Jo Maíquez Richart
Gabriel Coloma Cerver
Benito Quero Vallejo
David Agulló Giner
Moisès Gil Bernabeu
Quique Camallonga Martínez
Arnau Campos Giner

MEMBRES D'HONOR

PRESIDENTS D'HONOR

D. Antonio Borrás Pérez
D. Félix Clemente de Avón
D. Luis Antonio de San Miguel y Rivas
D. Antonio Puig
D. Manuel Gonzálbes Puig
D. Francisco Gonzálbes Puig
D. José Mª Carbonell Mollá
D. José López Miró
D. José Moncunill Calafí
D. José Reig Reig
D. Eduardo Llorens Reig
D. José M.ª Soler Pérez
D. Gumersindo Seguí Merín
D. Francisco Uris Ferrándiz
D. Manuel Navarro Santamaría
D. Enrique Camallonga Herrero
D. José Barrachina Moltó
D. Jaime Pérez Cardona

FESTERS D'HONOR

Rvdo. Mossén Eugenio Raduán Pascual
D. José Cardona Pérez
D. José Pérez Vilaplana
D. Gustavo Pascual Falcó
D. Gerardo Mur Pérez
D. José Insa Martínez
D. Manuel Navarro Santamaría
D. Salvador Soler Gadea
D. Félix Clemente de Avón
D. Luis Antonio de San Miguel y Rivas
D. Antonio Puig
D. Manuel Gonzálbes Puig
D. Francisco Gonzálbes Puig
D. José M.ª Carbonell Mollá
D. José López Miró
D. José Moncunill Calafí
D. José Reig Reig
D. Eduardo Llorens Reig
D. José M.ª Soler Pérez
D. Gumersindo Seguí Merín
D. Francisco Uris Ferrándiz
D. Enrique Camallonga Herrero
D. José Barrachina Moltó
D. Rafael Briet Llorens
D. Antonio Bravo Ferrer
D. José Miguel López Pérez
D. Vicente Barrachina Jover
D. Jaime Montava Molina
D. Marco A. Giner Pascual
D. Francisco Gisbert Torregrosa

AUTORA CARTELL DE FESTES 2025

M.ª Teresa Cerver Gisbert

Maria Teresa Cerver va nàixer a Cocentaina el 4 d'abril de 1967. Des de ben menuda, va mostrar molt d'interés pel dibuix. En els estudis superiors va aprendre diverses facetes i tècniques en el camp del dibuix i de la pintura.

Quan va acabar Batxillerat, i per consell patern, va començar a treballar en una empresa de disseny tèxtil i el que en un principi pretenia ser un treball d'estiu, es va convertir en un treball al qual es va dedicar al llarg de 14 anys, anys en què, a base d'experiència i d'esforç, va aprendre molt i va combinar amb cursos de disseny tèxtil i de dibuix assistit per ordinador.

Per motius personals, deixa la faena i al llarg dels dos anys següents s'especialitza en altres camps com:

- Disseny Gràfic
- Retoc fotogràfic
- Ofimàtica
- Màrqueting

Des de 2002 forma part de la plantilla professional de Gràfiques Agulló, empresa ubicada a Cocentaina, en la qual treballa al departament de Disseny, per tant, la seua tasca principal diària és el disseny, la il·lustració i la maquetació amb l'ús de programes com ara Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, Adobe In Design, entre altres. Cal dir que Tere no ha treballat mai amb el clàssic «ratolí», ella treballa des de sempre amb llapis gràfic i tauleta gràfica, cosa que li permet fer ús de la creativitat com si l'estiguera plasmant directament en el paper.

A banda del treball creatiu, en la tasca professional també ha fet per encàrrec treballs gràfics tant a Cocentaina com a altres llocs.

- 2003, cartell de les festes patronals de la «Mare de Déu del Miracle»
- 2006, logotip de la «Junta Central de Confraries S. S. de Cocentaina»
- 2009, cartell de la «Setmana Santa Contestana»
- 2012, cartell de la «Cavalcada dels Reis Mags de Cocentaina»
- 2014, identitat corporativa del «Bar Monte»
- 2017, Identitat corporativa moda infantil i puericultura «De nens»
- 2018, identitat corporativa Restaurant «Venta Sant Antoni». Muro
- 2021, Identitat corporativa perfums i complements «Essence»
- 2018, guanyadora del concurs nacional de cartells anunciadors de la «FIRA DE TOTS SANTS» de Cocentaina.
- 2023, cartell de les Festes en honor a la Mare de Déu del Carme, Cocentaina
- 2025, cartell de les Festes de Moros i Cristians en honor a Sant Hipòlit Màrtir

Com a curiositat, cal dir que la persona que li va encarregar l'any 2003 el cartell de les festes patronals de la Mare de Déu del Miracle, és també qui li ha encarregat enguany la confecció del cartell de les Festes de Moros i Cristians, que celebrem a Cocentaina, en honor a Sant Hipòlit Màrtir; es tracta de Rafael Monar Blanes, qui, juntament amb Mari Nieves Mur, va presidir la Junta de la Pia Unió Mare de Déu del Miracle 2002-03-04 i que actualment presideix la Junta de la Federació de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina.

Tere és una persona coneguda per la seua implicació en la vida social i cultural del nostre poble. Va ser membre de les juntes de nombroses confraries de Cocentaina. També va ser membre de la Pia Unió de la Mare de Déu del Miracle, presidida per Reis Pascual i Cristian Barrachina.

En la seua faceta com a festera, també va formar part de la Junta de la Federació de Festes encapçalada per Pepa Prats, on des de 2011 fins a 2016 va dirigir i coordinar la revista de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina. Va formar part de la filà Kabileños, on va ser membre de ple dret al costat del seu home, Rubens, i els seus fills Gabriel i Mario al llarg de 18 anys. L'any 2006 va ser la favorita de l'Abanderat Moro de la filà Kabileños, Rubens Coloma. També ha sigut publicadora i membre de la junta de la filà com a segon cap de filà al llarg de 6 anys.

És coneixedora del sentiment fester, va créixer rodejada de festers, de músics i de música, gran melòmana i amant de la música festera, que ha sabut transmetre als seus fills totes les tradicions contestanes, i de manera especial la festa de Moros i Cristians, que els seus fills viuen des de dins, el major Gabriel, ara membre de la filà Llana, historiador i que també forma part de l'Arxiu Fester, col·labora en la revista de Festes i és un dels autors i coordinador editorial del llibre publicat el 10 d'abril de 2023 sobre la història de les Festes de Moros i Cristians de Cocentaina, titulat «Un pueblo, una fiesta: Moros y Cristianos de Cocentaina», i el seu fill Mario, membre del Mal Passet i de la Unió Musical Contestana, musicòleg, músic i compositor, també aporta el seu granet d'arena al món fester del nostre poble. La festa a la seua llar es viu amb majúscules. Enguany, seran més especials encara, ja que Tere ha sigut auela i el seu netet viurà la festa per primera vegada. De fet, només va nàixer, el seu pare el va apuntar a la filà Llana i segur que seguirà la tradició familiar.

Enguany, Tere ha estat l'escollida per a crear la imatge que anunciarà la festa de Moros i Cristians de Cocentaina, aquesta era per a ella una assignatura pendent que enguany es farà realitat. En la confecció d'aquest cartell ha dipositat tota la seua il·lusió per a aconseguir una imatge de festa que identifique al seu poble fester i que represente a tots els festers i festeres de Cocentaina. ▪

GC-MC

EL PILAR DE LA FESTA CONTESTANA

Amb aquest cartell que vos presente, he volgut plasmar allò que per a mi són els elements principals de la festa de Moros i Cristians del nostre poble, EL PILAR DE LA FESTA CONTESTANA.

La tècnica que he utilitzat és totalment digital, hi ha objectes vectorials i altres dibuixats amb l'ajuda de la intel·ligència artificial. El llapis gràfic em permet traçar textures i formes i donar color a mesura que van venint-me les idees.

Com a element central, he format una columna amb colors i textures que solen ser les que predominen en les indumentàries i els complements que llueixen els festers i que ens omplin els ulls els dies de festes.

El Castell, símbol per excel·lència del nostre poble, està col·locat a la dreta i l'espasa i la simitarra a la part esquerra, i són els qui abracen al moro i al cristià que ocupen la part central, que són els qui li donen força a la imatge. Tot està lligat amb una banda central on apareix la música, element indispensable en la nostra festa, i que ocupa un lloc destacat en el cartell. La música l'he volguda representar amb un pentagrama que inclou una clau de sol i diverses notes musicals.

En la part inferior he col·locat, com no podia ser d'una altra manera, el logotip del 425 Aniversari del Patronatge de Sant Hipòlit: açò era important afegir-ho al cartell.

Com que he aprés als estudis de disseny gràfic, la finalitat d'un cartell és anunciar qualsevol esdeveniment i el text ha de ser clar i ha d'ocupar un lloc on es puga llegir clarament allò que volem anunciar. Açò ens permet que tan sols d'un colp d'ull siga ben clar el que volem dir. Crec que amb el que el cartell representa i suggereix, està més que clar que allò que anunciem és, la imminent arribada de les festes de Moros i Cristians a Cocentaina. Espere que vos agrade la meua proposta com a cartell anunciador de la nostra festa. En la realització he posat molta il·lusió i serà un honor per a mi vore'l a la torre del Palau anunciant la Festa a tots els qui passen per davant d'ell.

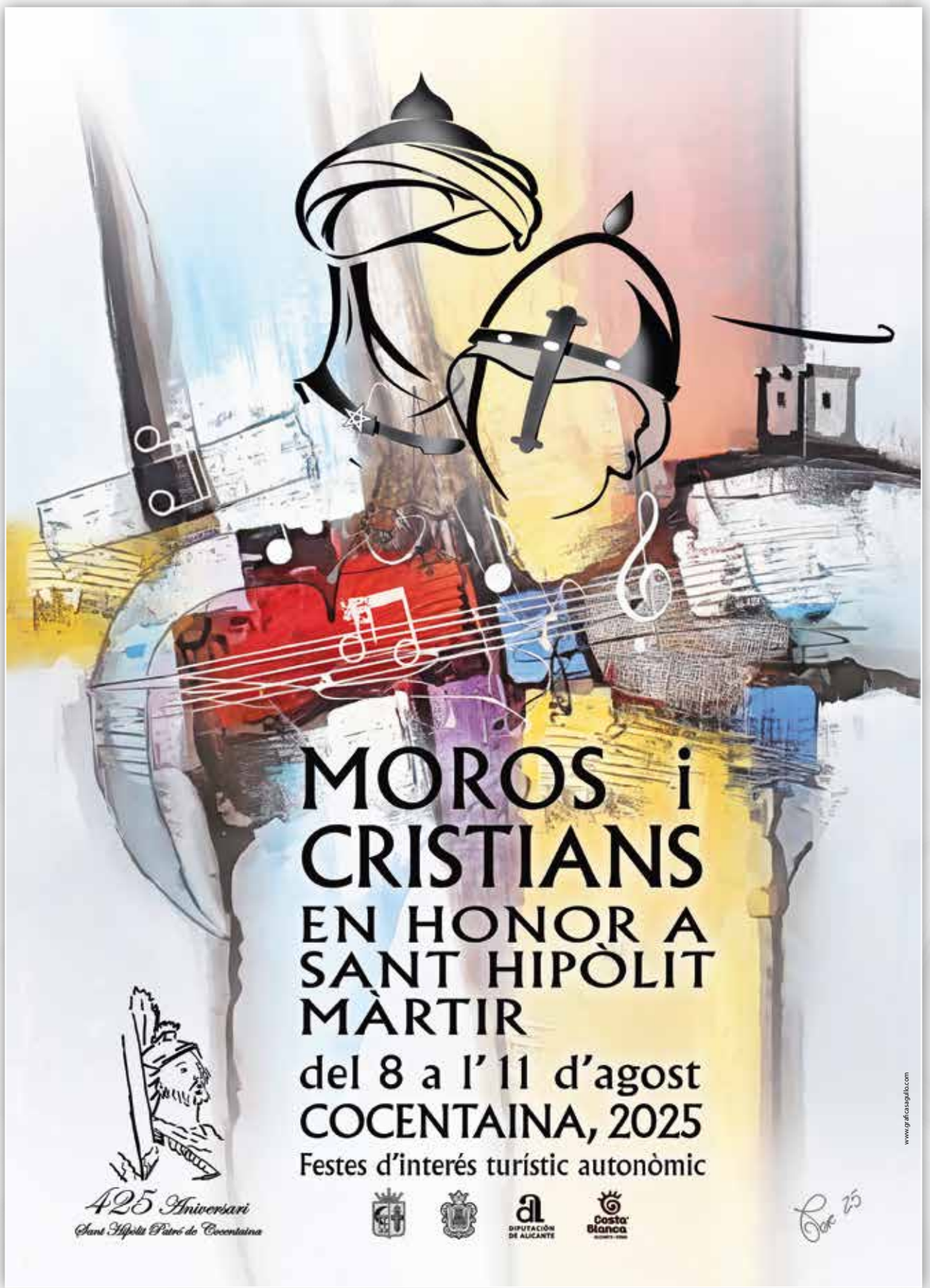
Vull dedicar aquest cartell a la meua família, als que estan i també als que ja no estan, enguany m'acompanyaran i estaran presents més que mai.

Vos desitge a tots que passeu bones festes, per a mi sens dubte seran especials. ▪

Visca Sant Hipòlit!

Visca Cocentaina!

Visca la Festa!

MOROS i
CRISTIANS
EN HONOR A
SANT HIPÒLIT
MÀRTIR
del 8 a l'11 d'agost
COCENTAINA, 2025
Festes d'interés turístic autonòmic
425 Aniversari
Sant Hipòlit Patró de Cocentaina
DIPUTACIÓN DE ALICANTE
Costa Blanca
www.grificasagillo.com

AUTORA PORTADA REVISTA 2025

Silvia Botella Palacios

Silvia Botella Palacios naix a Cocentaina el 27 de gener de 1982. Estudia Fotografia a la desaparegуda escola EFTI a València i posteriorment cursa el Cicle superior de gràfica publicitaria a Alcoi. Tot això entre 2002 i 2006.

El seu currículum artístic, que ací és el que pertoca, es resumeix en les obres següents:

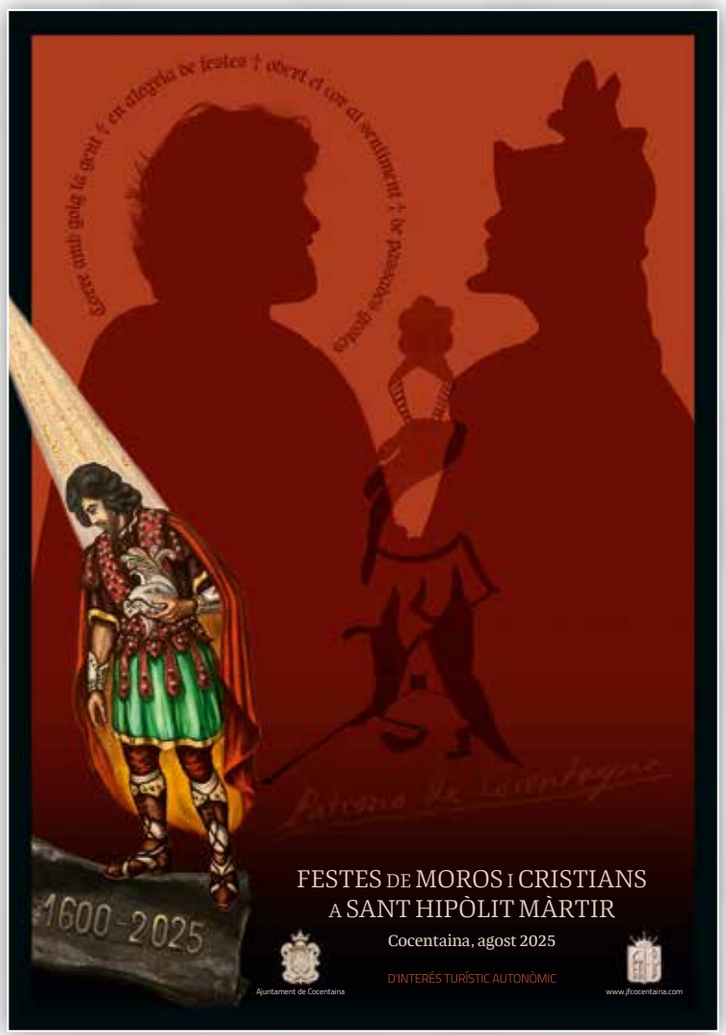
Cartell anunciador de les festes a la Mare de Déu del Carme en 2003
Cartell anunciador de les festes a la Mare de Déu del Miracle en 2010
Cartell anunciador de la Setmana Santa Contestana en 2013
Cartell anunciador de les Festes de Moros i Cristians de Cocentaina en 2016.

La portada

En primer lloc, m'agradaria dirigir-los la mirada cap a la figura que tenim a tot color.

Es tracta del soldat Hipòlit, extracte de l'obra pictòrica de D. José Soler Cardona «La conversión de Hipólito», moment en què el soldat es converteix al cristianisme mitjançant el bateig i s'inicia així el seu camí a la santedat.

Als peus, trobem la llegenda que fa referència a la celebració dels 425 anys del nostre patró com a tal. Aquest és un fotomuntatge que utilitza com a base les dates que apareixen sota el Sant Hipòlit que hi ha ubicat a la plaça de l'Alcalde Reig. Aquesta escultura fou realitzada per Ana Reig, ara fa 25 anys, per a celebrar el 4t centenari de Sant Hipòlit com a patró de Cocentaina.

En segon lloc, trobem dos perfils o siluetes encarades. A la dreta de la imatge reconeixem el perfil del «Sant Hipòlit d'Agulló de Cocentaina». Aquesta obra escultòrica està present en moltes cases de la nostra vila, cases festeres i no festeres, devotes, amants de la festa i de les tradicions del nostre poble.

Enfront d'aquesta, tornant a l'esquerra, trobem un altre perfil, també de Sant Hipòlit, creació de Toni Domínguez Borrás, per al seu cartell anunciador de les passades festes 2022. Un Sant Hipòlit, fins ara diferent que, lluny de representar al soldat i guerrer, apareix coronat com a sant. L'aura es dibuixa fent servir els primers versos del nostre himne de festes, obra musical de José Insa Martínez i amb lletra de Gerard Mur Pérez.

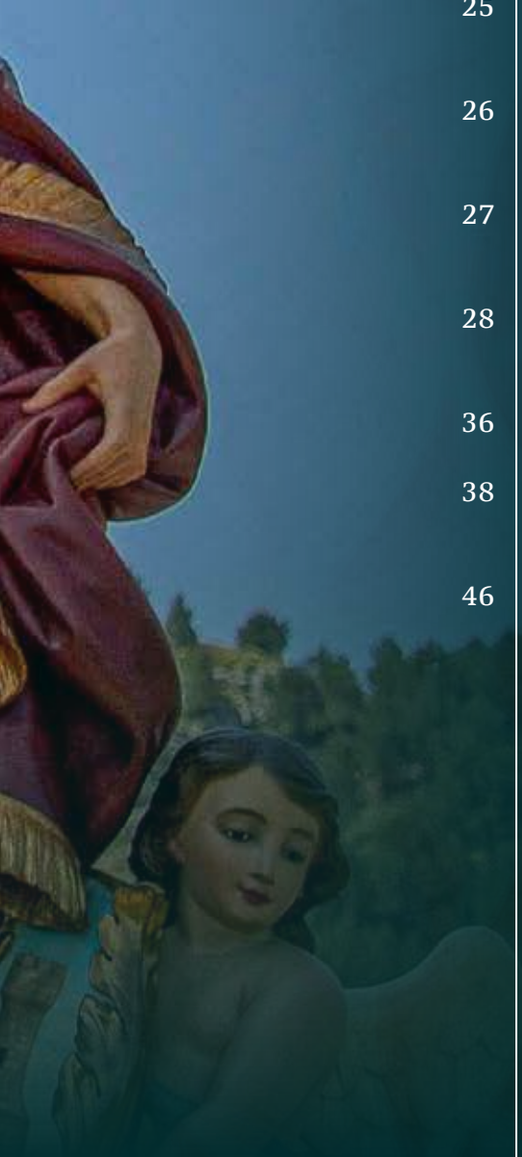
Al mig d'aquestes dues siluetes del nostre patró trobem una altra representació gràfica de Sant Hipòlit, molt més atrevida, lineal i simbòlica: un Sant Hipòlit més minimalista, imaginat i dissenyat per Claudia Pascual Botella, per al disseny del seu cartell de festes de 2014. Al peu, trobem la penya del castell i la llegenda «Patrono de Cocentayna», extracte del títol d'una de les actes escrites a mà pel Pare Arques, on es recull l'oració contra la pesta per a resar als nostres patrons.

Tanca el disseny un fons degradat taronja, símbol de l'alba. Passem de la nit al dia, de la foscor a la llum, i si parlem de festes, arranquem la diana o els trons a l'alba.

Aquesta portada vol ser un homenatge a tots els artistes socarrats, festers i no festers, que en algun moment han volgut dedicar un poc del seu art al nostre patró Sant Hipòlit, deixant un llegat artístic i cultural enriquidor per a la cultura del nostre poble. Pintors, escultors, dissenyadors, músics, poetes, escriptors..., gràcies a tots. ▪

El nostre Patró

24 **SALUDA EXCM. I RVDM. ARQUEBISBE DE VALÈNCIA**
Enrique Benavent Vidal

25 **SALUDA RECTOR PARRÒQUIA ASSUMPCIÓ DE SANTA MARIA**
Eduardo Rengel Albert

26 **SALUDA RECTOR PARRÒQUIA EL SALVADOR**
Diego Pascual Revert

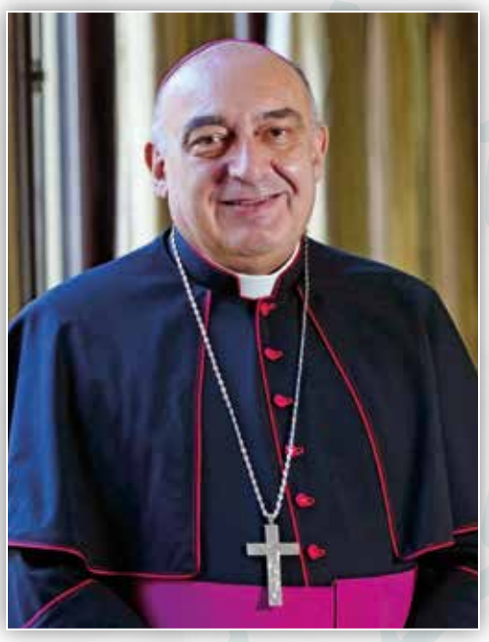
27 **SALUDA GUARDIÀ DEL CONVENT DELS FRANCISCANS**
Fr. Fernando Fuertes Garrigós

28 **XARRADA A SANT HIPÒLIT, 11 DE MAIG DE 2025**
Juan Fran Ferrándiz Pascual

36 **ACTA MAJORALS I PRESENTACIÓ XIQUETS BATEJATS**

38 **CRÒNICA D'UN 425 ANIVERSARI**
Mari Nieves Pascual Mur

46 **SANT HIPÒLIT I COCENTAINA**
Comissió 425 Aniversari

EXCM. I RVDM. ARQUEBISBE DE VALÈNCIA

Enrique Benavent Vidal

Benvolguts germans i germanes de Cocentaina:

Agraïsc molt la invitació per a dirigir-vos unes paraules en la revista que editeu amb motiu de les de Festes de Moros i Cristians, en honor a Sant Hipòlit Màrtir i enguany d'una forma especial, per celebrar-se el 425 aniversari del seu patronatge. Vos felicite pel vostre treball i entusiasme en la preparació de la festa i demane la seua intercessió per la ciutat de Cocentaina.

Este any 2025 hem sigut convocats pel Sant Pare al Jubileu. Cada Any jubilar ens recorda el sentit profund de la seua finalitat espiritual per als cristians: la conversió, que és do rebut del Senyor. Com a creients, hem de col·laborar disposant-nos a rebre-la pel camí de l'escolta de la seua Paraula i de la pregària; amb elles ens preparem per a acollir la crida de Déu a reorientar la nostra vida interiorment cap a Ell.

Desitge que estes celebracions vos ajuden a revifar la vostra vida cristiana i a viure en profunditat la vostra fe. Vos convide a contemplar al vostre Patró amb el desig de retrobar en ell un estímul per a la fe i la santedat de vida.

Demane per a tots, per intercessió de Sant Hipòlit Màrtir, que cada dia visquen d'acord amb la vocació rebuda, que en este any jubilar, el nostre Déu vos faça dignes de la vocació i amb el seu poder porte a terme tot propòsit de fer el bé.

Amb la meua benedicció i afecte,

+ E. Benavent

Arz. de Valencia

RECTOR DE L'ASSUMPCIÓ DE SANTA MARIA

Eduardo Rengel Albert

Ens disposem a viure unes noves festes de Moros i Cristians en honor al nostre patró, sant Hipòlit màrtir, i ho fem en el marc de la celebració del Jubileu Universal de l'Esperança i la commemoració del 425 aniversari del seu patronatge sobre el nostre poble. Tot açò ens fa recordar que la força dels màrtirs per entregar la seua vida no ve per un convenciment personal o per una fortalesa pròpia o per un esperit heroic, sinó per l'esperança en la vida eterna i en la Paraula de Jesús que vol que estem on Ell ja està. L'Esperança és allò que sostén la vida i l'entrega dels màrtirs i també ha de sostindre la nostra.

En aquests dies de festes, on cantem tant a la germanor, esforcem-nos per construir-la, que allò que cantem en esperança es transforme en una realitat. Si treballem per realitzar aquesta esperança, serem capaços de construir un món nou, una societat millor, com dia el sant pare Pau VI, construirem la «civilització de l'amor».

El nostre Arquebisbe D. Enrique ens recordava en l'Eucaristia del 425 aniversari del Patronatge de sant Hipòlit la necessitat de no oblidar l'arrel cristiana de la nostra festa, el motiu pel qual començaren les festes i qui està en el centre de les festes. Si el centre es sant Hipòlit i, de la seua mà, el Senyor, podrem viure la germanor, córrer amb goig amb l'alegria de festes, obert el cor al sentiment, ja no de passades, sinó de noves gestes, que configuren el que som com a poble i el que volem ser com a societat.

Que el Senyor ens ajude a viure unes bones festes de Moros i Cristians en honor a sant Hipòlit on puguem gaudir de la germanor, de compartir cada un dels actes buscant el bé dels altres, desfilant braç a braç i deixant tot allò que no ens agermana, que ens fa distants i que apaga l'esperança.

Que sant Hipòlit ens ajude a viure l'esperança en la vida en plenitud caminant i fent festa en germanor.

Visca sant Hipòlit!
Molt bones festes a tots!

PARRÒQUIA
EL SALVADOR

RECTOR DE LA PARRÒQUIA EL SALVADOR

Diego Pascual Revert

Benvolguts veïns de Cocentaina, és una alegria i un goig poder dirigir-me a vosaltres i expressar amb humilitat el meu escàs coneixement de les Festes de Moros i Cristians en honor a Sant Hipòlit Màrtir, patró de Cocentaina. Estic segur que durant este any aprendré de vosaltres.

Celebrar és una cosa pròpia de l'ésser humà, és recordar allò que ha marcat la nostra història. Hi ha molts esdeveniments que celebrem de manera més familiar i altres de manera comunitària, com són estes festes.

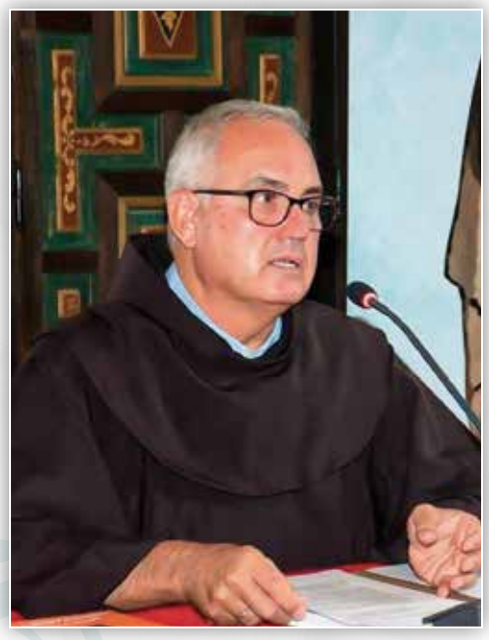
Són dies de convivència, de compartir vida i taula, on ens sentim acollits, volguts, escoltats, etc., i experimentem fraternitat, acompanyament; es creen vincles forts d'amistat que, segurament, duraran tot el nostre existir en este món.

Tota esta manera de ser i de donar valor a estes accions són la millor herència que podem rebre i gastar sense que s'acabe. Hem escoltat, segurament moltes vegades, que les nostres decisions ens configuren, que van donant forma a la nostra vida i també que, si ens equivoquem, podem rectificar i demanar perdó; això també ens engrandix i diu molt de la persona.

Desitge que puguem gaudir d'estos dies de convivència, celebració i devoció, perquè estes festes engrandisquen la identitat del poble de Cocentaina i tot el que hi participe se senta acollit com un més.

Implorem l'auxili a sant Hipòlit Màrtir, perquè continue protegint este poble de Cocentaina, en el seu 425 aniversari de l'elecció i proclamació com a patró.

Visca Sant Hipòlit Màrtir!

GUARDIÀ DEL CONVENT DELS FRANCISCANS

Fr. Fernando Fuertes Garrigós

«Este és el meu Fill, l'estimat que va patir, i curava tots els patiments;
que va rebre galtades, i va donar al món la llibertat;
que va ser ferit en el costat, i es va curar el costat d'Adam».

D'un sermó de Sant Hipòlit en el segle III

En un any especial en el qual celebrem el 425 aniversari del patronatge de S. Hipòlit ens disposem a celebrar la festa de Moros i Cristians en el seu honor. Però, amb quina predisposició afrontem estes festes? Amb acció de gràcies per tindre a S. Hipòlit com a patró, defensor i intercessor del nostre poble? Esperant la gran festa de moros i cristians?, o tal vegada, amb l'ànim i l'alegria disposats per a viure plenament estos esdeveniments?

Ací i ara, en este 425 aniversari del patronatge de S. Hipòlit com a patró del nostre poble, ens movem en l'àmbit religiós, en l'àmbit de la fe. Perquè també ací afecta el viure eixa fe de costum, eixes formes «de tota la vida» i moltes vegades no és una fe assumida amb criteris propis que provenen d'un seriós plantejament, sinó que vivim una fe «suportada» per la falta d'interiorització i personalització i, que, en alguns casos, ens porta a perdre el sentit o, pitjor encara, la confiança en la fe, en el fet religiós.

Per això jo desitge que, en estes festes, sant Hipòlit ens ajude a fer este exercici de reflexió: què aporta el testimoniatge de sant Hipòlit a la vivència de la fe a Cocentaina?

És màrtir perquè patix una mort violenta per a donar testimoniatge de la veritat de la fe. Va preferir esta mort, sacrificar la seua vida abans que ser infidel a la mateixa convicció, però la seua intenció és ser testimoni de la fe.

Tindre devoció a Sant Hipòlit no sols és i significa tindre'l present en els actes de culte i devocionals i en els festius. Hem de comprendre'l, ha de dir alguna cosa al nostre poble, ha de ser un testimoni que ens ensenye. Podem reflexionar junts: en el meu entorn, en la meua vida diària, soc testimoni de la fe?, quin testimoniatge done d'ella?, com imite a sant Hipòlit? Hui este és un tema central de la vida cristiana.

Amb este propòsit d'acréixer la devoció a S. Hipòlit i celebrar-la amb alegria, vos desitge unes bones festes de Moros i Cristians.

Visca Sant Hipòlit!

Visca la Festa!

XARRADA A SANT HIPÒLIT, 11 DE MAIG DEL 2025

(425 ANIVERSARI)

Juan Fran Ferrándiz Pascual

President de la Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina, Rafael Monar, i tots els seus membres.
Sr. alcalde Jordi Pla i regidor de Festes, Xavier Sansalvador.
Rector de la Parròquia de Santa Maria, Eduardo Rengel.
Rector de la Parròquia del Salvador, Diego Pascual.
Pare Guardià dels Franciscans, fra Fernando Fuertes.
Festers i festeres i comunitat cristiana, bona vesprada.

En primer lloc, vull agrair que la Junta de Festes pensara en mi per a fer-vos esta conferència en una efemèride molt especial, el 425 aniversari de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit com a patró de Cocentaina. La meua intenció hui és fer una xarrada que no siga tan formal com és habitual en este context, però sense desmerèixer la solemnitat i importància dels actes al voltant del nostre patró, en honor del qual fem les nostres festes de Moros i Cristians.

La raó d'esta decisió ve de l'encertada xarrada de l'any passat. Pablo León ens llançava el repte, tant a la Junta com als festers i devots, de treballar per a potenciar la devoció a Sant Hipòlit, un sant que sempre ens ha resultat un poc llunyà. Accepte el repte de Pablo i, en la mesura de les meues possibilitats, els convidaré a viatjar amb mi en el temps a èpoques i llocs diferents, per a descobrir com hem arribat a este punt, a esta efemèride que reuneix a Cocentaina al voltant de Sant Hipòlit.

Primera part. Rodamundo

Rodamundo... Recordeu eixe nom, perquè amb ell va començar esta història. Però, abans, anem a eixe 7 de maig de 1600. La història és de sobra coneguda. Conta el pare Arques que, reunides a la Casa de la Vila les autoritats civils i religioses del poble, es disposen a nomenar un patró que allibere a Cocentaina del perill de la pesta. Quantes volves hem escoltat el relat del xiquet que trau en sort una boleta que porta el nom de Sant Hipòlit i, com els presents diuen que no el coneixen, repeteixen el procediment dues vegades més, sorprenentment amb el mateix resultat...

Però jo els convide a imaginar les cares. No era un ambient de festa, ni de joia... Allí estaven tots seriosos, hi havia moltes implicacions, entre altres, polítiques, perquè els sants candidats serien els patrons dels gremis del poble, i aquell que resultara elegit li donaria gran prestigi i influència als seus agremiats.

Probablement, Sant Hipòlit no seria desconegut del tot, ja que és patró dels terrissers, però potser a Cocentaina eixa era una artesania molt xicoteta en comparació a altres gremis. La seua elecció és una primera lliçó d'humilitat. Però per damunt dels interessos polítics, allò que flotava en l'ambient era por i desesperació. Què havia portat Cocentaina a haver d'elegir un patró per a protegir-se?

Vaig utilitzar un recurs narratiu d'escriptors i guionistes, i que segur reconeixeu de seguida. Es diu *in media res*. Consisteix a mostrar una escena al principi, com la que acabem de descriure, tallar i mostrar una frase com esta: «Un any abans.» Aleshores comença de veritat el principi de la història.

Hem vist l'escena de l'elecció del patró a Cocentaina, però ara viatgem arrere en el temps i comencem amb esta frase: «Finals de novembre de 1596. Badia del Sardinero, Santander.» Estem a les portes de l'hivern i el mar Cantàbric té un color gris plom. El matí en què tot va començar seria de fred i d'humitat. Imaginem que hi ha boira sobre el mar i, de sobte, apareix en l'horitzó una ombra negra. Els pocs pescadors en la costa queden esglaiats. La silueta ix de la boira en direcció al port: és un imponent vaixell de guerra. Després de la sorpresa, algú reconeix la nau. No és enemiga: és el ***Rodamundo***...

Es tracta d'un veler de l'armada espanyola. Santander és el port d'on partien la majoria d'expedicions militars cap als dominis de l'emperador al nord d'Europa, en concret a Flandes. De seguida es congrega moltíssima gent en els molls del Sardinero, lloc amb prou calat per atracar naus de guerra.

El *Rodamundo* va atracar sense mostres d'alegria, ni salutacions dels mariners a bord. Alguna cosa passava. Quan la gent va vore els mariners baixar demacrats i portant en lliteres de mà a altres marines, van començar a inquietar-se. Però quan van descobrir les bubes negres en els colls dels infectats, inflades i negres com a prunes, el terror es va escampar. El quart genet de l'Apocalipsi havia tornat a Espanya: la pesta bubònica...

Els mariners van explicar que s'havien infectat a bord. El vaixell anava carregat de teles i panys de flandes. Les autoritats no ho van dubtar, i consta el document amb l'ordre de cremar el *Rodamundo* allí mateix, amb tota la càrrega de teixits. Però ja era tard. Les puces que portaven la pesta van escapar

en la roba dels malalts, o sobre les rates que saltaren fugint del foc... Qui sap? La qüestió és que en un parell de dies va emmalaltir un habitant, i poques hores després, un altre, i un altre...

La por a la pesta feia fugir els habitants i de Santander va passar a les poblacions veïnes. A poc a poc, setmana a setmana, mes a mes, va anar escampant-se, com una taca d'oli, pel regne de Castella i Navarra. Ningú no podia esperar que la pesta que va portar el *Rodamundo* en 1596, posaria fi a la vida de més de mig milió de persones sols a la península Ibèrica.

Però, com va arribar de Santander a la nostra terra? La pesta baixa, a poc a poc. Les viles i ciutats prenen mesures, tanquen les muralles, no deixen entrar ni eixir a ningú, cremen mercaderies si venen de llocs infectats, però com no se sap la causa exacta del contagi (fins al segle XIX no es va determinar), continua expandint-se...

De sobte, ja en 1600 la pesta es deté a Almansa. Passen els dies i no hi ha infectats més enllà. El regne de València sembla lliure de la pesta! Imagineu l'alegria de la gent...

I, de cop i volta, pam! En la primavera d'eixe any, algú a Xàtiva presenta febre i en poques hores veuen que el coll se li infla, la pell es fa primer groga i, gradualment, es torna negra i inflada. I el terror torna renovat...

Si miràrem el mapa de la pesta de 1600, la pesta Atlàntica, veuríem que cobreix bona part del regne de Castella i, com una gota aïllada, afecta a Xàtiva, a la Vall d'Albaida i al Comtat... No va pujar a València, a Aragó ni a Catalunya. La pestilència va seguir les rutes comercials des de Toledo a Almansa i d'allí a Xàtiva. Allí va fer una terrible mortaldat que va anar cap al sud: a Ontinyent, Agullent, i va arribar a Agres.

A Cocentaina la teníem ja a les portes. La pesta no sols era una infecció mortal, també causava una ferida emocional profunda. La raó era que anava acostant-se a poc a poc; cada dia un poble més. Les cròniques parlen del pànic: l'home deixava a la dona quan li veia el primer bubó, les mares als fills, els fills als pares. A banda de matar, era una experiència traumàtica...

Sembla que eixos dies va arribar a Cocentaina un comerciant de teles i se li va dir que se'n tornara. Com que es va negar i volia entrar a la vila, els nos-

tres avantpassats, sense mirament, li van cremar carro i les teles. La festa s'ha acabat! Segurament, eixos dies se li van fer rogatives a Sant Roc i a Sant Sebastià, però no sabien si això seria suficient.

Ací entra en escena una figura clau de la qual mai es parla: el controvertit Patriarca Rivera, el bisbe de València, Sant Joan de Rivera. El que no es pot negar és la seua intel·ligència i visió tàctica. Sabia que potser l'epidèmia no es podia detenir, però la fe ajudava a resistir i a reduir la fugida de la gent, que també escampava la malaltia. Va ser el Patriarca qui va ordenar als pobles en risc de veure's afectats, el procediment del sorteig per elegir un nou patró. Altres llocs, com Alcoi, també el van sortejar. A Cocentaina va ser un set de maig de 1600, fa ara 425 anys i tres dies després, tal com hui, van proclamar patró a Sant Hipòlit.

I va funcionar! No sols ho diu el pare Arques, sinó que, en els llibres parroquials, els estudiosos han comprovat que no fluctua el número de gent, com en altres epidèmies. Va funcionar en molts sentits, el més important és que no va morir ningú de la pesta. Un altre, que el nou patró va donar fortalesa i valor a la gent. La prova està en el fet que ni els rectors, ni els frares del convent, ni la majoria d'autoritats civils fugiren, ni van estar desapareguts en moments de crisis, cosa que solia passar, i que el patriarca Ribera adverteix per carta de manera contundent a molts pobles, segons la seua biografia.

Cocentaina tenia un patró, un sant misteriós, anomenat Sant Hipòlit, i la seua protecció li va valdre fins i tot unes festes de Moros i Cristians en el seu honor.

Segona part: Sant Hipòlit

Ara entrem en altra part de la xarrada. Farem una figuració i ja m'entendreu perquè la faig. I tornem a eixe moment del sorteig, veiem l'escena del xiquet traient les boletes, però ens elevem amunt i amunt. Cocentaina ja sols és un punt en el mapa, i estem en un lloc meravellós, ple de llum. Allí està Déu amb tots els sants. Estan mirant per un forat dels núvols el nostre sorteig.

—Bé —diu Jesús—. Vinga va, qui vol anar a Cocentaina.

Els sants també farien el mateix que els contestans eixe dia: es mirarien i dirien: «és que no coneixem eixe poble. Si fora València o Barcelona...» Aleshores un diria:

—Jo aniré...

Ací baix, en el sorteig, ix el primer paperet... Allí dalt tots callen i miren:

—Sant Hipòlit? Un màrtir de Roma en eixe racó del Regne de València?

—Sí —respon ell—, jo crec que m'entendré amb ells, perquè tenim coses en comú i, a més a més, tenen una cosa molt valuosa per a mi.

Ací baix ix el segon paperet...

—Bé —diu Jesús—. Doncs, ves a vorer què pots fer per ells...

I ix el tercer paperet també amb el nom de Sant Hipòlit...

Per què he fet esta figuració? Què pot tindre en comú un sant del segle III amb els contestans i contestanes d'aquell temps i de hui dia?

Potser abans de respondre ens cal saber un poc qui és el nostre patró. La resposta és clara, no se sap... No perquè no existira, sinó perquè segurament hi va haver més d'un màrtir amb eixe nom.

A l'esquerra tenim la pintura de José Soler que mostra la llegenda del soldat Hipòlit que vigila a Sant Llorenç en la presó i és convertit. Però ja no ens ha quedat res més d'eixa història, recollida en la *Llegenda Àurea* del segle XIII, sols la indumentària amb la qual representem el patró. En realitat a qui l'església venera el dia 13 d'agost és a un prevere, però no un qualsevol. Sant Hipòlit és el més gran dels teòlegs cristians de l'època de les persecucions, fins i tot hi ha estudiosos que expliquen que el vestit de soldat és una al·legoria que vol representar a un líder que protegia la seua comunitat cristiana davant els enemics romans i qualsevol agressió doctrinal.

Sant Hipòlit també ha sigut un dels que més mala sort ha tingut quant a la conservació dels seus escrits, però algunes coses han quedat. Coses que segur que no heu sentit mai, i els que veniu a missa tampoc... Coses com, per exemple, això que diu...

El Senyor esté con vosotros / Y con tu espíritu
Levantemos el corazón / Lo tenemos levantado hacia el Señor
Demos gracias al señor nuestro Dios /Es justo y Necesario...

(Versió original)
El Señor sea con vosotros. - Y con tu espíritu.
¡En alto los corazones! - Los tenemos vueltos hacia el Señor.
Demos gracias al Señor. - Es propio y justo.

I segueix fins a la consagració. Segur que no us sonava... És el cànon 2 de la *Tradició apostòlica*, atribuïda per molts autors al nostre Sant Hipòlit. O va ser redactada per ell o va ser qui la va recollir de les primeres misses.

Si poguérem contar totes les misses que s'han fet des del segle III fins a hui en tot el món, serien milers de milions... Això converteix al nostre patró directament en l'escriptor més citat de la història! Molt més que els evangelistes, que es tornen en la litúrgia, i que qualsevol altre...

És un Sant que es va centrar molt en donar consol. Descobrir-ho em va vindre bé davant la tràgica pèrdua d'un amic de l'ànima. Eixos dies de foscor, mentre preparava esta xarrada, semblava que Sant Hipòlit em parlava a mi, i em deia que tots els mals que suportem ací ens venen precisament per ser homes i dones en este món, però que Déu ens té preparades coses de Déu, i ens les reserva per a quan anem allà dalt. És com si tinguérem un regal envoltat en paper de regal i amb el nostre nom allà dalt, guardat, fins que anem a la casa del Pare.

Moltes coses interessants i curiosament actuals podríem aprendre del nostre patró, però això serà en una altra ocasió. Ara, tornem a la pregunta: per què en la figuració diu Sant Hipòlit que s'entendria amb nosaltres?

Mireu, Cocentaina té moltes coses bones, però estaran amb mi en què no ens cauen els anells a l'hora de barallar-nos i dividir-nos. Mostres n'hi ha de sobra i no cal incidir en cap. El sacerdot Hipòlit seria de la mateixa corda, perquè, per una disputa teològica molt interessant, decideix separar-se del Papa, es fa nomenar Bisbe pels seus seguidors, i crea el primer cisma de la història de l'Església. Sant Hipòlit és considerat el primer antipapa.

El problema venia en relació amb els apòstates. En aquell temps, no tots els cristians eren màrtirs. També hi havia gent que per por de morir, traïa, renunciava la fe cristiana i delatava als altres cristians davant les autoritats romanes. L'església mai els va negar el perdó si demanaven tornar, però mentre que el Papa era partidari d'obrir la mà fàcilment, Sant Hipòlit pensava que devia costar-los un poquet més, que realment demostraren penediment i respecte pels germans. Tots aquells que heu sigut traïts alguna vegada per gent en la qual confiàveu, què en penseu? Esteu de part del Papa o de Sant Hipòlit?

Va morir eixe Papa i el següent, i Hipòlit tossut que tossut, però arribat el tercer, el Papa Poncià, en l'any 235, arriba al poder de Roma un nou emperador, Maximí, i inicia una nova persecució contra els cristians. Tant Hipòlit com el Papa Poncià són capturats pels romans i deportats a l'illa de Sardenya.

A Sardenya li deien *l'illa de la mort*, i era l'equivalent a Guantánamo. Cristià que anava allí, cristià que no tornava. I és allí on Hipòlit i Poncià es reconcilien. És humà barallar-se, fins i tot dividir-se, però Sant Hipòlit ens dona una lliçó de respecte, de comprensió, de recapacitar i de perdó. Sant Hipòlit no és una estàtua de fusta vestida de romà que tenim a l'esquerre: té coses a dir-nos, als festers, a la comunitat cristiana i al poble del qual és patró.

Sant Hipòlit i el Papa es van perdonar, van tornar a formar una església unida, i van morir un 13 d'agost, o van ser soterrats eixe dia, això tampoc queda clar, però el mateix dia celebren els dos sants junts.

I com va morir el nostre patró? Tenim a la vostra esquerra el martiri de Sant Hipòlit fet per Segrelles. Mostra la versió que diu que el mataren els soldats d'una pallissa a Sardenya, per tant, eixa imatge seria d'una masmorra en l'illa. No obstant això, a mi m'agrada més la de l'autor Prudenci, perquè retrata una de les escenes més dramàtiques i alhora emotives que he llegit mai.

Tercera part: la llegenda del martiri segons Prudenci

Prudenci va viure cent anys després de Sant Hipòlit, quan el cristianisme ja era legal a Roma, i explica que a la via Tiburtina, als afores de Roma, estava la tomba de Sant Hipòlit, on el 13 d'agost li feien romeria en un ambient festiu (és a dir, al nostre patró no li venia de nou quan li vam començar a fer festes. Ja a Roma es celebrava la seua memòria el 13 d'agost en un ambient festiu). Prudenci indica que en la tomba hi havia un fresc amb detalls del martiri, i ell ho descriu en l'Himne XI de la seua obra *Persitephanon*, o Llibre de les corones dels màrtirs.

Estem, segurament, prop del port de Roma, Òstia. Hipòlit és portat davant del centurió que ha d'ordenar la seua mort. És un bisbe, és a dir, un destacat líder d'eixa secta que menja xiquets: els horribles cristians. Quan l'oficial pregunta el nom i li responen que Hipòlit, faria segurament un somriure malèvol:

—Doncs si és Hipòlit, queda clar com ha de morir...

L'autor Prudenci ho descriu així: porten dos cavalls salvatges que havien capturat a llaç feia dos dies i nuguen al sant amb cordes dels peus. Els soldats comencen a cridar fort i a punxar als cavalls en la panxa per a posar-los més alterats. L'últim que va dir Hipòlit va ser:

—Que ells em lleven els membres, tu Crist, emporta't l'ànima.

Seguint el relat, els cavalls arranquen a córrer absolutament espantats, arrossegant a Sant Hipòlit per les pedres amb una velocitat terrible. (La tradició conta que a prop d'allí hi havia una terrisseria i tot el sòl estava ple de cànters trencats, per això Sant Hipòlit era el patró dels terrissers).

Els cavalls es precipiten pels boscos, per les roques, passen un riu pedregós i després un torrent; i res els para. Es tiren sobre una tanca i trenquen tots els obstacles, es dirigeixen a un pendent rocós i salten un penya-segat. Cauen a un camp eriçat de piteres i plantes espinoses, que recullen trossets diminuts arrancats del seu cos caigut. Prudenci no es conté en la descripció del final del nostre patró: *Una part penja de dalt dels penya-segats, una altra s'encasta en les espines, el roig tenyeix els arbustos, la terra és una línia mullada de sang que es perd de vista...*

Per què va riure el centurió en saber el seu nom? Segurament perquè coneixia el mite d'Hipòlit, el seguidor de la deessa Diana, i com va morir arrossegat per cavalls. Desgraciadament, la crueltat humana no té límits, ni abans ni ara.

Els soldats se'n van i tot queda tranquil. Silenci. El dia va passant. Ara Prudenci descriu una de les escenes més emotives dels martiris, i amb forta càrrega simbòlica:

Els amics d'Hipòlit s'acosten i recorren amb llàgrimes el sender que mostra el camí destrossat. Avancen colpits per la tristesa amb els ulls oberts i omplien els plecs dels seus vestits amb les seues vísceres. Aquell abraça el seu cap blanc i el protegeix venerablement en el seu pit suau. Este recull les espatles i les mans arrancades, i els braços i els colzes, els genolls i els fragments nus de les cames.

Amb petits draps s'eixuguen també les arenes xopades i ni tan sols una gota de rosada queda en la pols. Si alguna gota de sang ha quedat en les espines, amb l'aspersió recent, tota és arreplegada i xopada en una esponja.

Ja el bosc dens no reté res del cos sagrat ni el priva d'unes exèquies completes.

Si us fixeu, i açò seria important per als primers cristians perseguits, no sols s'exaltava el valor i la fe dels màrtirs fins al final, sinó també es recordaven entre ells que no serien oblidats; fora com fora el martiri, altres germans de fe recollirien el cos, l'enterrarien i el recordarien. El 13 d'agost diu la tradició que va passar açò i els seguidors van enterrar a Hipòlit als afores de Roma, en la Via Tiburtina. Malauradament, no ens ha quedat res de la tomba, excepte una estàtua del màrtir trobada en 1551 i que ara es pot admirar davant la Biblioteca Vaticana.

I potser queda un últim dubte: per què Sant Hipòlit li podia haver dit a Jesús que Cocentaina tenia una cosa molt valuosa per a ell? El més valuós que té el nostre poble és un quadre de la Verge, una icona amb una filactèria que diu una cosa potser única: *Mare de Déu*. Les filactèries amb textos i passatges són freqüents en quadres antics, però amb estes paraules exactes no n'hem trobat encara cap.

Sabeu qui és el primer autor cristià que nomena Maria com a la MARE DE DÉU? Sant Hipòlit! És casualitat o causalitat?

Sabem que la filactèria és posterior a la pintura de la icona. Aleshores, qui i per què la va pintar al quadre de la Mare de Déu de Miracle? Va ser després de 1600? Sabia el pintor que el primer cristià que la va nomenar és precisament l'altre patró, Sant Hipòlit?

Un misteri... **Per a mi, esta connexió única en Cocentaina entre la mareta i el sant patró, és un colofó immillorable per a celebrar esta efemèride.**

Conclusió

En definitiva, el cúmul de les històries que hem anat contant hui, ens porta al moment actual, a celebrar el 425 aniversari de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit màrtir com a Patró de Cocentaina. Però quan veiem en perspectiva el camí fet, tant del propi màrtir com de Cocentaina, és quan podem alegrar-nos de tindre com a protector i patró a una figura carismàtica: el teòleg més gran del seu temps, continuador de la Tradició Apostòlica i autor d'una de les parts més importants de l'Eucaristia, el primer que anomena Mare de Déu a Maria, i un sant del perdó; i també el sant que li va donar esperança a Cocentaina en un moment de pànic absolut, per culpa d'aquell *Rodamundo*.

A Cocentaina tenim moltes coses a aprendre del nostre patró. Fem Moros i Cristians en el seu honor, però no caiguem en l'error freqüent de reduir a Sant Hipòlit a simple fusta que traslladem d'ací cap allà en la processó. Sovint es posa l'excusa que no estem preparats per entendre, que això són coses d'entesos i erudits, però jo afirme que sí que estem preparats per conéixer més a Sant Hipòlit, sols cal explicar-ho bé.

Descobrir la persona darrere de l'estàtua que tenim a l'altar de l'esquerre, podria ser un camí interessant per a transmetre a les generacions futures, tant de festeres i festers, com de socarrats, la devoció a Sant Hipòlit i la seua lliçó de valentia i perdó.

Pablo va llançar el repte i per la meua part ja he començat a caminar...

Espere que els haja resultat una xarrada interessant. Que el nostre patró ens guarde, ens ajude a conservar les nostres tradicions, les festes, i siga també mestre de vida i de fe. ▪

Res més. Visquen les Festes de Moros i Cristians de Cocentaina i visca Sant Hipòlit!

ACTA DE MAJORALS I PRESENTACIÓ DELS XIQUETS BATEJATS

Federació Junta de Festes de Moros i Cristians

C/ Sants de la Pedra, 7 · Apt. Correus, 86 · 03820 COCENTAINA (Alacant)
Tel. 96 650 07 49 · fjfmiccocentaina@gmail.com · www.jfcocentaina.es

A Cocentaina, 7 d'agost de 2024, a les 20:45h, a l'església Arxiprestal de Santa Maria i després del novenari i de la missa Solemne celebrada en honor a Sant Hipòlit Màrtir, com a patró de Cocentaina, s'ha procedit a la Presentació de xiquets i xiquetes al nostre Patró.

Tot seguit amb la participació de xiquets allí presents, s'han elegit per insaculació els vint-i-sis Majorals i Majorales de Sant Hipòlit Màrtir, així com de vint reserves, entre tots els associats devots, dels quals han resultat elegides les persones següents:

MAJORALES 2024-2025:

MARÍA GENÍS RIBELES, ARACELI CASTELLÓ FUENTES, MILAGRO JOSÉ MERÍN URIS, SONIA MOLTÓ RUBIO, LUCÍA MASERO BRAVO, SARA CATALÁ MONTAVA, ANA BERENGUER CARBONELL, ZAIRA CERVERA SÁNCHEZ, MILAGRO LIDIANA REIG MONTER, ELENA AGULLÓ BARRACHINA, MARÍA VANESA RODAS GARVÍ, DAVINIA SELLÉS REIG, ATENEA CERDÁ BARRACHINA.

RESERVES:

BERTA ALIJO REIG, MARÍA ISABEL AMAT TRO, EMMA TORRÓ CASTELLAR, JOSEFA PRATS MOLTÓ, ÁNGELES MONTER ANDUIX, CRISNA SELLÉS NICOLÁS, AMELIA BLANQUER PASCUAL, ANNA AGUILAR BOTIJA, LIDIA RIBELLES DAMIÁ, MINERVA CORTÉS PÉREZ.

MAJORALS 2024-2025:

DAVID BARRACHINA PASTOR, MAURO PÉREZ OLTRA, FERNANDO SANJUAN NIETO, VICENTE VALLS FERNÁNDEZ, MIGUEL GARCÍA VIDAL, JUAN SÁNCHEZ CARBONELL, ALEX COBOS PASCUAL, ÁNGEL FRANCISCO ROMERO GALLARDO, FRANCISCO MONCHO MOYA, ANDREU TORRÓ LLOPIS, JOSE DAVID PASCUAL MOTOS, AITOR JORDÁ SEMPERE, DAVID AGULLO GINER.

RESERVES:

MAURO SOLER SANDÍN, RODRIGO LLORET PÉREZ, IVÁN REIG MOLTÓ, JOSÉ ANTONIO HUESO CARRIÓN, HIPÒLIT GONZÁLEZ JUAN, MAURO MILLÁN SELLÉS, GERMÁN PALACÍ SANDOVAL, RAFAEL BOHIGUES LLORÉNS, ANTONIO FERRER SELLÉS, PÒLIT GARRIDO BORRELL.

També s'ha realitzat el sorteig de la imatge de Sant Hipòlit sent agraciada la devota SRA. ALBA FLORES GARCÍA.

Tots aquests actes s'han realitzat pel President de la Junta de Festes, Rafael Monar Blanes, el Vicepresident de Culte, Sr. Ignacio Ferrándiz Briva, i la Junta de Govern, amb la col·laboració del rector de la Parròquia de Santa Maria i Assessor Religiós de la Junta de Festes, Mossén Eduardo Rengel Albert.

I per deixar-ne constància als efectes oportuns, jo, Núria Insa Tomás, en qualitat de Secretària de la Junta de Festes de Moros i Cristians, estenc la present amb el vistiplau del President, a Cocentaina a set d'agost de dos mil vint-i-quatre.

NÚRIA INSA TOMÁS
Secretària

RAFAEL MONAR BLANES
President Junta de Festes de Cocentaina

CRÒNICA D'UN 425 ANIVERSARI

Mari Nieves Pascual Mur

Sens dubte, maig ha sigut a Cocentaina el mes de Sant Hipòlit, que tot i festejar-se amb els Moros i Cristians al mes d'agost, en este 2025, hem celebrat que va ser en maig de 1600 quan va ser elegit Patró de la Vila Comtal.

Enguany, 425 anys després, Cocentaina continua ressaltant esta data i des de la Junta de Festes i la Regidoria de Festes, es va crear una comissió composta per diferents vicepresidents de culte d'anteriors juntes i també per gent devota de Sant Hipòlit amb la finalitat de promoure activitats lúdiques, festives i religioses per a intentar apropar més la figura de Sant Hipòlit, que no siga un Patró dels festers i festeres, sinó de tot el poble.

La tasca no ha estat senzilla, però Javi Sansalvador, com a regidor de Festes, i la Junta presidida per Rafael Monar i Natxo Ferrándiz al capdavant de la comissió, han treballat de valent, aconseguint que en este maig de 2025, Sant Hipòlit estiga present entre els festers i devots.

La programació, amb tot, va arrancar el 26 d'abril. La colla Mal Passet i Teló Teatre ens oferiren «Dolça festa. Honor i esplendor». Amb aquesta obra, la dupleta formada per Pablo León i Francisco Valor han posat lletra i música a totes les tradicions contestanes: «Dolça Fira. El viatge d'Alexandros»; «Dolç Nadal. La dolçaina Màgica»; «Dolça Mareta. Les llàgrimes de Maria», i ara, amb aquest espectacle, on se'ns narra la història i l'origen de les nostres festes i del Patronatge de Sant Hipòlit. L'actuació va estar protagonitzada per dos entitats del poble: la colla de dolçaines i tabals Mal Passet, dirigida per Francisco Valor, i Teló Teatre, amb la direcció artística d'Ana López.

Maig va començar amb un tridu extraordinari a les esglésies i als convents del poble. Cal agrair la total implicació del pare Fernando Fuertes, guardià del Convent i del Monestir de la Mare de Déu; a don Diego Pascual, retor del Salvador, i a don Eduardo Rengel, retor de la parròquia de Santa Maria. Tots tres formaven part de la comissió i amb ells, se li ha donat el caràcter religiós que Sant Hipòlit també ha de tindre. El tridu va començar al Monestir de la Mare de Déu. Finalitzat este primer dia de tridu, es va inaugurar a la sala d'exposicions de l'antiga biblioteca del Palau la I Mostra d'imatges i escultures de Sant Hipòlit. L'exposició la van formar els artistes de Cocentaina, on cadascun d'ells ens va mostrar la seua particular visió del nostre Patró. Una mostra molt visitada i que va romandre al Palau Comtal fins al 18 de maig.

El segon dia de tridu, el dilluns 5, va ser al convent dels Pares Franciscans. Finalitzat el tridu, va tindre lloc la imposició de medalles als majorals i majorales d'este any, i també se'ls va imposar la medalla de Sant Hipòlit al pare Fernando i a don Diego.

L'últim dia de tridu va ser a l'església del Salvador. Després del tridu, va esdevindre una jornada festiva, lúdica i cultural. Just eixe dia, el 6 de maig, feia 25 anys de la inauguració del monument a Sant Hipòlit que trobem a la plaça de l'alcalde Reig. Amb aquest motiu, i unint-se als 425 anys del Patronatge, hi va haver una cercavila fins al monument. Arribats al lloc, les màximes autoritats civils i festeres van dipositar un ram de flors al Patró i després, com ja es va fer 25 anys enrere, hi va haver danses amb el grup de danses Cocentaina i el grup de danses del Convent. També es va comptar amb la participació del grup de muixerangues Penyeta Blanca que, amb els seus numerets, van arredonir una jornada festiva i tradicional, acompanyats tots ells per la colla Mal Passet. El punt d'honor d'aquest dia el va posar un gran castell de focs d'artifici que, promogut i treballat des de la regidoria de Festes, va embadalir a tot el poble. Va ser una jornada festiva, el preàmbul al dia gran: el 7 de maig, dia de l'elecció de Sant Hipòlit com a Patró de Cocentaina.

HIPOLIT

A les 12h del migdia repicaren amb força totes les campanes del poble, anunciant que eixe 7 de maig de 1600 el poble es va reunir a l'Ajuntament per tal d'elegir un Patró que els protegira de la pesta que arribava des de Xàtiva i arrasava per on passava. Els diferents gremis del poble aportaren el nom d'un Sant que podria ser el protector de la Vila, tot i que sonava amb força el Crist dels Llauradors. Però amb tot, la providència o el mateix Sant Hipòlit, va decidir que ell havia de ser el guardià del poble. Fins a tres vegades conten les actes que es va fer el sorteig, sembla que Sant Hipòlit no era massa conegut, ja que ell era del gremi dels escudellers (alfarers) i, aleshores, decidiren buscar-ne un altre, però, com déiem, després de tres vegades, el poble el va aclamar i acollir com a Patró eixe 7 de maig. A la vesprada, l'església de Santa Maria, lloc on es troba la imatge i la relíquia del Patró contestà, es va celebrar l'Eucaristia, Missa Solemne oficiada per l'arquebisbe de València, monsenyor don Enrique Benavent.

Després, va tindre lloc l'acte més antic que Cocentaina conserva de les primitives festes de Moros i Cristians: les salves d'arcabusseria. Enguany dos festers de cada filà es van enfilar el trage complet i, de manera seriosa, respectuosa i molt ben organitzada, van fer aquest tret d'arcabusseria a la plaça de l'Església.

Cal assenyalar que, per a l'ocasió, l'altar de Santa Maria va estrenar un teló nou dissenyat per Ernesto Ferrándiz i que envolta la figura de Sant Hipòlit.

I així vam arribar al dissabte 10 de maig, dia en què Sant Hipòlit va ser proclamat de manera oficial a l'Ajuntament i amb la presència de les autoritats civils i religioses del moment i de tot el poble, com a Patró de Cocentaina. Tot i ser festes de Muro, als socarrats ens atenyia més l'efemèride del Patró, i és per això que, des de la Junta, es va decidir fer els actes que sempre s'han organitzat el cap de setmana més proper al 7 de maig (a més, enguany coincidia l'efemèride dels 425 anys amb eixe 10 de maig). Després de Missa, es va beneir el bocafort de l'altar de Sant Hipòlit, realitzat per l'artista local Inma Ribelles. Es tracta d'una «cortina» que es col·locarà quan Sant Hipòlit no estiga en el seu altaret.

Després, va tindre lloc la xarrada o pregó al voltant de Sant Hipòlit. De nou, l'escriptor i advocat contestà JuanFran Ferrándiz va saber captar i fascinar al públic amb les seues paraules, ens va acostar la imatge del Patró amb la ferma missió de fer-nos conéixer qui és Sant Hipòlit, per què està a Cocentaina i que puguem obrir el regal del seu Sant Patronatge: no és sols una imatge a l'altar, és molt més i cal descobrir, apreciar i admirar a este Sant,

que ara com ara, seria *trending topic* i, sens dubte, és l'autor més llegit de tots els temps (la seua fórmula eclesial s'utilitza en les Eucaristies de tot el món: «la paz os dejo, mi paz os doy...»). La conferència de JuanFran la podem escoltar en el canal Youtube de la parròquia de Santa Maria de Cocentaina i la podrem llegir en la pròxima edició del programa revista de Festes.

Finalitzada la xarrada, els capitans i abanderats signaven en el llibre d'honor i s'imposaven les insígnies de festes als nous caps de filà: Paco Pascual, per part dels Bereberes-Borts i Mateo Moltó per part dels Maseros.

Després en la Casa del Fester també va tindre lloc una inauguració molt especial: el nou arxiu musical ja és una realitat i s'ha convertit no sols en una biblioteca on podem trobar totes les partitures dels nostres autors, sinó també en una mostra visual que recorre la història de la música contestana des d'aquell primer Moro Guerrero fins a les joves promeses de la música i amb un apartat especial per al nostre himne de Festes. Moisés Sellés és l'encarregat de vetlar per la bona custòdia de la nostra música. Tenim un arxiu amb més de 800 obres compostes i pensades per a les festes de Moros i Cristians.

El programa d'actes va seguir el dijous dia 15 de maig amb una taula redona sobre els «30 anys de la dona en la festa de Cocentaina». Organitzada per la regidora de Festes, la taula va comptar amb un cartell realitzat per la jove Martina Faus i la participació de diferents dones que han sigut pioneres de la seua inclusió com a membre de ple dret i amb les mateixes obligacions i privilegis que els homes en la festa contestana. Va ser una taula redona interessant on vam poder esdevindre la lluita de les dones que volien eixir i disfrutar de la festa, més enllà dels dinars o les dames. Va comptar amb festeres dels Contestanos i Edetanos: Fani Cortés, Gema Tortajada i M. Consuelo Camps; la primera abanderada de Cocentaina: Ana Llavori, i la primera presidenta de la Junta de Festes i Undef Pepa Prats. La xarrada va estar moderada per la locutora, i també festera de Cocentaina, Mari Nieves Pascual.

El diumenge dia 18 de maig va tindre lloc un dels actes més emotius de tot el que s'havia programat, o almenys, un dels actes amb què més il·lusió dipositada tenia la comissió del 425 aniversari: la visita al cementeri del Patró. La jornada dominical va arrancar amb un esmorzar popular a la plaça de l'Església, i després Sant Hipòlit va ser rebut pels devots i festers qui foren els seus portadors. Començava així una romeria festiva,

amb l'acompanyament de la colla Mal Passet i la devoció i fe dels contestans i contestanes que acompanyaren de prop al seu Patró. Sant Hipòlit va fer una primera parada, molt emotiva, al Monestir de la Mare de Déu. Els dos Patrons, cara a cara, en un acte senzill, però ple de fervor. Feia 25 anys que Sant Hipòlit no entrava al Monestir. Allí, el pare Fernando va fer una xicoteta reflexió i una oració, perquè els dos intercessors de Cocentaina continuen emparant a cada contestà.

Després, la romeria va seguir i va fer parada a la plaça de la Vila. Allí va tindre lloc un acte institucional, però ple de sentiment. Jordi Pla, alcalde de Cocentaina, va llegir unes gloses del pare Arques que parlaven d'eixa elecció i del patronatge de Sant Hipòlit. La comissió del 425 aniversari, amb Rafael Monar com a president de la Junta, li va fer entrega a l'alcalde d'un Sant Hipòlit fet per M. Luz Morant amb la tècnica del socarrat, perquè estiga a l'Ajuntament. Fins a eixe dia, no hi havia cap quadre de Sant Hipòlit al consistori local.

Després, la romeria va continuar fins al cementeri. Els devots i devotes, festers i festeres, van espentar el carro de Sant Hipòlit, degudament ornat i amb barres perquè no fora una gran càrrega i tots pogueren acostar-se a dur a Sant Hipòlit. Per descomptat, no li van faltar portadors i portadores.

Arribats al cementeri, es va celebrar l'Eucaristia a intenció de tots els devots i festers difunts de Sant Hipòlit. Era la primera vegada que Sant Hipòlit pujava al cementeri, i l'Eucaristia va tindre un caliu molt especial i molt íntim, un record per tots aquells que en 1600 feren possible que Sant Hipòlit fora el nostre custodi i guardià.

Després, de nou Sant Hipòlit amb la participació i col·laboració del poble contestà, tornà a casa. Sant Hipòlit, des del 7 de maig, presideix l'altar de Santa Maria i estarà allí fins que passen les festes de Moros i Cristians d'agost.

Els actes del patronatge de Sant Hipòlit van finalitzar el dissabte 31 de maig amb el dia de les paelles al Pla de la Font: festa, música i germanor per tancar un mes de maig amb un únic protagonista: Sant Hipòlit Màrtir.

La comissió del 425 aniversari ha estat conformada per Rafael Monar, president de la Junta de Festes; Javi Sansalvador, regidor de festes; Natxo Ferrándiz, vicepresident de culte; don Eduardo Rengel, assessor religiós de la Junta de Festes; don Diego Pascual, retor de la parròquia del Salvador; el pare Fernando Fuertes, guardià del convent i dels Pares Franciscans i del Monestir de les clarisses: Javier Sancho; Joselu Pascual; Marcos Giner; Quino Palací, Kike Pascual, Kiko Sancho i Mari Nieves Pascual.

Des de la Junta de Festes han volgut agrair la implicació de tot el poble i les seues entitats en allò que des de la comissió i la regidoria de festes s'ha preparat per a commemorar dita efemèride. Tot i que vam finalitzar maig, encara quedaven més actes al voltant d'aquest 425 aniversari del Patronatge. Tant és així, que en la Publicació vam poder veure un canvi important (la Publicació infantil enguany celebra 50 anys) i també queda pendent l'edició d'una unitat didàctica infantil sobre Sant Hipòlit i la Mostra del 425 aniversari per a la Fira de Tots Sants. ▪

SANT HIPÒLIT I COCENTAINA

Comissió 425 Aniversari

El passat mes de maig dins dels actes organitzats per a commemorar el 425 aniversari de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit com a Patró de Cocentaina es va inaugurar una exposició d'artistes locals i la seua particular visió de Sant Hipòlit.

La Mostra, inaugurada el 4 de maig, es va poder visitar a la sala d'exposicions del Palau fins al 18 de maig. Des de la Comissió volem agrair el suport que vam tindre, tant per part de la regidoria de Festes com per part dels artistes que hi van participar, aportant les seues obres i posant en valor la figura del nostre Patró, també des del vessant artístic.

L'exposició va comptar amb un total de 23 imatges i 3 escultures i en van prendre part: Inma Ribelles, Ana Figueroa, M. Luz Morant, Moisès Gil, David Agulló, Pepa Reig, Rosa Ribelles, Francisco Prats, Pepa Vañó, Ruth Pérez, Rosa Pilar, M. Nadal, Eduardo Rengel, Enrique Reig, Francisco Albaladejo, Natxo Ferrándiz, Rosa María Rico i Julio Reig.

La finalitat de l'exposició va ser la de donar-li veu als artistes locals i fomentar també l'expressió artística al voltant de Sant Hipòlit. Iconografia antiga n'hi ha, però feia falta promoure el fet de tindre a Sant Hipòlit present des de la visió més actual, 425 anys després d'haver sigut elegit i proclamat Patró de Cocentaina.

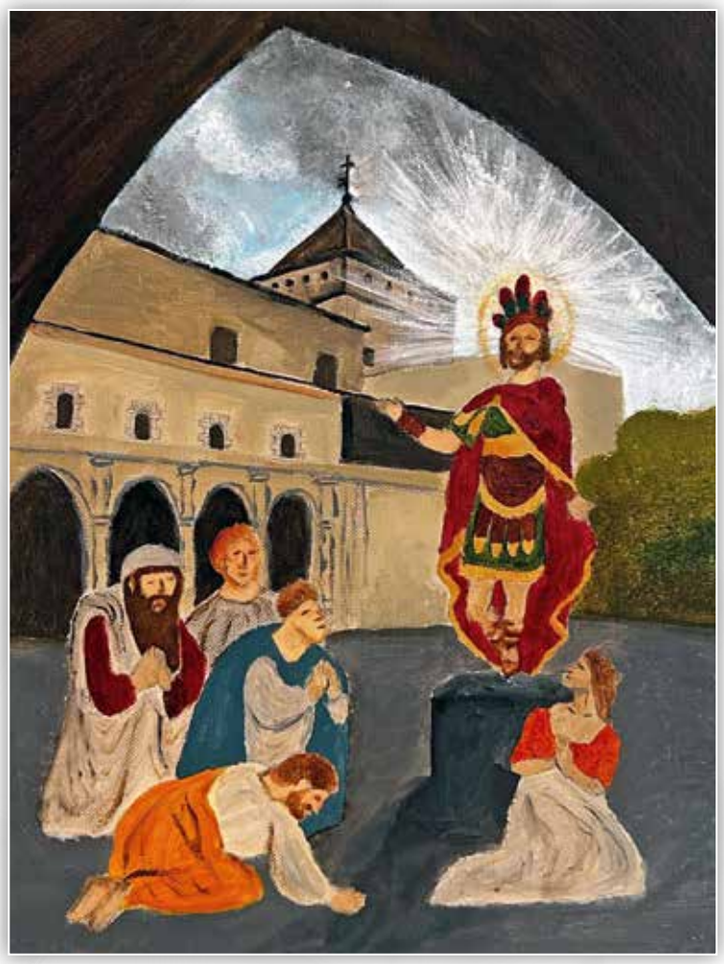

«Sentiment Contestà»
Fotografia + text (digital)
40x50cm
Ana Figueroa Doménech

«Primera diana»
Collage digital
50x70cm
Ana Figueroa Doménech

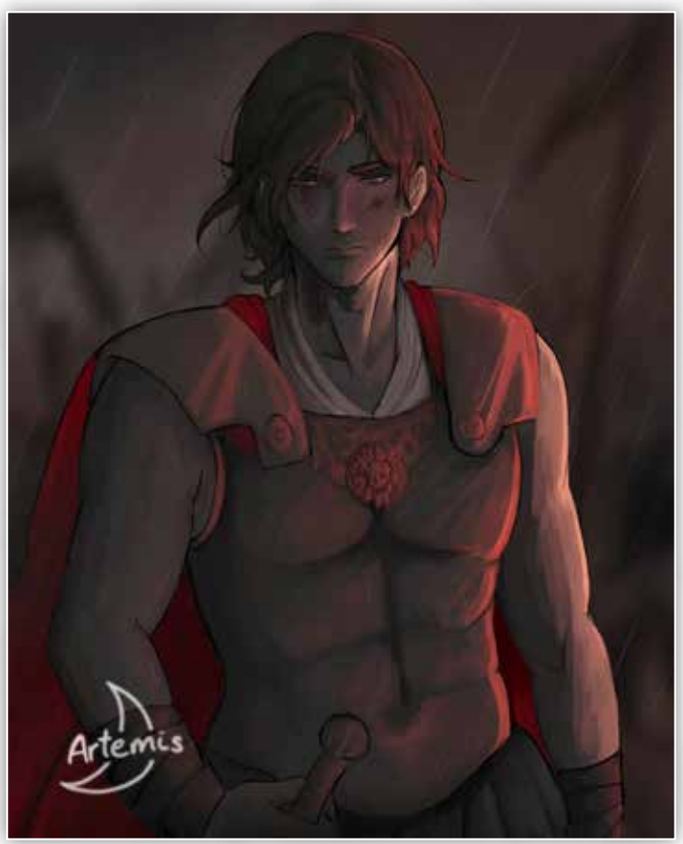
«L'elecció d'un protector»
Acrílic sobre llenç
30x40 cm
David Agulló Giner

«Sant Hipòlit»
Acrílic sobre llenç
25x30cm
Pepa Reig

«Pop 2»
Il·lustració digital. Impressió sobre Cartó ploma
29,7x42cm
Rosa Ribelles Albors

«El guerrer de L'ocàs»
Digital
34,4x37,8cm
Ruth Pérez Ribelles

«El sentinella a trenc d'alba»
Digital
45x55,7cm
Ruth Pérez Ribelles

«Senatus Populusque Contestaneus»
Mixta sobre llenç
100x100cm
Inma Ribelles il·lustracions

«Sant Hipòlit soldat»
Acrílic sobre fusta
50x80cm
Inma Ribelles il·lustracions

«Al·legoria Festera Sant Hipòlit»
Acrílic
70x50cm
Francisco Prats Colomer

«Sant Hipòlit amb la Mare de Déu»
Ceràmica s. XVIII
20x30cm
M. Luz Morant Ferrando

«Sant Hipòlit»
Rotulador acrílic i aquarel·lable
20x25cm
M. Luz Morant Ferrando

«El gran Sant Hipòlit»
Oli
100x50cm
Rosa Pilar

«Des de Penella»
Acrílic
44x87cm
M. Nadal

´Sant Hipòlit»
Acrílic sobre llenç
50x25cm
Eduardo Rengel Albert

«Altre Sant Hipòlit»
Pastel, llapis aquarel·lables, rotuladors de pinzell i acrílic
40x26cm
Francisco Albaladejo Cañizares

«Sant Hipòlit al carrer»
Llapis aquarel·lables
40x26cm
Francisco Albaladejo Cañizares

«Sant Hipòlit 025»
Llapis aquarel·lables, rotuladors de pinzell i acrílic
42x29cm
Francisco Albaladejo Cañizares

«425 Aniversari»
Aquarel·la i acrílic
29x42cm
Natxo Ferrándiz Briva

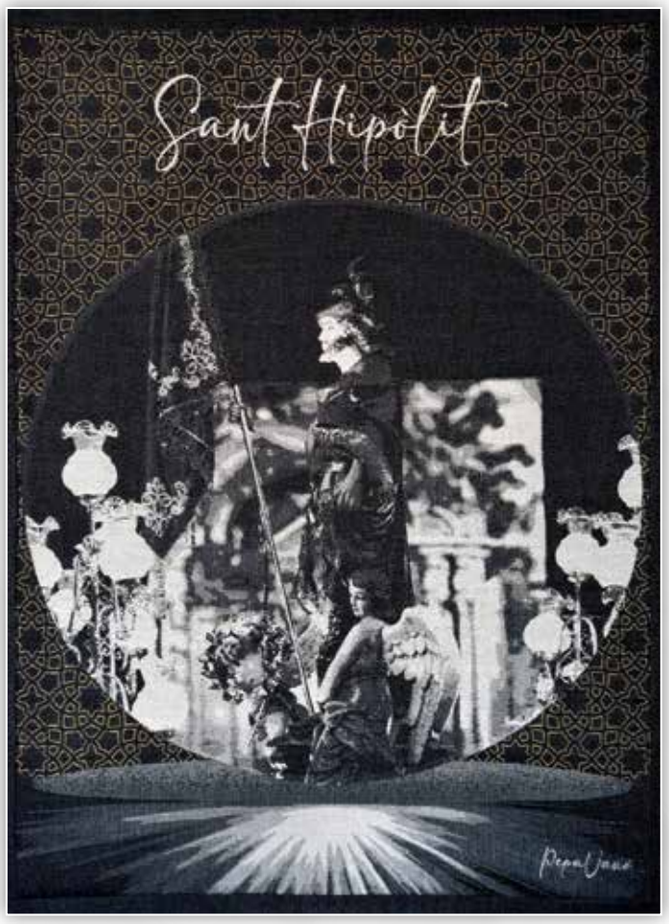
«Sant Hipòlit Socarrat»
Socarrat
32x45cm
Enrique Reig Torró

«Sant Hipòlit i les festes»
Oli sobre llenç
45x55cm
Rosa María Rico Valls

«La llum del Patró, Història d'un Poble»
Composició digital
60x90cm
Pepa Vañó Valls

«Devoció en Negre i Or»
Teixit
72x100cm
Pepa Vañó Valls

«Sant Hipòlit fang i pedra»
Escultura – modelatge
12x12x40cm
Enrique Reig Torró

«San Hipólito»
Escultura
10x10x25cm
Moisès Gil Igual

«Sant Hipòlit»
Escultura acer
20x20x35cm
Julio Reig Ferrándiz

El bressol de la Festa

62 **JÚLIA OLTRA PALACÍ**
Filà Creuats

62 **BLAI NÁCHER CAMALLONGA**
Filà Almogàvers

63 **IRATI CORTÉS GARCÍA**
Filà Cavallers de Llúria

63 **ATENEA ROMEU FERNÁNDEZ**
Filà Cavalleria Ministerial

64 **DANIEL MIRÓ BASAÑES**
Filà Contestanos

64 **VICENT VALLS ALBORS**
Filà Contestanos

65 **RITA GONTÁN PLA**
Filà Contrabando

65 **VEGA CASTELLÓ MONTEJANO**
Filà Contrabando

66 **BOSCO VERDÚ CERVILLA**
Filà Maseros

66 **RAFA PRATS GANDÍA**
Filà Maseros

67 **QUICO LLOPIS MASANET**
Filà Maseros

67 **CANDELA MIRÓ PASCUAL**
Filà Maseros

68 **POL JAVALOYES CERVER**
Filà Llana

68 **GUILLERMO COLOMA SANTOLAYA**
Filà Llana

Júlia

Oltra Palací

Blai

Nácher Camallonga

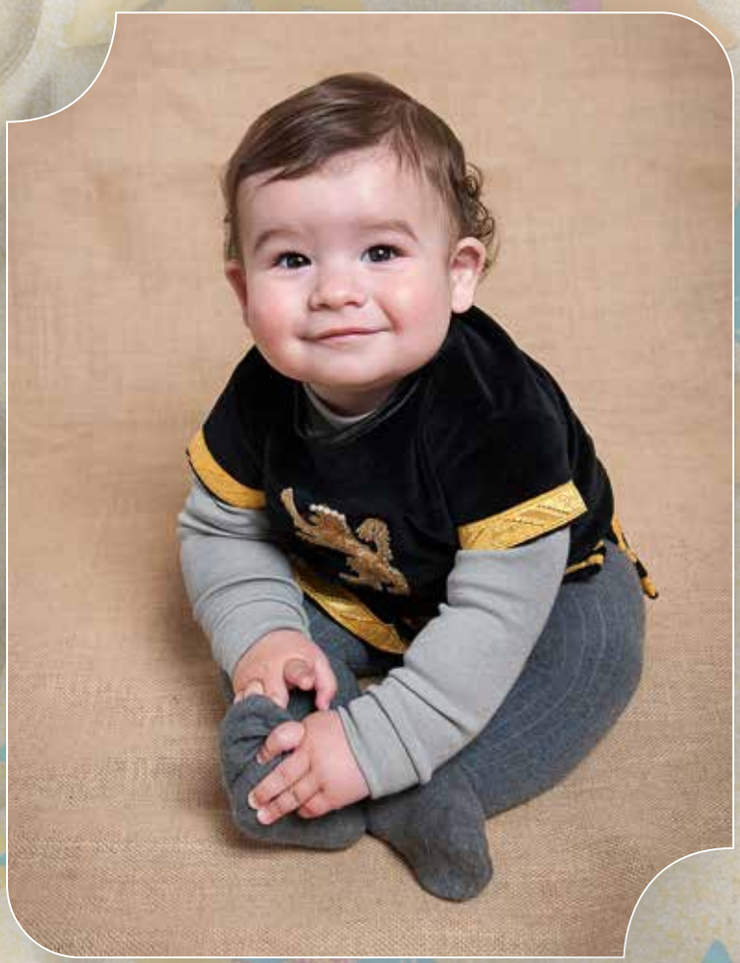
Irati

Cortés García

Atenea

Romeu Fernández

Daniel

Miró Basañes

Vicent

Valls Albors

Rita
Gontán Pla

Vega
Castelló Montejano

Bosco

Verdú Cervilla

Raïa

Prats Gandía

Quico

Llopis Masanet

Candela

Miró Pascual

Pol

Javaloyes Cerver

Guillermo

Coloma Santolaya

Guió d'Actes

Socarrats de Cocentaina, veïns del Comtat,
un any més la Festa arriba amb l'agost començat.
Que s'alce l'espasa, que ressone el timbal,
i que la Festa desfile fins l'alcàsser, el castell i el raval.
Els cristians de la casa de Llúria
i l'exèrcit moro d'Alabàs
l'esperada desfilada enguany ens oferiran.
Per tots ells i elles, per la història que hem heretat,
per Sant Hipòlit i Cocentaina,
que visquen les Festes i avant amb l'Entrà!!!

PABLO LEÓN VIDAL
Agost, 2017

PARLAMENT PREVIA L'ARRANCADA
DE L'ENTRADA DE LES FESTES
DE MOROS I CRISTIANS
DE COCENTAINA

DIA DE LA PUBLICACIÓ

DISSABTE, 28 DE JUNY

18.00 h des de la plaça de la Vila, començarà la **«PUBLICACIÓ»**, que recorrerà els carrers del centre històric de la Vila, el Raval, passarà pel Passeig del Comtat, l'Av. Rei en Jaume I fins al monument de Sant Hipòlit, a la plaça l'Alcalde Reig.

SOCIETAT ATENEU MUSICAL DE COCENTAINA

PLAÇA DE LA VILA
«HIMNE DE FESTES» de José Insa Martínez / Gerard Mur Pérez
«ATHENAEUM» d'Enrique Alborch Tarrasó

COLLA DE DOLÇAINES I TABALS MAL PASSET

PLAÇA DE LA VILA I RAVAL «T'HO MEREIXES» de Francisco Valor Llorens
PASSEIG DEL COMTAT «SEGRELLES» de José Pérez Vilaplana (Adapt. Alfonso Sánchez Vicent).

BÀNDOL CRISTIÀ ADULTS

UNIÓ MUSICAL CONTESTANA

PLAÇA DE LA VILA I RAVAL
«BOHEMIOS DEL 29» de José Pérez Vilaplana

PASSEIG DEL COMTAT
«SAN HIPÓLITO» de Joaquín Sansalvador Moltó

Formadora Creuats: Sandra Oltra Mollá
Creuats: Javier Oltra Cantó
Almogàvers: Virtu Reig Prats
Gentils: Adrián Moncho Albaladejo
Cavallers de Llúria: Carolina Galdón Cloquell
Contestanos: Héctor Ferrer Sellés
Contrabandistes: Vicent Belda Ramal
Cavalleria Ministerial: Tomás Sanchis Antolí
Maseros: Miriam Cortés Ferrándiz

BÀNDOL CRISTIÀ INFANTIL

UNIÓ MUSICAL DE LLUTXENT

PLAÇA DE LA VILA
«PAQUITO EL CHOCOLATERO» de Gustavo Pascual Falcó

PASSEIG DEL COMTAT
«PAQUITO EL CHOCOLATERO» de Gustavo Pascual Falcó

Formador Creuats: Javier Oltra Castelló
Creuats: Amaya Cortés Oltra
Almogàvers: Vera Reig Ayala
Gentils: Mateo Moncho Albaladejo
Cavallers de Llúria: Àfrica Valor Galdón
Contestanos: Atenea Cerdá Barrachina
Contrabandistes: Aleix Belda García
Cavalleria Ministerial: Manuela Santonja Sanchis
Maseros: Mateo Lloret Cortés

BÀNDOL MORO ADULTS

SOCIETAT ATENEU MUSICAL DE COCENTAINA

PLAÇA DE LA VILA
«PEPE EL SANDINGO»
d'Enrique Torró Insa

RAVAL
«ENCARNITA LA DE LLUSIAN»
de Josep Vicent Egea Insa

PASSEIG DEL COMTAT
«MI BARCELONA»
de Julio Laporta Hellín

Formador Manta Roja: Ignasi Belda Reig

Manta Roja: David Agulló Giner

Mudèjars: José Castillo Cantó

Guàrdia Jalifiana: Amparo Monter Sanjuan

Kabileños: María José Aracil Sánchez

Bereberes Els Borts: Diego Pascual Carbonell

Bequeteros: Virgilio Reig Jover

Llana: Reduán Driss Mohamed

Muladís: Anto Fenollar Baidal

BÀNDOL MORO INFANTIL

UNIÓ MUSICAL DE LLUTXENT

PLAÇA DE LA VILA
«PAQUITO EL CHOCOLATERO»
de Gustavo Pascual Falcó

PASSEIG DEL COMTAT
«PAQUITO EL CHOCOLATERO»
de Gustavo Pascual Falcó

Formadora Manta Roja: Júlia Belda Navarro

Manta Roja: Jaume Belda Navarro

Mudèjars: Roger Castillo Miró

Guàrdia Jalifiana: Elena Doménech Reig

Kabileños: Roger Blanes Agulló

Bereberes Els Borts: Pau Pascual Jordá

Bequeteros: Alejandro Masegosa Aguilar

Llana: Reduán Hipólito Driss Pérez

Muladís: Jan León Campesino

- En finalitzar les «voltetes», **Revetlla** a càrrec de l'**ORQUESTRA «LA PATO»**, al recinte firal.

PRESENTACIÓ DE CÀRRECS I CARTELL DE FESTES 2025

DISSABTE, 5 DE JULIOL **21.00 h** al pati d'armes del Palau Comtal.

PROTAGONISTES DE L'ACTE I MÚSICA INTERPRETADA

PRESENTADOR Pd ¬ *Bequeteros a ratllar*	**David Javaloyes Palací** de Gustavo Pascual Falcó
PRESIDENT Pd ¬ *San Hipólito*	**Rafael Monar Blanes** de Joaquín Sansalvador Moltó
AUTORA DEL CARTELL Pd ¬ *Sara*	**Tere Cerver Gisbert** de José Rafael Pascual Vilaplana
DIRECTOR DE L'HIMNE Pd ¬ *Brisas de Mariola*	**Jaume Gavilán Agulló** de Francisco Esteve Pastor
ABANDERAT MORO ¬ BEREBERES ELS BORTS Pd ¬ *Himne dels Borts*	**Diego Pascual Carbonell** de Gustavo Pascual Falcó
ABANDERADA CRISTIANA ¬ CONTESTANOS Mc ¬ *Contestanos*	**Olimpia Cerdá Barrachina** de Francisco Valor Llorens
CAPITÀ MORO ¬ MANTA ROJA Mm ¬ *Casagran Capità*	**Ignasi Belda Reig** de Rafael Lledó García
CAPITÀ CRISTIÀ · CREUATS Mc ¬ *Creuat de Plata*	**Germán Palací Miñana** de David Javaloyes Palací
MANTENIDOR DE L'ACTE Mc ¬ *Millenium*	**Francisco Valor Llorens** de Josep Robert Sellés i Camps
ALCALDE DE COCENTAINA Pd ¬ *El Bequetero*	**Rubén Muñoz Sánchez** de Gustavo Pascual Falcó

DIVENDRES, 18 DE JULIOL

▪ **21.00 h** al pati d'armes del Palau Comtal **PRESENTACIÓ PROGRAMA-REVISTA DE FESTES 2025.**

DISSABTE 26 DE JULIOL

▪ **09.00 h** **«53 TROFEU DE CICLISME SANT HIPÒLIT»** al circuit urbà de la zona 4.4. i barri sant Hipòlit.

DIUMENGE, 27 DE JULIOL

▪ **22.00 h** al pati d'armes del Palau Comtal, representació de l'obra **«EN OCASIONES VEO MUERTOS»** a càrrec del grup ***TELÓ TEATRE*** de Cocentaina, baix la direcció de Milagro Sellés Moltó.

DEL 29 DE JULIOL AL 6 D'AGOST

SOLEMNE NOVENARI EN LLAOR DEL NOSTRE PATRÓ SANT HIPÒLIT

DIMARTS, 29 DE JULIOL

▪ **19.45 h** exercici de la Novena.
▪ **20.00 h** missa en sufragi dels difunts de les filaes **Creuats, Manta Roja, les Confraries de l'Ecce Homo i el Crist de la Columna.**

DIMECRES, 30 DE JULIOL

▪ **19.45 h** exercici de la Novena.
▪ **20.00 h** missa en sufragi dels difunts de les filaes **Contestanos, Bereberes Els Borts i la Confraria de la Mare de Déu dels Dolors.**

DIJOUS, 31 DE JULIOL

▪ **19.45 h** exercici de la Novena.
▪ **20.00 h** missa en sufragi dels difunts de les filaes **Almogàvers, Mudèjars i el Patronat Sagrat Cor de Jesús.**

DIVENDRES, 1 D'AGOST

Indulgència de la Porciúncula al Convent dels Pares Franciscans.

- **18.30 h** confessions comunitàries.
- **19.15 h** exercici de la Novena.
- **19.30 h** missa en sufragi dels difunts de les filaes **Contrabando, Bequeteros, les confraries de Jesús de l'Hort i la 3a Ordre Franciscana Seglar.**

DISSABTE, 2 D'AGOST

- **19.45 h** exercici de la Novena.
- **20.00 h** missa en sufragi dels difunts de la **Junta de Festes i la Confraria de Jesús Natzaré.**

DIUMENGE, 3 D'AGOST

- **19.45 h** exercici de la Novena.
- **20.00 h** missa en sufragi dels difunts de les filaes **Gentils, Guàrdia Jalifiana «Sahorins» i de l'Arxiconfraria del Santíssim Sagrament.**

DILLUNS, 4 D'AGOST

- **19.45 h** exercici de la Novena.
- **20.00 h** missa en sufragi dels difunts de les filaes **Cavalleria Ministerial, Llana i Confraria de la Mare de Déu del Carme.**

DIMARTS, 5 D'AGOST

- **19.45 h** exercici de la Novena.
- **20.00 h** missa en sufragi dels difunts de les filaes **Maseros, Muladís i la Confraria del Crist dels Llauradors.**

DIMECRES, 6 D'AGOST

- **19.45 h** exercici de la Novena.
- **20.00 h** missa en sufragi dels difunts de les filaes **Cavallers de Llúria, Kabileños i la Pia Unió Mare de Déu del Miracle.**

En finalitzar la Missa es realitzarà la **PRESENTACIÓ DELS NADONS, SORTEIG DELS MAJORALS I MAJORALES 2026 i de la imatge de Sant Hipòlit.**

DIJOUS, 7 D'AGOST

- **19.30 h** a l'església del Salvador, Missa solemne on s'**imposaran les medalles als Capitans i Abanderats 2025**.

A continuació, **TRASLLAT DE LA IMATGE DE SANT HIPÒLIT DEL RAVAL** des de l'església del Salvador fins el Monestir de la Mare de Déu, on conjuntament presidiran l'acte d'Acció de Gràcies el dia de l'Alardo.

DISSABTE, 9 D'AGOST

- **06.30 h** a la plaça de la Vila, **SANTA MISSA DE L'ALBA I ÀNGELUS PELS FESTERS DIFUNTS.**

DIUMENGE, 10 D'AGOST

- **11.50 h OFRENA DE FLORS I MISSA SOLEMNE.**
- **19.15 h PROCESSÓ SOLEMNE.**

DILLUNS, 11 D'AGOST

En acabar l'alardo, **ACCIÓ DE GRÀCIES i TRASLLAT DE LA IMATGE DE SANT HIPÒLIT DEL RAVAL** fins l'església del Salvador.

DIMECRES, 13 D'AGOST

- **10.00 h MISSA SOLEMNE**.

SOLEMNITAT LITÚRGICA DE SANT HIPÒLIT, MISSA DE LA GERMANDAT SACERDOTAL.

DIVENDRES, 1 D'AGOST

▪ **21.00 h** al pati d'armes del Palau Comtal **22é CONCERT DE MÚSICA FESTERA.** A càrrec de **la Colla de Dolçaines i Tabals Mal Passet.**

DISSABTE, 2 D'AGOST

ELS COMPTES

▪ **22.30 h** des de l'inici del Passeig **«VOLTETES»**.
Revetlla, **CARNAVALIA ON TOUR** a l'Av. del Ferrocaril.

DIUMENGE, 3 D'AGOST

ELS COMPTES

▪ **23.00 h** des de l'inici del Passeig **«VOLTETES»**.

DILLUNS, 4 D'AGOST

▪ **22.30 h** al Pati d'Armes del Palau Comtal **39é CONCERT DE MÚSICA FESTERA.** A càrrec de **la Societat Ateneu Musical de Cocentaina.**

DIMARTS, 5 D'AGOST

▪ **18.00 h** al Pla, **BERENAR I JOCS.**
A continuació, des de l'inici del Passeig del Comtat «**VOLTETA DELS XIQUETS»**, acompanyats de diverses bandes de música.
▪ **23.00 h «VOLTETES»**

DIMECRES, 6 D'AGOST

▪ **23.00 h «VOLTETES»**

DIJOUS, 7 D'AGOST

▪ **19.30 h** a l'església del Salvador, **MISSA SOLEMNE** on s'**imposaran les medalles als Capitans i Abanderats 2025.**

A continuació, **TRASLLAT DE LA IMATGE DE SANT HIPÒLIT DEL RAVAL** des de l'església del Salvador fins el Monestir de la Mare de Déu, on conjuntament presidiran l'acte d'Acció de Gràcies el dia de l'Alardo.

▪ **22.30 h** al pati d'armes del Palau Comtal, **53é CONCERT DE MÚSICA FESTERA**. A càrrec de **la Unió Musical Contestana.**

DIVENDRES, 8 D'AGOST

NIT DE L'OLLA

▪ **19.15 h** concentració de les filades amb les seues respectives bandes de música, a la part alta del Passeig del Comtat des d'on desfilaran fins al Pla, per a interpretar a les **20.00 h «L'HIMNE DE FESTES»** de José Insa Martínez i Gerard Mur i Pérez.

L'HIMNE DE FESTES estarà dirigit enguany per **Jaume Gavilán Agulló**, i interpretat per l'Ateneu Musical de Cocentaina, la Colla de Dolçaines i Tabals Mal Passet i les bandes de les quatre filades de càrrec.

Seguidament, desfilada de les filades i bandes de música cap als respectius locals socials on es degustarà, com estableix la tradició, la típica OLLETA CONTESTANA.

Després del sopar, **a partir de les 22.30 h** des de la part alta del Passeig del Comtat, totes les filades, seguint l'ordre establert, **iniciaran les «Voltetes» de la tradicional NIT DE L'OLLA**.

Revetlla, a càrrec de **SANTI BERTOMEU** a l'Av. Benilloba, encreuament amb c/ Gabriel Miró.

DISSABTE, 9 D'AGOST

DIA DE L'ENTRADA

▪ **06.30 h** a la plaça de la Vila **SANTA MISSA DE L'ALBA** a intenció de tots els festers, celebrada per l'assessor religiós de la Junta de Festes. Seguidament, després de l'oració de l'Àngelus i la hissada de banderes, amb la interpretació de l'himne nacional i himne de festes, comença la **PRIMERA DIANA**.

Encapçalada pel bàndol cristià, la filà **CREUATS**, que enguany té el càrrec de Capità Cristià. Una vegada que desfilen les forces cristianes, serà la filà **MANTA ROJA** l'encarregada d'iniciar la desfilada del bàndol moro.

Els carrers del nostre centre històric, com també el Passeig del Comtat, s'ompliran de música i de festa en aquest acte, per a finalitzar a la plaça de l'Alcalde Reig, davant del monument a Sant Hipòlit.

▪ **12.15 h** als llocs de costum, s'escenificarà la tradicional **AMBAIXADA DEL CONTRABAN**, protagonitzada per les filades Maseros i Contrabandistes.

▪ **19.00 h** des del carrer Pare Francesc Agulló, magnífica desfilada dels bàndols cristià i moro. Música, color i públic, tots units per a rebre els càrrecs d'enguany, la **FILÀ CREUATS i CONTESTANOS** pel bàndol cristià, la **FILÀ MANTA ROJA I BEREBERES ELS BORTS** pel bàndol moro, juntament amb totes les filades, seran els encarregats de fer-nos passar una vesprada plena d'emocions, color, balls i fantasia al carrer.

Un any més, els festers i festeres de Cocentaina faran possible una desfilada espectacular, omplint Cocentaina de música festera.

L'Entrada recorrerà el carrer Pare Francesc Agulló, Passeig del Comtat, carrer del Bisbe Estaña, el Pla, carrer de la Mare de Déu del Miracle, per a finalitzar a la plaça dels Apòstols.

En finalitzar l'entrada, **Macro-discomòvil,** a càrrec de **D-LIGHT i DJ MANI** a l'Av. Benilloba, encreuament amb c/ Gabriel Miró.

DIUMENGE, 10 D'AGOST

DIA DEL NOSTRE PATRÓ SANT HIPÒLIT

▪ **07.30 h** des de la plaça de la Vila, **SEGONA DIANA.**
En aquest dia són els més menuts els protagonistes, ja que, juntament amb els majors, recorreran el mateix itinerari del dia anterior.

Després de finalitzar la SEGONA DIANA i a les **11.50 h** les filades, segons l'horari establert anteriorment, faran **L'OFRENA DE FLORS** al nostre Patró, cobrint carrera des de l'església de Santa Maria fins al carrer Major, al lloc marcat prèviament. Les quatre filades de càrrec es concentraran al Pla, juntament amb els majorals i amb les autoritats, des d'on eixiran fins a arribar a l'església de Santa Maria, on es celebrarà la MISSA SOLEMNE en llaor al patró Sant Hipòlit Màrtir. En acabar l'Eucaristia, les filades cobriran carrera, al mateix lloc on estaven. Els càrrecs festers es situaran a l'Ajuntament i passaran totes les filades per a fer la tradicional **PRESENTACIÓ D'ARMES.**

Una vegada finalitzada, desfilaran tots cap a la filà per a reposar forces i degustar el tradicional vermut i dinar de Sant Hipòlit.

▪ **19.15 h** pels carrers de costum, participació dels festers en la **PROCESSÓ SOLEMNE**. Amb la imatge i la relíquia de Sant Hipòlit portades pels festers de les filades dels capitans i abanderats. A l'entrada del Sant i la Relíquia a l'església de Santa Maria, es realitzarà una gran disparada d'arcabusseria.

Acabats aquests actes i a les **24.00 h** des de l'inici del Passeig del Comtat **RETRETA**. Alegre i divertida desfilada nocturna de les filades que seguirà el mateix itinerari que l'Entrada.

▪ **01.00 h Revetlla,** a càrrec de l'**ORQUESTRA «TITANIC»,** a l'Av. Benilloba, encreuament amb c/ Gabriel Miró.

DILLUNS, 11 D'AGOST

DIA DE L'ALARDO

A trenc d'alba, **GUERRILLES** als vessants de la serra de Mariola, amb la presència dels capitans i abanderats.

▪ **11.00 h ESTAFETA MORA**, acompanyada per fanfàrria, demanant la rendició de la Vila al capità cristià. En ser menyspreat, informarà el capità moro i al seu ambaixador, i s'interpretarà per a tot el públic **L'AMBAIXADA MORA** d'Ivan Carbonell Iglesias i protagonitzada per **Luis Reche Sanchis**. Com que no arriben a cap acord en l'ambaixada, al-Abbàs ordena cremar la Vila, i s'inicia una batalla d'arcabusseria entre les hosts mores i cristianes, que acaba amb la victòria i la possessió del castell pel bàndol moro.

▪ **14.00 h** quan encara hi ha en l'ambient l'olor de pólvora i el soroll dels arcabussos, té lloc al descampat de l'avinguda de Miralbò **L'AMBAIXADA DE LES TOMAQUES** protagonitzada per les filades **Bequeteros i Cavalleria Ministerial** i per a qui vulga participar de l'ambient festiu i informal. En aquest acte guerrer, els projectils que es disparen són els fruits de les collites a les hortes contestanes, i es passa una estona molt divertida. Com es sol dir: «Qui no vulga pols, que no vaja a l'era».

Posteriorment, i a les **18.30 h** amb les mateixes característiques del matí, tindrà lloc l'**ESTAFETA DEL CRISTIÀ** i **L'AMBAIXADA DEL CRISTIÀ** d'Ivan Carbonell Iglesias i protagonitzada per **Marga Reche Sanchis**. Però aquesta vegada finalitzarà amb la victòria de les forces cristianes i es desplegarà la senyera cristiana al capdamunt del castell. A continuació, a l'església del Monestir de la Mare de Déu del Miracle: **ACCIÓ DE GRÀCIES**. Amb l'assistència d'autoritats, càrrecs festers, estendards, majorals i festers en general. En acabar aquest acte **TRASLLAT DE LA IMATGE DE SANT HIPÒLIT DEL RAVAL** a la parròquia del Salvador.

▪ **01:00 h Nit de Remember,** amb **MIGUEL SERNA, SANTI MATAIX i JAVI BOSS** a la Plaça del Mercat.

Filaes que participen

BÀNDOL CRISTIÀ

88 **CREUATS** / Capità Cristià 2025
92 **CONTESTANOS** / Abanderada Cristiana 2025
96 **MASEROS** / Capità Cristià 2024
100 **CAVALLERS DE LLÚRIA** / Abanderada Cristiana 2024
104 **CAVALLERIA MINISTERIAL**
106 **GENTILS**
108 **CONTRABANDO**
110 **ALMOGÀVERS**

BÀNDOL MORO

112 **MANTA ROJA** / Capità Moro 2025
116 **BEREBERES ELS BORTS** / Abanderat Moro 2025
120 **MULADÍS** / Capità Moro 2024
124 **KABILEÑOS** / Abanderat Moro 2024
128 **LLANA**
130 **GUÀRDIA JALIFIANA «SAHORINS»**
132 **BEQUETEROS**
134 **MUDÈJARS**

Creuats

Any de fundació 1952

Domicili Social:
C/ del Poeta Josep Carbonell, 5

Cap de Filà:
Germán Palací Miñana
Quino Palací Soler

Fiança:
Javier Soler Andrés

Secretari:
Quino Palací Soler

Cronista:
Ignacio Gironés Vilaplana

Vocals:
Jose Luis Reig Carbonell
Sergio Oltra Mollá
Javier Pascual Motos
Javier Oltra Rovira
Luis González Fernández
Pablo Soler Gironés
Pablo Cortés Bravo
Mateo Soler Gironés
Joan Palací Soler
Juan González Blanquer
Araceli Castelló Fuentes
Germán Palací Sandoval
Ignacio Gironés Vilaplana

Núm. de membres: 105

Banda de Música:
La Lira de Quatretonda

Núm. de músics: 45

Director:
Jose Vicente Alberola Margarit

CAPITÀ CRISTIÀ 2025: Germán Palací Miñana
FAVORITA: Reyes Sandoval Soler
RODELLES: Germán Palací Sandoval
María Palací Sandoval
Paula Sandoval García
Carla Soler Ferrando
Disseny càrrec: «El Trencat»
Marxa capità: *Crusllan* ¬ José Rafael Pascual Vilaplana
Banda música càrrec: Unió Musical Contestana
Disseny esquadra negres: Juan Climent Miró
Marxa esquadra negres: *Simul* ¬ Francisco Valor Llorens
Banda esquadra negres: Societat Ateneu Musical de Cocentaina
Disseny boato: «El Trencat»

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Amado* ¬ Ramón García i Soler
Formador: Germán Palací Miñana
Components: Blai Agulló Carbonell, German Palací Sandoval, Juan González Blanquer, Javier Oltra Rovira, María Palací Sandoval, Paula Sandoval García, Carla Jordá Llopis, Marcos Reig Pérez, María Reig Reig, Perfecto Sansalvador Botella, Vicent Martí Gandía i Ignacio Gironés Vilaplana.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Juanvi* ¬ Francisco Valor Llorens
Formadora: Arantxa Castelló Fuentes
Components: Bernardo Reig Pérez, Arnau Campos Giner, Ezequiel Ivars Sellés, Joan Richart Marset, Joan Brotons Vidal, José Jordá Llorens, Manuela Santamaría Soto, Miquel Moltó Lloréns, Sergio Martínez Soler, Simón Ramos Seguí, Tomas Faus Sempere i Valeria Ramos Seguí.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Per la terra* ¬ Francisco Valor Llorens
L'Ambaixador Cristià ¬ Rafael Mullor Grau

(1a Esquadra)
Formadores: Victoria Prats Soler i Sandra Oltra Mollá.
Components: Almudena Prats Esteve, Araceli Castelló Fuentes, Claudia Dénia Sansalvador, Eva Sandín Cortés, Julia Nadal Doménech, Leticia Ferrando Ribelles, Lucía Oltra Rovira, Maria Sol Rovira Vilaplana, Mila Mota Sansalvador, Susana Soler Samper i Aida Prats Soler.

(2a Esquadra)
Formadors: Antonio Prats Peidró i José Luis Reig Carbonell.
Components: Cristian Raúl Agulló Borrell, Eugenio Villanueva Martí, Javier Oltra Cantó, Javier Pascual Motos, Manolo Sancho López, Oscar Seguí Pascual, Pablo Cortés Bravo, Pablo Soler Gironés, Rafael Albors Blanes, Román Sansalvador Vicent i Valentín Reche Galiana.

CAPITÀ CRISTIÀ 2025

Filà Creuats

Em conta ma mare que era diumenge 8 d'agost del 1971, al voltant de les tres del migdia del dia de l'Entrà, quan les meues germanes, corrents, van acudir a la part alta del Passeig, a on estava la seu de la filà Bequeteros, a buscar a mon pare i als meus germans per avisar-los que havia nascut un altre pardalet Bequetero i, encara que no ho sabien en eixe moment, també acabava de nàixer un altre Creuat.

Vaig ser publicador infantil el 1979 i arrancador de 2a diana sent Bequetero. Ja en edat festejadora, la festa em va espentar a la filà Creuats, els amics, el meu cunyat i, sobretot, la meua parella van ser els «culpables» que jo acabara en faldeta, com deia mon tio Tonin.

Al llarg dels anys he desenvolupat el càrrec de fiança, del 1999 al 2001, membre de la comissió de l'organització dels actes del cinquantenari de la filà, durant el qual vaig tindre el privilegi de ser el primer formador en l'estrena de la marxa cristiana del Mestre Fco. Valor Llorens «Creu Daurà» en l'arrancà de l'esquadra especial de l'Entrà de 2002. Més avant, vaig ser publicador els anys 2009, en companyia del meu fill, i en 2015 any del capità de Toni Xiquillo, amb la meua filla, sent formadors Mateo Soler i José Jordà l'infantil. A més, he participat en la comissió per a la redacció dels nous estatuts sent membre de la junta de la filà des de 2019 i, a hores d'ara, cap de filà des de l'any 2023.

A tot açò no creia mai que li sumaria el càrrec, a parer meu, més important dins de la festa contestana, el de Capità. Però la insistència d'una xiqueta i la il·lusió d'una família farà possible aquest esdeveniment que mai no oblidaré i que sempre quedarà en el meu record i en el d'una filà que és la meua, la que sent i la que em fa plorar d'emoció i riure d'alegria, ballar en harmonia i desfilar amb orgull.

Espere estar a l'altura que la meua família, la filà Creuats i la festa contestana es mereix i no dubteu que tot el que estiga en la meua mà ho faré amb ganes, il·lusió i sentiment. ▪

#OrgulldeserCapitáCreuatMMXXV#

Dedicat als que em falten al costat i sempre tindré al meu cor i pensament.

Germán Palací Miñana
Capità Creuat 2025

CAPITÀ CREUAT
MMXXV

Germán Palací Miñana

CAPITÀ CRISTIÀ 2025

Contestanos

Any de fundació 1969. (Refundació en 2016).

Domicili Social:
C/ Miguel Crevea, 2

Cap de Filà:
Andrea Domínguez Torró

Fiança:
Josep Agulló Llorens

Secretària:
Irene Ramos Miñana

Cronista:
Irene Ramos Miñana

Vocals:
José Rafael Cardona Valor
Mateo Miró Botella
Héctor Ferrer Sellés
Máxim Ferrer Sellés
Javi Alonso Fenollar
Aida Albors Ribelles
Iñaki Cardona Daimiel
Celia Torregrosa Picón

Núm. de membres: 90

Banda de Música:
Societat Musical Cultural de Penàguila

Núm. de músics: 60

Director:
David Castelló Silvestre

ABANDERADA CRISTIANA 2025: Olimpia Cerdá Barrachina
FAVORITA I RODELLA: Atenea Cerdá Barrachina
Disseny càrrec: Juan Climent Miró
Marxa abanderada: *Olimpia* ¬ Francisco Valor Llorens
Banda música càrrec: Banda de Musica de Manacor
Disseny esquadra negres: Juan Climent Miró
Marxa esquadra negres: *Lleó Daurat* ¬ Anthony Pardo Pardo
Banda esquadra negres: Corporació Musical Primitiva d'Alcoi
Disseny boato: Juan Climent Miró

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Aida* ¬ Rafael Agulló Albors
Formadora: Aida Albors Ribelles
Components: Celia Torregrosa Picón, Júlia Ferrer Aguilar, Leticia Juan Sanjuan, Martina Juan Sanjuan, Emma Pascual Montava, Esmeralda Pérez Serrano, Tatiana Pérez Serrano, Beatriz Llorens Torró, Sonia Verdú Ferreira, María Herrera Martí, M. Ángeles Giner Pascual i Joana Vives Santamaría.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Joano Bartolo* ¬ Rafael Lledó García
Formador: Juan Ferrer Sellés
Components: Santiago Pérez Vicedo, F. Joaquín Montava Moltó, Josep Agulló Llorens, Ignacio Montava Vicent, José Rafael Cardona Valor, Sergio Castelló Sirvent, Iván Catalá Gisbert, Octavio Cerdá Bernabeu, Roger Jordá Moncho, Héctor Ferrer Sellés, Saúl González Fenollar i Carlos Torrecillas Cortés.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Avant Contestanos* ¬ David Javaloyes Palací
Contestanos ¬ Francisco Valor Llorens

(1a Esquadra)
Formadors: Carlos Molina Sellés, Javier Alonso Fenollar i Josep Agulló Llorens.
Components: Carlos Torrecillas Cortés, Saúl Pérez Becerra, Mateo Toquero Plaza, Mauro Hernández Cardenal, Vicent Llorens Giner, Raúl Calabuig Ferrándiz, Vicent Valls Nadal, Santiago Pérez Vicedo, F. Joaquín Montava Moltó i Ignacio Montava Vicent.

(2a Esquadra)
Formadores: Milagro Barrachina Agulló, Aitana Uris Ramos i María Reig Monter.
Components: María Montava Ripoll, Milagro Reig Monter, Amparo Uris Riera, María Ramos Miñana, Leticia Sanjuan Climent, Beatriz Daimiel Aldasoro, Arantxa Reig Alcaraz, Lucía Masero Bravo, Anna Aguilar Botija i Claudia Ferrer Reig.

ABANDERADA CRISTIANA 2025

Filà Contestanos

Divendres 7 d'agost de 2009, dia de l'Olla. Olimpia arriba al món aquell matí mentre Cocentaina començava ja a vibrar amb força a ritme de marxes mores i cristianes. No va voler esperar més per sentir els primers compassos de la música, l'olor de la pólvora i el bullici alegre dels carrers. Podríem dir, sense por a exagerar, que va nàixer entre timbals i trabucs, i que la festa li corre per les venes. Des de ben menuda, ha demostrat que ho porta dins: formadora amb soltura i gràcia, com si cada pas li vinguera escrit en el seu ADN fester.

Olimpia celebrarà el seu càrrec de Bandera amb tan sols 16 anys, però ella ja pot presumir d'un historial fester que molts voldrien. És festera des del bressol —literalment!— i ha crescut entre música, pólvora i germanor.

Els seus primers passos festers van ser amb la Filà Bereberes els Borts, la del seu avi matern —el nostre estimat José Luis Barrachina Domínguez— qui li va transmetre l'amor per la festa i les tradicions. Amb ell, i amb els seus pares, va viure la festa com una autèntica escola de vida.

Encara recordem, amb un somriure, a aquella xiqueta tan xicoteta que, sempre que sonava una marxa, agarrava el sable i formava amb il·lusió, imitant els passos dels majors amb una gràcia i una convicció que ens deixava a tots bocabadats. Sempre en la primera fila, radiant, contagiant alegria, i rebent amb ulls brillants els aplaudiments de tots els que l'envoltaven. En sa mare ha tingut una gran mestra, una autèntica referent en l'art de formar i transmetre l'elegància i el ritme que una bona formadora ha de portar.

En 2016 va arribar el gran gir: Olimpia canvia de bàndol i entra al món cristià amb força, formant part de la refundació de la Filà Contestanos. Ara desfila amb orgull amb el seu elegant tratge de vellut negre amb el lleó daurat, deixant clar que la passió per la festa no entén d'edats ni de límits. Formadora infantil en la publicació l'any 2019, any de la nostra primera Capitania cristiana, ja sap el que és representar la filà a un acte emotiu com és aquest que dona inici a les nostres festes.

I enguany, 2025, arriba el seu moment estel·lar: representar a la Filà Contestanos com a Bandera Cristiana. Una responsabilitat enorme, però que Olimpia assumirà amb la mateixa il·lusió i determinació amb què ha viscut cada festa. Jove, decidida i amb la festa a la sang, és el millor exemple d'allò que som: una filà amb història i futur.

Som conscients que la nostra representant és jove, però no per això deixarem de sentir-nos profundament orgullosos i segurs de què lluirà com cal i representarà la nostra filà amb tota la dignitat, força i elegància que caracteritza el càrrec. Perquè Olimpia no és sols un símbol de joventut: és l'encarnació viva de l'esperit fester que ens mou, de la passió heretada dels qui ens han precedit i de la promesa brillant d'un futur festiu que ja està ací.

És precisament eixa combinació de tradició i futur la que fa que, enguany, tota la filà —cada un dels seus membres, des dels més veterans fins als més joves— estiguem immersos al cent per cent en fer d'aquest any una autèntica celebració col·lectiva. Treballem amb força i entusiasme per acompanyar-la i fer d'aquest càrrec un autèntic honor compartit. No hi ha descans, però tampoc hi ha límits quan es tracta d'il·lusió. I enguany, en cada pas, en cada acte, en cada nota de música, sabrem que darrere hi ha una bandera que flameja fort, alta i amb orgull: la d'una filà unida i d'una festera que representa el millor que tenim. ▪

Olimpia Cerdá Barrachina

ABANDERADA CRISTIANA 2025

Domicili Social:
C/ Colón, 2

Cap de Filà:
Mateo Moltó Tortajada

Fiança:
M. Consuelo Carbonell Torró

Secretària:
M. Luz Morant Ferrando

Cronista:
Ana María Briet Llorens

Vocals:
Àngela Ferrer Calatayud
M. Ángeles Oltra Giner
Mar Payá Ferrer
Rosana Masanet Valls
M. Carmen Jover Pérez
Neus Payá Ferrer

Núm. de membres: 124

Banda de Música:
Unió Musical l'Aranya d'Albaida

Núm. de músics: 85

Director:
Carlos Pellicer Andrés

Maseros

Any de fundació desconegut.

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Adrià* ¬ Mario Roig Vila
Tio Ramon ¬ Tomas Olcina Ribes
Formador: Mateo Monar
Components: Àngela Ferrer, Paula Fernández, Neus Payà, Rafael Gandía, Manolo Payá, Antonio Santacreu, Xavier Albero, Otón Merín, Sergio Hidalgo, Meri Margarit, Ana Berenguer i José Luis Pascual.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *P'Als Maseros* ¬ Enrique Torró Insa
Formadors: Francisco N. Barrachina i Adrián Llopis
Components: Dani Corbí, Beatriz Miralles, Kike Pascual, Carla Sánchez, Reyes Pascual, Marta Martí, Mireia Pascual, Andreu Garrido, Enric Albero Moltó, Luis Moltó Olcina, Luis Moltó Morant.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Manta, Forca i Festa* ¬ Francisco Valor Llorens
Bere ¬ Francisco Valor Llorens

(1a Esquadra)
Formadors: Mª José Domínguez, Mª José Copel, Juan José Tortajada i Francisco Masanet.
Components: Alberto Miralles, M. Adela Morant, Mar Payá, Marta Osuna, Kike Masanet, Vicente Botella, Jorge Verdú, Nando Albors i José Juan Martín.

(2a Esquadra)
Formadors: Domingo González, Borja Romeu, Javier Linares i Marcos Valor.
Components: Javier Sanz, Luis Palmer, Maria Ferrer, Consuelo Pérez, Mauri Garrido, Francisco Romeu, Rafael Berenguer, Josep Albert Cortés, Andrea Gandia.

Esquadra de negres 2024

Formadores: Rosa Moltó, Xelo Carbonell, Mª Luz Morant i Rosana Masanet.
Components: Meri Margarit, Gema Cortell, M. Angeles Oltra, M. Carmen Jover, Ana Briet, Reyes Pascual, Mª Angeles Palací, Lydia Jover i Lucía Carbonell.
Genet: Graciela Llorens
Marxa/autor: *Azcona* ¬ Juan Antonio García Gallardo
Xamarcai ¬ Francisco Valor Llorens
Banda de música: Societat Ateneu Musical de Cocentaina
Disseny esquadra: Xavi Sellés
Confecció: Maisa

Fotos esquadra entrà i esquadra de negres: Lucio Abad

CAPITÀ CRISTIÀ 2024

Filà Maseros

Quan afrontes el repte de ser el càrrec t'entren molts dubtes de si és o no el moment, de què pensarà la gent, d'on vaig jo ahí, que hi ha altres coses primer...

Un decideix pegar el pas i comença a pensar com seran els 'trages', la carrossa, si fem marxa nova, però sense estar plenament convençut.

El temps passa, el Cap de Filà et torna a preguntar i li dones un «sí» ja més decidit. La decisió plena ve quan oficialment ho comuniques a tota la Filà. Ahí ja desapareixen tots els dubtes i comença la il·lusió màxima com mai no l'havíem sentida.

Comencem a rodejar-nos de gent, a vore esborranys, a pensar en el boato, a muntar grups de treball, a preparar events per a compartir el càrrec, perquè el càrrec és de tota la Filà, nosaltres només som la cara visible.

Passen els mesos volant, plens de bons moments, sempre compartits, i arriba la Publicació. Que bé ho vàrem passar, que divertit! Poder publicar les Festes amb dos pasdobles de «t'auelo» és molt especial, compartir els trams de formar i rematar-ho amb l'orgull de pare per la satisfacció del bon fer de la meua filla Emma.

Estrenem marxa, Zoremm (dedicada a Zoraida i Emma). Dia de nervis per vore com serà l'acceptació de la gent. Varies «tocades» més en la Filà han fet que la marxa vaja entrant-li a la gent. A poc a poc.

Arriben els dies grans. Olla, Entrà, Sant Hipòlit, Trons. Intensitat màxima, velocitat de creuer, inexplicable. Tot passa molt ràpid. Festes acabades. I ara què? Ara ens queda un molt bon sabor de boca per la feina ben feta, les felicitacions de la gent, de diverses poblacions, que han durat molts mesos, i l'orgull d'haver pres la decisió de ser el Capità Cristià 2024.

Tots aquells dubtes inicials varen quedar en anècdota, ja que ara, sabent el que sabem, no dubtaríem ni un instant que ser un càrrec és una de les millors vivències que podem tindre els festers en esta vida: una cosa que ja no ens llevarà ningú.

Així que GRÀCIES a tots per haver sigut, per haver estat i per haver compartit. ▪

Adolfo, Zoraida i Emma

Adolfo Calafat Ferrándiz

CAPITÀ CRISTIÀ 2024

Cavallers de Llúria

Any de fundació 2011

Domicili Social:
Av. Jaume I, baix C, 9

Cap de Filà:
Adrián Sanchis Martí

Fiança:
Andrés Pérez Bernabeu

Secretari:
Abel Doménech Marín

Cronista:
Abel Doménech Marín

Vocals:
Kiko Ferrándiz Briva
Antonio Jordà Briva
Rafael Bravo Valls
Joaquín Rico Martínez
Jesús Saiz Calvente
Claudia Marín Jover
Maria del Pilar Escribá Baeza
Marta Jordà Blanquer

Núm. de membres: 110

Banda de Música:
Banda Instruct. Musical Alfarrasí

Núm. de músics: 69

Director:
Jaume Moscardó Tudela

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *L'Alcasser Contestà* ¬ José Francisco Molina Pérez
Formadora: Arantxa Ferrándiz
Components: Arnau Torró, Alberto Montava, Gemma Cortés, Esmeralda Torró, Quico Botella, Ramsés Mullor, Claudia Marín, Anna Cortés, Jose Vicente Cortés, Maria del Pilar Escribá, Andrea Vilaplana i Pablo Jordà.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *La vella d'Alfarrasí* ¬ Francisco Valor Llorens
Formador: Ernesto Ferrándiz
Components: Carlos Jorques, Mari Nieves Pascual, Judith Boronat, Carla Ferrándiz, Carolina Gisbert, Abel Domenech, Guillermo Sellés, Marta Jordà, Antonio Jordà, Chelo Fenollar, Kiko Ferrándiz i Jorge Vilaplana.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Víctor* ¬ José Francisco Molina Pérez
La rosa i el drac ¬ Francisco Valor Llorens
Cavallers de Llúria ¬ Francisco Valor Llorens

(1a Esquadra)
Formador: Francisco Valor
Components: Maria Pellicer, Irene Jordà, Javi López, Eva Cuesta, Elena Navarro, Esteban Puerto, Miguel Blasco, Javier Cerdà, Natxo Ferrándiz, Marcos Bravo, Carolina Galdón i Antonio Pellicer.

(2a Esquadra)
Formador: Luis Valor
Components: Eduardo Rengel, Rafael Bravo, Otón Merín, Joaquín Rico, Milagro Jordà, José Torró, Carmen Torró, Beatriz Vañó, Ramsés Mullor, José Vicente Cortés, Maria del Pilar Escribá i Andrea Vilaplana.

Esquadra de negres 2024

Formadors: Claudia Marín, Saul Insa, Elvira Hernández i Jesús Saiz.
Components: Adrián Sanchis, Carlos Jorques, Claudia Marín, Andrés Pérez, Edgar Reig, Elvira Hernández, Jesús Saiz, Miguel Martínez, Saul Insa, Abel Doménech, Carles Bravo, Carolina Gisbert i Judith Boronat.
Genet: Pablo Gontán
Marxa/autor: *Nyda* ¬ Francisco Valor Llorens
Banda de música: Unió Artística Musical d'Ontinyent
Disseny esquadra: Al-Azraq

AMB VEU DE DONA, SEGUINT EL CAMÍ

«Les vostres victòries sempre seran provisionals,
però no és una raó per a deixar de lluitar»
Albert Camus

Hi ha decisions que no es prenen amb el cap, sinó amb l'ànima. Ser l'Abanderada Cristiana 2024 va ser una espurna nascuda una vesprada d'estiu, entre la meua gent, amb una paella i un pastís d'aniversari. I sí, vaig dir que sí. Sense pensar-ho massa, però amb el cor.

Des d'aquell instant, la vida es va convertir en un viatge d'anades i tornades entre Brussel·les i Cocentaina. Un any intens, ple de maletes i vols, de dates assenyalades i de molta il·lusió. Reunions a distància, decisions a prendre, emocions a flor de pell i, per damunt de tot, un privilegi majúscul que vaig assumir amb orgull i emoció: representar la meua filà, la meua família festera, els Cavallers de Llúria.

Com bé sabem totes les socarrades i socarrats, fer un càrrec és una gran responsabilitat. La setmana festera és només la punta de l'iceberg d'un procés llarg i intens, ple de preparatius, hores invertides, esforç i sacrifici. Tot agafa sentit quan arriben els dies grans, i encara més quan els vius envoltada de les persones que més t'estimen.

En aquest camí no he estat sola. La meua família ha estat l'arrel i el motor de tot. Des de ben menuda m'han ensenyat a estimar Cocentaina, a entendre el valor profund de la festa i el sentit dels nostres costums. He crescut envoltada de tradicions, d'històries contades al caliu de casa, de música de tabal i dolçaina, i d'olor de pólvora. Tot el que soc, ho soc per ells.

També he tingut la sort de caminar al costat d'uns companys de càrrec meravellosos: Adolfo, Pablo i Luis. Amb ells, i amb les seues famílies, hem construït una complicitat feta de nervis, imprevistos, rialles i molts records. El que hem viscut va molt més enllà d'una festa: és un vincle que quedarà per sempre. I si ells han sigut companys de viatge, el meu cor ha batejat amb la força de les meues cavalleres i conselleres, amb l'empenta de l'esquadra de negres i amb l'estima de cada membre de la meua filà. Quan les forces han flaquejat, heu sigut vosaltres el millor alé. Heu sigut força, equilibri i festa. Heu sigut suport, ajuda i estima. Gràcies, de tot cor, per tant.

Durant els dies grans, em van acompanyar amics i amigues que van travessar fronteres per estar prop de mi. Tot i no parlar la llengua, van entendre a la perfecció el llenguatge de la nostra festa: la passió, l'alegria i la germanor. Perquè Cocentaina sap acollir, sap integrar i sap fer sentir com a casa a qui ve amb el cor obert. Gràcies, Cavallers de Llúria, per obrir-los les portes de bat a bat, com ja vau fer amb mi ara fa més de deu anys.

Aquest ha sigut també un any per recordar d'on venim i per què cal seguir caminant. Jo soc una veu entre moltes, una veu que reconeix i honra totes aquelles dones que han obert camins, i totes les que vindran després. No soc cap exemple, ni ho pretenc. Però sí que vull dir ben alt i ben fort que la festa també és nostra i que encara queda molt per fer; que dones i xiquetes mereixem estar presents, participar, liderar i gaudir; que som part essencial d'aquesta tradició que estimem tant.

Aquest any ha estat una lliçó de vida, de compromís i de passió. He empunyat una llança envoltada de les millors mentre sonava la marxa cristiana que rep el meu nom, he plorat d'alegria i he rigut fins a quedar-me sense veu. Perquè quan mire enrere i veig tot el que m'ha portat fins ací, l'únic que puc sentir és gratitud.

Gràcies, Cavallers de Llúria. Gràcies, Cocentaina, per ser la flama que sempre em crida a tornar a casa. ▪

Aina Errando Calleja

ABANDERADA CRISTIANA 2024

Cavalleria Ministerial

Any de fundació desconegut, referència més antiga 1868

Domicili Social:
C/ Roig de Corella, 4

Cap de Filà:
Iván Daimiel Aldasoro

Fiança:
Daniel Martínez López

Secretària:
Macarena Fernández Blanes

Cronista:
José Miguel López Pérez

Vocals:
Aitana Castelló González
Andrés Folguerà Agulló
Manuel Valls Fuentes
Carlos Ripoll Pérez de Bustos
Dídac Sellés Sanz

Núm. de membres: 85

Banda de Música:
Unió Musical Vilanova de Castelló

Núm. de músics: 25

Director:
César Homrubia Alandes

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Caballería Ministerial* ¬ Enrique Torró Insa
Formadora: M. José González Marset
Components: Lucía Ardevínez Gálvez, Amparo Bosch Cloquell, Maribel Briet Seguí, Cristina Calbo Moncho, Andrés García Ucles, Andrea Gisbert Sellés, Estefanía Lopez Pascual, José Jacob Motos Micó, M. José Reyes Galera, M. Luisa Pérez de Bustos Bañuls, Helena Santamaría Soto i Polina Yakushev.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Caballería Ministerial* ¬ Enrique Torró Insa
Formador: Francisco Castillo Jover
Components: Jacob Motos Micó, Andrés Folguerá Agull, Andrés García Ucles, Lucía Ardevínez Gálvez, M. José González Marset, Javier Sansalvador Pérez, Rut Pascual Franco, Andrea Gisbert Sellés, M. José Reyes Galera, Maribel Briet Seguí, Macarena Fernandez Blanes, Amparo Bosch Cloquell i Helena Santamaría Soto.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Caballería Ministerial* ¬ Enrique Torró Insa

(1a Esquadra)
Formador: Pablo Reig Reig
Components: Alex Castelló González, Hugo Anania Díaz Moya, Andrés García Ucles, José Jacob Motos Micó, Manuel Moya Moltó, Sergio Navarro Cantó, Sergio Pérez Cabrera, Iván Ripoll Mompó, Carlos Ripoll Pérez de Bustos, David Terol Ferre, Manuel Valls Fuentes i Polina Yakusheva.

(2a Esquadra)
Formador: Dídac Sellés Sanz
Components: Aitana Castelló González, Marta Bosch Franco, Alejandra Marín Jover, Sara Garrido Pérez, Samuel Moltó García, Gemma Bosch Franco, Helena Santamaría Soto, Martina Faus Sempere, Ainhoa Juan López i Lucía Ardevínez Gálvez.

* Esquadra de negres 2023

Formadors: Manuel Moya Moltó, Javier Sansalvador Pérez, Aida Ferri Galera, Daniel Martínez López.
Components: Aurelia Crespo Llario, Rafa Lluch Miralles, Aitana Llorens Picher, Andrés Folguerà Agulló, Pablo Sellés Pérez, Iván Ripoll Mompó, Andrea Gisbert Sellés, Macarena Fernández Blanes i Iván Daimiel Aldasoro.
Genet: Miguel Roca Belvis.
Marxa/autor: *Per la terra* ¬ Francisco Valor Llorens
Banda de música: Corporació Musical Primitiva d'Alcoi
Disseny esquadra: Juan Climent Miró
Confecció: Roberto Pérez Jordá

*

Gentils

Any de fundació 1963

Domicili Social:
C/ Ben-Khanis, 4

Cap de Filà:
Sergio Moncho Moya

Fiança:
José Manuel Martos Carrillo

Secretària:
Jesica Miralles Escrivà

Cronista:
Juan Luis Maíquez Zaragoza

Vocals:
José Pascual Moltó
Jorge Moltó Navarro
Miguel Angel Sansalvador Vicent
Mauro Torregrosa Picón

Núm. de membres: 54

Banda de Música:
El Deliri de Gorga

Núm. de músics:

Director:
Sergio Aracil Lucas

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Un moble més* ¬ Julio Laporta Hellín
Formador: Jorge Moltó Navarro.
Components: José Pascual Moltó, Rosa Fernández Ferrándiz, José Manuel Martos Carrillo, David Baudí Blasco, José Izán Pascual Blasco, Miguel Ángel Sansalvador Vicent, Rafael Anduix Blanes, Mauro Torregrosa Picón, Juan Luis Maíquez Zaragoza, Adrián Moncho Albaladejo, Rafael Vilaplana Cortés i Iván Reig Moltó.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Reme Orts* ¬ Vicente Cortés Fernández
Formadora: Mónica Morillo Castella
Components: José Pascual Moltó, Juan Luis Maíquez Zaragoza, Rosa Fernández Ferrándiz, María del Mar Albaladejo Sánchez, Cristina Amat Insa, Noelia Sansalvador Vicent, Ana Moltó Jordá, María Nazareth Oliver Domínguez, Isabel Mollà Moltó, Gema Pascual Borrell, Aroa Torró Cottle i Paula Soler Cortés.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Gentileza 72* ¬ José Pérez Vilaplana

(1a Esquadra)
Formador: Marc Domínguez Amat
Components: Jordi Sanz González, Manel Cortés González, Román Reig Sansalvador, José Izán Pascual Blasco, Jorge Moltó Navarro, Iván Reig Moltó, Francisco Vitoria Domínguez, Francisco Vitoria Esteve, Enrique Moltó Pascual i José Vicente Domínguez Llorens.

(2a Esquadra)
Formadora: Gema Pascual Borrell
Components: Mónica Morillo Castella, Adriana Vilaplana Morillo, Paula Soler Cortés, Julia Moncho Ruiz, Aroa Torró Cottle, Barbara García Llopis, María Nazareth Oliver Domínguez, Minerva Cortés Pérez, Noelia Sansalvador Vicent, Isabel Mollá Moltó, Rosa Fernández Ferrándiz i Ana Moltó Jordá.

Contrabando

Any de fundació desconegut, referència més antiga 1853

Domicili Social:
C/ Sant Llorenç, 7

Cap de Filà:
Vicent Belda Ramal

Fiança:
José Vicente Sancho Ferrer

Secretari:
Rafael Pascual Venteo

Cronista:
José Luis Molina Donate

Vocals:
Juan Miguel Picó
Agustín Belda
Consuelo Vicent
José Liébanas
Juan Vicente Ripoll
Manuel Reig
Restituto Bonifacio
Santiago Revert

Núm. de membres: 60

Banda de Música:
La Primitiva de Palomar

Núm. de músics: 40

Director:
Juan Alborch Miñana

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Reig Torró* ¬ Santiago Revert Cantó
Formador: Manuel Reig Torró
Components: J. Vicente Ripoll, Laura Blanes, Eva Navarro, Santiago Revert, J. Luis Molina, Aarón Cerver, Noelia Selles, J. Miguel Picó, Ana Llavori, J. Luis Liébanas, Marta Vicent i Xavier Vicent.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Marta* ¬ Santiago Revert Cantó
Formadors: J. Luis Liébanas, Marta Vicent i Xavier Vicent.
Components: J. Vicente Ripoll, Laura Blanes, Eva Navarro, Santiago Revert, J. Luis Molina, Aarón Cerver, Noelia Selles, J. Miguel Picó, Ana Llavori i Manuel Reig.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Andrés Perez* ¬ José Francisco Molina Pérez

(1a Esquadra)
Formadors: Chelo Vicent, Raúl Vicent, Adrián Doménech i Francisco Belda.
Components: Alexia Navarro, Ana Llavori, Sara Muñoz, Marta Vicent, Lidia Díaz, Juan. A. Vilaplana, Daria Martínez, Xavier Vicent i Alicia García.

(2a Esquadra)
Formadors: Javier Vicent, Javier Marset, J. Luis Liébanas i Rafael Pascual.
Components: Rafael Díaz, Luis Revert, Aarón Cerver, J. Vicente Ripoll, J. Miguel Picó, J. Carlos García, Resitituto Bonifacio, J. Adolfo Vicent i J. Vicente Sancho.

Domicili Social:
Plaça dels Apòstols, 2-3

Cap de Filà:
Santi Aparisi Martí

Fiança:
Marcos Palacios Rovira

Secretari:
Toni Domínguez Borrás

Cronista:
Hipòlit Borràs Martínez

Vocals:
Moisès Gil Bernabéu
Esteban Faus Blanquer
Carmen Camallonga Pascual
Marina Company Cantó
Mateo Sala Torró
Salvador Maíquez Richart
Emilio Domínguez Borrás

Núm. de membres: 67

Banda de Música:
Agrupació Musical d'Alcoi "L'Orquesteta"

Núm. de músics: 40

Director:
Julio García Casasempere

Almogàvers

Any de fundació 1954

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Jesús Bordera* ¬ Saúl Gómez Soler
Al cel ¬ Francisco Valor Llorens
Formador: Mateo Sala Torró
Components: Moisès Gil i Bernabéu, Moisés Gil Igual, Hipólito Camallonga Pascual, Adrià Domínguez Navarro, Rafael Reig Llavori, Encar Torró Castellar, Marc Torró Cottle, Pepe Camallonga Pascual, Mari Torró Castellar, Hipòlit Borràs Martínez, Esteban Faus Blanquer i Aitana Domínguez Navarro.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Jesús Bordera* ¬ Saül Gómez Soler
Formadora: Anna Gil Bernabéu
Components: Rosa María Rico Valls, Alba Colomer Martínez, Alicia Bernabéu Terol, Rosana Bernabéu Terol, Lucía Camps Tormo, Verònica Cantó Domènech, Marina Company Cantó, Raquel Company Cantó, Gemma Gómez Camallonga, Isabel Jordá Faus, Virtu Reig Prats i Milagro González Domínguez.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *El Barranc del Sinc* ¬ Rafael Mullor Grau
La Victòria ¬ Enrique Alborch Tarrasó
Lacrima ¬ Saül Gómez Soler

(1a Esquadra)
Formadors: Alexis Agulló Borrell, Fernando Clavijo Valls i Rafael Reig Llavori.
Components: Salvador Maíquez Richart, Hipólito Camallonga Pascual, Marc Torró Cottle, Alicia Lucas Bernabéu, Alba Colomer Martínez, Manuel Agulló de la Prida, Rafael Soriano Izquierdo, Demetrio Vicent Lluch, Adrià Domínguez Navarro i Enrique Reig Torró.

(2a Esquadra)
Formadores: Verònica Cantó Domènech, Marina Company Cantó i Milagro Rovira Vilaplana.
Components: Pepe Camallonga Pascual, Mari Torró Castellar, Alicia Bernabéu Terol, Lucía Camps Tormo, Raquel Company Cantó, Gemma Gómez Camallonga, Virtu Reig Prats, Marián Reig Lloréns, José Francisco Palacios Blanes i Rosana Bernabéu Terol.

COCENTAINA

Domicili Social:
C/ Pare Balaguer, 3

Cap de Filà:
Kiko Sancho Ferrer

Fiança:
Borja Jornet Molina

Secretària:
María Carbonell Llopis

Cronista:
David Agulló Giner

Vocals:
Miriam Agulló Giner
Clara Sancho Vidal
Adolfo Sancho Francés
Beatriz Sanchis Fenollar
Marisí Valls Fernández
Tamara Pérez Pla
Vicente Valls Fernández

Núm. de membres: 85

Banda de Música:
Societat Musical Beniatjarense

Núm. de músics: 40

Director:
Joan Enric Canet Todolí

Manta Roja

Any de fundació desconegut, referència més antiga 1870

CAPITÀ MORO 2025:	Ignasi Belda Reig
FAVORITA:	Júlia Belda Navarro
RODELLA:	Jaume Belda Navarro
Disseny càrrec:	Saúl Santonja Miralles
Marxa càrrec:	*Cerdà Francès* ¬ Mario Roig Vila
Banda música càrrec:	Societat Musical Beniatjarense
Disseny esquadra negres:	Juan Climent Miró
Confecció esquadra negres:	Maisa
Banda esquadra negres:	Societat Ateneu Musical de Cocentaina
Disseny boato:	Filà Manta Roja

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Luchando* ¬ Fernando Tormo Ibáñez
Formador: Borja Jornet Molina
Components: Jose Cerdá Torregrosa, Vicente Barrachina Jover, Elena Sancho Vidal, Blanca Maria Cerdá Ibáñez, María Giner Pérez, María Carbonell Llopis, Miriam Agulló Giner, Beatriz Sanchis Fenollar, Lidiana Martí Moltó, Olga Barrachina Giner, Andreu Vidal Martí i Tamara Pérez Pla.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Alcàsser contestà* ¬ José Francisco Molina Pérez
Formador: Adolfo H. Sancho Agulló
Components: Fco. Javier Sancho Agulló, Cristian Barrachina Pastor, Adolfo Sancho Francés, Antonio H. Agulló de la Prida, Juan Antonio Agulló Ripoll, Kiko Sancho Ferrer, José Manuel Sancho Agulló, Ángel Molina Soler, Sergio Sampío Pons, José Luis Mompó Ruiz, Borja Molina Pérez i Juan Agulló Giner.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *El President* ¬ Miguel Picó Biosca
Jamalajam ¬ José Ferrándiz Fernández
Ben Al Sahagui ¬ Francisco Valor Llorens

(1a Esquadra)
Formadors: María Sancho Ferrer, Clara Sancho Vidal i Leonardo Sancho Francés.
Components: Marc Forcadell Sancho, Quico Zaragoza Ivars, Miguel García Crespo, Pedro Zaragoza Rodríguez, Carlos Ivorra Cardona, Mimi Soler Samper, Gema Cerdá Miralles, Emilio Llorens Pérez, Mila Palací Miró i Milagro Ivorra Cardona.

(2a Esquadra)
Formadors: Vicente Valls Fernández, Jose Adolfo Giner Soler, Marisí Valls Fernández i Ignasi Belda Reig.
Components: Vicente Valls Ivorra, Luis H. Agulló Ibáñez, David Agulló Giner, Aitana Enguix Vidal, Adrián Vidal González, Abraham Moltó García, Kiko Llorens Giner, Ana Palacios i Almudena Martínez Soler.

CAPITÀ MORO 2025

Filà Manta Roja

Els que em coneixen bé, saben que duc Cocentaina i la seua Festa ben a dins. En realitat, sols he viscut 15 anys de la meua vida a Cocentaina, donat que de ben jovenet vaig emigrar a Catalunya, terra que, deixant de banda la Festa i la Llengua, m'ho ha donat tot. Però, precisament, els que vivim fora, potser, som els que més apreciem del que no podem gaudir en el nostre dia a dia, i, per això, quan venim al poble, intentem aprofitar-ho tot a màxims.

El meu vincle amb la Festa ve de llarg. Des que tinc ús de raó, de xicotet, ja eixia amb mon pare als Contestanos. Més tard, mon pare i jo ens vam canviar a la Manta Roja, d'on conserve bells records d'infància al local que teníem al Camet. Ja d'adolescent, diversos amics vam decidir apuntar-nos tots als Berberís «borts» –ara Muladís–, on vaig estar apuntat durant quatre anys, per després tornar a la Manta Roja, des d'on continue després d'un parèntesi de deu anys sense estar apuntat a cap filà.

Tanmateix, tot i els meus més de trenta anys com a fester, mai he tingut cap càrrec a la filà ni a la Festa, sols «fester ras», ajudant sempre que he pogut a fer la Festa gran i, sobretot, sent un gran ambaixador del nostre poble i la nostra Festa. Per tant, este any, em ve tot de colp: publicador i capità.

Els que em coneixen bé, també saben que soc un boig de la genealogia, afició estimulada pels arxius històrics tan monumentals que tenim a Cocentaina, i precisament per això, vull dedicar esta capitania a tots els que m'han precedit.

Dels dos primers familiars festers que en tinc constància són dos dels meus besavis, Eugenio Torró Sansalvador, «Pena», i Josep Reig Reig «Pitxoc», els dos dels Kabilenys i, l'últim, President d'Honor de la Junta de Festes. Més tard, el meu avi, també anomenat Josep Reig Reig, fou un destacat membre de la Junta de Festes, encarregant-se durant molts anys de l'edició de la Revista de Festes, a més d'haver estat un dels fundadors de la filà Creuats, fets que expliquen per què va ser distingit per la Junta de Festes com Fester d'Honor. Per descomptat, no puc oblidar a la meua àvia, Victòria Torró Insa, gran festera en l'època en què la Festa, malauradament, tenia relegada a la dona a un paper secundari, i a qui li dec la meua gran passió per la música festera. I, finalment, a la meua germana Cristina Belda Reig, primera festera de ple dret de Cocentaina, la qual mon pare tingué la valentia d'apuntar-la a la Manta Roja des del mateix moment del seu naixement i la filà, com sempre ha demostrat, compromesa amb el seu temps, no va dubtar ni un segon en atorgar-li l'adhesió de ple dret.

Per acabar, voldria fer esment a la meua passió per la música festera, passió que intente inculcar també als meus fills. De fet, els que em coneixen saben que no és estrany veure'm escoltant música festera en qualsevol ocasió i època de l'any, i així ho reconeixia el meu oncle-avi, el gran mestre Enrique Torró Insa, en la dedicatòria que em feu en la marxa mora "Natxo" i que estrenarem aquest any en un dels ballets de la capitania. També farem gal·la aquest any d'una altra peça del mestre Torró Insa, el pas-doble «Pepito el Sandingo», dedicat al meu avi i amb la qual arrancarem la Publicació, fent així un xicotet homenatge a un altre familiar que tant ha fet per la Festa i la música, a Cocentaina i molt més enllà. ▪

Va per tots vosaltres!

Avant la Festa!

Ignasi Belda Reig

CAPITÀ MORO 2025

Domicili Social:
C/ Ausiàs March, 4

Cap de Filà:
Paco Pascual Soler

Fiança:
Cristian Raúl Bernabeu Agulló

Secretari:
Rafael Valls Giner

Cronista:
Paco Pascual Soler

Vocals:
Pedro Moltó Castelló
Rubén Colomina Arroyo
Salva Ivorra Giner
Ernest Aras Domingo
Hipólito Pascual Soler
Ángel Folguera Cots
Juanjo Bolufer Femenía
Cristina Padilla Castañer

Núm. de membres: 70

Banda de Música:
Unió Musical Contestana

Núm. de músics: 80

Director:
Juan Carlos Sempere Bomboí

QUADRE D'HONOR

Manuel Navarro Santamaria ¬
Bort d'Honor, Fester d'Honor i President d'Honor de la Junta de Festes

Joaquín Pascual Torró ¬
Bort d'Honor i Cap de Filà d'Honor

José Pérez Vilaplana, *El Mestre*¬
Bort d'Honor i Soci de Número Perpetu

Antonio Torregrossa Moltó ¬
Bort d'Honor

Paco Pascual Soler ¬
Bort d'Honor

José Albors Pérez ¬
Bort d'Honor

Octavio Cerdá Ferrándiz ¬
Soci de Número Perpetu

Unió Musical Contestana ¬
Soci de Número Perpetu

Rafael Cortés Olcina ¬
Soci de Número Perpetu

José Luis Navarro Bonet ¬
Soci de Número Perpetu

José Luis Barrachina Domínguez ¬
Soci de Número Perpetu

Bereberes Els Borts

Any de fundació 1939

ABANDERAT MORO 2025:	Diego Pascual Carbonell
FAVORITES:	Laura Pascual Vicedo
	Paula Pascual Castelló
Disseny càrrec:	«Roperia Ximo»
Marxa càrrec:	*Lluna de Sang* ¬ Francisco Valor Llorens
Banda música càrrec:	Primitiva d'Albaida "El gamell"
Marxa favorita:	*Lluna de Sang* ¬ Francisco Valor Llorens
Banda música favorita:	Agrupació Musical d'Ontinyent
Disseny esquadra negres:	«Roperia Ximo»
Banda esquadra negres:	Unió Musical Contestana
Disseny boato:	«Roperia Ximo»

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Borts 1939* ¬ Francisco Valor Llorens
Formador: Carles Pascual
Components: Carlos Vte. Gimeno, Salva Ivorra, Cristian Bernabeu, Hipólito Tomás, Vicente Fenollar, Javier Medina, Rubén Colomina, Mauro Colomina, Diego Pascual, Paco Pascual, Hipólito Pascual i José Carchano.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *El Berebere* ¬ Gustavo Pascual Falcó
Formador: Hipólito Tomás
Components: Carlos Vte. Gimeno, Salva Ivorra, Cristian Bernabeu, Carles Pascual, Vicente Fenollar, Javier Medina, Rubén Colomina, Mauro Colomina, Diego Pascual, Paco Pascual, Hipólito Pascual i José Carchano.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Roperia Ximo* ¬ Francisco Valor Llorens
Navarro El Bort ¬ Gustavo Pascual Falcó

(1a Esquadra)
Formadors: Rafa Valls, Carlos Vte. Gimeno, Hipólito Tomás i Pedro Moltó.
Components: Rafa Valls, Salva Ivorra, Álvaro Sanjuán, Iván Arjona, Javier Medina, Mauro Colomina, Ernest Aras, Israel Calafat, Pablo Luque i Germán Jover.

(2a Esquadra)
Formadors: Hipólito Pascual, Salvador Richart, Diego Pascual i Paco Pascual.
Components: Rafael Jover, Juanjo Bolufer, Cristian Bernabeu, Vicente Fenollar, Rafael Montaner, Angel Folguera, Pepe Pascual, Angel Romero i Leo Barrull.

DIEGO PASCUAL, UN BORT DE CUNA

Uns inicis atípics.

Diego va nàixer el 19 d'octubre de 2008 i podem assegurar que ho va fer a la filà dels Borts, ja que la seua primera fulla la va pagar el Dia dels Comptes de l'any 2007 mentre esperava dins la panxa de sa mare, coses de l'ambient desimbolt propi dels Borts. El resultat: que Diego va estar donat d'alta en el cens de la filà de la Federació Junta de Festes com fester nonat. És el clar exemple del que significa, en sentit figurat, nàixer en una filà.

Una estirp que continua.

Aquest jove fester és besnet de Joaquín Pascual Vilanova, fundador d'Els Borts l'any 1939, net de Ximo Pascual Torró, Bort d'Honor i Cap de Filà d'Honor, i fill de Paco Pascual Soler, Bort d'Honor. Possiblement, siga el primer càrrec de quarta generació d'una mateixa família festera dins d'una mateixa filà, ara bé, tampoc ens hem posat a investigar. El que queda clar és que, exceptuant Ximo Pascual Vilanova, cap membre de la família Pascual «s'ha apuntat a la filà», sinó que han nascut en ella. Podem dir que Diego és un fix dels sopars de *La perilleta* dels dijous i dels dinars dels dissabtes. Ha sigut majoral de Sant Hipòlit i també ha estat fester titular, tant a la Primera Diana com a l'Entrada.

Un càrrec simbòlic.

La Bandera de Diego iniciarà la commemoració del 50 aniversari de Roperia Ximo, empresa de la seua família, que des de 1975 que ha estat vestint el món de la Festa, i als Borts en particular, sense descans. Per celebrar aquesta efemèride, el mestre Francisco Valor Llorens, ha compost una nova marxa mora titulada *Lluna de sang*, que Diego estrenarà al carrer el Dia de l'Entrada.

Una coincidència històrica.

El càrrec simbolitza l'eclipsi total de la lluna, conegut també com a lluna de sang, un fenomen astronòmic que, segons la tradició, va predir el sofriment del poble berber. Aquest espectacle celeste cíclic representa la transició de la Bandera dels Borts de 1985 a l'actual de 2025, completant així un cicle exacte de quaranta anys. En la primera Bandera, Marcos Pascual, oncle del Bandera actual, va exercir el càrrec, mentre que Paco Pascual, pare de Diego Pascual, fou rodella. La casualitat ha fet possible que Diego ocupe ara el càrrec amb la mateixa edat amb què ho va fer son tio. En aquest cas estarà acompanyat per Laura i Paula Pascual, filles de Marcos i Ximo, respectivament.

Enguany, en el moment exacte en què Diego faça l'entrada al Pla, el públic tindrà l'oportunitat de presenciar el moment màgic de la *Lluna de sang*. Serà un instant que despertarà emocions i que quedarà gravat en la memòria de tots els presents. ▪

Filà Bereberes, Els Borts (1939)

Diego Pascual Carbonell

ABANDERAT MORO 2025

Muladís

Any de fundació 2008

Domicili Social:
C/ Convent, 17

Cap de Filà:
Elizabet Agulló Garcia

Fiança:
Mariona Carbonell Pascual

Secretària:
Mayte Barrachina Vidal

Cronista:
Pablo León Vidal

Vocals:
Rafael Agulló Soler
Fran-Jo Maíquez Richart
Irene Carbonell Valls
Irene Albors Vidal
Pablo Valor Bravo

Núm. de membres: 110

Banda de Música:
Unió Musical de l'Orxa

Núm. de músics: 45

Director:
Juan Carlos Peris Hernández

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Juanjo Casquet* ¬ Ignacio García Vidal
Formador: Miguel García Vidal
Components: Josep Pérez, Ximo Puig Andreu, Anto Fenollar Baidal, Dani Barrachina, Marcela Agulló Soler, Paula Moltó García, Marta Pascual Marset, Ñeca Agulló Pastor, Carla Carbonell Valls, Irene Carbonell Valls, Laura Clavijo Bravo i Mariona Carbonell Pascual.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *El Berebere* ¬ Gustavo Pascual Falcó
Formador: Fran-Jo Maíquez Richart
Components: María Jesús Cortés, Rafael Ferrer, Cristina Agulló, Irene Albors, José Luis Botella, Jose Luis Molina, Cristóbal Miralles, Ana Sevila, Esther Maíquez, Magda Bonastre, Belén Pérez i Fran García.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Als Berebers* ¬ José Pérez Vilaplana

(1a Esquadra)
Formadors: Laura Payá i Andrés Carbonell.
Components: Carles Clavijo, Borja Sanchis, Chritian Puig, Pablo Carbonell, Mauro Alcaide, Virgilio Agullo, Josep Albert Albors, Jordi Alcaide, Claudia Fenollar, Alba Barrull i Justo Giner.

(2a Esquadra)
Formadors: Marta Fenollar i Mauro Pérez.
Components: Fede Ruiz, Ignacio Aracil, Marco Vinicio Agulló, Marta Clavijo, Elena Palací, Nuria Agulló, Paula Puig, Marta Agulló, Aroa Jover, Pablo Valor i Enrique Vicedo.

Esquadra de negres 2024

Formadores: Irene Albors, Magda Bonastre i Mayte Barrachina.
Components: Cristina Agulló, Marcela Agulló, Mariona Carbonell, Irene Carbonell, Paula Moltó, Carla Solbes, Laura Clavijo, Maria Jesús, Anto Fenollar i Belén Pérez.
Genet: Elizabet Agulló
Marxa/autor: *El Moro del Sinc* ¬ Rafael Giner Estruch
Ben Al-Sahagui ¬ Francisco Valor Llorens
Als Berebers ¬ José Pérez Vilaplana
Banda de música: Societat Ateneu Musical de Cocentaina
Disseny esquadra: Juan Climent Miró
Confecció: Maisa

LA FORÇA DE LA TERRA, EL VALOR DE LA PARAULA

Memòries d'un Capità

Per a Patri, Laura i Álvaro, la base de tot.
Per a Àlex, Josep, José Luis i Mateo, la base del boato.

Fa tres anys, quan vaig prendre la decisió de representar a la meua filà com a Capità Moro en les festes del meu poble, era plenament conscient del pas que acabava de pegar en companyia de la meua família més íntima: la meua dona, la meua filla i el meu fill. Ara, immersos en un nou cicle fester, faig la vista enrere i, a poc a poc, anem assaborint el viatge realitzat, on el resultat ha superat les expectatives que havíem posat d'inici.

Per a fer possible aquest projecte fester, primerament era imprescindible tindre la base que et donen els de casa, la seguretat de saber que els quatre anàvem tots a una, perquè, segons la meua opinió, sense el suport del cercle més íntim, aquest viatge no haguera fet ni una passa. Patri, Laura i Álvaro han sigut l'origen primigeni de tot aquest repte, i mai no podré deixar de donar-los les gràcies.

En segon lloc, els de casa vam comptar amb l'acompanyament dels familiars i amics, als qui no els va costar gens dir que SÍ a la nostra proposta. Familiars de tota la vida, els qui sempre estan ahí, aquells de qui saps que mai no et decebran, familiars que viuen al poble i altres que ho fan ben allunyats, però que van fer l'esforç per estar. I què dir dels amics i amigues que ens han ajudat? Amics meus de sempre i les amigues de Patri de tota la vida acompanyant-nos a les carrosses, els amics i amigues d'Álvaro i Laura omplint el boato i els amics de la filà (i algun que altre cristià adherit a la causa) convertits en aristòcrates de la paraula. Ho pense i les emocions tornen a la ment. Vos estarem sempre agraïts de tot cor!

Seguidament, era necessari el suport dels Muladís. Poden haver filaes sense Capità, però mai no podrà haver un Capità sense l'ajuda de la filà. Quin orgull, quina sensació d'agraïment que tenim, quina demostració de saber estar tots, amics i amigues Muladís! Amb Mateo i Josep el primer any, i amb Elizabet i Mariona al capdavant en l'any del càrrec, la filà ha sigut el tercer suport de la taula, i les taules, amb tres potes, ja no cauen. Quin goig féiem tots junts fent festa, omplint el Passeig amb un seguici ple de sentit i comarcalitat, cadascú al seu lloc, des del banderí fins al Cop, passant per l'espectacular esquadra de negres i oferint al poble tot el nostre bon fer!

Per últim, la professionalitat de la gent en qui confies. En tot moment ens hem sentit acompanyats i molt ben aconsellats per Juan Climent Miró i per Germán Mollá Pérez, qui han sabut concretar el que teníem en la ment, així com per Sara Roque Camarasa, qui sempre serà la creadora de l'heràldica del Capità, un disseny que associarem al nostre any de càrrec, una moneda elegantíssima plena de significat. I en l'àmbit musical, hem tingut el regal en forma del pasdoble signat pel meu cosí Ignacio García Vidal: *Hassad Vidal, el Muladí,* que ja forma part del patrimoni musical de la filà i del poble. Gràcies a tots!

Els mesos previs a les festes varen ser frenètics. La factoria *El Terrenet* funcionant sense parar, el menjador de casa convertit en un taller-magatzem, els sogres, pares, germans, cunyats, amics i més amics ajudant en tot el que els déiem. Tot això sumat als actes protocol·laris que exigeix la festa junt amb els altres càrrecs, visites ací i enllà, proves i més proves, milers de missatges als mòbils, últimes decisions, regals inesperats d'amics trabucaires... I va arribar el 9 d'agost, on tot es va materialitzar com havíem concebut i, com solem dir, va passar en un tres i no res.

«La força de la terra, el valor de la paraula». Eixe era el lema que articulava tot el seguici, un homenatge a la nostra comarca, a la muntanya alacantina, als conreus mil·lenaris que ens han definit, com són el blat, el raïm, l'olivera i l'aigua. I després, l'homenatge a la cultura, a la saviesa i a les lletres que tants bons moments ens fan gaudir atrapades dins els llibres. I sí, la meua arma era un llibre, un llibre que em va acompanyar amb totes les seues pàgines per escriure i que, a poc a poc, aneu omplint en forma de records que guardarem per sempre.

La festa segueix el seu camí. L'any 2024 anirà a poc a poc quedant atrapat en la història, altres Capitans i Abanderats seguiran enaltint la festa de Moros i Cristians que fem en honor a sant Hipòlit màrtir, però per a nosaltres 2024 romandrà per sempre com l'any en què el nostre somni es va fer realitat.

Gràcies, família, gràcies, amics, gràcies filà.

Pablo León Vidal, Capità Moro de la filà Muladís 2024, i família León Gilabert. ▪

Pablo León Vidal

CAPITÀ MORO 2024

Kabileños

Any de fundació 1916

Domicili Social:
C/ Pare Francesc Agulló, 4

Cap de Filà:
Vicent Agulló Pascual

Fiança:
Pablo Martí Gisbert

Secretari:
José Enrique Moltó Moltó

Cronista:
José Enrique Moltó Moltó

Vocals:
Pau Anduix Fuentes
Pau Botella Pascual
José Moltó Llorens
Borja Moltó Tortajada
Pau Olcina i Andrés
Francisco Prats Colomer
Javier Vidal Amat

Núm. de membres: 53

Banda de Música:
La Nova del Palomar

Núm. de músics: 35

Director:
Lluís Carbó Segrelles

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Paquito el Chocolatero* (interpretat amb dolçaina) ¬ Gustavo Pascual Falcó / Hipòlit Agulló Ferràndiz (dolçaina).
Formador: Kike Alcaraz Javaloyes
Components: Luis Orta Canales, Ángel Amat Valiente, Pau Botella Pascual, Javier Vidal Amat, Raül Coloma Bonifacio, José Enrique Moltó Moltó, Borja Moltó Tortajada, Sergio Barrachina Cantó, Jordi Luna Navalón, Pablo Martí Gisbert i Josep Maria Olcina i Jover.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Un moble més* ¬ Julio Laporta Hellín
Formador: Pedro Puig Llorens
Components: Roser Olcina i Andrés, Bea Sellés García, Pau Olcina i Andrés, Fernando Guillen Ferrándiz, Jorge Miró Medrano, Maria José Aracil Sánchez, Cristóbal Ballester Miñana, Sandra Ballester Miñana, Estefania Sala Serrano i Abril Dris Sala..

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Jamalajam* ¬ José Ferrándiz Fernández
Als Moros Vells ¬ Francisco Ripoll Martins
Habibi ¬ Alfredo Anduix Rodríguez

(1a Esquadra)
Formadores: Marisa García García i Mari Carmen Prats Castelló.
Components: Fani Cortés Tomás, Adela Reig Botella, Ángela Ais Prats, Erika Dris Sala, Abril Dris Sala, Àlex Cantó Reig. Bea Sellés García, Roser Olcina i Andrés, Maria José Aracil Sánchez, Arnau Vaello Fernández i Santiago Prats Castelló.

(2a Esquadra)
Formadors: Fernando Coloma Moltó, Vicent Agulló Richart i Mireia Amat Llopis.
Components: Sandra Ballester Miñana, Cristobal Ballester Miñana, Nacho Agulló Richart, Francisco Javier Jordá Hernández, José Sanz Ferrándiz, Jorge Miró Medrano, Vicente Figuerola Montava, Fernando Guillén Ferrándiz, Pòlit Vidal Torregrosa i Laura Bautista Doménech.

Esquadra de negres 2024

Formadors: Javier Vidal Amat, Raül Coloma Bonifacio, José Enrique Moltó Moltó, Borja Moltó Tortajada i Pablo Martí Gisbert.
Components: Luis Orta Canales, Ángel Amat Valiente, Pau Botella Pascual, Sergio Barrachina Cantó, Jordi Luna Navalón i Pau Olcina i Andrés i Josep Maria Olcina i Jover.
Genet: Kike Alcaraz
Marxa/autor: *Ana Maria* ¬ Saül Gómez Soler
Banda de música: Societat Ateneu Musical de Cocentaina
Disseny esquadra: Kike Alcaraz, Pau Olcina i Ernesto Ferrándiz (Al-Azraq).

ABANDERAT MORO 2024

Filà Kabileños

Mis saludos a todos los contestanos y contestanas, autoridades festeras, festeros todos.

Después de un merecido descanso y habiendo pasado todo, ya con los pies en la tierra, aquí estoy para contarles un poco como he vivido las Fiestas, nuestras Fiestas de moros y cristianos 2024.

En un principio sabía que el camino no sería fácil, pues había muchas cosas que hacer. Cuando decidí hacer el cargo, fue decidido con ilusión. Hablé con mi familia y ellos me brindaron su apoyo al 100%, así que ya no me paraba nada, estaba en marcha.

Hablé con la gente de la filà y me dijeron: «estamos contigo, a tope, lo que haga falta, cuenta con nosotros». Teniendo el apoyo de la familia y la filà, solo quedaba arrancar e intentar hacerlo lo mejor posible. Con ayuda de una junta de boato y el cap de filà orquestando, comenzamos el camino, no fue fácil, muchas cosas por concretar y mucha ilusión. Por el momento, mucha gente de fuera del entorno de la filà se volcaron en el cargo para echar una mano.

Comenzamos a juntarnos con los otros cargos: Pablo, Adolfo y Aina y comentábamos lo transcurrido por cada uno. Comenzaron los actos, las quedadas entre nosotros, eso fue más que chulo porque nos conocimos un poco más.

Luego entrevistas en radio, televisión, eventos deportivos... parecíamos famosos... jajajaja.

El acto de paellas fue muy bonito, sobre todo cuando los cargos del año anterior, vinieron por nosotros para hacernos una foto y yo ya sentía que se iba haciendo realidad... y llegó la publicación: la publicaba «el capo» y me había ayudado mucho. Me hizo mucha ilusión verlo disfrutar de la mano de su nieta Carla.

Uno de los días grandes había llegado, la presentación de cargos. El día que tenía que contarles a todo mi pueblo, lo que iba a hacer y no se me da muy bien escribir. Así que lo que salió del corazón lo plasmé en el papel y me dispuse a contarlo. Fue una experiencia maravillosa, lo había vivido desde las sillas una o dos veces, pero ese día era yo el prota.

Entre medio de tantos actos, pasaron comidas, cenas y juntadas con mis compañeros de batalla «El equipo A», nos lo pasamos en grande.

La «volteta» con la escuadra de negros fue también algo precioso, me lo pasé en grande.

La volteta oficial fue una pasada, formar con todos en el Pla, fue una experiencia muy bonita.

Ya prácticamente con las fiestas encima, teníamos que ir cerrando cositas (trajes, carrozas, boato, música, comidas...) la junta de boato y el cap Vicente, jugaron un papel muy importante en ese aspecto, lo cuadraron todo de maravilla.

Y llegó el gran día, la Entrada, comida con todos los que íbamos a hacer posible un sueño. La filà al completo, caballeros, boato, la banda de Palomar, los negros, la filà Ben Hulem de Agullent, fue algo maravilloso, ¡qué más podía pedir, estaban todos!

En el momento ya al subir a la carroza, nos abrazamos toda la familia y dijimos: ¡A disfrutar! Y eso hicimos. Arrancó la carroza y al girar al Passeig no me lo creía: el mar de gente inundaba la calle condal. Era impresionante tanta gente: luces, el boato, la música y tantísimas cosas. Solamente me dejé llevar por mis sentimientos y a disfrutar. Al llegar al Pla tuvimos que esperar un poquito que pasara el boato para entrar, pero antes tuve el recibimiento de una gran filà: «Los Cruzados», que me hicieron vivir una fiesta aparte. ¡Son Cruzados, enormes! Gracias. Y ni hablar del pedazo de escuadra de negros, la verdad creo que la ilusión nos inundaba a todos, yo creo que no se nos olvidará en la vida.

Al entrar al Pla, fue la guinda de la Fiesta, ver a mis compañeros recibirme, ¡apoteósico! El sueño se había cumplido.

GRACIAS FILÀ, AMIGOS, CABALLEROS, BOATO, NEGROS Y BANDAS. ▪

Luis Elías Rade Moreyra, «Pibe»

ABADERAT MORO 2024

Llana

Any de fundació desconegut, referència més antiga 1868

Domicili Social:
Avinguda Ferrocarril, 18

Cap de Filà:
Cristina Pla Jordá

Fiança:
Ana Pla Jordá

Secretària:
Irene Terol Insa

Cronista:
Rubén Sellés Grau

Vocals:
Milagro Carbonell Mullor
Paola Castelló Sirvent
Débora Lucas Gómez
José Antonio Moltó Pérez
Sofia Mur Lloréns
José Juan Pérez Anduix,
Pau Vilaplana Ragüés

Núm. de membres: 87

Banda de Música:
Unió Musical de Llutxent

Núm. de músics: 67

Director:
Emilio Oltra Benavent

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *L'Alcàsser Contestà* ¬ José Francisco Molina Pérez
Formador: Rubén Sellés Grau
Components: Moisés Sellés Pérez, Gerardo Mur Lloréns, María José Redrado Calavia, Milagro Carbonell Mullor, Paula Coloma Lumbreras, Anna Moltó Domínguez, Laura Clemente Seguí, Carme Clemente Seguí, Ana Pla Jordá, Débora Lucas Gómez, Reduán Driss Mohamed i Marcos Giner Pérez.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Al Cel* ¬ Francisco Valor Llorens
Formador: José Antonio Pascual Miralles
Components: Pau Vilaplana Ragüés, María Terol Insa, Miguel Ángel Raigal Jornet, Rosana Soler Moltó, Carla Kadic Pascual, Sheila Domínguez Miravalles, Gabriel Blanes Belda, Javier Cascales Pozo, David Camps Molina, Joan García Pérez, Pòlit Raigal Carbonell i Miguel Molines Seguí.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *El Mahdi* ¬ José Pérez Vilaplana
Llaner i Sanedrí ¬ Francisco Valor Llorens

(1a Esquadra)
Formadors: Gabriel Coloma Cerver, Marcos Giner Pérez i Francisco Cortés Vicedo.
Components: Irene Terol Insa, Alba Climent Pastor, Jordi Moltó Domínguez, Andrés Vilaplana Cortell, Roberto Miralles Insa, Jorge Vañó Guerra, Jorge Millán Haro, Roberto Camps Payá, Reduán Driss Mohamed i José Alberto Jordá Carbonell.

(2a Esquadra)
Formadors: Javier Valor Sempere, Moisés Cerver Pardo, Ximo Pérez Ferri i Abel Ferrándiz Lorente.
Components: Jorge Gilabert García, Ezequiel Agulló Botella, Ángel Montejano Bravo, José Antonio Moltó Pérez, Jorge Moltó Gómez, David Jordá Sempere, Manolo Climent Prats, Miguel Molines Seguí i Christian Molines Castellá.

Guàrdia Jalifiana

Any de fundació 1942

«Sahorins»

Domicili Social:
Ben Alsahagi, 1 - baix

Cap de Filà:
Dimas Botella Puerto

Fiança:
José Manuel Moltó Llopis

Secretari:
David Sanz Llorens

Cronista:
Pascual Botella Montava

Vocals:
Pablo Agulló Ferrando
María José Peñalver Pérez
José Luis Monter Cominches

Núm. de membres: 40

Banda de Música:
Societat Unió Musical Beniarrés

Núm. de músics: 50

Director:
Isidro Alemañ Sanchis

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Borts 1939* ¬ Francisco Valor Llorens
Formadora: Gemma Tortajada
Components: Mercedes Bou, Arantxa Vicent, Aitana Ordóñez, Pepa Prats, Anna Blanes, María José Peñalver, Amparo Monter, Olga Pérez, Úrsula López, Amparo Soriano, Amparo Pérez i Pilar Montava.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *El puñao de rosas* ¬ Ruperto Chapí
Guardia de 1941 ¬ Rafael Agulló Albors
Formadora: Pilar Montava
Components: Mercedes Bou, Arantxa Vicent, Aitana Ordóñez, Pepa Prats, Anna Blanes, María José Peñalver, Amparo Monter, Olga Pérez, Úrsula López, Amparo Soriano, Amparo Pérez i Gemma Tortajada.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Guardia Jalifiana* ¬ José Pérez Vilaplana
Xabat ¬ Saül Gómez Soler
Jamalajam ¬ José Ferrándiz Fernández

(1a Esquadra)
Formadores: Olga Pérez, Gemma Tortajada, María José Peñalver i Pilar Montava.
Components: Amparo Pérez, Amparo Soriano, Úrsula López, Amparo Monter, Anna Blanes, Pepa Prats, Marta Amat, Arantxa Vicent i Mercedes Bou.

(2a Esquadra)
Formadors: Pascual Botella, Mateo López i Dimas Botella.
Components: Francisco José Pérez, José Luis Alós, José Monllor, Antonio Pérez, Carlos Martínez, Iñaki Monllor, Mauro Llopis, Marc Vicedo, Pablo Agulló i Adrián Teresí.

Bequeteros

Any de fundació 1941

Domicili Social:
Paré Torró, 2

Cap de Filà:
Gabriel Vicedo Castellá

Fiança:
Iñaki Moltó Soler

Secretari:
Gustavo Pascual Pérez

Cronista:
Jose A. Moltó Palacios

Vocals:
Rubén Sanchis Oltra
Antonio Sánchez Seguí
Arnau Faus Molina
Pepi Pascual Montava

Núm. de membres: 98

Banda de Música:
Música Primitiva Apolo d'Alcoi

Núm. de músics:

Director:
Francisco Valor Llorens

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *El Bequetero* ¬ Gustavo Pascual Falcó
El Bossaoret ¬ Rafael Lledó García
Formadora: Aitana Sanchis
Components: Pau Martínez, Pepi Pascual, Laura Martínez, Gustavo Pascual, Mili Brotons, María Sanchis, Iago Moltó, Lourdes Nadal, Arnau González, Ernesto Palací, José Luis Lucas i Romualdo Palací.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *El Bequetero* ¬ Gustavo Pascual Falcó
Formador: Javier Palací
Components: José Antonio Moltó, Juanlu Andrés, Laura Belén Martínez, Juanfran Ferrándiz, Iñaki Moltó, Miguel Palací Jr., Lucas Palací, Isabel Fernández, Cristian Agulló, Ana López, Darío Berenguer i Rossana Juan.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Als Moros Vells* ¬ Francisco Ripoll Martins
No ho faré més ¬ Vicente Català Pérez
El president ¬ Miguel Picó Biosca

(1a Esquadra)
Formadors: Vanesa Rodas i Luis Aguilar.
Components: Gema Sanchis, Cristina Guillem, Carlos Lázaro, Gema Palací, Cristina Aguilar, Montse Barber, Maria Jose Camallonga , Lucia Moncunill, Ana Moncunill, Andres Palací i Carmen Belen Pérez.

(2a Esquadra)
Formadors: Virgilio Reig i Quique Valls.
Components: Ximo Santamaria Jr., Javier Chiquillo, Lalo Seguí, Andrea Ribera, Míriam Folguerá, Raquel Palací, Rosana Martos, Carla Menor, David Nadal, Antoni González i María Torró.

Mudèjars

Any de fundació 1942

Domicili Social:
C/ Immaculada Concepció, 102

Cap de Filà:
Alfredo Ferrándiz Briva

Fiança:
Adrià Ferrándiz Pérez

Secretari:
José Castillo Cantó

Cronista:
Francisco Soriano Bravo

Vocals:
Javier Cortés Mompó
Fernando Pascual Torró
David Ferrándiz Pérez
Maria Genís Ribelles
Sara Cortés Martínez

Núm. de membres: 98

Banda de Música:
SIM Benigànim

Núm. de músics: 80

Director:
Rafael Sanz Mayor

DIANA 2024

(Plaça La Vila)
Pasdoble/Autor: *Abraham Molina Mur* ¬ Jose Francisco Molina Pérez
Formador: Mateo Vañó Richart
Components: Francisco Soriano Bravo, Jose Castillo Cantó, Gabriel Llorens Balaguer, Gustavo Maldonado Gatica, Adrià Ferrándiz Peréz, Cristina Cortés Martínez, Jaume Aznar Pascual, Maria Genís Ribelles, M. Asunción Torró Hernández, José Ramón Cortés Mompó, Neus Ferrándiz Pérez i José Vicente Esteve.

(Passeig del Comtat)
Pasdoble/Autor: *Al cel* ¬ Francisco Valor Llorens
Formador: Francisco Soriano Bravo
Components: Mateo Vañó Richart, Jose Castillo Cantó, Gabriel Llorens Balaguer, Gustavo Maldonado Gatica, Mariana Natalia Fernández Laborda Rossi, Abril Maldonado Fernández, José Ramón Cortés Mompó, Neus Ferrándiz Pérez, David Ferrándiz Pérez, Roberto Pérez Sellés, María Pérez Soler i Blas Jovells Igual.

ENTRADA 2024

Marxa/autor: *Soc Mudejar* ¬ Francisco Valor Llorens
El President ¬ Miguel Picó Biosca
El Moro del Sinc ¬ Rafael Giner Estruch

(1a Esquadra)
Formadors: Vicente Ferri Galera, Estefanía Martínez Payá i Marc Jovells Igual.
Components: María Damiá Mompó, Enrique Ribelles Moltó, Lidia Ribelles Damiá, Gemma Montelegrino Juan, Aitana Briet Montelegrino, Silvia Moltó Castelló, Eva Tomas Calatrava i María Brotons Seguí.
Relleus: Joan Oltra Tomás (Passeig), Diego Novo Aparicio (Passeig), Arantxa Genís Ribelles (Pla) i Aitana Maldonado Fernández (Pla).

(2a Esquadra)
Formadors: Milagro Torró Marset, José Torró Castelló, Juan Luis Llorens Penáguila i Adriá Llorens Alcaide.
Components: Fernando Pascual Torró, Ferran Pascual Pérez, Salvador Valls Vicedo, Beatriz Valls Sellés, Juan Saúl Botella Juan, Sara Cortés Martínez, Paula Juan Payá i Marta Torró Marset.
Relleus: Alexis Fuentes Herrera (Passeig) i Marta Torró Torró (Pla).

En record dels nostres Festers

138 **FILÀ CREUATS**
Rafael Maldonado Ponce
Juan José Llopis Cortés
José Llopis Carbonell
Justo Rico Berbegal

141 **FILÀ CAVALLERIA MINISTERIAL**
Milagro Carbonell Pascual

142 **FILÀ ALMOGÀVERS**
Carlos Carbonell Reig

144 **FILÀ CAVALLERS DE LLÚRIA**
Vicente Joaquín Llopis Vicent
Juanlu Jordà Benavent

146 **FILÀ MASEROS**
José Llopis Cortés
José Llorens Gilabert

148 **FILÀ MANTA ROJA**
Miguel Maldonado Ponce
Encarnita Barrachina Agulló

150 **FILÀ MUDÈJARS**
José Llopis Carbonell
Francisco Mullor Penàguila

152 **FILÀ GUÀRDIA JALIFIANA**
José Pascual Doménech
Juan Pascual Cantó

154 **FILÀ BEQUETEROS**
Rafael Reig Riera

155 **FILÀ LLANA**
Jaime Picó Verdú
Santiago Martí Vilaplana

156 **FILÀ MULADÍS**
Carlos Carbonell Reig

Filà Creuats

Rafael Maldonado Ponce

«El Rilo»

Aquest any la nostra filà està de dol, ja que perd una altra persona, una d'aquelles que han sigut un pilar fonamental en els moments més difícils.

Com bé diu el nostre himne, la nostra filà la formen homes de categoria, i així ha sigut sempre.

Un d'aquests homes era Rafael Maldonado Ponce, més conegut com, «el Rilo» com afectuosament el cridàvem.

En el temps que va compartir amb nosaltres va ser un gran fester, ja que quan en la nostra filà no n'érem més de 20, ell estava per al que fera falta. El bon ambient en aquells anys i el bon fer de tota la gent va fer que la filà anara creixent a poc a poc.

Quan no hi havia ningú que fera cap de filà, ell es brindava a ser-ho; quan no hi havia ningú per fer el càrrec, la seua família es tirava avant; que feia falta obrar en la filà: ell el primer.

És per això que si hui som la filà que som, gràcies a gent com «el Rilo», que van saber aguantar en èpoques no tan bones i transmetre als més joves eixe amor per la festa i pels Creuats.

Rafael va ser un creuat estimat per tots i continuava sent-ho fins als últims anys, encara que ja no formava part de la filà. Els darrers anys, en les voltetes, sempre apareixia per a disfrutar de veure'ns baixar, agarrar l'espasa i tot per a fer alguna «formaeta», ja que era un gran formador.

Des d'aquestes línies volem recordar-lo i acompanyar a tota la seua família en este any de dol.

Que estes paraules d'agraïment servisquen com a homenatge més sincer a la seua persona.

Que Déu i Sant Hipòlit el tinguen en la Glòria del cel, DEP.

La teua filà.

Filà Creuats

Juan José Llopis Cortés

Un altre amic i creuat que ens ha deixat aquest any ha sigut Juan José Llopis Cortés, mes conegut com «Pep».

Pep va ser company de filà durant una etapa de la seua vida. Gràcies als seus amics Pep, «Bacora», Javier Oltra, Juanjo «el Gallinero», Enrique Soler..., es va fer creuat i així va disfrutar d'uns anys la festa a la nostra filà.

En aquells anys estàvem ubicats en la fonteta, enfront de casa Borruix. Aquells anys són recordats pels més majors de la filà; per decomptat, també recordem a Pep com a part d'aquella època.

Els Creuats s'uneixen a les condolences i a la família en aquest any.

Que Déu i Sant Hipòlit el tinguen en la Glòria del cel, DEP.

José Llopis Carbonell

El passat mes d'abril ens deixava l'amic Pep, tan estimat pel món fester de Cocentaina.

Pep va ser creuat en la seua infància i joventut, ja que era fill de José Llopis Adrover, membre fundador de la nostra estimada filà Creuats.

Com poden observar a l'esquerra, en la fotografia, va eixir de ben menut amb nosaltres i més tard va tornar a apuntar-se uns anys, ja que els seus amics també eixien als Creuats.

Més tard, va passar a formar part del bàndol moro amb la seua volguda filà Mudèjars.

Nosaltres sempre l'hem apreciat. Prova d'això eren les moltes visites que ens ha fet durant molts anys. Era un home fester, amant de la festa, detallista sempre que ens visitava i volgut en la nostra filà.

Des d'estes lletres volem acompanyar la família i agrair-li el temps compartit, pel seu caràcter, humor i amistat. En la nostra filà sempre et recordarem.

Que Déu i Sant Hipòlit el tinguen en la Glòria del cel, DEP.

Filà Creuats

Justo Rico Berbegal

Normalment, no es solen dedicar unes línies a la gent que no pertany a una filà, però en aquest cas, la nostra filà ha vist que Justo no era simplement el conserge dels Creuats, era un més dels nostres, un home excepcional, que ens va cuidar amb gran estima i dedicació.

Va ser conserge de festes des de l'any 1998, quan el cap de filà i fiança eren Toni Prats i Luis González, respectivament.

Durant tots els anys al capdavant de la consergeria de la filà fins que ho va agafar la seua filla Cuqui amb el seu home David; va estar un home clau en la millora contínua de la nostra filà.

Va cuidar-nos a tots i cadascun dels que acudíem a la nostra seu per igual; foren coneguts o no: membres, músics, convidats, però la palma se l'emportaven els més menuts de la filà: els xiquets, on Justo es bolcava.

Hui aquells xiquets, ja són majors i sempre recorden amb estima el moment en què Justo es desvivia perquè els xiquets esmorzaren, dinaren, berenaren o soparen el que fora. Ens tenia una gran estima.

Podem dir que gràcies al seu exemple i el de la seua família que van obrir camí, sabem com tractar als menuts quan venen.

Justo, una vegada retirat, sempre acudia algun dia de festa a fer-nos la visita, i prova de la seua estima pels Creuats va ser la quantitat d'anys que va estar la seua família encarregada de la consergeria amb nosaltres, fins l'any en què la pandèmia ho va parar tot.

Fins i tot, algun que altre dels seus nets ha desfilat amb nosaltres en festes.

Servisquen aquestes paraules per a unir-se al dolor de la seua família i per agrair-li a ell, a la seua dona Mari i als seus fills els anys compartits al nostre costat, braç a braç, com uns creuats més.

Que Déu i Sant Hipòlit el tinguen en la Glòria del cel, DEP.

La teua filà de Cocentaina.

Filà Cavalleria Ministerial

Milagro Carbonell Pascual

«Mitos»

Pot parèixer estrany, rar, que en el record als nostres festers que ja han faltat aparega la figura d'una dona ja prou major, pensant que la incorporació de la dona en la Festa, va començar en 1993.

En esta vida, tot té una explicació. Hi ha hagut dones molt festeres, però la seua col·laboració en la festa ha sigut per causa de relacions familiars de fester. Home, pare, fills, etc., la dona, a poc a poc, va anar incorporant-se a la filà, quan, en un principi, anaven a dinar el dia Sant Hipòlit i, a poc a poc, va anar introduint-se en l'ambient fester. Però el cas de «Mitos» és un cas especial. Ella i les seues amigues, Loli i Paqui, no tenien cap relació familiar, però l'amor a la festa i a la Filà va poder més i Mitos, acompanyada de les seues amigues, va demanar anar a la filà com una festera més, encara que no poguera eixir a desfilar, i es van incorporar a la filà per a formar-ne part. En concret, Mitos ensenyava amb molt d'orgull el «paperet», «la fulla», «el rebut» quan el dia dels comptes va anar i va pagar mitjos gastos com un fester més. Això passava pels anys 80, i va ser la cosa més normal que estiguera allí, en els Cavallets, com una festera més. I quan en la Filà es va pensar en una faldeta perquè les dones pogueren eixir en la processó i a l'ofrena de flors i presentació d'armes, ella va ser la primera que es va apuntar. I va eixir tota orgullosa, formant part de la família de la "Cavalleria".

Mitos era senzilla, familiar, simpàtica, s'adaptava a tot, no solia entrar en discussions, i va viure tota eixa temporada que va estar en la filà amb naturalitat, sense adonar-se que va ser una de les dones pioneres que es va introduir en la festa, sense fortes reivindicacions, adaptant-se a les circumstàncies, però donant un pas endavant al que va ser, uns anys després, la incorporació total de la dona en la Festa.

Sempre et recordarem, «Mitos». Per als «majorets de la Filà» vas ser un exemple i una festera més.

Filà Almogàvers

Carlos Carbonell Reig

«Carlos Sabata»

La nostra filà va ser el bressol on Carlos va començar a viure les nostres festes de moros i cristians, ja que son pare, Enrique Carbonell Pascual «Sabata» (per allò que son pare tenia una botiga on reparaven i venien sabates en el carrer Comte de Cocentaina), va pertànyer a la nostra filà, formant part d'aquells primers festers que van cofundar la filà Almogàvers el 27 de maig del 1954. Igualment va compartir anys de festa en la nostra filà amb els seus germans Quique i Andrés.

Carlos va compartir el vellut blau des del seu naixement fins a principi de la dècada dels anys 1980, moment en què entra a formar part de la filà Bereberes. Entre altres actes en els quals va participar en la nostra filà, tal i com veiem en la foto que acompanya este escrit, va ser en aquella Entrà especial que es va celebrar el 8 de maig del 1975 amb motiu de la celebració del 375 aniversari de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit com a Patró de Cocentaina. En la foto veiem a Carlos formant pel Passeig. Així mateix la seua participació en la Segona Diana i acompanyaments era habitual.

50 anys després d'este acte de l'Entrà, el 9 de maig, Carlos ens va deixar coincidint també amb la celebració dels actes entorn el 425 aniversari de l'elecció del nostre Patró. El dia del seu comiat, el 10 de maig, en l'església de Santa Maria, que es trobava plena de gom a gom, la figura del nostre Patró, així com l'estendard de la seua filà, els Muladís, amb un crespó negre, i el de la Junta de Festes presidien l'altar major.

Cal assenyalar que un dels fets més importants en la seua vida festera, entre molts altres, va ser formar la Publicació el 4 de juny del 1988, ja que la seu filà, Els Bereberes ostentava el càrrec de Capità Moro. Es dona la curiositat que el publicador d'aquell any 1988, Juan José Albors García «Joanjo Casquet» i el Capità, José María Brotons Llopis, «Koke», també ens han deixat.

L'acte de la Publicació del 2024, encara que de forma indirecta, també va ser un moment molt important per a ell, ja que amb motiu de la Capitania Mora de la seua filà, les seus filles, Irene i Carla, van tindre un protagonisme especial, ja que van ser publicadora i formadora.

Estes paraules sinceres volen ser de record i estima a Carlos, que durant alguns anys de la seua vida va formar part del bàndol cristià amb el vestit almogàver.

Volem acabar amb estes frases del poeta anglés David Harkins, que la família va voler compartir en el seu recordatori:

«Pots plorar perquè se n'ha anat, o pots somriure perquè ha viscut. Pots tancar els ulls i pregar perquè torni o pots obrir-los i veure tot allò que ha deixat; el teu cor pot estar buit perquè no ho pots veure, o pot estar ple de l'amor que vas compartir. Pots plorar, tancar la teua ment, sentir el buit i donar l'esquena. O pots fer el que li agradaria: Somriure, obrir els ulls, estimar i seguir».

Als amics, a la seua filà, els Muladís i sobretot i especialment a la seua família, el nostre condol més sentit i una abraçada plena d'afecte.

Que la terra et siga lleu Carlos. D.E.P.

El teu somriure sempre el tindrem present.

FILÀ ALMOGÀVERS

Filà Cavallers de Llúria

Vicente Joaquín Llopis Vicent

Vicente Joaquín Llopis Vicent, Vicen per a tots, mai va eixir a festes: la seua vocació de servici a la gent sovint el feia difícil vindre a Cocentaina en agost, però tenia l'ànima festera.

L'any que s'ho podia arreglar, el veies entre la gent, admirant la Diana, mirant l'entrada, en la presentació d'armes, els alardos i altres actes. De vegades, amb amics, i si no, a soles, no li importava. Li agradava la festa, l'ambient, xarrar i compartir amb amics festers.

Tots pensàvem que Vicen gaudiria molt dins d'una filà els anys que poguera estar en festes en el poble. Era un bon company de taula, respectuós amb tots i formal. Sempre disposat a tirar una mà, cosa que tant s'aprecia en les filaes.

I va ser en 2024 quan va trobar la seua família festera: els Cavallers de Llúria. Per afinitat amb molts dels seus membres i per la càlida acollida de la filà, va viure, ara sí, l'alegria i la germanor que es respira en festes. I per a ell va ser inoblidable.

Sols un any com a soci protector d'esta filà ha estat el nostre amic Vicen, abans que la vida li donara un colp inesperat i ens privara de la seua companyia. Certament, massa poc temps, però prou per a guanyar-se l'estima i l'afecte de tots els membres de la seua filà, que li vol retre un últim homenatge en esta pàgina i que quede el record per sempre.

Ens han faltat més moments de tertúlia i de festa amb tu, Vicen, però esta filà guardarà en la memòria els moments que vam gaudir junts. Allà on estigues, bon amic, portaràs els valors de la festa de Moros i Cristians de Cocentaina i dels Cavallers de Llúria, que et tindran sempre al cor.

Descansa, cavaller, amic, la teua guàrdia ha acabat.

Per sempre en el record a Vicente Joaquín.

Dels Cavallers de Llúria, i dels teus amics Bequeteros.

Filà Cavallers de Llúria

Juanlu Jordà Benavent

En memòria de Juanlu Jordà Benavent, soci fundador i primer abanderat de la Filà Cavallers de Llúria. La seua dedicació i passió per la filà han deixat un llegat inesborrable en aquesta. Com a Abanderat 2015, va demostrar el seu compromís amb els valors i tradicions que ens uneixen. La seua absència es sent profundament, però el seu esperit i contribució continuaran vius en els nostres cors i en la història de nostra Filà.

Descansa en pau.

Filà Maseros

José Llopis Cortés

«Pep Figura»

En el transcurs de la nostra vida, al llarg del temps, ens porta inevitablement a recordar aquelles persones que abans van pertànyer a la nostra filà dels Maseros, perquè malauradament aquest any ens ha deixat José Llopis Cortés, més conegut dintre de la nostra família festera com a «PEP FIGURA».

La seua contribució a la festa contestana dels Moros i Cristians va ser molt productiva, perquè va treballar per la festa pertanyent a diverses filaes (Bequeteros, Creuats i Cavalleria Ministerial) però creiem sense cap tipus de vanaglòria que on va deixar la seua empremta com a fester va ser en la nostra filà dels Maseros.

Com a mostra, volem deixar constància que uns dels actes que ja tenim els Maseros institucionalitzats com és el «PUTXERO» del dimecres de la Setmana Festera, Pep va ser juntament amb altres membres de la fila, el promotor i iniciador de l'esmentat i peculiar acte.

També li ve a la memòria del que subscriu en nom de tota la família festera masera, que en l'any 1994 en la nostra benvolguda arrancada de la Diana, Pep li va tocar fer de formador (amb el seu inimitable estil) amb el Pasdoble PONTEÁREAS del Mestre Soutullo, interpretat magníficament per la Banda de Muro.

Bé, podem afirmar, sense tindre por d'equivocar-nos, que possiblement ha sigut una de les millors arrancades que hem pogut fer els maseros, quasi comparable a la que va fer amb el mateix pasdoble i en el mateix lloc, Rai Marset molts anys després.

Amb agraïment a Pep per haver compartit amb ell tants moments de la nostra festa, servisquen aquestes lletres com un testimoni sincer i emotiu en el seu acomiadament.

DESCANSE EN PAU «PEP FIGURA»

Filà Maseros

José Llorens Gilabert

Amb profunda emoció i respecte, avui volem recordar a José Llorens, conegut per tots com a 'Pep Toldo', fester que ens ha deixat massa prompte, però que mai no s'esborrarà del nostre cor. La seua presència continuarà viva en cada moment compartit.

Pertànyer a la filà Maseros, a part que tinguera amics en els Maseros, no va ser una decisió no meditada, a Pepe li agradava «lo valencià», és a dir les nostres tradicions, les de la terreta, com la pilota valenciana, la música d'ací, fins i tot va començar a tocar la xirimita, i en els Maseros es sentia com en sa casa, amb «lo seu».

Pep va entrar a formar part de la nostra filà l'any 89, després d'haver estat convidat a l'olla del 88 i haver gaudit de la primera «fuera» organitzada aquell mateix any al Casablanca de Benilloba. Pep no era dels que buscaven protagonisme al carrer, preferia la filà, els vermuts dels dijous, la setmana festera i les tertúlies amb gent veterana com el Campanal; li agradava parlar amb ells i conéixer de la vida quotidiana, d'acudits i vivències de la filà, conviure amb la gent que en definitiva fan poble i fan filà. Podríem dir que era un fester més de filà que de carrer.

Qui el coneixia bé recordarà riallades i anècdotes memorables, els anys a la filà van ser curts, però intensos, una forma diferent de viure la festa.

Hui, des d'aquestes línies, diem adeu a un gran amic, fester i un exemple de com es pot viure la festa. Ens deixa un buit impossible de cobrir, però també un llegat d'amistat i amor per les nostres tradicions.

Que la terra et siga lleu.

Descansa en pau i gràcies per tot allò que ens has donat.

La teua gent no t'oblidarà mai.

Filà Manta Roja

Miguel Maldonado Ponce

«Davant d'una cosa tan quotidiana com acomiadar una persona volguda, alguna cosa deixa de ser anònima quan ens sorprén la crida a la porta d'algú nostre que se'n va per sempre. Així d'humà és eixe moment, i així de reptador se'ns imposa sempre eixe instant».

El passat 20 de setembre de 2024 ens va deixar un Manta Roja de cap a peus. Amic dels seus amics i disposat a ajudar a participar en els quefers quotidians de la Filà. Des dels seus inicis de pertinença a la Filà, allà per 1989, ja presentava formes festeres, per a així culminar la seua il·lusió i disposició amb la representació de dos càrrecs festers: Abanderat Moro, en 1995, i Capità Moro, quatre anys després, en 1999 al costat de la seua dona Loli. Posteriorment, va seguir com un Manta Roja més fins a les festes de 2023 en què, amb orgull, baixava pel passeig, en l'Entrada, com a formador de l'esquadra.

Encara que el temps continue el seu curs implacable, el seu record romandrà intocable en la nostra Filà i no estant físicament present entre nosaltres, la seua essència perdura; cada estona compartida i experiència apresa amb Miguel, ens ha fet reconéixer-li entre nosaltres i de produir un impacte perdurable en la vida de tots. Tu continuaràs sent part de la Filà, la teua Filà, d'una manera que transcendeix el temps i que trobarem consol en els records que compartim, en les aventures que vivim i en l'amistat que sempre perdurarà.

Maldonado, fins al cel. Descansa en pau.

Filà MANTA ROJA

Filà Manta Roja

Encarnita Barrachina Agulló

Com canvien les coses quan les esqueles porten els llaços de la nostra amistat! Es desperten les preguntes i una rebel·lia serena i indòmita que trenca en llàgrimes. És el plor més respectable, el més commovedor, al qual només es pot acompanyar amb un sentiment que en silenci diu calladament el millor, i al seu torn són paraules que la boca no pot dir ni el cor pot suportar.

Encarnita ens va deixar quan encara sonaven les restes de l'Olleta de la Puríssima d'aquest any passat, amb els seus pasdobles i marxes mores que tant li agradaven. Va ser per això que el seu cosí, José Vte. Egea, com a acte de familiaritat i d'estima, li va dedicar la composició del pasdoble «Encarnita la de Llusián» i que, des de llavors, la banda de música de Beniatjar i de la filà Manta Roja, interpreta durant la Segona Diana de les nostres benvolgudes Festes de Moros i Cristians i en les quals participava fervorosament.

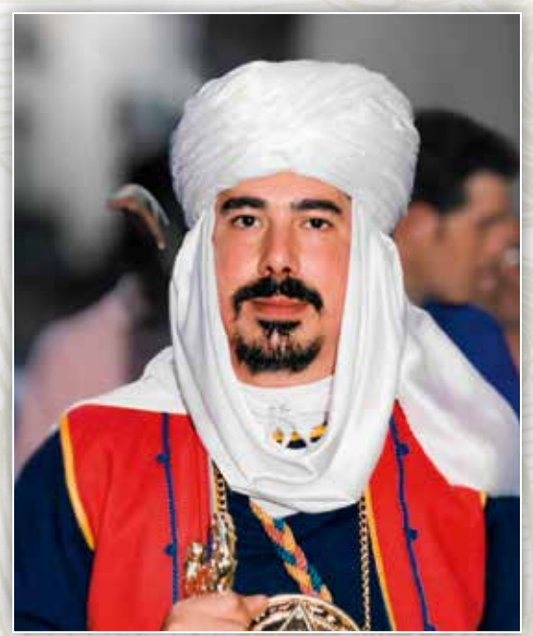
La seua partida va deixar un buit en nosaltres, de tots els records viscuts en la filà. Trobem consol en els records compartits, en els riures compartits i en els moments de complicitat, sabent que cada memòria és una riquesa que atresorarem.

En el ressò de la seua pèrdua trobarem la certesa que el llaç indestructible de la festa mai no s'esvairà i que, encara que físicament estiga absent, continuarà sent una presència en les nostres vides i en la de la filà.

Gràcies per haver sigut part de les nostres vides i descansa en l'alegria que sempre vas transmetre.

Filà MANTA ROJA

Filà Mudèjars

José Llopis Carbonell

El passat dia 12 d'abril no va començar massa bé, la notícia que ens arribava era molt trista i dolorosa, ens deixava el nostre company José Llopis Carbonell, «Pep el marmoliste», persona entranyable i molt estimada per la Filà.

De caràcter alegre i desenfadat, molts records i anècdotes se'ns venen a la ment. No oblidarem les vetllades que ens oferia amb les seues bromes i rialles, sempre regades amb les botelles gegants del millor vi que ell mateix s'encarregava de portar. Encara que últimament no era membre actiu de la Filà, ens visitava esporàdicament on passàvem l'estona recordant «batalletes» amb nostàlgia i enyorança.

La relació amb la Filà va començar quan tan sols era un adolescent. Tot i que va interrompre alguns anys la seua participació, sempre va demostrar un gran lligam i estima cap a la Filà, ostentant inclús el càrrec de fiança entre els anys 1986-1988 amb l'eficiència i rigor que el caracteritzava.

Pep, ens has deixat molt prompte, ens han quedat moltes vivències per disfrutar junts amb tu i amb la teua família, a la que tan unit estaves.

Queda la part més dolorosa, que és despedir al gran amic i fester, el seu record estarà molt present sempre amb tots nosaltres.

Fins sempre, benvolgut Pep.

Descansa en pau.

Filà Mudèjars

Filà Mudèjars

Francisco Mullor Penàguila

La Filà Mudèjars vol retre un sentit homenatge a qui fou un dels seus membres estimats durant la dècada dels anys 80, Francisco Mullor Penàguila, qui ens va deixar el passat 11 de febrer de 2025 a l'edat de 70 anys.

Francisco va formar part activa de la vida de la Filà, exercint amb responsabilitat i entrega el càrrec de fiança dins de la junta. La seua implicació, el seu esperit fester i el seu compromís constant van deixar una empremta inesborrable entre tots aquells que el conegueren i compartiren moments amb ell.

El seu record romandrà viu en la memòria dels companys i companyes de la Filà, així com en l'ànima de la festa.

Descansa en pau, Francisco.

Sempre et portarem en el cor.

Filà Guàrdia Jalifiana

José Pascual Doménech

«Dome»

José Pascual Doménech ens va deixar el passat octubre i, encara que va néixer a Callosa d'en Sarrià, era un socarrat més, un gran fester que vivia la festa contestana intensament.

En 1968 va començar al món fester gràcies als seus joves amics que coincidien a la porta del «Bar València». A poc a poc, va descobrir la germanor i va decidir apuntar-se amb ells a la Filà Guàrdia Jalifiana.

Per a ell, la filà era com una gran família que el va acollir de seguida i apreciava la confraternitat que allí tenia. Li agradava molt anar prompte els dissabtes de matí a la filà a ratllar i, quan Manolo Montero pelava carxofes, ell es menjava la part tendra de baix mentre es feia el seu vermut amb la resta de membres i parlava amb tots de qualsevol cosa.

Dels actes que més gaudia era de la primera diana i de l'entrada de moros i cristians, on formava passeig avall amb el *sable* i sonant de fons, ben fort, la marxa de la seua filà la Guàrdia Jalifiana. Tampoc es perdia mai el dia de l'alardo, sempre pujava a la Penyeta Blanca a disparar amb la panxa plena de la paella o el putxero de l'alba.

Gran col·laborador en la filà per a qualsevol encàrrec que li demanaven, amic dels seus amics, amb un caràcter especial, estimava molt la festa, la música i tenia amics a totes les filaes. Tant era així que, des del 2002 fins al 2005, formà part de la Junta de Festes, que presidia el seu amic Jaime Pérez.

Si parlem de Dome, no podem evitar pensar en ell amb una càmera de fotos a les mans. La fotografia era una de les seues passions més grans i disparava amb qualsevol càmera fotogràfica. Capturava els diferents moments del dia a dia de la festa, dels amics i de les rialles. Podríem omplir molts àlbums fotogràfics, de dianes, entrades, processons de festes, de la Mare de Déu, fires de Tots Sants, cavalcada de reis, seran poques les persones de Cocentaina que no tinguen fotos de Dome.

Amic de tots, sempre en la nostra memòria per la gran quantitat de records que romanen al nostre cor. Allà on estigues, estem segurs que, quan escoltes els compassos de "la Guàrdia", els viuràs i sentiràs amb la mateixa passió que el primer dia.

Descansa en Pau

Filà Guàrdia Jalifiana

Juan Pascual Cantó

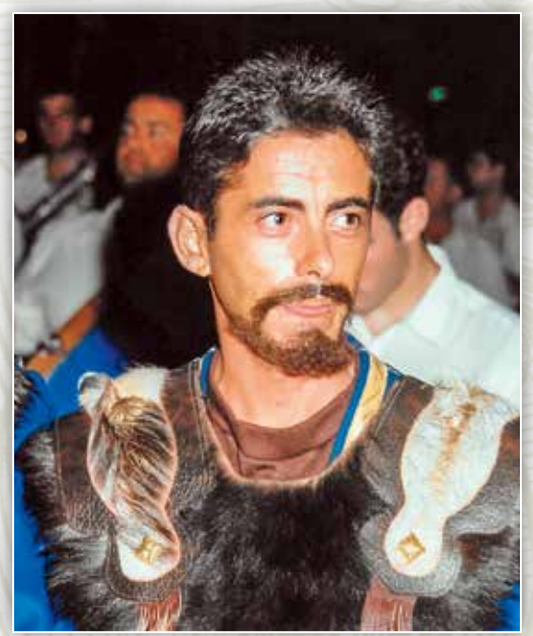
«L'Agrero»

Les Festes de Moros i Cristians ens uneixen, majoritàriament, en un sentiment col·lectiu de poble. Cada filà és com una gran família, on es comparteixen l'amistat i la il·lusió de celebrar les Festes de Cocentaina. Ser «fester» d'una filà marca per sempre: des del xiquet o xiqueta que comença a vestir-se amb el *trage* fester fins al major que ha viscut durant anys la satisfacció de participar i desfilar en cada acte. Entre els festers d'una filà es crea un arrelat sentiment d'unió, que es viu en els bons moments que comporta la Festa, i que es manté i perviu també quan es plora la pèrdua dels companys que van faltant.

Enguany, els Sahorins han sentit la pèrdua de Juan Pascual —«l'Agrero»—, un dels seus membres més tradicionals. Un sahorí ben formal, complidor en tots els actes de la Festa, amb qui sempre es podia comptar. Era una persona molt creativa, que col·laborava amb eficàcia i coneixement en totes les activitats de la filà. I sahorines han sigut Fani, la seua dona, i les seues filles, Anna i Laura, un fet que ara sembla tan normal, però que, en el seu moment, va ser un dret que les dones hagueren de guanyar.

Per tot això, cal destacar el seu llegat tan profund: la paraula clara, la mà sempre estesa, l'amistat mai sorda. L'Agrero, un sahorí que era tot ànima!

Filà Bequeteros

Rafael Reig Riera

Rafael Reig Riera, «Tain», va nàixer a Cocentaina el 30 de desembre de 1961, gran persona, de tracte amic i afable, respectuós amb els seus companys de filà; mai, en els seus molts anys de Bequetero, va tindre —o això crec— problemes a aquesta, de fina ironia i alegria contagiosa.

Fill de Rafael «El Cochero», un dels fundadors de la nostra filà, que era l'encarregat de la loteria quan, per Nadal, a finals de la dècada dels anys 40, principis dels 50, es va cantar el 44080, que era el que jugava la filà, i que va resultar agraciat amb el tercer premi d'aquell sorteig. A aquest número se li va dedicar un pasdoble, al ritme de la nostra filà. Contaven els nostres majors, en les seues tertúlies d'anècdotes, que les dos últimes paperetes del citat premi les van anar a cobrar a casa seua la vespra mateixa de la seua caducitat, amb la qual cosa es va haver de suspendre la festa, amb música i tot, que ja estava preparada per al cap de setmana següent.

Tain va morir el 26 de gener d'aquest 2025, als 63 anys, després d'una malaltia curta i ràpida, que va agafar per sorpresa tots els que el coneixíem i que el recordem amb estima i admiració pel seu bon caràcter i per les seues formes alegres i personals d'expressar-se.

Vaja aquest xicotet recordatori com a homenatge i agraïment de tots els Bequeteros que el vam conéixer, i el seu bon fer fester com a exemple per a la resta de la nostra filà.

Gustavo Pascual Pérez
Cocentaina, maig de 2025.

Filà Llana

Jaime Picó Verdú

Santiago Martí Vilaplana

Poc abans de tancar l'edició d'aquesta revista, la Filà Llana rebia la trista notícia que dos antics Llaners ens havien deixat en uns pocs dies.

Jaime Picó Verdú va començar a formar part de la família Llanera al costat del seu fill Toni l'any 1994, amb l'esquadra de negres d'aquell any de Bandera. Des d'aquell any, vam poder disfrutar del seu caràcter senzill durant més d'una dècada.

I ens n'anem un poc més lluny al temps per a recordar a **Santiago Martí Vilaplana,** llaner als anys 60 i 70 del segle passat i que ja l'any 2001 ens va acompanyar de nou per a representar la figura del Cop a l'Entrada d'aquell any. Santiago va ser Fiança de la Llana els anys 1966, 1967 i 1968, i encara el recorden els membres més majors de l'actualitat.

Tots dos formen ja part de la nostra memòria i records llaners i de segur que, allà on estiguen, comparteixen amb tots els llaners i llaneres que ja no ens acompanyen les seues vivències festeres. Compartim la nostra condolença amb les seues famílies i els recordarem especialment al xicotet acte en memòria dels nostres difunts que fem cada any el matí del Dia l'Olla al cementeri, just abans d'iniciar les nostres festes.

Descansen en pau

Filà Llana

Filà Muladís

Carlos Carbonell Reig

Amb el cor desolat i una profunda tristesa, la Filà Muladís volem retre homenatge a qui ha sigut una figura clau en la nostra història: **Carlos Carbonell Reig, Carlos Sabata**.

Se n'ha anat massa prompte, sense avís, amb la mirada clara encara plena de festa i de ganes de viure.

«*Hi ha absències que omplin més que presències.*»
Marc Granell

Hi ha persones que, quan se'n van, deixen un buit que no s'omplirà mai. El nostre amic, i membre de la filà, Carlos, és una d'eixes persones.

Va començar la seua vida festera a la Filà Almogàvers de la mà de son pare, Enrique, i els seus germans. Encara ben jove va decidir canviar d'aires i passar-se'n al bàndol moro, entrant a formar part de la Filà Berebers. I des del primer moment es va implicar com un fester actiu, de filà, proper, sempre disposat a sumar i a fer pinya. Era dels que es feia estimar, dels que sempre hi són.

Amb els anys, per circumstàncies que ell no podia controlar, sense abandonar la seua filà, va ser fundador dels Berberís en 1994 i en 2008, dels Muladís, sentint-se bort en tot moment. Per a ell sempre ha sigut la mateixa: la seua casa, la seua gent, la seua família.

En tot moment ha sigut part essencial del seu batec, de la seua essència.

Carlos tenia caràcter, però darrere d'eixa primera impressió hi havia un cor gegant, generós i tendre, que sempre buscava el millor per a tots. Volia que la filà fora un lloc especial, càlid, de bon ambient, d'estima entre companys. I així ho va fer posant sempre el muscle, participant en esquadres de negres, va arrancar la publicació amb la filà Berebers l'any 1988 (amb l'anècdota que no oblidarem mai, quan la pluja el va obligar a arrancar-la dues vegades), publicador l'any 2010 amb la seua filla Carla en la filà Muladís, fiança amb Rafa Agulló des de 1996 fins el 1999, membre en la junta de la filà... i, sobretot, fent de Carlos.

Sempre disposat, sempre amb una paraula, amb un consell. Un d'eixos que fa falta sense cridar l'atenció, però que es nota quan no hi és.

Ara ens falta. Ens falta molt. Però també sabem que el seu esperit seguirà amb nosaltres cada vegada que ens reunim, cada volta que ens posem la faixa, la capa i el turbant, cada esquadra, cada dinar, cada rialla compartida.

Carlos, gràcies per tant. Per ser com eres. Per fer de la filà el que és hui.

T'estimem, t'enyorem i et durem sempre al cor. Ara el cel té un muladí més i nosaltres, un motiu més per alçar els ulls.

Sempre seràs un Muladí.

«*Et recordarem sempre com eres, a l'últim instant de tu mateix.*»
Vicent Andrés Estellés

Filà Muladís

Festa i Música

160 **UNIÓ MUSICAL CONTESTANA 2024, UN ANY DE CANVIS**
José Luis Muñoz Huércano

163 **40 ANYS DE MÚSICA I COR: L'ATENEU MUSICAL DE COCENTAINA BATEGA AMB FORÇA**
Societat Ateneu Musical de Cocentaina

166 **DOLÇA FESTA: HONOR I ESPLENDOR**
Colla de dolçaines i tabals Mal Passet

168 **TELÓ TEATRE EN LA FESTA DE MOROS I CRISTIANS**
Teló Teatre

170 **NOU ARXIU MUSICAL FESTER D'AUTORS CONTESTANS, ON VIUEN LES NOTES DE LA FESTA**
Moisés Sellés Pérez

174 **DIRECTORA HIMNE DE FESTES 2024**
Esther García Ferrer

175 **DIRECTOR HIMNE DE FESTES 2025**
Jaume Gavilán Agulló

176 **MANTENIDOR PRESENTACIÓ CÀRRECS 2024**
Antonio Hipólito Agulló de la Prida

182 **MANTENIDOR PRESENTACIÓ CÀRRECS 2025**
Francisco Valor Llorens

184 **MANTENIDOR PRESENTACIÓ REVISTA 2024**
Fran-Jo Maíquez Richart

190 **MANTENIDOR PRESENTACIÓ REVISTA 2025**
Aureli Tormos Domènech

191 **CRÒNICA DE FESTES 2024**
Quique Camallonga Martínez

210 **MEMÒRIA D'ACTIVITATS FESTERES 2024-2025**
Federació Junta de Festes de Moros i Cristians

UNIÓ MUSICAL CONTESTANA 2024, UN ANY DE CANVIS

José Luis Muñoz Huércano
Unió Musical Contestana

Si l'any 2023 per a la Unió Musical Contestana va estar marcat per la commemoració del 25é aniversari de la mort del mestre José Pérez Vilaplana, compositor, músic i director de la banda des de 1958 fins a la seua jubilació l'any 1994, figura emblemàtica en la seua història, l'any 2024 va estar marcat pels canvis tant en la direcció de la societat musical com al capdavant de la pròpia Banda.

Al febrer, Nélida Jover Sellés, presidenta de la Unió Musical des de l'any 2016, després de complir dos mandats consecutius al capdavant de l'entitat, va anunciar la seua intenció de no presentar-se a la reelecció. L'assemblea general va elegir com a president a Martín Gilabert González de Canales, que va configurar una Junta Directiva jove i renovada per a afrontar la direcció de l'entitat. No obstant això, al cap de pocs mesos va haver de renunciar al càrrec per motius de salut i a l'octubre l'assemblea general de músics va elegir com a president a José Antonio Moltó Pérez, veterà músic de la banda en la qual va ingressar l'any 1985, amb dotze anys, fill del també músic de la Banda, Antonio Moltó Sanchis, «Pupe», i net del músic fundador de la Banda, Antonio Moltó Moltó. Al capdavant de la Banda, al costat de Toni Moltó, es troben les vicepresidentes Begoña Sancho Rodríguez i Bea Sellés García, que són la cara visible d'una Junta Directiva, àmplia i jove, preparada per a afrontar els reptes de portar endavant una entitat com la Unió Musical Contestana amb una llarga trajectòria musical.

El maig de 2024, el director de la Banda i de la Banda Juvenil, Ferran Sanchis Gandía, va anunciar la seua intenció de deixar la direcció de la Banda per a iniciar una nova etapa professional, però comprometent-se a continuar al capdavant de la Banda mentre es trobava el seu substitut com a director. Li va correspondre, per tant, la responsabilitat d'organitzar i dur a terme el tradicional Concert de Música de Festes, que es va celebrar el huit d'agost al Pati d'Armes del Palau Comtal amb l'assistència d'un nombrós públic que va gaudir, com no podia ser d'altra manera, d'una vetlada extraordinària.

La cinquanta-dosena edició del Concert de Festes es va obrir amb la interpretació de «A ruranbentxa», pasdoble de Felipe Galera Mullor, músic de la Unió Musical, peça que s'estrenava en el concert i que va ser dirigida pel seu propi autor, i amb «Filla del Ferro», marxa cristiana del director de la Banda, Ferran Sanchis Gandia, dedicada a Elena Sanz, Primer Tro 2019 de la Comparsa Almogàvers d'Ontinyent. La primera part del concert va continuar amb un clàssic, «Navarro el Bort», marxa mora del compositor contestà Gustavo Pascual Falcó, composta l'any 1944 i dedicada al seu amic Manuel Navarro Santamaría, fester de la Filà Berberes «els Borts» de Cocentaina; i «Sanantonero», pasdoble de Marcos Verdú Verdú, músic percussionista de la Unió Musical, obra guanyadora del IV Concurs Internacional de Composició de Pasdobles organitzat per l'Associació Sociocultural El Olmo de San Antonio de Requena. El mateix Marcos Verdú va dirigir la banda en la interpretació del pasdoble. La primera part del concert va finalitzar amb l'estrena de la marxa mora «Shakir», del músic de la Unió Musical Anthony Pardo Pardo, peça dedicada als seus pares i el títol de la qual significa «agraïment» en àrab, i amb l'estrena també de «Zoremm», de Francisco Valor Llorens, marxa cristiana que acompanyaria a Adolfo Calafat Ferrándiz, Capità Cristià de la Filà Maseros, durant l'Entrada de les Festes de Moros i Cristians de Cocentaina 2025 i dedicada a Zoraida Castelló Botella i Emma Calafat Castelló, Favorita i Rodella del Capità, respectivament.

La segona part del concert va constituir un homenatge a Rafael Lledó García, compositor i músic de la Unió Musical Contestana, entitat de la qual va formar part durant més de cinquanta anys i de la qual va arribar a ser-ne president. Nascut a Cocentaina l'any 1947, amb huit anys va ingressar a l'escola de solfeig de la Unió Musical Contestana i es va convertir en alumne avantatjat de la mà dels seus dos referents, José Pérez Vilaplana i Mario García Pla, de qui va aprendre a tocar el clarinet. Amb només nou anys, va entrar a formar part de la plantilla de la banda fins el 1965, quan la va

abandonar, tornant en 1974, animat pel seu amic i músic Ernesto Palací Garrido, però amb el saxòfon alt com a instrument. Rafael Lledó García va morir en 2024, i com a compositor va deixar una extensa obra, de la qual la Unió Musical Contestana va triar per a homenatjar-lo potser la seua obra més coneguda, «Joano Bartolo», pasdoble estrenat en 1985 en el concert que la Unió Musical va realitzar durant la Fira de Tots Sants. La presentadora del concert, Mari Nieves Pascual, va fer una breu semblança del músic i compositor contestà i el president de la Unió Musical, Martín Gilabert, va fer entrega d'un recordatori als seus familiars, la seua esposa Mila Ferrer i el seu fill Saúl Lledó.

Després d'un breu recés, es va iniciar la tercera part del concert amb la interpretació de «Mario, El President», pasdoble de Vicente Tomás Català dedicat a Mario García Pla, que va ser president de la Unió Musical Contestana, i «Alarde Gentil», marxa cristiana del mestre José Pérez Vilaplana, obra imprescindible en un concert de Música de Festes de la Unió Musical Contestana. El programa va continuar amb la interpretació de «Socarrats i Tramussers», pasdoble de Jaume F. Ripoll Martins, obra estrenada en 1993 i dedicada a les localitats de Cocentaina i La Nucia, i el títol de la qual fa referència al gentilici amb què són coneguts els habitants d'ambdues poblacions, socarrats i tramussers, respectivament, i «Batallers», marxa cristiana de Ramón García i Soler, peça dedicada a la filà Batallers d'Albaida amb motiu de la seua primera capitania l'any 1999 i de la qual es complia el 25é aniversari de l'estrena. La tercera part del concert va finalitzar amb la interpretació de «Sesha», ballet de Carlos Ferri Reig, peça composta per al ballet homònim de «Masters Ballet» d'Ontinyent, estrenada en l'Ambaixada Mora 2019 de la Comparsa Chanos d'Ontinyent; la marxa cristiana «Carlos Coloma», d'Azael Tormo, obra obligada del XXXV Certamen de Música Festera d'Elda de l'any 2022 i el títol de la qual recorda un personatge destacat en la història d'Elda, finalitzant amb «Marta», marxa mora de Saül Gómez i Soler, dedicada a Marta Bordera Mollà, Primer Tro per la Comparsa Berberiscos d'Ontinyent l'any 2024. En la interpretació d'algunes de les peces del concert, la banda va comptar amb la col·laboració de la colla de dolçainers Mal Passet de Cocentaina.

Després d'unes breus paraules de Martín Gilabert, president de la Unió Musical Contestana, Rafael Monar, president de la Junta de Festes, i Jordi Pla, alcalde de Cocentaina, el concert va finalitzar amb la interpretació de l'Himne de Festes, música de José Insa Martínez i lletra de Gerard Mur i Pérez.

El concert celebrat el 26 d'octubre dins dels actes culturals de la Fira de Tots Sants, va ser el de presentació del nou director titular de la Unió Musical Contestana, Juan Carlos Sempere Bomboí, músic, compositor i director nascut a Albaida l'any 1976, professor de piano, professor Superior de Llenguatge Musical, Teoria de la Música, Transposició i Repertori i Llicenciat en Composició, Orquestració, Harmonia i Contrapunt, amb una llarga trajectòria professional al capdavant de diverses formacions orquestrals i bandístiques.

Durant l'any 2024 vam patir la pèrdua de dos músics molt estimats de la Banda, Rafael Lledó García, que ens va deixar al gener, i Rafael Cominches, que ens va deixar al novembre. Descansen en pau.

L'any 2024 va finalitzar per a la Unió Musical Contestana amb el concert i el sopar en honor a Santa Cecília, en el qual es va retre un emotiu homenatge a Ferran Sanchis Gandía, qui ha sigut director de la banda des de l'any 2019. La Junta Directiva li va agrair la tasca realitzada durant aquests anys i li va desitjar un futur ple d'èxits professionals. En el concert de Santa Cecília es va fer una recaptació especial destinada a les bandes afectades per la DANA de València. ▪

40 ANYS DE MÚSICA I COR: L'ATENEU MUSICAL DE COCENTAINA BATEGA AMB FORÇA

Societat Ateneu Musical de Cocentaina

La música és l'ànima de Cocentaina, un fil invisible que teixeix la nostra comunitat i dona vida a les nostres tradicions. La Societat Ateneu Musical de Cocentaina és part de l'ànima sonora del nostre poble, un lligam que uneix generacions i omple els nostres cors de melodies que parlen de qui som. Aquest any ha estat un mosaic d'emocions, hem viscut mesos plens de música i de reptes, celebrant el nostre 40 aniversari amb el mateix esperit que ens va veure néixer el 1985. Acompanyeu-nos a repassar aquests moments que ens han fet vibrar, plorar i somriure, sempre amb vosaltres, veïns de Cocentaina, com a inspiració.

Un estiu de tradició i èxits

L'estiu va començar amb força al **VII Certamen de Música Festera d'agost**, on la nostra banda va aconseguir el primer premi sota la direcció de José Miguel Fayos Jordán. Aquest guardó, el sisé consecutiu en certàmens, va ser un orgull per a tots, posant Cocentaina al mapa de l'excel·lència musical. Poc després, el **XXXVIII Concert de Fes-**

tes de Moros i Cristians al Pati d'Armes del Palau Comtal va fer ressonar melodies com *Miayatayn* d'Iñaki Lekumberri i estrenes d'Ignacio García i Marc Sansalvador, tancant amb un emotiu homenatge a José Insa Martínez, «Pepito», amb la marxa mora *AL-AZARCH.* Com va dir el president Jaume Gavilán: «Aquestes melodies són el reflex de la nostra identitat i germanor».

La Fira i Santa Cecília: memòria i emoció

A l'octubre, el **Concert de la Fira de Tots Sants** va captivar amb obres com La Cordillera de los Andes i Danzón núm. 2, un tribut a la nostra tradició declarada Bé d'Interés Cultural Immaterial. L'èxit de José Miguel Fayos en el Certamen Autonòmic de Bandes va afegir un bri d'alegria a la nit. Però va ser a **Santa Cecília 2024** quan els cors ens van vibrar d'emoció. Vam acollir Zoe Montserrat i Aleix Valls a la «Banda Gran» amb «l'arreplegà», i vam commemorar el centenari de Pepito amb una exposició i la cessió del seu llegat per part de la seua filla, Inma Insa. La nit es va tenyir de sentiments profunds amb l'homenatge a Eduardo Bernabeu Valls, fundador i clarinetista excepcional, amic,

mentor i un veritable pilar de l'Ateneu, la pèrdua del qual ens ha marcat profundament. La seua cadira buida, adornada amb flors, i el seu clarinet van acompanyar la interpretació de Chess, un moment que va commoure a tots.

Celebrant les Dones i els Nous Talents

El 2 de març de 2025, el **Concert Narrat «Amb Veu Pròpia»** en commemoració del Dia de la Dona, va ser un cant a l'empoderament femení, narrat per Ruth Martínez Ferrandis i dirigit per José Miguel Fayos. Aquest esdeveniment, col·laboració amb l'Ajuntament, va ser un dels punts àlgids del nostre 40 aniversari. A més, estem molt orgullosos del trombonista Dani Quiles, membre de l'Ateneu des de 2004, que ha aconseguit una plaça a l'Orquestra Nacional d'Espanya, un èxit que reflecteix el talent que creix a casa nostra.

Un any per a recordar, un futur per a somiar

Tot això no seria possible sense vosaltres: socis, amics i veïns, Junta de Festes, Ajuntament, i cada persona que aplaudeix des de les cadires o ens acompanya als passa-carrers. Gràcies a la vostra confiança, la nostra escola de música floreix, i la nostra banda continua sent un far de cultura i d'excel·lència. Mentre les festes de Moros i Cristians omplen els carrers de color i de vida, nosaltres continuarem tocant per a vosaltres, amb el cor obert i les mans plenes de música. Desitgem a tots els socarrats molt bones festes de Moros i Cristians en honor a Sant Hipòlit i donem l'enhorabona a les filades que representaran ambdós bàndols. Visca la festa! Visca la germanor! Visca Sant Hipòlit! ▪

DOLÇA FESTA: HONOR I ESPLENDOR

Colla de dolçaines i tabals Mal Passet
Teló Teatre

Mal Passet i Teló Teatre tanquen la tetralogia d'espectacles sobre les tradicions de Cocentaina.

El passat 26 d'abril, quan al poble encara ressonaven els clams de *Mareta! Mareta!*, la colla de tabals i dolçaines Mal Passet i l'agrupació Teló Teatre van estrenar al Centre Cultural El Teular l'obra *Dolça Festa, honor i esplendor*, amb la qual Cocentaina va iniciar els actes per commemorar el 425 aniversari de l'elecció i proclamació de sant Hipòlit màrtir com a patró del poble.

Les dos entitats esmentades ja acumulaven una llarga experiència realitzant aquest tipus d'espectacles, on l'art dramàtic i la música comparteixen escenari. La trajectòria compartida va començar en la Fira de Tots Sants de 2009, amb *Dolça Fira, el viatge d'Alexandros*. Seguidament, en 2013 va vindre *Dolç Nadal, la dolçaina màgica*. L'any 2020 es va estrenar *Dolça Mareta, les llàgrimes de Maria* i ara, amb *Dolça Festa, honor i esplendor*, es tanca el cercle dedicat a les principals festes contestanes.

Dolça Festa, honor i esplendor, és una obra concebuda com un viatge en el temps, des del 1600 fins a l'actualitat, on es mostren els moments més determinants de la festa de Moros i Cristians de Cocentaina. L'elecció de sant Hipòlit, la soldadesca del segle XVIII i l'aparició del gènere festiu moro-cristià, les bandes de música, les ambaixades, l'aparició de les filaes contestanes, la composició del pasdoble *Paquito el Chocolatero*, l'elecció de l'himne de festes o la incorporació de la dona a la festa són alguns dels moments que han definit la festa actual del segle XXI. Combinant la narració, la representació teatral i la música, el públic va poder conéixer de primera mà els orígens d'una celebració que ens ha definit com a poble, finalitzant amb la recreació de l'acte de la Publicació a càrrec dels publicadors infantils de 2024, tot coincidint en el 50 aniversari de la Publicació Infantil (1975-2025). Un total de 70 persones van intervindre, damunt o darrere de l'escenari, per oferir una obra completa, didàctica i amena sobre la festa contestana.

Teló Teatre i Mal Passet són dos entitats vinculades a la festa de moros i cristians, ja que la seua presència és tot un clàssic en actes com les ambaixades, l'obra de teatre de juliol, el concert de festes o la participació en actes com el trasllat del Sant Hipòlit de la Manta Roja, l'Entrada, la Publicació o les Ambaixades. Amb aquest espectacle les dos entitats completen la sèrie d'espectacles dedicats a les nostres tradicions, agraint al públic assistent el suport de l'Ajuntament de Cocentaina al llarg de tots aquests anys i el de la Junta de Festes en aquest any, així com a a la comissió del 425 aniversari.

Teló Teatre i Mal Passet desitgem unes molt bones festes de Moros i Cristians 2025 a tot el poble i visitants.

DOLÇA FESTA, HONOR I ESPLENDOR

QUADRE TÉCNIC

Música composada i dirigida per Francisco Valor Llorens.

Direcccció artística a càrrec d'Ana López Brotons.

Guió original de Pablo León Vidal.

Narradores: Lara Calafat Sellés i Marga Reche Sanchis.

Pregoner i acòlits: Marc Navajas Torregrosa, Quike Jordá Boyero i Carles Ferrándiz Pascual.

Gustavo Pascual Falcó: Gabriel Francés Reig.

Francisco Pérez Molina (Paquito el Chocolatero): Luis Reche Sanchis.

Ambaixador Cristià: Aitor Pascual Bonet.

Ambaixador Moro: Luis Reche Sanchis.

Festers segle XVIII: Ivan Ripoll Mompó, Andrés García Uclés, Vicente Pascual Pérez, Manuel Valls Fuentes, David Terol Ferrer i Pablo Sellés Pérez.

Ambaixada del Contrabando: José Luis Pascual Brotons (Masero) i José Luis Molina Donate (Contrabandiste).

Ambaixada de les Tomaques: Rafael Pérez Camps (Bequetero) i Francisco Castillo Jover (Cavallet).

Publicadors Infantils 2024 de les 16 filaes de Cocentaina.

Música en escenari: Colla de Dolçaines i Tabals Mal Passet (soliste al flabiol: Pau Anduix Fuentes).

Llum i so: Juan Carlos Cardona Cantó i Teló Teatre.

Presentadora: Mari Nieves Pascual Mur.

Vestimenta: Ernesto Ferrándiz Briva.

TELÓ TEATRE EN LA FESTA DE MOROS I CRISTIANS

Teló Teatre

Com sempre, mai falta Teló Teatre a la cita anual que té amb la Junta de Festes i amb el poble de Cocentaina. L'últim diumenge de juliol, al Pati del Palau, es representa una obra, normalment còmica, per a distrutar i fer passar una estona agradable a la gent que ompli el recinte, i ja en són molts, els anys, que s'estan fent les dites representacions.

Comencem:

En l'estiu del 2024 vam posar en escena l'Obra titulada: **«LLAVAR, MARCAR I SOTERRAR»**.

Tot passa en un local del barri madrileny de *Malasaña*. Quatre personatges es veuen forçats a compartir vuitanta metres quadrats durant una nit d'armes sense segur i perillosos retalls.

Una comèdia negra en una perruqueria molt particular. La gent va seguir l'obra amb molt d'interés i va eixir satisfeta de la gran actuació dels actors i actrius i de la trama de l'obra.

Com cada any, pel mes de febrer, Teló Teatre celebra la Mostra de Teatre que se celebra des de fa 25 anys, mostra que compta amb el patrocini de l'Ajuntament i a la qual assisteix, a més del nostre grup, un grup invitat. A més, es fa una matinal especial per als xiquets amb la col·laboració de la SEU UNIVERSITÀRIA DE COCENTAINA.

Enguany, Teló Teatre va posar en escena l'obra de Jacinto Benavente «LA MALQUERIDA». Un drama on es mescla l'amor, l'odi i la venjança i la tragèdia que acaba quan Esteban, el protagonista, comença a desfer-se de tots els homes que rodegen a Acacia, que comença a ser coneguda per «la Malquerida». Esta obra va ser d'un gran nivell, i molt ben interpretada per tots els actors, que van demostrar un gran saber fer. Però sobretot cal destacar la recent incorporació com a directora de Milagro Sellés, que ja va dirigir l'obra de l'estiu, on va demostrar una gran qualitat per a la direcció, dirigint una obra coral, amb molta dificultat interpretativa, i que va saber donar-li un estil propi. No sols en esta obra, sinó en la resta que ha dirigit enguany. Milagro ha ocupat el lloc dels directors veterans i d'aquell que ha faltat recentment, demostrant que la direcció de Teló Teatre està en bones mans i confiant que continue durant molt de temps. A més d'una bona direcció, ha sabut elegir obres adequades al moment, i acoblar-les al seu estil.

Teló Teatre no sols posa en escena obres teatrals, sinó que també realitza muntatges sobre temes determinats que, per desgràcia, no són coneguts pel públic. Em referisc al dia Mundial del Teatre on, any rere any, es fa una posada en escena sobre temes variats, com ara muntatges, alguna vegada poètics i musicals, lectures, teatre curt, etc. No sols és la representació, sinó tot el que hi ha al voltant d'esta, com ara imatges, música, efectes especials i tot el que comporta. I no podem acabar esta ressenya dient que enguany vam representar: «NOSALTRES I LES NOSTRES VEUS: POESIA I MÚSICA DE LA NOSTRA TERRA». La direcció va anar a càrrec de Milagro Sellés i de M. Carmen Seguí, que hem de dir ja ha escrit diferents textos amb molt d'encert. Amb la col·laboració de Verònica Cantó, Anselmo Martí, Andreu Valor i la Colla del Mal Passet.

Teló Teatre ha volgut, a través de les veus d'homes i dones, compromesos amb la llengua, i que han transmés, a través de la poesia i de la música, el seu amor pel valencià.

Al llarg de l'espectacle oferit en el Dia Mundial, s'ha volgut recordar la riquesa de la nostra llengua amb un recital molt variat de poemes i cançons de totes les èpoques. Posats a fer, simplement cal recordar alguns dels espectacles duts a terme:

· Miguel Hernández, hombre i poeta. 2017.
· Homenatge a Vicent Valls. 2016.
· La veu del Compromís, homenatge a Lluís Llac. 2010
· Passejant pel meu poble, homenatge a Gerard Mur. 2013
· La Fira en conte. 2020.

Encara queda per dir una activitat que va desenvolupant-se des de fa 35 anys, i és el Teatre a les Escoles. Sempre hi ha hagut membres de Teló Teatre com a monitors, que han estat inculcant als més xicotets la il·lusió pel teatre, fent classes extraescolars, fent que puguen sentir l'amor al teatre, i crear una il·lusió perquè puguen continuar amb esta activitat fins quan siguen un poc més majors.

En guany s'ha representat «EL BOSC DELS DESITJOS», una obra de Milagro Sellés i Aitor Pascual. També cal destacar ací a M. Carmen Seguí, que ha estat escrivint i codirigint, des de ja fa molts anys, esta activitat amb molt d'encert. El més important és que, a final de curs, l'alumnat de teatre de les tres escoles, el Bosco, el Real Blanc i Sant Francesc d'Assís, on es posa damunt de l'escenari el treball que s'ha fet durant tot l'any, on tots junts fan realitat alguna cosa important, realitzen conjuntament música, ball, teatre, com si foren tots un.

Enguany, a més del que habitualment fem, hem tingut una actuació especial amb motiu del 425 aniversari de la proclamació de Sant Hipòlit com a patró de Cocentaina.

Amb un text de Pablo León, amb la participació de la Colla del Mal Passet, amb música de Francisco Valor, Teló Teatre, sota la direcció escènica d'Ana López, que es va estrenar amb esta faceta i amb molt d'encert, va ser el tercer element que va participar en este gran espectacle, actuant molts membres del grup, en els diàlegs, en una mostra de les Ambaixades, en la lectura de l'Himne de Festes, i sobretot, en la presentació de l'acte.

No ens podem oblidar de la magnífica desfilada dels xiquets publicadors i de l'esquadra especial recordant l'inici de les festes.

Esta activitat conjunta no és nova, ja que s'ha fet moltes voltes com, per exemple, en l'obra escrita per Pablo León i la Colla del Mal Passet sota la batuta de Francisco Valor i la direcció escènica de Paco Insa titulada «DOLÇA MARETA, LES LLÀGRIMES DE MARIA».

Per últim, enguany, el dia 27 de juliol, Teló Teatre acudirà a la cita anual de la setmana festera amb l'obra: «EN OCASIONES VEO MUERTOS», també sota la direcció de Milagro Sellés. Una comèdia en la qual dues germanes lluiten per a aconseguir allò que volen: la casa que han heretat. Per a una és més important la casa que el soroll i per a l'altra és més important el silenci que la casa. I a partir d'ací, visites esperades i inesperades, i...

Direm que és una comèdia negra? Seria molt descortés i incoherent, oblidar-se de tot l'elenc d'actors i actrius que han participat en totes estes obres, ja que, a més de l'esforç, hem de valorar les bones interpretacions. I estos i estes són els següents:

Milagro Sellés, M. Carmen Seguí, Ana López, Clara Giner, Aida Payá, Ivan Jordá, Saul Santonja, Bruno Cortés, Aitor Pascual, Maria Ivorra, Lara Calafat, Reme Lucía Montava, Marga Reche, Yaidel Gisbert, Luis Reche, Gil Jordà, Marc Navajas. Contant sempre amb Juan Carlos Cardona al capdavant de la llum i el so, i maquillatge de Mariola Reig. ▪

NOU ARXIU MUSICAL FESTER D'AUTORS CONTESTANS, ON VIUEN LES NOTES DE LA FESTA

Moisés Sellés Pérez
Responsable de l'Arxiu Musical Fester d'Autors Contestans de la Federació Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina

Diversos anys s'han necessitat per a aprovar el pressupost i escometre la nova ubicació, reordenació i millores necessàries per al nou arxiu musical fester d'autors contestans. Va ser la Junta presidida per Francisco Masanet la que, tot aprofitant una subvenció de l'ajuntament per la no celebració de les festes de moros i cristians a conseqüència del Covid 19, va encarregar la idea presentada en 2016 a l'arquitecta contestana Ana Sanz, la qual va donar forma al projecte presentant-lo en agost de 2021. Ara, per fi, ja és tota una realitat.

Un espectacular rètol lluminós entre els armaris on es troben les més de 800 obres musicals, donen la benvinguda al nou arxiu musical.

En primer lloc, podem veure en un quadre retroil·luminat la partitura d'«El Moro Guerrero», el pasdoble més antic que tenim constància tots els contestans (1860/1870), del mestre Manuel Ferrando Gonzales. Al costat del pasdoble hi ha una zona on es podrà exposar de manera temporal notícies d'interés en temàtica de música festera o esdeveniments importants com a concerts, premis, etc.

A continuació, la zona dedicada al «Mestre» José Pérez Vilaplana. Un retrat del pintor Aurelio Pérez Savall impactarà al visitant per la forma en què l'artista contestà expressa i aborda el seu art. Al costat de la pintura estan col·locades, entre els seus nombrosíssims reconeixements, dos de les seues més altes distincions: la de Fester d'Honor (3) i Director Perpetu de la UMC, atorgades al «mestre» en atenció a tota la seua dilatada vida dedicada a la direcció, composició i docència musical. Davant, en dos vitrines, s'exposen diversos detalls, altres reconeixements del músic, el seu llibre biogràfic i dos de les seues obres més conegudes i immortals, la marxa mora «A mons pares» i el pasdoble «Bohemios del 29» cedides en exclusivitat i perpetuïtat per a la seua interpretació a la benvolguda banda Unió Musical Contestana.

L'espai que a continuació s'exposa és el del gran compositor contestà Gustavo Pascual Falcó i la del seu pasdoble mundialment conegut «Paquito el Chocolatero». Una exposició de retalls de periòdics donen a conéixer al visitant la difusió nacional i internacional del compositor i la seua obra, al mateix temps que posa en relleu el nom de Cocentaina a tot el món. Per desig de la família, la partitura original romandrà exposada a la sala de la casa del fester on està situada actualment, juntament amb la guitarra que la va compondre, a l'espera d'una futura sala museogràfica dedicada en exclusivitat a l'autor i la seua obra.

Modificada la paret anterior, s'ha habilitat una nova superfície denominada "Música Viva i en constant evolució". En ella, estan exposats els noms dels 42 compositors actuals i, al mateix temps, ressalta als músics contestans més rellevants i destacats en el panorama musical actual. Compositors i directors consagrats en l'àmbit nacional i internacional, mestres amb la producció més gran i creació de música per a les festes de moros i cristians, així com jóvens músics talentosos que emergeixen a Cocentaina secundats pel seu entorn i les institucions culturals locals.

A més de partitures i documents musicals, també s'exhibeixen en diferents vitrines al llarg del recorregut altres objectes i curiositats dels músics locals, una manera única de connectar als visitants amb la història i la cultura musical de Cocentaina. Així mateix, també es podran escanejar diversos QR repartits per tot l'arxiu on es dona a conéixer una mostra representativa de la variada i rica música festera contestana.

A continuació, es recrea l'ambient de l'himne de festes, amb un panell perforat i retroil·luminat amb la lletra de l'himne de Gerard Mur Pérez i un altre amb la partitura original de José Insa Martínez cedida per la filla de l'autor a l'arxiu musical al costat d'una taula i una butaca del mateix autor on és intenció de la Junta de Festes que el director de l'himne elegit signe en el llibre d'honor per a posteriorment col·locar el seu nom en l'altre panell existent amb els noms de tots els directors de l'himne fins a l'actualitat.

També s'ha habilitat l'àrea discogràfica amb l'exposició dels 22 recopilatoris de música festera editats fins a l'actualitat. La col·lecció de música festera té una gran importància, ja que reflecteix no sols l'evolució de les composicions que acompanyen les festes de Moros i Cristians, sinó també com la música s'ha integrat profundament en la identitat i les tradicions de Cocentaina i d'altres pobles de la Comunitat Valenciana. Si dius que és el poble que més creacions musicals aporta actualment, probablement és perquè el seu compromís cultural i les seues festivitats continuen motivant a compositors i músics a crear noves peces.

A continuació, podrem observar l'espai dedicat al certamen de música festera «Vila de Cocentaina» amb els noms de les bandes participants, peça obligada i guanyador del concurs.

El Certamen de Música Festera de Cocentaina és un dels esdeveniments més importants dins de l'àmbit musical de la Comunitat Valenciana. Este concurs reuneix les millors formacions musicals per a interpretar obres originals d'autors contestans, dedicades a les festes de moros i cristians.

El certamen se celebra bianualment a primers del mes de maig, compta amb la presència de compositors i directors de prestigi, els qui no sols jutgen, sinó que també inspiren als músics locals i forans a continuar explorant el seu art, a més de fomentar la creativitat i la innovació.

Una novetat sobre el projecte inicial ha sigut la incorporació a l'arxiu de les tres bandes locals, la Unió Musical Contestana, l'Ateneu Musical i la Colla de Dolçaines el Mal Passet. Les nostres bandes, no sols són els guardians de la nostra tradició musical, sinó que també els qui actuen com a ponts entre generacions renovant el seu repertori per a satisfer els gustos vari-

ats de la nostra benvolguda música per a les festes de moros i cristians. Al costat dels emblemes de les tres bandes s'exposen un ram de partitures, que al costat de diversos programes, flanquegen a les nostres agrupacions musicals i al mateix temps ens transporta a l'origen dels concerts i a la nostra història musical. Estes composicions no sols són una representació, sinó també un testimoniatge de l'evolució de les festes i de com estes melodies han format part essencial de la identitat cultural del nostre poble.

Tot l'anterior no tindria sentit si el gran patrimoni musical i cultural de Cocentaina quedara silenciat entre quatre parets. Buscar la persona idònia que, com a guia, puga explicar totes aquestes iniciatives que tracten de millorar l'oferta turística de Cocentaina era també el nostre objectiu. Per a tal fi, ens reunim amb l'alcalde, Jordi Pla, i el regidor de festes, Javier Sansalvador, per a proposar-los la gestió turística de la casa del fester a càrrec del guia contestà Quique Camallonga Martínez, el qual ens proposa un projecte on vol realçar totes les peces que hi ha a la Casa del Fester de Cocentaina i el seu arxiu musical. Dins del treball de gestió del Museu també està la creació en xarxes socials, publicitat d'horaris, visites guiades, cartelleria i fullets.

La finalitat d'este projecte tan ambiciós que ens presenta Quique és aconseguir que el Museu Fester de Cocentaina arribe a ser un referent no sols per les seues peces i per l'arxiu musical, que ja el fan únic, sinó també per la seua gestió durant tot l'any.

La resposta per part de l'alcalde, el Sr. Pla, no es va fer esperar, ja que la idea, a més de necessària, li va semblar molt interessant. Actualment, ja existeixen diverses visites guiades concertades, les quals esperem que es consoliden i s'amplien, una excellent manera de descobrir als visitants la riquesa cultural i musical que té Cocentaina.

L'Arxiu Musical Fester d'Autors Contestans no sols és un testimoniatge del passat, sinó també un reflex vibrant de l'evolució musical del poble. Amb una rica col·lecció de composicions que abasten des d'obres històriques fins a creacions contemporànies, Cocentaina continua sent un referent en l'àmbit musical de la Comunitat Valenciana. Este arxiu no sols preserva la identitat de la seua música festera, sinó que també continua sent un motor d'innovació i creativitat, animant a futures generacions de compositors i músics a continuar aportant al patrimoni cultural de la localitat. D'esta manera, Cocentaina

continua demostrant que la música és una part essencial de la seua ànima, un llegat que continua viu i vibrant en cada concorde i nota que s'interpreta.

Vull agrair a totes les persones que han contribuït a l'ampliació d'este nou arxiu musical, especialment a Francisco Valor, per donar-nos una visió fresca, dinàmica i actual de la música. Estes persones exerceixen un paper crucial en la preservació de la cultura musical i en el foment de noves composicions. La col·laboració de músics, compositors, investigadors i altres involucrats ens ajuda a enriquir el patrimoni musical i a mantindre viva la nostra història i tradició, creant un llegat que inspirarà a generacions futures. ▪

DIRECTORA HIMNE DE FESTES 2024

Esther García Ferrer

El dia 9 d'agost del 2024 es quedarà per a sempre en la meua memòria, impossible d'oblidar cada moment viscut. Des de la baixada pel Passeig acompanyada per la meua banda, la Unió Musical Contestana, interpretant el PD «Mario, el President» de Vicent Tomàs, fins aplegar al Pla, on festers i festeres esperaven la interpretació de l'Himne de Festes per donar pas a la Nit de l'Olla.

Em quede sense paraules per a descriure aquest moment, únic i inoblidable, aborronada d'emocions, veient el Pla de gom a gom entonant i gaudint el nostre himne.

Moltíssimes gràcies a la Junta de Festes per haver pensat en mi, pel recolzament i l'atenció rebuda en tots i cadascun dels actes festers als quals he assistit: un privilegi haver sigut la directora de l'Himne de Festes 2024.

Gràcies a mon pare, Mario, per apuntar-me a solfa i fer possible que en 1978 formara part de la UMC passant a ser la primera dona músic del poble i, com no, a la meua família per acompanyar-me en aquest dia tan especial.

Bones festes.

Gràcies i una abraçada. ▪

DIRECTOR HIMNE DE FESTES 2025

Jaume Gavilán Agulló

Un viatge musical desde Cocentaina al món
Jaume Gavilán dirigirà el nostre Himne de Festes 2025

Quan les primeres notes de l'**Himne de Festes** comencen a sonar la vesprada del 8 d'agost, Cocentaina s'ompli d'una emoció especial que només qui l'ha viscuda pot entendre. Enguany, eixe moment únic tindrà un protagonista molt especial: **Jaume Gavilán Agulló**, un músic que, nascut a la nostra vila, ha portat el nom de Cocentaina pels auditoris més prestigiosos del món, i que torna a casa per dirigir l'acte més solemne de les nostres festes.

Jaume és un dels músics alacantins amb més projecció internacional dels últims anys. Ha sigut trombó solista en algunes de les millors orquestres del planeta, com l'**Orquestra de la Ràdio Televisió Holandesa**, el **Teatro alla Scala** de Milà o la **West-Eastern Divan Orchestra** del mestre Daniel Barenboim. Ha tocat als escenaris més mítics: el **Carnegie Hall** de Nova York, el **Musikverein** de Viena, el **Teatro Colón** de Buenos Aires, el **Concertgebouw** d'Amsterdam, als Festivals de **Lucerna**, **Salzburg** i al **Proms del Royal Albert Hall** a Londres, el **Palau de les Arts** de València, la **Philharmonie de Berlín**, **Walt Disney** Concert Hall de Los Angeles, **Kennedy Center** de Washington, **Chicago Symphony** Center, **Salle Pleyel** de París, **Tchaikovski Concert Hall** de Moscou, **Santa Cecilia** de Roma, **Castel Gandolfo**, **Palau de Carles V**, **Seoul Arts Center**, **Oriental Arts Center** de Shanghái, **Le Doelen** de Rotterdam, **Liceu de Barcelona**, l'**ADDA** d'Alacant i molts més.

Actualment, és **Agent Artístic i Musical de l'Auditori de la Diputació d'Alacant (ADDA)** i de la seua orquestra resident, l'**ADDA·SIMFÒNICA ALACANT**, a més d'**Assessor Musical de l'Àrea de Cultura de la Diputació**. Des d'eixos rols impulsa al costat del mestre **Josep Vicent**, projectes musicals, col·labora amb creadors i lidera una orquestra que porta el nom de la província per tot el món amb excel·lència.

Però si alguna cosa defineix Jaume és la seua fidelitat a les arrels. **Presideix amb orgull la Societat Ateneu Musical de Cocentaina**, institució que ha modelat la seua ànima artística. I ell ho diu ben clar: *«Sense la banda, jo no seria el músic ni la persona que soc avui»*. És a eixa institució, a la seua família i al seu poble a qui dedica aquest moment tan simbòlic de dirigir el nostre Himne.

Enguany, a més, aquest moment tindrà per a ell un significat encara més profund. Serà també un **homenatge íntim i sentit a la seua mare**, que va faltar fa un any i a qui dedica, des del cor, cada nota d'aquest Himne. Perquè darrere del músic de renom hi ha també el fill, el veí i l'home que estima la seua terra i la seua gent.

A més de la seua formació superior a la **Universitat d'Arts** de Rotterdam i estudis de Gestió i Polítiques culturals a la **Universitat de Barcelona**, ha treballat amb els grans noms de la direcció orquestral mundial: **Barenboim**, **Haitink**, **Gergiev**, **Dudamel**, **Jansons**, **Boulez**, **Mehta**, entre molts altres.

Però potser, entre tantes ciutats i teatres, el que més il·lusió li fa enguany és eixa façana del Palau Comtal de Cocentaina, des d'on farà sonar el nostre Himne i veurà milers de cors vibrar alhora. Perquè hi ha coses que ni el temps ni els quilòmetres poden esborrar: **el lligam amb la terra, amb la música, amb les nostres festes... i amb les persones que sempre estimarem**. ▪

MANTENIDOR PRESENTACIÓ DE CÀRRECS 2024

Antonio Hipólito Agulló de la Prida

A mi padre que me inculcó la tradición, los valores y su amor por la Fiesta.

Cocentaina, Cocentaina
a la falda del Castell,
que li dona nom i glòria,
de poble noble, de poble vell.

Cocentaina, Cocentaina,
entre muralles i el Palau.

¡Veniu, contestans, veniu
a cantar tots a l'amor
que sentim a la terra!
Bressol de grans pintors,
músics i escriptors.

D'este clot, d'esta Plana,
del Montcabrer a l'Aitana,
reina i senyora ufana,
eres tu la gran sultana.

Fragment poètic de Gerard Mur.

Sr. Alcalde del M.I. Ajuntament, Jordi Pla Valor
Sr. Concejal de Festes
Sra. Presidenta de la Undef
Sr. Presidente de la Junta de Festes de Moros i Cristians, Rafael Monar Blanes y miembros de la Junta.

Agradezco al Sr. Presidente de la Junta de Festes, haber confiado en mi persona, nombrándome mantenedor del acto de presentación de los cargos festeros de 2024. Quiero también agradecer la aportación a la cultura musical y artística de nuestro pueblo y manifestar mi enhorabuena a Doña Esther García designada para dirigir el HIMNE DE FESTES, por su trayectoria como músico y profesora de la Unión Musical desde 1978; a Doña Neus Ferrándiz autora del CARTEL ANUNCIADOR DE LES FESTES, joven promesa artística y de gran porvenir; y a los miembros de la COLLA MAL PASSET, que este año celebran el 25 aniversario lleno de éxitos.

Es un honor compartir con todos ustedes en este incomparable marco histórico del Palau, esta magnífica noche festera.

Quiero también proclamar, que NUESTRA FIESTA ES DE TODOS, es una Fiesta inclusiva, participativa, emotiva, divertida y llena de sentimientos.

En esta noche, nos hemos reunido para hablar de la FIESTA, debemos ensalzar y mostrar especial reconocimiento, a los cargos festeros que tendrán el privilegio de ser nuestros Capitanes y Abanderados, que nos representarán en las próximas Fiestas que iniciamos el pasado sábado día de la «PUBLICACIO», y que finalizarán con la trilogía festera del próximo mes de agosto.

Nos encontramos en un entorno único, del que los contestanos nos sentimos orgullosos, dando a este acto tan simbólico para los festeros, una identidad especial, decisión muy acertada de la Junta de Fiestas y de las autoridades locales que se viene celebrando en este lugar desde el pasado, concretamente en el año 1988.

Como enamorado de Cocentaina y de nuestras tradiciones, voy a expresarme desde el corazón con mucho sentimiento y cariño.

La historia de nuestras queridas Fiestas de Moros y Cristianos, es bien conocida por todos ustedes, pues tenemos en esta Villa, estudiosos e historiadores, que nos han ido transmitiendo sus conocimientos como eruditos de la historia de nuestra Fiesta.

Embargado por la emoción de dirigirme a todos ustedes, permítanme confesarles esta noche, mi breve historia en la FIESTA, en la que quizás alguno de ustedes se pueda sentir identificado.

Vengo de una familia de larga tradición festera y gran devota de nuestro patrón San Hipólito Mártir, y para mí ha sido importante el espíritu festero recibido de mis familiares para continuar con las tradiciones que me han transmitido, un sentimiento difícil de explicar.

Me enseñaron, que primero, debemos cumplir con los actos de la Fiesta y con la devoción a nuestro Santo Patrón, para después, compartir y disfrutar de los buenos e inolvidables momentos de los días de fiesta en la Filà.

Todo el sentimiento que ha ido creciendo a lo largo de estos años se resume en diez palabras que me llenan de emoción:

FER FESTA ES FER POBLE, Y
FER POBLE ES GERMANOR.

Que época tan entrañable a pesar de los años que han transcurrido, parece que hubiera sido ayer.

Parecía como un sueño inalcanzable, que con el paso del tiempo se convierte en realidad, la del aquel niño que de joven festero, siguiendo la estela de su padre, ha crecido en la Fiesta a lo largo de estos años hasta tornarse en el joven adulto, que ha vivido la grata experiencia del acontecer y de la evolución de la Fiesta hasta nuestros días.

Me vienen a la memoria, recuerdos de mi infancia. Recién iniciada la década de los años sesenta, cuando contaba apenas con tres años, ya daba mis primeros pasos en las Fiestas cogido de la mano de mi padre vestido de Almogávar, seguro que alguno de los presentes lo recordarán.

En la siguiente década, movido por los lazos familiares y de amistad juvenil, me acogieron en la Filà de mi vida, la Manta Roja, Filà que en términos coloquiales siempre han apodado de «seria», pues sí, somos serios pero cumplidores en la fiesta.

En la Filà, aprendí a vivir y a conocer intensamente los valores de la fiesta, en ella he crecido y he forjado la tradición de mi espíritu fester, Filà que me dio la oportunidad de ostentar el cargo de «Cap de Filà», y de seguir colaborando en las labores que me encomendaron los distintos cargos de la Filá.

Aprovecho para mostrar mi reconocimiento a todos los festeros «caps de filà», que han tenido el honor y el privilegio de ostentar tan digno cargo en la Fiesta.

He formado parte de la Junta de Fiestas durante un periodo difícil, que con el paso del tiempo y con buena voluntad, se ha podido superar.

La Fiesta como la música, no tiene confrontaciones, es como un arte que nos hace

disfrutar y sacar lo mejor de las personas, es una obligación que debemos de transmitir a nuestros jóvenes festeros cuando se incorporan a la fiesta.

Recuerdo con especial nostalgia, el ambiente tan agradable y sano de la Fila, el respeto y la consideración que teníamos a los mayores, personas expertas y curtidas en la FIESTA.

Por nuestra «FILÀ», pasaron personas relevantes de su época como Don Pedro Zaragoza alcalde de Benidorm, que fue miembro de la filà desde 1972, y cuando hablaba de las fiestas contestanas, decía con mucho sonrojo, que «era Cristiano 362 días al año y 3 días Moro en la Manta Roja de Cocentaina». También grandes personalidades como el Archiduque Otto de Habsburgo, gran amigo de don Pedro.

De la mano de nuestro querido amigo Paco Gisbert «Flautí», gran festero y embajador de Cocentaina, llegaron entre otras personas doña Paloma O' Shea y la artista Carmen Platero, que también disfrutaron y participaron de las Fiestas de nuestro pueblo.

BREVE CITA DE LOS ACTOS DE NUESTRA TRILOGIA FESTERA QUE ME PARECEN ÚNICOS Y SINGULARES

Primer día

La «arrancà» de la PRIMERA DIANA en el Ayuntamiento después del rezo del Ángelus, nos pone los pelos de punta, los nervios a flor de piel, los festeros arreglando sus vestimentas a la entrada de la Plaza para desfilar son momentos de puro nervio, y la girada de las escuadras al balcón del Ayuntamiento rindiendo honores a las autoridades, es impresionante, una emoción que nos invade.

Por la tarde, la majestuosa ENTRADA de los ejércitos moro y cristiano por el Passeig del Comtat, ofreciendo a los visitantes sus mejores galas y atuendos, dando una vistosidad inigualable acompañados de una sonoridad musical que la hace especial, con la llegada al Pla, llega la apoteosis final al girar las escuadras a la tribuna rindiendo honores a las autoridades y cargos festeros.

Segundo día

Es único de nuestras Fiestas al finalizar la Misa Mayor en honor a San Hipólito, el acto de la PRESENTACION DE ARMAS en el Ayuntamiento, rindiendo todos los festeros honores y pleitesía a los Capitanes, Abanderados y a la Junta de Fiestas.

Tercer día

El último día de Fiestas, al amanecer y como acto previo a las embajadas, los festeros se reúnen en la Peñeta Blanca donde se inicia la guerra de guerrillas entre los dos ejércitos: una lucha de astucia y combates a las puertas de nuestra villa, resuenan los disparos de arcabuces que sorprenden al forastero que los oye por primera vez.

Por la tarde, finalizados los disparos de arcabuces y la toma del castillo por el bando cristiano, celebramos el emotivo el acto de acción de gracias en el Monasterio de la Mare de Deu del Miracle con la presencia la imagen del «Sant Hipolitet» de la Manta Roja, obra escultórica de Vicente Agulló de Cocentaina.

- La Música y la Fiesta -

El binomio Música y Fiesta es inseparable y su transcendencia está fuera de toda duda. La esencia de la Música en los Moros y Cristianos es parte vital de la Fiesta, por ello esta noche, quiero también

hacer protagonistas de la Fiesta a las Bandas de Música y a sus intérpretes, los músicos.

Quiero resaltar, que nada sería la Fiesta sin la Música, por ello, les debemos rendir merecido homenaje, puesto que somos tierra fecunda de grandes músicos y compositores.

Desde Gustavo Pascual, reconocido mundialmente y tenedor del título de renovador de la música festera, hasta Francisco Valor Llorens, que este año cumple su 25 aniversario como compositor, tenemos un plantel impresionante de músicos y compositores contestanos que, para nombrarles, necesitaríamos toda la noche.

Según reza el libro «UN MÚSICO, UNA ÉPOCA, UN PUEBLO» la marcha mora «Buscant un Bort» es una pieza clave para la música festera, supone la renovación en sí misma, en ella brilló el ingenio de Gustavo Pascual no solo en su composición, sino también en la interpretación.

El día del estreno en la entrada, se observó a Gustavo aturdido pues después de tantos ensayos, no entendía la melodía. De repente, le surgió la idea de organizar una diferente formación que la de costumbre, la parte rítmica delante, acompañamiento y melodías detrás y finalmente los instrumentos de contratiempo.

Los aplausos cubrieron de gloria al compositor en el transcurso de la entrada, que al finalizar abrazado al director lloraron dichosos de alegría. Esta nueva formación de la banda original de Gustavo persistirá hasta nuestros días.

- Homenaje a los festeros fallecidos -

Quiero también recordar a los festeros que nos han dejado en el transcurso de este año: José Luis Navarro, de la Filà Bereberes Borts; Rafael Lledó dels Bequeteros; Ricardo Moreno , «l'americà» de la Manta Roja; Pau Pascual, Juan Ignacio Doménech y Rafael Jover de la Llana; Vicente Llorens, dels Cavallets; Jose Mª Brotons dels Muladis; Fermín Fernández, dels Gentils; José Montava, dels Contrabandistes; Pascual Botella, dels Sahorins; y Víctor Puerto dels Cruzados y Cavallers de Llúria.

Para ellos, para sus familias y para toda la familia festera contestana, mi más sentido homenaje y reconocimiento a su trayectoria festera.

QUE DESCANSEN EN PAZ

- Homenaje a los cargos festeros -

Los festeros que han tenido el privilegio y el honor de ejercer un cargo como el que vosotros ahora vais a desempeñar, cuentan que es una experiencia única que quedara para siempre en la memoria y en vuestros corazones.

Quiero ensalzar y felicitar a cada uno de los cargos festeros que tendrán el merecido reconocimiento del pueblo festero y que, desde ahora, ya son los protagonistas con mayúsculas de las Fiestas 2024.

D. Adolfo Calafat Ferrándiz: CAPITÁN CRISTIANO DE LA FILÀ MASEROS:

Per a Adolfo ser el càrrec és una il·lusió, a més d'una responsabilitat, ja que representes a la teua filà i eres el capità del bàndol cristià.

T'acompanyen la teua filla, Emma, i la teua dona Zoraida (nom degut a la marxa cristiana de José Pérez Vilaplana, Zoraidamir).

Enhorabona, endavant el Capità Cristià.

D. Pablo León Vidal: CAPITÁN MORO DE LA FILÀ MULADÍS.

Per a Pablo, la part històrica de la festa l'apassiona, juntament amb la part devocional, ja que el culte a Sant Hipòlit és l'arrel de l'arbre fester.

Des de la Filà Muladís estan segurs que aquest any serà inoblidable per a tota la filà, i que tu, en companyia de la teua dona, Patri, i els teus fills, Laura i Álvaro, ens fareu gaudir d'unes festes irrepetibles.

Enhorabona, endavant el Capità Moro!

D.ª Aina Errando: ABANDERADA CRISTIANA DE LA FILÀ CAVALLERS DE LLÚRIA.

Tot i que has viscut gran part de la teua vida a València, sempre has estat lligada a Cocentaina per part de la teu família materna.

Enguany, juntament amb les teues amigues i amics, has decidit donar un pas endavant on els joves tenen especial protagonisme de representar a la filà Cavallers de Llúria com a abanderada, un any que, com sempre dius, és de tots i per a tots.

Enhorabona, endavant l'Abanderada Cristiana.

Y D. Luis Elias Rade: ABANDERADO MORO DE LA FILÀ KABILEÑOS.

Luis està molt il·lusionat, exultant! Tot és passió. Com que està al lloc on ell volia, i enguany serà Bandera mora amb la filà Kabilenyos!

I allí, al seu costat, estarà la Kàbila, recolzant-lo. Juntament amb ell, la seua família (Eva, Priscila, Damian i Lucas), els seus cavallers i, per descomptat, l'esquadra de negres, amb qui el Pibe té molta sintonia.

Enhorabona, endavant l'Abanderat Moro

Gaudiu molt de la Festa i dels moments que us esperen. Enhorabona en nom de tot el poble contestà.

Agradeciendo a todos ustedes su atención, no quiero terminar sin la lectura de unas palabras de nuestro querido Antonio Borras Pérez que nos definen perfectamente y que me atrevo a recitar:

«A Cocentaina le viene la Fiesta de
forma natural.
La historia del pueblo desemboca en la
festa, que es una conmemoración de
aquella.
Aquí tenemos razones y hechos
históricos más que suficientes para
rememorar la reconquista.
Cocentaina hace historia de la historia.»

Muchas gracias por su amable atención, buenas noches y felices Fiestas de Moros y Cristianos 2024. ▪

VISCA COCENTAINA!

VISCA SANT HIPÒLIT!

EN MOLT D'HONOR I ESPLENDOR,

VISCA LA FESTA I VISCA LA GERMANOR!

Cocentaina, julio de 2024

MANTENIDOR PRESENTACIÓ DE CÀRRECS 2025

Francisco Valor Llorens

Compositor i director nascut el 1979 i natural de Cocentaina (Alacant),

Inicia els seus estudis musicals a la Unió Musical de Cocentaina de la mà dels mestres José Pérez Vilaplana i Enrique Torró Insa.

Rep formació en Direcció de Banda a l'Escola Comarcal de la Vall d'Albaida amb el mestre José R. Pascual Vilaplana, a l'acadèmia Allegro de València amb el mestre Ferrer Ferran i en diferents màsters amb reconeguts mestres internacionals com ara Jan Cober o Henrry Adams.

Ha estudiat Informàtica Musical, Música per a la imatge i mitjans audiovisuals a la Yamaha Music School, i Composició i Arranjaments per a Banda Simfònica amb Gregory Fritze al Berklee College of Music de València.

Composició, Anàlisi i Harmonia amb Ramón García Soler i Saül Gómez Soler.

En el seu treball compositiu podem trobar obres dedicades a les festes de Moros i Cristians, música coral, música incidental per a espectacles, obres per a banda simfònica i música per a la imatge.

Ha sigut guardonat amb nombrosos premis de composició i ha sigut homenatjat diverses vegades per entitats locals i musicals.

Com a director ha guanyat diversos certàmens d'interpretació amb diferents entitats musicals.

Ha guanyat dos premis Euterpe de la Federació Valenciana de Societats Musicals. Ha participat com a jurat en diversos Certàmens i Concursos de Composició.

Ha sigut nominat a diversos premis internacionals entre els quals destaquen els Premis Hollywood in Media Awards 2014 de Los Angeles (Califòrnia) per la seua obra *Llegenda*, obra que dona títol a la seua segona monografia, doble treball discogràfic que conté 30 de les seues obres i que també va ser nominada el 2015 als Premis Euterpe a la millor gravació, i també als Global Music Awards els anys 2013 i 2014.

És director del grup de dolçainers Mal Passet de Cocentaina, del grup de dolçainers La Degollà d'Alcoi, subdirector de la Unió Musical Contestana de Cocentaina i director de la Música Primitiva Apolo d'Alcoi i de la Banda Primitiva de l'Associació d'Amics de la Música de Callosa d'en Sarrià.

Ha sigut director del grup de dolçainers La Xafigà de Muro (2006-2007), de la Banda Societat Musical de Penàguila (2012-2018) i de la Banda Instructiva Musical d'Alfarrasí (València) (2008-2021).

És habitualment director convidat per nombroses bandes de música per a dirigir les seues obres, i la seua música és interpretada i reconeguda per nombroses agrupacions musicals del nostre país, entre les quals destaquen la Banda Municipal de València i la Banda Municipal de Castelló. ▪

MANTENIDOR PRESENTACIÓ REVISTA 2024

FRAN-JO MAÍQUEZ RICHART

Bona nit!

En primer lloc, agrair a la Federació Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina per pensar que era la persona idònia per ser el mantenidor de la presentació del Programa Revista d'aquest any, sempre estaré agraït per la confiança dipositada, sobretot en aquest any en què la meua filà, els Muladís, i el meu amic, Pablo León, fem el Capità.

També vull felicitar a la Comissió de la revista pel seu treball, per l'esforç i per l'estima a la festa. En uns moments tindreu a les vostres mans el resultat de moltes hores de feina, feina que, de vegades, no és reconeguda. Hui vos la reconeixem. Enhorabona, Marcos i al teu equip!

La meua intenció aquesta nit és que no desconnecteu de seguida. Aleshores m'he deixat portar pel SENTIMENT, estat afectiu de l'ànim produït per causes que t'impressionen vivament, i aquest vull que siga el fil conductor del meu parlament.

Però, encara que siga una redundància, començarem pel principi. Què faig jo ací? Tan sols em considere un fester de peu que estima la festa, que li agrada eixir a festes i gaudir ne. La festa forma part de la nostra idiosincràsia, és part del nostre poble, del nostre patrimoni, de la nostra tradició i, per això, l'hem de cuidar i estimar, i jo me l'estime i molt.

Hi ha moments en què em pregunte: com s'ha arrelat tant en mi l'estima per la festa del meu poble? Sempre es parla, i em perdonaran l'expressió, *l'ha mamat des de xicotet!* Doncs els contaré que, si haguera sigut pels meus pares, Esmeria i Salvador, ja els assegure jo que no haguera eixit mai. No tenien cap lligam a la festa, però estic convençut que el seu acompanyament durant tots els anys, pendents, és el principal lligam amb la festa.

Principalment, ma mare, preocupada sempre perquè tot estiguera a punt, que no fallara a cap acte i, si això ocorria, el bonegó estava assegurat perquè li agradava vore'm en la festa de manera respectuosa i responsable. I també mon pare; ell i la festa no tenien massa bon *feeling*, però gaudia de l'ambient a casa, plena de soroll i trages almogàvers, orgullós dels seus fills i dels seus nets i netes. Amb el seu somriure, ens acompanyava aquells dies de festa.

Estic convençut que aquests comportaments crearen en mi el SENTIMENT DE RESPONSABILITAT.

Després estan els meus germans, Ximo i Salva. Què us he de dir d'ells? Orgull, satisfacció. Cadascú m'ha aportat la seua concepció de la festa i tot ha sigut vàlid. El meu germà major, Ximo, vivia a València i per a ell eixir a festes era trencar amb la rutina de la feina. Eren moments de diversió. No va entendre mai que es poguera perdre el temps discutint per les festes; si no en gaudeixes i sols fas patir al teu entorn, la festa no és el teu lloc, pensava. Ell va ser, quan encara no havia complit dos anyets, qui em va traure per primera vegada a festes. I què voleu que vos diga del meu germà Salva, fester reconegut i que poca cosa li queda per fer a les nostres festes. Ell m'ha ensenyat, amb el seu exemple, que és ser fester. Sentiment de compromís, de coherència amb les teues decisions, i vos he de dir que també alguns bonegons m'he emportat (particularitats de ser el menut de la casa), però sempre des de l'estima que et té el teu germà major perquè aprengues i sàpigues estar.

Doncs en una família en què possiblement no hauria eixit cap fester, en van eixir tres i cadascun diferent. Tota aquesta vivència m'ha fet estimar la festa. Hui sols quedem, malauradament, Salva i jo, però segur que allà on estiguen estaran orgullosos de nosaltres. Germà, t'estime!

Però no he vingut a parlar-los dels meus sentiments, sinó del sentiment que em genera la Festa dels Moros i Cristians de Cocentaina i, en concret, el que em transmet el nostre programa: una publicació que ens recorda el passat, que ens fa viure el present i que ens ajudarà a entendre el futur. Perquè allò que s'escriu, perdura en el temps. Per la qual cosa, m'agradaria que pensàreu en cadascuna de les lletres que formen la paraula SENTIMENT. Intentaré treure'n allò que demostre el meu propòsit de hui: que EL PROGRAMA DE FESTES ÉS SENTIMENT, sentiment d'estima, de pertinença, d'enyorança, de

satisfacció per les meues festes. Amb el programa aprenem, ens emocionem, plorem, recordem, ens il·lusionem, escoltem i fem poble.

Comencem el camí (del sentiment)...

Amb la S, SAVIESA. Quan podem aprendre de la història del nostre poble amb la lectura dels diferents articles que, al llarg del temps, s'han escrit per diferents contestans i contestanes, principalment, d'història, de festa, d'educació, d'economia, de costums... Vos contaré dos exemples, dels molts que en podria posar com a mostra.

Malauradament, tots recordem els anys 2020 i 2021 quan no vam poder gaudir de les festes al carrer i, a més, enguany ens trobem en un any d'una forta sequera. Doncs, l'any 1913, Cocentaina es va quedar sense organitzar les festes de Moros i Cristians. Així ho relatava l'any 1968 en el seu article Just Sansalvador Cortés: *«Un año bastante largo, sin que unas gotas humedeciesen el ambiente (...) Una sequía voraz que inutilizó las cosechas (...) Ante la falta de agua y sus consecuencias, las autoridades competentes suprimieron las fiestas de moros y cristianos de ese año.»*

Les autoritats competents no eren sols l'ajuntament de la nostra localitat o la Junta Directiva

«de los festejos públicos a San Hipólito», sinó que la decisió la van prendre en el plenari per votació els «jefes de comparsa» (actuals Caps de filà) amb el resultat de 8 vots a favor a 5 en contra. Aquell any no es van celebrar festes a Cocentaina.

En agost sí que es va celebrar la Missa major i, després, davant del domicili de l'alcalde, a la plaça de l'església, s'organitzà una improvisada Diana, vestits de paisà, per part dels partidaris que es celebraren festes (els que no eren llauradors i depenien de fàbriques i tallers) que la Junta va haver de dissoldre amb la col·laboració d'alguns festers de Cavalleria i uns músics que entraren a la plaça de la Vila *«dando varias caracolas, logrando distraer y disolver alegremente la festiva manifestación dianera»*. Em permetreu que vos diga que si no fora perquè aquesta documentació es guardara i algú tinguera l'ocupació d'escriure sobre ella, hui no tindríem coneixement d'aquesta circumstància tan particular. Però, en la lectura d'aquest article, encara vaig trobar una altra dada curiosa, almenys per a mi. S'escriu que les comparses o filaes de predomini industrial per setembre se n'anaren de *«JIRA CAMPESTRE»* a diferents pobles o masies dels voltants per celebrar en la seua intimitat les seues festes. Els sona el terme *«Jira campestre»*? A mi, no. Però si els dic que se'n van anar de FUERA possiblement tothom sabrà de què parlem.

També, com a mestre que soc, voldria posar com a exemple (i torne a dir que em podria posar milers) l'aportació que Ximo Navarro i Eduardo Sanz, durant els últims 7 anys, fan amb el seu article de *«Cocentaina, sus escuelas y sus maestros» o «Las escuelas de Cocentaina»* (com el titulen en el programa de 2023) en què s'endinsen en l'escola contestana des de les seues arrels i la seua evolució, com la diferent aportació dels seus mestres. Saber d'on venim, per entendre cap a on anem.

No em negareu que la nostra revista és una font de saviesa que no deixa de sorprendre'ns mai. Llegir el nostre programa, ens enriqueix.

Amb la E d'EMOCIÓ. Queda reflectida en la gran quantitat d'articles en què s'expressen les vivències viscudes a les festes de l'any anterior per part dels càrrecs o de les filaes amb algun esdeveniment, especialment per manifestar la seua gratitud i satisfacció per tot allò que ha rebut del poble.

Amb la N de NOSTÀLGIA. Sentiment de tristor i dolor per la pèrdua d'un ésser estimat. Malauradament, cada any, festers o festeres del nostre poble ens deixen, i com diu la dita popular, *ÉS DE BEN NASCUT SER AGRAÏT.* Les filaes recordem aquells membres que ja no estan entre nosaltres i els dediquem unes paraules perquè quede en la memòria festera del nostre poble el record de la seua presència en la nostra festa.

La T de TRADICIÓ. Costum que es manté de generació en generació i que permet fer poble. Però, ara bé, si no s'escriu sobre elles, en el temps es perden o es desconeix el seu origen o la seua intenció. La nostra festa és tradició, que no és sinònim d'antiguitat, sinó de vida perquè, any rere any, recordem allò que els nostres avantpassats van començar, i de tradicions el nostre poble en té moltes. Cal cuidar-les i conservar-les.

La I d'IL·LUSIÓ. Qui no espera, i això ho recorde jo de menut, a tenir a les seues mans l'exemplar de la revista per fullejar-la i vore en què ens sorprendran enguany?

Il·lusió que transmeten les filaes de càrrec, encapçalades pels seus abanderats i abanderades, i pels seus capitans en allò que esperen viure en les festes d'enguany.

O bé la Il·lusió pel nostre futur, en la secció EL BRESSOL DE LA FESTA, que se'ns presenten els xiquets i xiquetes que han nascut aquest any. I com diu la pròpia revista, els xiquets i les xiquetes són el nostre futur, el llegat que deixem al món fester.

Amb la M de MÚSICA. No pot faltar la Música al programa. Podem trobar la història dels nostres músics, de les peces creades pels nostres compositors, les memòries de cadascuna de les nostres entitats musicals. De fet, una de les seccions de la revista és, des de ja fa anys, MÚSICA I FESTA que demostra la rellevància d'aquesta en el món fester, perquè la festa dels moros i cristians sense la música festera no tindria sentit, però aquesta sense les festes, tampoc. Són un binomi inseparable i cada any el programa així ens ho recorda.

Amb la E d'EVOLUCIÓ. I pense que aquesta lletra és clau per entendre el paper tan rellevant de la nostra publicació per assimilar el creixement de les festes: actes que han desaparegut, altres que n'hem fet de nous, o bé, que els hem reorganitzat.

La publicació és un exemple de reorganització canviant en diverses ocasions la seua data o l'acabament de les nostres festes que es feia amb una *«Cuerda pirotécnica»* i cap a la meitat dels anys seixanta del segle passat, es va incorporar l'Acció de gràcies al santuari de la Mare de Déu que, amb el temps, també ha evolucionat en el seu previ amb la baixada del Sant Hipolitet des de l'església del Salvador.

Però, per parlar d'evolució en la festa, me'n vaig a l'any 1974, en la memòria de festes es citava la GRAN VERBENA DEL FESTER, que per a qui l'escrivia, Antonio Rabadán Porras, no ho era tant. Pensava que encara que acudira molta gent, s'havia perdut l'ambient fester, s'havia canviat el lloc perquè hi haguera més participació. L'any següent, es destacava de nou que era un acte per al fester, però ja amb la concepció que s'havia d'obrir a tots per contagiar l'alegria de la festa. Aquell any, algunes filaes deixen de participar i la Junta pren nota d'aquella circumstància. L'any 1977, la Junta de festes decideix suprimir l'acte així com el concurs de formadors. La festa evolucionava cap a altres necessitats, la demanda del fester era una altra.

Que en dirien vostès si hui escriguera aquest fragment: *«La tarea para el jurado se presentaba difícil, pues las catorce señoritas, todas ellas guapas, rivales en alegría y entusiasmo... Besos, flores, lágrimas son las consecuencias de este acto».* Alguns haureu deduït que estic referint-me a l'elecció de la Festera Major. Es publicava l'any 1975. Era el paper de la dona en aquell moment en la festa, a banda d'eixir al boato.

Dos anys després, en 1977, una dona (Marisa Moltó Benavent) escrivia l'article LA FIESTA TAMBIÉN PARA LA MUJER. Reflexionava sobre el paper de la dona (reflexions que jo encara vaig escoltar anys després) i concloïa així: *«S'oblidarà, d'una vegada per sempre, el ridícul comentari d'ara: «Què opines de la participació de la dona en les festes?» Perquè, acceptades en tots els terrenys, el factor festes no pot ni deu excloure-les. I que, si nous aires pregonen la igualtat entre l'home i la dona, el nostre dret a la diversió és el mateix, completament el mateix, que el que poden tenir ells».*

I en el pas del temps, aquesta opinió, ja és una dada històrica per entendre d'on venim i que no hem d'oblidar perquè la participació de la dona en la festa, que hui ja és una realitat, va costar molt.

L'any 1999, vaig escriure un article que es titulava «Un any molt... particular». Saben per què? Perquè per primera vegada la dona eixia com a membre de ple dret en els Almogàvers, filà de la qual jo era fiança i la seua integració ja vos dic que no va ser senzilla. El vaig concloure animant a totes les dones del poble perquè formaren part de la festa de la manera que més els satisfera. Des d'aleshores ençà, i l'any passat van celebrar el 25 aniversari de la seua primera diana, ja no han deixat de participar com una membre més, com així ha ocorregut en la resta de les filaes on se n'han incorporat moltíssimes més. Encara gràcies, perquè si no fora per elles, no sé com hagueren evolucionat les nostres festes.

I encara podríem afegir molts més canvis que, afortunadament, han ajudat a evolucionar la nostra Festa de Moros i Cristians.

Amb la N de NOSTRE. La nostra revista parla de la nostra festa, del nostre poble. El significat principal és establir relació entre els escriptors i els lectors per a la defensa d'allò que és nostre. Abandera l'orgull de ser part d'un gran poble, amb una cultura i una llengua pròpia.

I com escrivia el nostre poeta valencià per excel·lència, Vicent Andrés Estellés:

Assumiràs la veu d'un poble
i serà la veu del teu poble,
i seràs, per a sempre, poble.

I per acabar (sent haver triat una paraula tan llarga) amb la T, però no començaré per ella, sinó que n'he triat una que acaba per T. **Amb T de PUBLICITAT.**

Element que no podem dissociar de la nostra revista. Des dels anys 20 del segle passat, el programa bàsicament estava compost per espais publicitaris dels diferents comerços, indústries, particulars del nostre poble i comarca que, gràcies a la seua participació, feien possible la seua publicació.

En l'actualitat, amb tanta xarxa social que permet una major difusió i abast, encara s'anuncien perquè saben de la importància d'aquesta publicació. Els anys 2020 i 2021, la comissió de la revista va continuar amb la publicació de la revista encara que no hi havia festes, va tindre el detall de recordar i agrair a tots els comerços i empreses la seua col·laboració, en reconeixement del seu compromís, any rere any, amb la festa del nostre poble.

La saviesa, l'emoció, la nostàlgia, la tradició, la il·lusió, la música, l'evolució, allò nostre i la publicitat conformen aquesta joia literària que hui presentem plena de sentiment. Sentiment, clarament, de pertinença a les Festes de Moros i Cristians de Cocentaina.

Per concloure, em permetreu que les últimes paraules li les dedique a la Comissió d'Arxiu i Patrimoni Fester a la qual tinc el gust de pertànyer, juntament a l'altra gent compromesa amb les nostres arrels. L'arxiu, el gran oblidat del nostre món fester.

El pròxim any 2025 celebrarem el 40 aniversari de la seua creació. En 1985 es va presentar amb el nom de PATRONAT FESTER, idea que es portava des de finals dels anys 60 amb la voluntat de fer un museu fester per a recollir les donacions que es feren després d'una demanda de la Junta de Festes d'aquells anys sota la presidència de Ramón Ferrando i que, lamentablement, no va prosperar. Anys després, Antonio Bravo va replantejar la idea, que, per motius econòmics, no va prosperar fins que la Junta de José Miguel López va reprendre la idea de crear-la. La principal intenció era crear l'arxiu i el museu fester per custodiar i controlar directament tots els béns de la Junta de Festes, així com l'enre-

gistrament de tot aquell material que fora entregat per particulars o entitats, mitjançant el registre rigorós en el llibre inventari.

Afortunadament, aquesta comissió continua treballant amb la mateixa intenció del seu inici: amb un fons bibliogràfic de més de 4.000 volums de programes de festes de la gran majoria de poblacions que fan Festes de Moros i Cristians; amb un fitxer físic i digital (des de fa pocs anys) amb més de 14.000 fitxes a l'abast de qualsevol investigador; amb l'edició de la publicació del llibre *Un poble, una festa: Moros i Cristians de Cocentaina* amb la col·laboració de la Universitat d'Alacant i de l'Ajuntament de Cocentaina, publicació d'una qualitat inqüestionable.

Continuarem treballant per la nostra festa i vos animem a tots i a totes a col·laborar amb l'arxiu mitjançant les aportacions de materials que ajudaran a engrandir la nostra festa, vos convidem a conèixer l'arxiu a la casa del Fester, i com no, a formar-ne part. Les portes de l'arxiu les teniu obertes.

Sols em queda desitjar-vos que gaudiu del nostre Programa Revista de Festes de Moros i Cristians. Espere que les meues paraules vos hagen servit per a fer eixir i reviure els vostres sentiments per la festa contestana.

Acabaré amb unes paraules de mon *tio*, Francisco Maíquez, cronista oficial de la Vila en els anys 60: *«Que no decaiga, en el transcórrer dels temps, la devoció a Sant Hipòlit, i que, totes les innovacions que s'introduïsquen en les festes que la vila celebra en el seu honor, siguen per a donar-li més esplendor».*

Així siga i gràcies a tots i a totes.

Que les festes d'enguany siguen les millors Festes de Moros i Cristians que mai haja viscut el poble de Cocentaina. ▪

Visca Cocentaina!

Visca Sant Hipòlit!

I visca la germanor!

Juliol 2024

MANTENIDOR PRESENTACIÓ REVISTA 2025

Aureli Tormos Domènech

Aureli Tormos Domènech va nàixer a Cocentaina en 1959, al carrer Mare de Déu núm. 13.

Des dels primers anys de joventut ha estat vinculat al món de l'educació, la cultura i el patrimoni històric i ha format part del Moviment Júnior Generació Oberta de la Parròquia de Santa Maria.

Més tard, fou president d'associacions de pares i mares d'alumnes del CP Real Blanc i de l'Institut Pare Arques de Cocentaina, formà part durant diversos anys de la Federació Provincial de Pares d'Alumnes de l'Escola Pública i va assistir en diferents ocasions al Consell Valencià d'Educació portant la veu de la nostra comarca del Comtat.

Va pertànyer al Cor de Cambra Discantus durant prop de vint anys, fou coordinador del Certamen Coral Fira Tots Sants durant set anys i va organitzar tallers corals infantils a les escoles i altres esdeveniments al voltant del cant coral.

Va ser membre de la filà Llana de Cocentaina i mantenidor de la Revista de Festes de Moros i Cristians en 2006 durant la presidència de Jaume Pérez.

Actualment, és membre del Centre d'Estudis Contestans, ha col·laborat en el muntatge d'exposicions i en la publicació de catàlegs, ha fet treball de camp, ha publicat diferents treballs en revistes de festes locals, com ara la de Festes de Moros i Cristians de Sant Hipòlit i de

la Mare de Déu, ha participat en el llibre «Clarisas. 350 años en Cocentaina»..., i presideix l'Associació d'Amics del Centre d'Estudis Contestans, Museu i Patrimoni Cultural del Comtat.

Pregoner de la Setmana Santa Contestana en 2024.

Professionalment, està especialitzat en treballs de restauració arquitectònica.

La història, la música, l'arquitectura, el patrimoni, la filosofia o la poesia ocupen el seu interés, amb un ferm compromís en la vida social i cultural de Cocentaina i de la comarca del Comtat. ▪

CRÒNICA DE FESTES 2024

Quique Camallonga Martínez
Cronista de Festes

L'estiu és una època perfecta per a somiar, i més si eres de la capital del Comtat, Cocentaina, en els mesos de més calor a l'hemisferi nord, la Vila Comtal et convida a somiar, però no de qualsevol manera, ens convida a somiar desperts i despertes. Açò és perquè, en el mes d'agost, Cocentaina, com des de fa un grapat d'anys, celebra les seues festes de Moros i Cristians en honor a Sant Hipòlit, patró de la Vila. Acompanya'm a gaudir d'aquest somni d'estiu, les festes de Moros i Cristians de Cocentaina, on els somnis es fan realitat.

El primer de tot és donar les gràcies, tant a la junta de festes com a la corporació municipal, per fer realitat aquest somni d'estiu que són les festes de Moros i Cristians de Cocentaina.

El nostre diccionari ens diu que el somni o ensomni és un procés imaginatiu, fictici i imprecís de la ment humana que té lloc mentre el subjecte dorm, és a dir, es tracta d'una experiència sensorial subjectiva, però igual hauríem de preguntar als 4 protagonistes del nostre somni si això d'imaginatiu, de fictici i d'imprecís és del tot real, perquè el que van viure el bandera i Kabilenyo Luis Elias Rade, El Pibe; Aina Errando Calleja, bandera dels Cavallers de Llúria, pel bàndol de la creu; Pablo León Vidal, capità de la mitja lluna i de la Filà Muladís; i Adolfo Calafat Ferràndiz capità de la creu i de la Filà Maseros, els i la protagonista del nostre somni, que el que van viure va ser molt, però que molt, real, un somni fet realitat. Des d'ací l'únic que puc fer és donar-los les gràcies per convidar a tots els festers, festeres, gent de Cocentaina i dels voltants a formar part del seu somni. Enhorabona de tot cor.

Encara queda per a què la Vila Comtal s'ompliga d'olor de pólvora, però el nostre somni d'estiu comença amb la publicació, el sopar de càrrecs, les voltetes, els tostons, el café licor i un estiu sense treva per als socarrats i socarrades.

Poseu-vos còmodes i acompanyeu-me a gaudir d'aquest somni d'estiu a Cocentaina, el poble on els somnis es fan realitat.

Dia 8 d'agost de 2024

«Al principi, els somnis semblen impossibles; després, improbables i, eventualment, inevitables».
(Christopher Reeve)

Comencem a somiar en dijous dia 8 d'agost, on la calor és ben viva a la capital del Comtat, però, com marca la tradició, ben entrada la vesprada, els festers i festeres van acudint al centre del Raval contestà, a l'església del Salvador, on, mitjançant una processó, durem al Sant Hipòlit de la Manta Roja del Raval al monestir de la Mare de Déu. En la missa, abans de la processó, li van posar les medalles de Sant Hipòlit i els protagonistes d'aquest any, els càrrecs festers de Cocentaina. De terres llunyanes, però sentint-se com a casa a Cocentaina: El Pibe, Luis Elias Rade, Kabilenyo i bandera mora 2024; demostrant que la festa i la germanor s'escriuen en femení, la bandera cristiana i dels Cavallers de Llúria: Aina Errando Calleja; Muladí i capità moro: Pablo León Vidal; i Adolfo Calafat Ferràndiz, que serà el capità de les tropes cristianes al capdavant dels Maseros.

Aquest dia acaba amb molts festers i festeres tancant els ulls, i no per a somiar, perquè ells i elles saben molt bé que en els pròxims dies no farà falta tindre els ulls tancats per a somiar.

Dia 9 d'agost de 2025

«Mai se't dona un somni sense que també se't done el poder de fer-lo realitat. No obstant això, hauràs d'esforçar-te».
Richard Bach

Els termòmetres marquen temperatures elevades, cada vegada escoltem més que és l'estiu més calorós dels últims anys, però els somnis es matinen i es treballen dia a dia. És per aquest motiu que, en la vesprada d'aquest divendres d'agost, els festers i les festeres van acudint a la part alta del Passeig del Comtat, totes i tots ben uniformats. Si en la crema del 1304 vam demostrar alguna cosa és que sempre renaixem de les cendres i que no li tenim por a la calor. Els estendards i les bandes de les 16 filades van fent la seua cercavila fins a arribar a un lloc d'ensomni: el Palau Comtal; ja ho diu alguna cançó popular del poble «El Palau és un diamant», amb més de 700 anys d'història, l'única conclusió que podem extraure és que si algú entén de somnis, és aquest edifici.

La plaça del Pla va omplint-se lentament i tot esclata amb una imatge d'ensomni, els colors de les camises, els polos i els texans van mesclant-se amb els himnes de cada filà, totes elles van agafant lloc, i el i la bandera i els capitans pugen a eixe balcó central de la Sala Ambaixadors, on es fon el passat, el present i el futur de la festa contestana.

Una batuta és l'eina que farà realitat un somni aquesta vesprada d'agost, és la batuta que li fa entrega Jordi Pla, alcalde de Cocentaina, i Rafael Monar, president de la junta de festes, a la protagonista del nostre somni d'estiu; ella és **Esther García Ferrer**, socarrada i música des de menuda, amb tota l'estima que va heretar dels seus pares en aquest art, sempre acompanyada per la flauta travessera, el seu instrument, primera dona en entrar a la banda de la Unió Musical Contestana a finals dels anys setanta, ella mateixa va tocar aquest instrument al Pati d'Armes del Palau en l'any 1980 quan es va escollir per concurs el nostre himne de festes i ara és el seu moment d'interpretar-lo, com a directora... Els somnis es fan realitat.

Els rellotges dels festers i festeres marcaven les 20:00 de la vesprada quan Esther deixava la seua benvolguda flauta travessera i les bandes dels càrrecs i Cocentaina començaven a interpretar el «VISCA LA FESTA» la música de José Insa Martínez ressonava per tota la Vila Comtal i tot un poble començava amb eixe «corre amb goig la gent...», la lletra de Gerard Mur sonava «del Montcabrer a l'Aitana».

Després d'interpretar l'himne de festes de Cocentaina, les filaes, seguint un ordre, van anar deixant buida la plaça del Pla, per a buscar descans en les respectives seus, on van poder gaudir d'un plat d'olla; la nostra gastronomia també fa somiar el nostre paladar i serveix per a agafar forces, ja que, a la nit, un Passeig del Comtat replet de gom a gom va rebre les 16 filaes de Cocentaina amb les nostres tradicionals voltetes, com també és tradició que l'última esquadra siga la dels protagonistes de la primera diana que celebrarem en poques hores.

La nit va acabar amb una revetlla a l'avinguda País Valencià.

Dia 10 d'agost de 2025

«La realitat està equivocada. Els somnis són reals»
(Tupac Shakur, cantant)

Alguns festers i festeres no han tingut temps ni per a somiar en aquesta nit tan calorosa viscuda a Cocentaina, però no era necessari, ja que aquest dissabte està fet per a complir somnis a Cocentaina.

Amb l'alba trencant el cel de la capital del Comtat, la tranquil·litat es veu transgredida per les vestimentes de les 16 filaes, totes elles buscant el mateix lloc, la plaça de la Vila, o la plaça de l'Ajuntament, on celebrarem l'acte de la Primera Diana. Els primers a fer presència són les tropes de la creu: cotes de malla, capes, cascos, destrals, llances, forques i mantes, comencen a arribar al lloc de reunió, però abans a les 6:00 del matí els dos rectors del municipi van oficiar la Santa Missa en memòria dels festers difunts, tot seguit del res de l'àngelus i la hissada de banderes a càrrec dels 4 càrrecs festers.

Els encarregats d'obrir una primera diana d'ensomni són els Maseros, capitania cristiana: els saragüells, les forques i les espardenyes d'espart comencen a desfilar per la plaça de la Vila, sonant les notes d'«Adrià», de Mario Roig Vila, però el soroll que fan els festers i festeres de Cocentaina seguint el pas dels pasdobles en arrossegar els peus, és un soroll que ve del món dels somnis segur, un dels tants sorolls que defineixen les nostres festes.

Continuarem escoltant pasdobles i peus arrossegant-se de la mà de les filaes del bàndol cristià, els Creuats, Almogàvers, Gentils, en l'equador, la Filà de bandera, els Cavallers de Llúria, seguits pels Contestans, Contraban i, per a acabar, la Filà del Canut, la Cavalleria Ministerial.

Les tropes cristianes van desfilant pel recorregut de la Diana omplint la Vila emmurallada, el Raval i el Passeig del Comtat de música i festa, però ara a la plaça de l'Ajuntament és el torn dels jupetins, bombatxos i turbants, les tropes del bàndol de la mitja lluna van arribant a la Plaça la Vila.

En primer ordre, els Muladís, capitania mora, seguits per la Manta Roja, Mudèjars, Guàrdia Jalifiana, els Kabileños, filà de bandera, interpretant "«Paquito el Chocolatero», el nostre pasdoble més internacional de Gustavo Pascual Falcó; continuaven Els Borts, la Llana i com es tradició per acabar aquest acte els Bequeteros que van començar amb el seu pasdoble «Bequeteros a Ratllar», que els acompanya en la gran majoria d'actes de festes, però van canviar a «El Bossaoret», de Rafael Lledó Garcia, per a fer-li un homenatge, ja que aquest ens va deixar el darrer any, entregant-li un ram de flors a la seua dona, emplenant no sols de música i festa la plaça de la Vila, sinó també de records.

És fàcil somiar despert en la primera diana de Cocentaina.

Els somnis són com els contes o com la mateixa història de la humanitat, estan fets de xicotetes històries, històries que es fonen unes amb altres, com les festes de Cocentaina. Els pasdobles acaben a la plaça de l'Alcalde Reig, però el nostre somni continua i, ben entrat el migdia, toca l'Ambaixada del Contraban que va començar al voltant de les 12:30 del dissabte 10 d'agost. Com cada any, la Filà procedent del sud d'Espanya toca a les portes de la Vila Comtal, on són rebuts per la Filà dels Maseros, aquests comencen un recorregut pels carrers emmurallats de Cocentaina, ensenyant-nos que els somnis també poden ser divertits i amb molta sàtira del panorama polític i d'actualitat. Com tots els anys, els Maseros accepten l'ajuda dels Contrabandistes per a véncer les tropes de la mitja lluna.

Els carrers i places, Pare Francesc Agulló, Passeig del Comtat, Bisbe Estanya, el Pla, carrer de la Mare de Déu del Miracle i plaça dels Apòstols, a les 18:00 h, són en silenci, però tots aquests carrers i places saben que en menys d'una hora estaran replets de música, festa, ballets, germanor i somnis fets realitat.

Tan sols queda una hora per a l'Entrada de Cocentaina...

«El món necessita somiadors i necessita faedors. Però sobretot necessita somiadors que ho facen.»
(S. B. Breathnach)

L'Entrada va començar amb la Colla de Dolçaines i Tabals Mal Passet que, aquest 2024, està de celebració, ja que fa el seu 25é aniversari, vint-i-cinc anys complint somnis i fent-los realitat: moltes gràcies per la tasca que feu per totes les nostres festes i tradicions, com són les festes de moros i cristians de Cocentaina, per 25, 50 i 100 anys més de Mal Passet, enhorabona i tot seguit: «Pas als Maseros».

Era el torn de fer el somni realitat d'Adolfo Calafat Ferrandis i els somnis per a complir-se han d'estar acompanyats i tota la seua Filà està en aquesta calorosa vesprada d'agost al seu costat.

El somni començava amb l'estendard de la filà, tot seguit d'uns xiquets i xiquetes que repartien fullets per a no perdre's res d'aquest càrrec amb un ballet.

Dues esquadres de Masero van omplir el Passeig i el Pla mentre sonava «Manta, forca i festa», de Francisco Valor Llorens.

Tot seguit, Alícia Montava ens presentava un ballet inspirat en la recol·lecció de l'espart, un material molt treballat pels Maseros; en aquest ballet estava representat des del camp on es cultiva aquesta planta fins a com es treballa de forma tan tradicional aquest material. Els colors de terra i el mateix material, l'espart, eren els protagonistes de les vestimentes d'aquest ballet.

Una altra vegada els xiquets i les xiquetes dels Maseros eren els protagonistes, ara baixant l'estendard de la Capitania Maseros 2025.

Pel fons ja podien intuir-se els cavallers i dames del capità, amics i família d'Adolfo. Destacarem del seu disseny, tant d'elles com d'ells, que és molt guerrer: els metalls, el cuir, la pell, el color roig, però que no deixa de tindre eixos records a la filà que estan representant, la Filà dels Maseros, amb els detalls de la capa, recordant eixa manta dels Maseros o el color roig de les faixes, de fons la banda de l'Orxa interpretava «Les forques al ravalet», «Almirall» i «Lacrima», d'Aaron Mompó López, Francisco Valor Llorens i Saül Gómez Soler, respectivament.

I ara sí, era el torn del capità cristià 2025, Adolfo Calafat, que no estava sol a la seua carrossa, que representava com un bosc, els somnis estan per a fer-se realitat amb la gent que estimes i ell, Adolfo, anava acompanyat per dues dones molt importants en la seua vida, elles són Zoraida Castelló Botella, dona del capità, i Emma Calafat Castelló, la seua filla, complir somnis és important, però fer-ho amb la gent que estimes al teu voltant, molt més, de fons la Unió Musical Contestana interpretava per primera vegada als carrers de Cocentaina "Zoremm" de Francisco Valor Llorens, una peça de música que combina les dues primeres síl·labes de la dona i la filla d'Adolfo, si hi ha una cosa bonica dels somnis és compartir-los i això va fer Adolfo i la seua família durant l'entrada de 2025, la família Calafat-Castelló ens va fer part del seu somni, del somni d'estiu de Cocentaina, les Festes de Moros i Cristians, saludaven i en algun moment el capità fins i tot es posava a taral·lejar la peça dedicada a la seua dona i filla, va ser tot un plaer que ens fareu formar part del vostre somni. Els dissenys de Javi Sellés destacaven amb el cuir, la pell, el roig i els metalls sense deixar de banda una infinitat de detalls de fer l'ullet a la filà Maseros. Com també en alguna de les seues vestimentes es podien veure alguns records dels seus familiars, que tant els han implicat en la vida festera.

Tot seguit del capità, va desfilar una milícia de maseros i maseres per defensar al capità i la seua família a ritme de «Tabal i saragüells», de Mario Roig, interpretada per la Unió Musical de Llutxent.

Finalment, l'esquadra de negres, les dones guerreres de la filà Maseros, sí, perquè aquesta esquadra de negres no deixa de seguir aquesta temàtica que ens han regalat tot el càrrec dels maseros 2025, uns

i unes Maseres preparades per batalla pel seu poble i els camps que tant estimen. L'Ateneu Musical Contestà tocava "Azcona" de Juan Antonio Garcia Gallardo i "Xamarcai" de Francisco Valor Llorenç, l'esquadra de negres dels Maseros, juntament amb el cop de la filà, van ser els que li van donar el punt final a la capitania dels Maseros 2025, però el nostre somni continua.

L'entrada va continuar amb les filaes dels Creuats, Almogàvers, Gentils i ja al capvespre de la Vila Comtal era el torn dels Cavallers de Llúria, Bandera cristiana 2025.

L'estendard dels Cavallers de Llúria dona pas al somni d'Aina Errando Calleja, els somnis ens fan viatjar, tant al futur com al passat i Aina i la filà dels Cavallers de Llúria volen dur-nos a conéixer la vida de na Saurina d'Entença i Montcada. Aquesta noble de l'edat mitjana, està molt relacionada amb la vida de Cocentaina i de la construcció i defensa de molts dels nostres edificis més emblemàtics, gràcies, Aina i filà Cavallers de Llúria per demostrar-nos que les dones sempre han format part indispensable de la nostra història.

Sona de fons «Víctor» de José Francisco Molina Pérez, «La rosa i el drac» i com no «Cavallers de Llúria» totes dues de Francisco Valor Llorens, membre d'aquesta filà i que enguany també està d'aniversari, ja que fa vint-i-cinc anys del seu debut com a compositor, regalant-nos en aquests vint-i-cinc anys unes peces que han passat a la història de les festes de moros i cristians, no sols del poble que el va veure créixer, sinó també de tots els pobles i ciutats que fem aquesta tradició tan nostra. Gràcies, Francisco Valor Llorens, per la teua tasca i per la dedicació a les nostres festes.

Tot seguit el ballet d'Alícia Montava ens convidava a descobrir les tasques de construcció de na Saurina d'Entença i Moncada, amb un ballet que representava la «construcció» acompanyat per plànols de diferents edificis de Cocentaina, més de 20 ballarins i ballarines, vestits i vestides com arquitectes anaven creant tots els plànols d'aquests edificis de Cocentaina.

Al fons, una silueta que per a la gent de Cocentaina significa «casa», com pot ser que un edifici, solament veient la silueta, tinga la capacitat de fer-nos esbossar un somriure, un sospir de tranquil·litat i un «ja estem a casa»? Aquest edifici és el Castell de Cocentaina, ubicat a la solana de la Serra de Mariola, fa més de sis-cents cinquanta anys que està vetllant

per la seguretat dels socarrats i socarrades i és tot un somni fet realitat quan després d'un llarg viatge, tornem a veure eixa silueta, tornem a veure el nostre Castell, una sensació que sols pot descriure una persona de Cocentaina, en aquest cas el del boato de la Filà Cavallers de Llúria en construcció, després de la crema de la Vila Comtal en l'any 1304.

La reconstrucció del Castell de Cocentaina dona avís a altres torres del fet que l'enemic és proper, i així ho veiem, unes torres de vigilància amb foc al seu damunt avisant a la resta de poblacions del nostre voltant, tan gran és l'avís que aquestes torres són acompanyades per les filades Templaris de Muro i Templaris d'Albaida mentre la colla La Degollà d'Alcoi fa sonar «Fanfàrria de Llúria», de Francisco Valor Llorenç.

L'exèrcit es va preparant, el sol deixa pas a la lluna, el passeig s'il·lumina, una creu d'estil gòtic acompanya la bandera i l'ambaixador, tot ens indica que Aina i els Cavallers de Llúria estan preparades per a la Batalla.

Sobre una carrossa molt guerrera, 7 dones, quasi igual de guerreres que la seua carrossa, 6 són les cavalleres d'Aina, dones fortes, lluitadores i festeres, elles molt bé saben que, ara mateix, són festeres de ple dret, per tota la feina incansable que han fet les seues mares i àvies i que la Festa i la Germanor s'es-

criuen en femení o no s'escriuen. Moltíssimes gràcies a totes les dones que van somiar eixir a les festes de Cocentaina i van perseguir el seu somni. Els dissenys d'Ernesto Ferrándiz també ens diuen que els Cavallers de Llúria estan preparats per a la batalla, del trage d'Aina destaquem els colors daurats, la pell, el cuir i el blanc. Sona «Ainalaura» tocada per La Primitiva del Apolo d'Alcoi, composta específicament per al càrrec d'Aina 2024.

No acaba ací el somni dels Cavallers de Llúria, perquè comencen a sonar els compassos de «Mida» de Francisco Valor Llorens interpretada per la Unió Musical i Artística d'Ontinyent, que dona pas a l'esquadra de negres de la bandera cristiana 2024, també disseny d'Ernesto Briva, membre d'aquesta Filà, les banyes, el negre, el platejat, el cuir i les pells es fonen en un perfecte somni fet realitat a la capital del Comtat, Cocentaina. La filà acaba amb el cop.

Tot seguit les filades que queden del bàndol cristià, Contestanos, Contraban i Cavalleria Ministerial.

És moment de les tropes de la mitja lluna de conquerir Cocentaina, però la segona part de l'entrada de Cocentaina, la recordarem les pròximes mil i una nits.

El Mal Passet dona pas al *boato* dels Muladís i el Capità Pablo León Vidal, els somnis ens duen al passat i Pablo León, juntament amb la seua filà ens volen dur al Comtat de 1274, però també en aquesta capitania volen demostrar que la paraula té més força que qualsevol arma.

L'esquadra seriosa de la Filà, acompanyada per la banda de l'Orxa interpretant «Als Berebers», de José Pérez Vilaplana, obria el càrrec de la filà Muladís 2025.

Després, les portes del Comtat: en la primera part, la Filà dels Muladís vol dur-nos als diferents racons de la nostra comarca; en aquesta primera part, no sols viatjarem pel Comtat sinó que també descobrirem tots els productes que ens regalen els nostres, benvolguts bancals escalonats. Comencem amb la Vall de Travadell representant el blat i el pa, amb xiquets i xiquetes que van repartint aquest pa per a totes les persones que estan mirant l'entrada. Després, anem fins a Perputxent, on Alicia Montava fa un ballet que representa el vi, tant la collita com la producció d'aquest. La Vall de Seta és la següent, molt relacionada amb la família del capità, que amb una olivera representen «l'or líquid», és a dir, l'oli. Tot seguit, la Palisana, que representa l'aigua, molt important per a poder cultivar totes les nostres terres i, per últim, Penella, amb el seu castell que dona pas a les tropes dels Muladís.

En la segona part de la capitania mora 2025, es vol representar l'aristocràcia, la gent de culte, la gent que prefereix la paraula a l'arma, és per aquest motiu que la dona i la filla del capità Patricia Gilabert i Laura León, en companyia de les amigues, totes elles damunt d'una carrossa, són les encarregades de deixar de banda el treball del camp i entrar amb el treball de les plomes i els pergamins. Els *trages*, confeccionats per Juan Climent, tenen daurat, lluentors, verd i no destaca la presència de cap arma damunt de la carrossa; de fons «Caíd», de Saül Gómez Soler, interpretada per la Unió Musical de Castalla.

A continuació podem llegir: «La força de la terra, el poder de la paraula», tota la capitania de Pablo León i dels Muladís ens convida a somiar en un món sense guerres; després d'aquest cartell, un escrivà, dedicat a fer còpies a mà; el capità ha vingut a conquerir Cocentaina, però no a base de fletxes, llances i espases sinó a base de manuscrits, síl·labes i lletres.

Arriba el moment: la plaça del Pla es posa dreta per a formar part del somni de Pablo León, la Torre del Mercat del Palau Comtal rep al Capità Moro 2025, del qual destacarem que la seua carrossa està plena de frases, escrites per gent del nostre territori.

A Juan Climent, dissenyador del *trage*, no li ha faltat cap detall: la vestimenta de Pablo León i del seu fill, Álvaro León, ens condueix a la seua Filà, els Muladís, amb els colors marrons, el turbant, els blancs... Tot ens recorda a aquesta filà contestana.

El capità no du cap arma a la mà, en canvi, podem veure un llibre, demostrant que la cultura pot ser una de les armes més perilloses; tota aquesta imatge d'ensomni, acompanyada per l'Agrupació Musical d'Ontinyent que fa sonar «Capitán», de Saül Gomez Soler. Hauríem d'aprendre d'aquest càrrec de la Filà Muladís de 2025, que les paraules poden guanyar més batalles que les armes.

Per últim, i davant del cop de la filà, l'esquadra de negres, acompanyades per l'Ateneu Musical Contestà que van tocar durant tot el recorregut del Passeig del Comtat aquestes tres marxes: «Als Berebers», de José Pérez Vilaplana, «Ben Al Sahagui», de Francisco Valor, i «El moro del Cint», de Rafael Giner. El disseny de Juan Climent combinava a la perfecció el color roig i verd, amb els colors terra, donant-li el toc final a aquest somni fet realitat que va ser la capitania mora de 2025 dels Muladís.

L'Entrada dels moros va continuar amb les filades de la Manta Roja, Mudèjars, Bereberes Borts, Bequeteros i la Llana, donant-li el privilegi d'acabar l'entrada a la Filà de la bandera mora: ells i elles són els Kabileños.

Els somnis acaben com també l'Entrada de Cocentaina i és el torn d'acompanyar en el seu somni a Luis Elias Rade. Aquest argentí va arribar a Cocentaina i també a formar part de les nostres festes, la nit era ben entrada a la Vila Comtal i el termòmetre marcava 27,3 graus, una nit amb altes temperatures com és en les nostres Festes de Moros i Cristians de Cocentaina.

Les esquadres oficials eren les encarregades d'obrir el càrrec del Kabilenyos. Sona «Jamalajam», «Als Moros Vells» i «Habibi» de José Ferràndiz, Francisco Ripoll i Alfredo Anduix, respectivament.

Després veiem la bandera mora i l'ambaixador acompanyats per xiquets i xiquetes que reparteixen fullets.

És el torn del ballet d'Alicia Montava, anomenat «Insada», molt inspirat en el nord d'Àfrica, d'on són originàries les tribus de Kabilenys, amb instruments típics de la zona i les vestimentes,

acompanyats i acompanyades pel Mal Passet interpretant «Als Amics», de Javier Richart. La batalla a Cocentaina es fa present i les filades busquen ajuda per tots els racons, és per això que arriba l'escolta de guerrers i guerreres de la Comparsa «Ben Uleam» d'Agullent.

La primera carrossa de la bandera mora 2025, són les dames i cavallers de Luis Elias, estèticament la carrossa ens recorda a eixes construccions del nord d'Àfrica amb un arc al darrere. Tant elles com ells amb dissenys molt elegants, destacant els daurats i els blancs, que combinen a la perfecció en aquesta nit de Cocentaina, acompanyats i acompanyades per la Colla La Morralla de l'Olleria.

Tornava a deixar-nos meravellats un altre ballet d'Alicia Montava i la música del Mal Passet. Aquesta vegada, deixant de banda l'elegància que hem vist en aquesta bandera kabilenya, optava per un to molt més guerrer i fosc, destacant tan sols una ballarina amb peces de color roig. Darrere de la banda anava el ballet infantil d'Alicia Montava.

Ja podia intuir-se la carrossa de Luis, acompanyat per la seua favorita i rodelles, Eva, Damian, Priscila i Lucas, la Unió Musical L'Aranya d'Albaida interpretava «Kabilye» de Francisco Valor, totes i tots amb disseny del Molinar, els blaus, negres, els metalls es fonen a la perfecció en aquesta nit estrelada de Cocentaina:

El Pibe ens fa partícips a totes i tots del seu somni, ens fa gaudir de veure'l gaudir amb la seua família i amics. Les nostres tradicions, les nostres festes no entenen de geografia ni de fronteres, sols entenen de sentiments, i és molt complicat escriure en un paper el que ens va fer sentir Luis en entrar al Pla.

Les últimes notes que sonaran pels carrers i places de Cocentaina en aquesta entrada seran les de «Ana Maria», de Saül Gómez, que faran sonar l'Ateneu Musical Contestana, que acompanyarà l'esquadra de negres del Kabilenyos. En aquesta, dissenyada per Ernesto Ferràndiz amb l'ajuda de dos membres d'aquesta esquadra, Pau Olcina i Kike Alcaraz, destacarem el fang, la fusta i tota mena de materials relacionats amb la natura, queden de banda els metalls i els cuirs, transportant-nos directament a eixes tribus kabilenyes d'Àfrica.

Una vegada acabada l'Entrada de Cocentaina de 2025, els que demostren els festers i festeres de Cocentaina, és que no sols fem somnis realitat, el que fem és fer de la realitat un somni, moltíssimes gràcies a cadascuna de les persones que han participat en aquesta entrada, totes i tots vosaltres formem part del present, del passat i del futur d'un xicotet poble de l'interior de la província d'Alacant, seu de grans famílies de nobles com na Saurina d'Entença i el poder de les dones, de protectors de bancals escalonats i treballadors d'espart, de persones que venen de lluny, però els fem sentir com en casa, i lloc on les paraules importen més que les armes, formeu part de la història de Cocentaina. No deixeu de somiar festers i festeres.

La nit va acabar amb una revetlla a l'avinguda del País Valencià.

Dia 11 d'agost de 2024

«Fins a l'infinit i més enllà.»
(Buzz Lightyear, Toy Story)

Els somnis ens fan volar i viatjar i si algú entén de somnis, són els més menuts i menudes de les cases, per això aquest diumenge d'agost va per a ells i elles. A les 7:30 del matí i amb la plaça de la Vila com a protagonista, comença a desfilar el futur de la festa contestana; la segona diana va seguir el mateix ordre i recorregut que la primera diana, això sí, demostrant amb la gran participació de xiquets i xiquetes que el poble de Cocentaina té festa «per a *rato*». Gràcies per fer-nos somiar.

Els pasdobles van sonant pels carrers i places del nucli antic de Cocentaina, però no hi ha treva, és el que tenen els somnis que es fan realitat, que passen molt ràpidament i més el dia que celebrem el nostre patró a la Vila Comtal, després d'un ràpid esmorzar a les respectives seus, i començant a ser ben viva la calor, els himnes de les filaes comencen a sonar una altra vegada pels carrers.

En l'equador del dia, vora les 12:00, va començar l'ofrena de flors al nostre Patró, Sant Hipòlit, tot seguit en la mateixa església de Santa Maria la missa solemne en honor al Patró de la Vila Comtal. Els festers i festeres omplin el carrer Major i els voltants de l'església, i això és perquè arriba el moment d'un dels actes que ens fan únics, aquest és la presentació d'armes, com els somnis que també són únics. Tots els festers i festeres de Cocentaina vam passar per la plaça de la Vila on ens esperaven, el i la bandera i els capitans, és un dels actes més importants que tenim a les festes de Cocentaina, no sols estem presentant-los les nostres armes i els nostres respectes, estem donant-los les gràcies, les gràcies per fer realitat el somni de la festa contestana, és difícil escriure en un paper tota la tasca, problemes, riures, alegries i somnis per complir i ja acomplits que té de fer un càrrec a Cocentaina; no mostrem el respecte de les nostres armes, en aquest acte tan especial del poble de Cocentaina donem les gràcies per una tasca tan ben feta i per uns dies tan màgics com són els dies de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina, sense la vostra feina i dedicació, la dels càrrecs de Cocentaina, aquest somni d'estiu no seria possible, moltes gràcies i els nostres respectes.

Després tocava anar a les filaes a gaudir del dinar de Sant Hipòlit i a agafar forces que el somni de hui encara no acaba. A les 20:15 de la vesprada va ser el moment de la Solemne Processó amb la imatge i la relíquia de Sant Hipòlit, portada pels festers de les filades dels capitans i abanderats, que va fer el mateix recorregut que cada any, passant pels llocs més emblemàtics de la Vila Comtal.

El dia acabava amb la Retreta, un acte que des de fa un grapat d'anys no és oficial, però va omplir el Passeig del Comtat i el Pla, de disfresses, xarangues i de festa.

La nit va acabar amb una revetlla a l'avinguda País Valencià.

En els somnis passen coses màgiques, però en la vida real també: la nit de l'11 al 12 d'agost de 2025 va ser la pluja d'estels dels Perseids, en aquesta nit clara i calorosa es van poder arribar a veure fins a 100 estreles fugaces a l'hora. Per si algú tenia dubtes de què no vivíem en un somni, conten que antigament les tribus australianes veien les estreles fugaces com un senyal, com un missatge de les persones que ens han deixat, ara per a dir-los que estaven lluny, però que estaven bé i que podien continuar amb la seua vida, que ells i elles es protegien allí on estigueren; igual soc jo, que soc un somiador, però crec que aquesta nit els festers i festeres que ens ha deixat van enviar aquesta pluja d'estels per a dir-nos que estan bé i que no deixem de somiar ni de fer festes de Moros i Cristians a Cocentaina.

Dilluns 12 d'agost de 2024

«Si pots somiar-ho, pots fer-ho.»
(Walt Disney)

Els Perseids van apagant-se, perquè l'astre rei va trencant la foscor de la nit; els festers i festeres amb les panxes plenes, després d'eixa paella de l'alba, tenen l'oportunitat de tornar-li el missatge als festers i festeres que no estan, aquest any com sempre en l'alardo fem i farem sonar els nostres trabucs i cops, perquè ens escolten, estiguen on estiguen.

El déu Ra, per als egipcis, Utu per als mesopotàmics, Hèlios per als grecs, Inti per als inques o simplement el Sol, ens regala l'espectacle que fa els 364 dies de l'any, l'exida del sol, aquest una mica més especial que el de la resta de l'any, ja que a Cocentaina, amb el primer raig de sol, sona un trabuc, és en aquest precís instant quan comença el dia de l'alardo de Cocentaina: com de costum, al carrer Vicent Màrtir, comencen a sonar els trabucs mentre els cops i canons de les filades esperen a la Plaça Venerable Escuder. Un dia que molts festers i festeres feia temps que somiaven.

A les 11:00 del matí va tindre lloc la primera de les Ambaixades, la dels Moros, després de creuar paraules i no arribar a un acord, comença la batalla; en aquest matí, guanya el bàndol de la mitja lluna, fent que onege la seua bandera al capdamunt del castell durant unes hores.

Què seria del nostre poble sense les seues tradicions, la nostra manera de ser, la nostra idiosincràsia...?, i així ho demostren cada any, a les 14:00 del dia de l'alardo, dues filades del poble de Cocentaina com són els Bequeteros i la Cavalleria Ministerial; aquest any, al recinte firal van fer la seua tradicional Ambaixada de les Tomaques, on el protagonista és aquest aliment tan típic del nostre estiu i, encara que fa anys que som les filades que estem en la roda de càrrecs les que podem participar en l'alardo, aquestes dues filades no han oblidat el seu origen, com a filades de cavalleria que no podien disparar i es tiraven tomaques per falta de pólvora. Gràcies per continuar amb aquestes tradicions tan boniques.

A la vesprada, era el torn dels cristians amb la seua ambaixada i les ganes de recuperar la Vila Comtal i així va ser, demanaren la rendició de les tropes musulmanes, per no tindre resposta sols quedava una solució, pólvora, aquesta vegada acabant al capdamunt del castell de festes la bandera de la creu, donant-li la victòria a les tropes cristianes.

A continuació, entrarem al monestir de la Mare de Déu del Miracle per fer l'Acció de Gràcies i tornar a Sant Hipòlit del Raval a l'església del Salvador.

Amb els carrers amb olor de pólvora, més de 900 festers i festeres es van reunir en la plaça Venerable Escuder per a fer el Sopar de Germanor, la nit i el somni va acabar amb DJ Mani en aquesta mateixa plaça.

Finalment, donar les gràcies als quatre càrrecs festers de 2024, per la seua tasca, dedicació i, sobretot, estima a les nostres festes i al nostre poble, no deixeu de somiar mai.

Com també a tots els festers i festeres de Cocentaina gràcies per fer real i tangible tots els anys el somni d'estiu que són les nostres festes de Moros i Cristians en honor a Sant Hipòlit.

Aquesta crònica va dedicada a la família que he escollit, als meus amics i amigues de la Filà Almogàvers, gràcies per cada moment que passem junts i juntes, per cada rialla i sobretot per no deixar-me despertar mai del somni que és compartir moments en vosaltres, ja siga a la plaça Apòstols, a la del Venerable Escuder o en algun poble perdut de la Vall d'Albaida, vos vull sempre en el meu equip. ▪

Visquen els Somnis que es fan realitat!

Visca la Germanor!

I desperta Ferro!

MEMÒRIA D'ACTIVITATS FESTERES 2024~2025

Federació Junta de Festes

Juny

Ben entrat el mes de juny, i amb la calor com a protagonista, Cocentaina comença a preparar els seus primers actes que donaran pas a la festa de Moros i Cristians en honor al seu patró, Sant Hipòlit. L'inici de la festa el proclama l'acte de la Publicació. El dia 29 de juny a les 19:00 hores, situats a la plaça de la Vila, el president de la Junta de Festes, Rafael Monar, rep els publicadors de totes les filaes. Acollits per festers i festeres, el president, des del balcó de l'ajuntament, demana permís a la màxima autoritat del poble, el nostre alcalde Jordi Pla, per a poder organitzar i celebrar les festes. Seguidament, l'alcalde accepta la petició i dona l'inici a aquest emotiu acte amb la interpretació de l'himne de festes, de la mà de la Unió Musical de Cocentaina. Acabada aquesta, la banda abandona la plaça amb el pasdoble «Joano Bartolo» de Rafael Lledó García, en memòria del compositor.

Tot seguit, la Colla del Mal Passet interpreta el pasdoble «Sant i Faener», de Francisco Valor Llorens.

Seguidament, desfila l'esquadra del bàndol cristià amb Adolfo Calafat al capdavant com a formador dels Maseros, per ser la filà que ostenta la Capitania cristiana. Corbella en mà, fa alçar les armes al ritme del pasdoble «Sergio» d'Antonio Ferrándiz Montava. A continuació, és el torn d'Irene Carbonell que com a formadora de la filà Muladís per ser Capitania mora, encapçala l'esquadra de la mitja lluna al pas de pasdoble «Al Cel», de Francisco Valor Llorens. Tanquen l'acte a la plaça de l'Ajuntament els publicadors infantils que amb molta emoció i alegria desfilen amb el tradicional pasdoble «Paquito el Chocolatero», de Gustavo Pascual Falcó, dirigint-se a la plaça de l'Alcalde Reig per a fer ofrena al monument de Sant Hipòlit.

Quan s'acaba aquest acte tan emotiu, tots els publicadors pugen a la part alta del passeig on, encapçalada pel Mal Passet, comença una desfilada «Passeig avall» dels publicadors infantils i majors fins a arribar al monument de Sant Hipòlit. Allí, cada filà arreplega al seu publicador, tancant així la desfilada, per anar a sopar a les seues filades i poder, tot seguit, fer les tradicionals «Voltetes».

Cal recordar que el 7 de juny es va disputar el campionat de «cotos» a la filà Kabilenyos arribant a la final les filaes Contraban i Muladís, sent aquesta última la guanyadora del torneig.

Juliol

Comencem el mes de juliol replet d'actes festers. L'iniciem amb el campionat de futbet i la presentació de càrrecs, que aquest any per motius meteorològics es va haver de traslladar al Centre Cultural El Teular. Aquest any va ser la periodista local Ana Cortés i Morant qui va conduir aquest emotiu acte on es presenta també el cartell anunciador de les festes i el director de l'himne. El primer a pujar a l'escenari va ser Rafael Monar, com a president de la Junta de Festes, per instar-nos a gaudir de les festes que es celebraran el segon cap de setmana d'agost en honor a Sant Hipòlit Màrtir. Seguidament, es va donar a conéixer la directora de l'Himne de Festes, Esther García. A continuació, es va descobrir el cartell anunciador de les Festes de Moros i Cristians 2024 creat per Neus Ferrándiz. Tot seguit es van presentar ofi-

cialment els quatre càrrecs festers d'aquest any. El primer a ser cridat a l'escenari fou Luís Elías Rade, abanderat moro de la filà Kabilenyos; després, Aina Errando Calleja, abanderada cristiana de la filà Cavallers de Llúria. Seguidament, el capità moro de la filà Muladís, Pablo León Vidal; i, finalment, el capità cristià de la filà Maseros, Adolfo Calafat Ferrándiz. El mantenidor de l'acte va ser Antonio Hipólito Agulló de la Prida qui amb les seues paraules va fer avançar la nit. I per finalitzar la vetlada va ser l'alcalde Jordi Pla qui, amb unes frases, va tancar l'acte.

El dissabte 13 de juliol es realitzava el torneig de pàdel, en el qual va ser guanyadora la parella de la filà Muladís quedant en el segon lloc els Cavallers de Llúria.

Ben avançat el mes de juliol, exactament el divendres 19, es feia la presentació de la Revista de Festes 2024. Va ser Noelia Sellés, membre de la Junta de Festes, qui va dirigir l'acte. En primer lloc, dona pas a Ernesto Ferrándiz Briva com a creador de la portada de la revista. Tot seguit, es descobreix la portada, i Ernesto ens explica que ha fet un muntatge fotogràfic on plasma el patró al centre i al costat els escuts de les filaes de càrrec del 2024, tot envoltat de la resta dels escuts festers i al fons l'emblema de la Junta de Festes. L'acte anava avançant i era Marcos Monar, coordinador de la revista

i membre de la Junta de Festes, l'encarregat de fer el desglossament de la revista, on va explicar tot el contingut d'aquesta. A continuació, es va donar pas al mantenidor d'aquest acte. Enguany aquesta tasca va ser assumida per Fran-Jo Maíquez Richart, fester de la filà Muladís amb arrels Almogàvers. Per acabar l'acte, es van fer els parlaments de Rafael Monar com a president de la Junta de Festes i Jordi Pla com a alcalde del poble de Cocentaina.

Des del dissabte 13, quan ja teníem inaugurades les nostres festes, gaudíem de les primeres tradicionals Voltetes cada cap de setmana, i tancàvem el mes de juliol amb el trofeu de ciclisme i l'obra de teatre que ens va oferir el grup Teló Teatre.

Agost

El mes d'agost començava amb uns dies plens d'actes religiosos. El dia 30 de juliol començava la novena fins al dia 7 d'agost i cada dia s'oferia la missa per als difunts de cada dos filades. L'últim dia de la novena es va realitzar la presentació dels xiquets al nostre patró, el sorteig dels majorals per a les festes de 2025 i també el sorteig de la imatge de Sant Hipòlit.

El divendres 2 a la nit, el Mal Passet ens oferia el que seria el XVIIé concert de música festera. I el dissabte 3 celebràvem el Dia dels Comptes.

Començàvem ja la setmana festera dilluns, amb el concert de l'Ateneu Musical. Dimarts i dimecres també teníem Voltetes pel Passeig, però era el dimarts el dia assenyalat per als xiquets del nostre poble i visitants. En el seu dia, com és costum, es van preparar berenar i castells inflables per a fer temps abans de poder desfilar pel Passeig i poder gaudir amb els amics el que és pegar una Volteta.

Ja el dijous dia 8 d'agost, a les 19.30 hores i a l'església del Salvador, es va celebrar una missa solemne on es van imposar les medalles als capitans i abanderats del 2024. A continuació de la missa, i com és tradició, es va acompanyar a Sant Hipòlit del raval al monestir de les Clarisses on, juntament amb la Mare de Déu del Miracle, presidiran l'acció de gràcies el dia de l'alardo.

Més avançada ja la nit, a l'hora marcada, com de costum, es celebrava el concert de la Unió Musical Contestana.

Al llarg dels dies 9, 10, 11 i 12 es celebraren els actes programats de les festes de moros i cristians en honor a Sant Hipòlit, dies plens d'alegria, d'emo-

ció, de festa i de germanor, podran llegir la crònica escrita per Quique Camallonga que els explicarà tot l'ocorregut al llarg de tots aquests dies i cada un dels actes celebrats.

Dia 13 d'agost a les 12 del migdia en Santa Maria es va celebrar la missa en honor al nostre patró, Sant Hipòlit Màrtir.

Setembre

Ja passades les vacances, i amb el record de les passades festes, les filaes posen ja a punt les seues instal·lacions per a començar a preparar, com és costum, les «fueres» que setmanes després es celebraran. La missa mensual es va celebrar al barri de Sant Hipòlit.

Octubre i novembre

A l'entrada de la tardor, s'acosta prompte la coneguda Fira de Tots Sants i els tradicionals esmorzars de fira que es celebren a les filaes el dia de Tots Sants. Al mes d'octubre es va celebrar la missa en honor dels difunts de les filaes Creuats i Manta Roja, i al mes de novembre, i passada la Fira de Tots Sants, es va celebrar la missa en honor dels difunts de les filaes Contestanos i Bereberes "els Borts" arribant a final del mes celebrant-se el VI concurs d'Herberet.

Desembre

Començàvem el mes de Nadal i és el dia 7 quan les filaes celebrem la tradicional Olleta de la Puríssima i l'acabàvem com de costum, amb els dinars de Nadaletes en diverses filaes. Celebràvem també la missa mensual en intenció dels difunts festers i de la Junta de Festes, com també l'entrega dels detalls a les filaes de càrrec 2024.

De gener a abril

Comencem l'any amb els preparatius d'activitats que la Junta de Festes organitza en col·laboració amb els caps de filà. Com de costum, cada final de mes es realitzen reunions. Allí es prepara tot perquè isca bé. Cada segon cap de setmana, celebrem la missa mensual de les filaes a Sant Hipòlit. En gener, la missa mensual va ser en intenció del difunts de les filaes Contraban i Bequeteros. En el mes de febrer celebren el que seria el mig any de festes en els respectius locals socials. Es va celebrar el mateix segon diumenge de mes la missa mensual en intenció dels difunts de les filaes Gentils i Guàrdia Jalifiana «Sahorins». Al mes de març, comencem a preparar el que són les festes i perfilar coses necessàries perquè tot estiga a punt. La missa mensual en intenció dels difunts de les filaes Cavalleria Ministerial i Llana.

Al mes d'abril es firma l'acord entre les dos bandes del poble i la Junta de Festes sobre els pasdobles que s'han d'interpretar en la Publicació de 2025, dissabte 26 i passades les festes de la nostra patrona, el grup de teatre Teló Teatre i la Colla de Dolçaines i Tabals Mal Passet posen en escena l'espectacle teatral «Dolça Festa» escrit pel fester contestà Pablo León Vidal, i dirigit per la festera contestana Ana López.

Maig

El mes de maig comença amb la celebració del 425 aniversari de la proclamació de Sant Hipòlit com a patró del nostre poble. El diumenge 4 de maig es celebra el 1r dia de tridu al monestir de la Mare de Déu del Miracle. El dilluns 5, el 2n dia de tridu es celebra al convent dels Pares Franciscans, on també té

lloc la imposició de medalles als majorals de 2025. El dimarts dia 6, 3r dia de tridu a l'església del Raval, on s'entrega la imatge de Sant Hipòlit al devot agraciat. Seguidament, es fa una cercavila fins al monument de Sant Hipòlit, acompanyats pel grup de dolçaines i tabals Mal Passet, el grup de Danses del Convent i la colla de muixerangues Penyeta Blanca. També, com és costum, es celebra el primer assaig de publicadors infantils on comencem a vore florir la festa. El dia 7, missa major amb la imatge de Sant Hipòlit a l'església de Santa Maria, missa oficiada per l'arquebisbe de València, monsenyor Enrique Benavent Vidal, presentació dels xiquets nadons a Sant Hipòlit i es disparen salves d'arcabusseria a càrrec de 2 festers de cada filà degudament uniformats.

El dia 10 és el que es celebra la proclamació de Sant Hipòlit. Després de la missa, es celebra la xarrada a càrrec del fester Juan Fran Ferrandiz Pascual, firma dels 4 càrrecs de 2024 en el llibre d'honor, imposició d'insígnies als nous caps de filà i seguidament, a la casa del fester, s'inaugura el nou arxiu musical fester. El dijous 15 es celebra una taula redona al voltant de la dona en la festa titulada «30 anys de la dona en la Festa de Cocentaina». El diumenge 18 es celebra una romeria amb la imatge de Sant Hipòlit fins al cementeri. En el recorregut, la imatge de Sant Hipòlit entra al monestir de la Mare de Déu, passant després per l'Ajuntament, fins a arribar al cementeri, on s'oficia una missa per tots els difunts i devots festers. En finalitzar, retorn de la imatge del patró a l'església de Santa Maria.

El dissabte 31 es celebra el tradicional dinar de germanor al Pla de la Font.

Juny

Comença el mes de juny, i les filades escalfen motors amb xarangues i esdeveniments per anar fent ambient de festa. Cada dissabte tenim assaig dels publicadors en les filades de càrrec i el darrer dissabte abans de la publicació es celebra l'últim dels assajos, a la plaça de la Vila, on infants i adults repassen els últims passos per a estar preparats per a la Publicació, un dia molt esperat per tots els festers, un acte que dona peu a poder començar la pròxima memòria d'activitats per al pròxim any. ▪

Bones festes i visca Sant Hipòlit!

XXVI Concurs de Dibuix Infantil

Federació Junta de Festes de Moros i Cristians
C/ Sants de la Pedra, 7 · Apt. Correus, 86 · 03820 COCENTAINA (Alacant)
Tel. - Fax 96 650 07 49 · fjfmiccocentaina@gmail.com · www.jfcocentaina.es

ACTA

En Cocentaina, setze de maig de dos mil vint-i-cinc, convocats a la Casa del Fester per a designar els dibuixos guanyadors del XXVI Concurs de Dibuix infantil organitzat per la Federació Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina, acudeixen:

* En representació del col·legi "Sant Francesc d'Assís":
Les professores Sra. Blanca Cerdá Ibañez y Sra. Nuria Santonja Fares
*En representació del col·legi "Sant Joan Bosco":
La professora Sra. Rafaela López Nieto
* En representació del col·legi "Real Blanc":
La professora Sra. Almudena Senabre Barber

I en representació de la Junta de Festes de Moros i Cristians:
* Sr. Rafael Monar Blanes com a president.
*Sra. Núria Insa Tomás com a secretaria.
*Sra. Maria Consuelo Fenollar Baidal com a vicesecretària.
* Sr. Jose Antonio Moltó Palacios, tresorer.
Una vegada vista l'exposició de dibuixos elaborada pels xiquets concursants, se seleccionen els següents guanyadors:

En la categoria 1r d'infantil

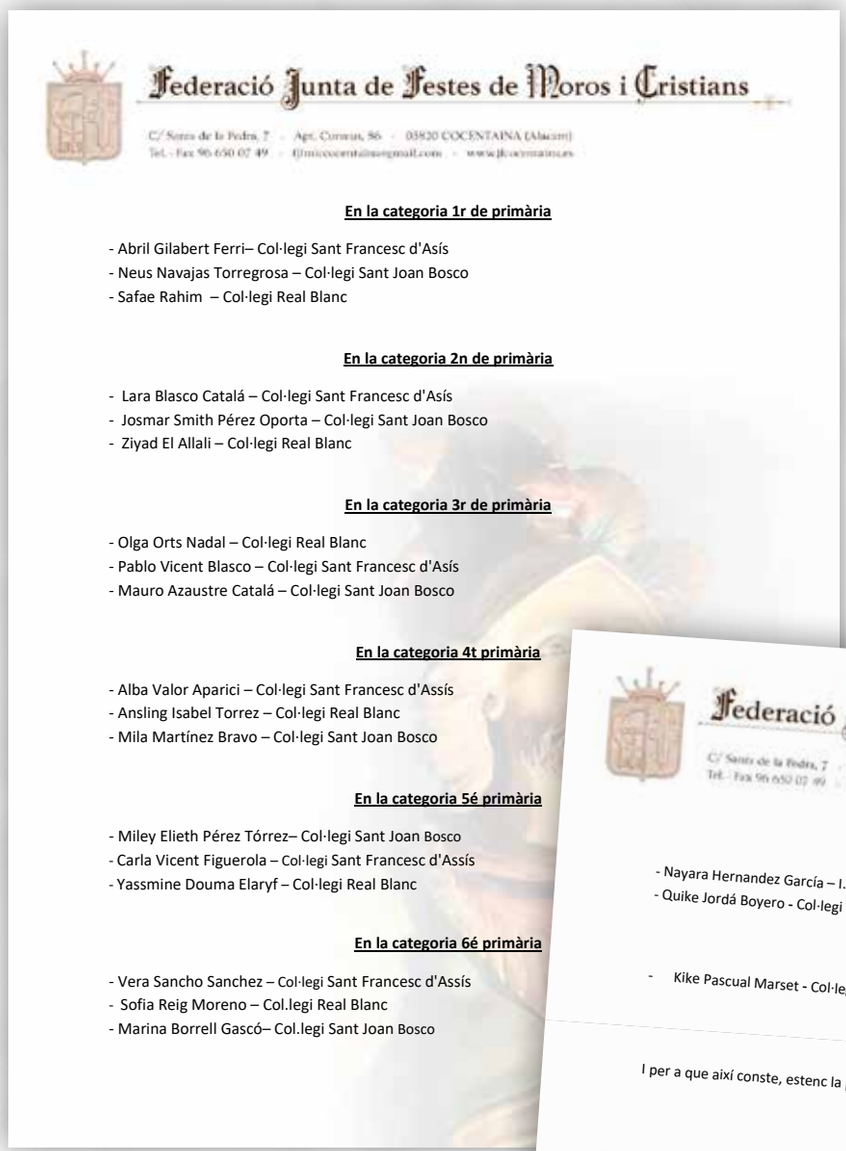
- Lucia Bañuls Amador– Col·legi Sant Francesc d'Assís
- Amira Ammari – Col·legi Real Blanc
- Mar Palací Carbonell– Col·legi Sant Joan Bosco.

En la categoria 2n d'infantil

- Anir Akoudad – Col·legi Real Blanc
- Lucas Gironés Moltó – Col·legi Sant Francesc d'Asís
- Irina Sanchez Almiñana – Col·legi Sant Joan Bosco.

En la categoria 3r infantil

- Assia Bouzaadalla - Real Blanc
- Marc Picurelli Martinez – Col·legi Sant Joan Bosco
- Irene Cortés Ivañez – Col·legi Sant Francesc d'Asís

Federació Junta de Festes de Moros i Cristians

C/ Santa de la Pedra, 7 · Apt. Correus, 86 · 03820 COCENTAINA (Alacant)
Tel. - Fax 96 650 07 49 · fjmlcocentaina@gmail.com · www.fjlcocentaina.es

En la categoria 1r de primària

- Abril Gilabert Ferri– Col·legi Sant Francesc d'Asís
- Neus Navajas Torregrosa – Col·legi Sant Joan Bosco
- Safae Rahim – Col·legi Real Blanc

En la categoria 2n de primària

- Lara Blasco Catalá – Col·legi Sant Francesc d'Asís
- Josmar Smith Pérez Oporta – Col·legi Sant Joan Bosco
- Ziyad El Allali – Col·legi Real Blanc

En la categoria 3r de primària

- Olga Orts Nadal – Col·legi Real Blanc
- Pablo Vicent Blasco – Col·legi Sant Francesc d'Asís
- Mauro Azaustre Catalá – Col·legi Sant Joan Bosco

En la categoria 4t primària

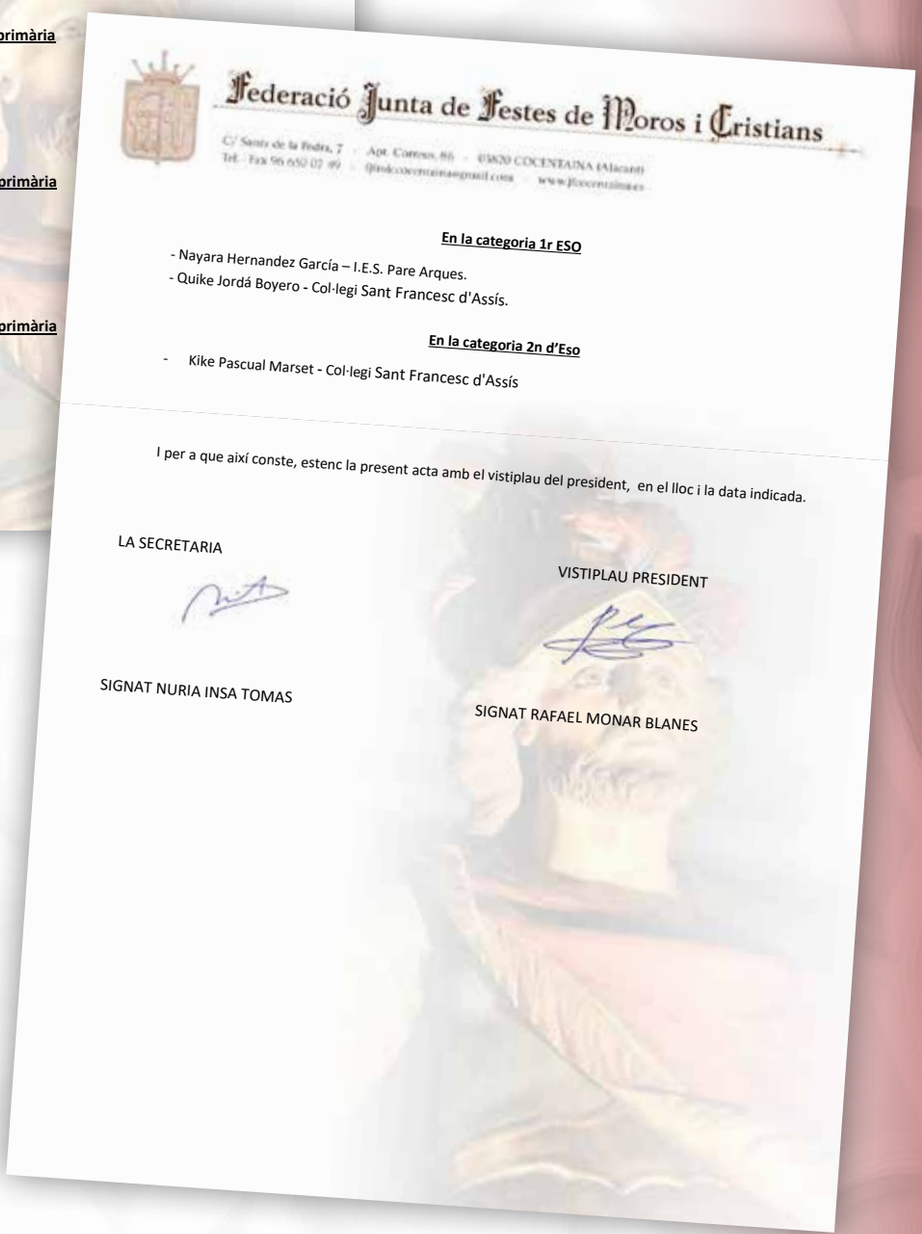
- Alba Valor Aparici – Col·legi Sant Francesc d'Assís
- Ansling Isabel Torrez – Col·legi Real Blanc
- Mila Martínez Bravo – Col·legi Sant Joan Bosco

En la categoria 5é primària

- Miley Elieth Pérez Tórrez– Col·legi Sant Joan Bosco
- Carla Vicent Figuerola – Col·legi Sant Francesc d'Assís
- Yassmine Douma Elaryf – Col·legi Real Blanc

En la categoria 6é primària

- Vera Sancho Sanchez – Col·legi Sant Francesc d'Assís
- Sofia Reig Moreno – Col.legi Real Blanc
- Marina Borrell Gascó– Col.legi Sant Joan Bosco

Federació Junta de Festes de Moros i Cristians

C/ Santa de la Pedra, 7 · Apt. Correus, 86 · 03820 COCENTAINA (Alacant)
Tel. - Fax 96 650 07 49 · fjmlcocentaina@gmail.com · www.fjlcocentaina.es

En la categoria 1r ESO

- Nayara Hernandez García – I.E.S. Pare Arques.
- Quike Jordá Boyero - Col·legi Sant Francesc d'Assís.

En la categoria 2n d'Eso

- Kike Pascual Marset - Col·legi Sant Francesc d'Assís

I per a que així conste, estenc la present acta amb el vistiplau del president, en el lloc i la data indicada.

LA SECRETARIA

SIGNAT NURIA INSA TOMAS

VISTIPLAU PRESIDENT

SIGNAT RAFAEL MONAR BLANES

1r INFANTIL

MAR PALACÍ CARBONELL - CEIP Bosco

LUCÍA BAÑULS AMADOR - Col·legi Sant Francesc d'Assís

AMIRA AMMARI - CEIP Real Blanc

2n INFANTIL

IRINA SÁNCHEZ ALMIÑANA - CEIP Bosco

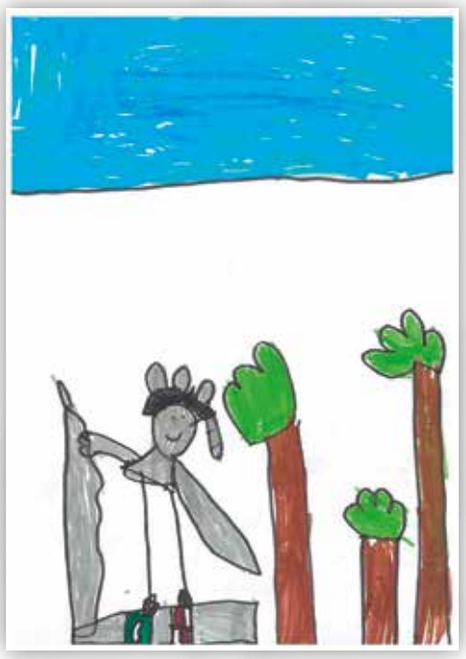

LUCAS GIRONÉS MOLTÓ - Col·legi Sant Francesc d'Assís

ANIR AKOUDAD - CEIP Real Blanc

3r INFANTIL

MARC PICURELLI MARTÍNEZ - CEIP Bosco

IRENE CORTÉS IVAÑEZ - Col·legi Sant Francesc d'Assís

ASSIA BOUZAADALLA - CEIP Real Blanc

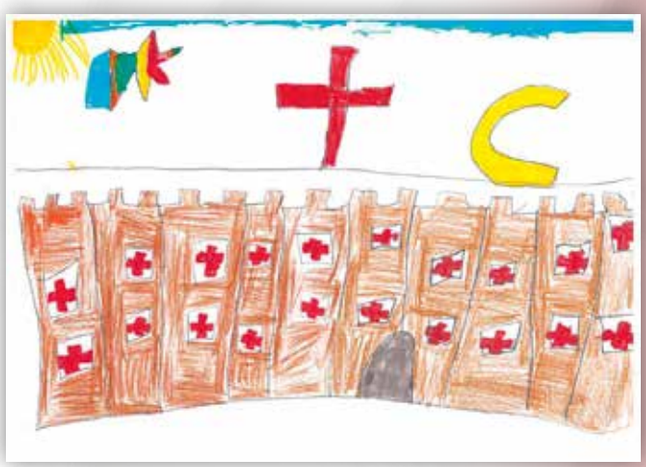
1r PRIMÀRIA

NEUS NAVAJAS TORREGROSA - CEIP Bosco

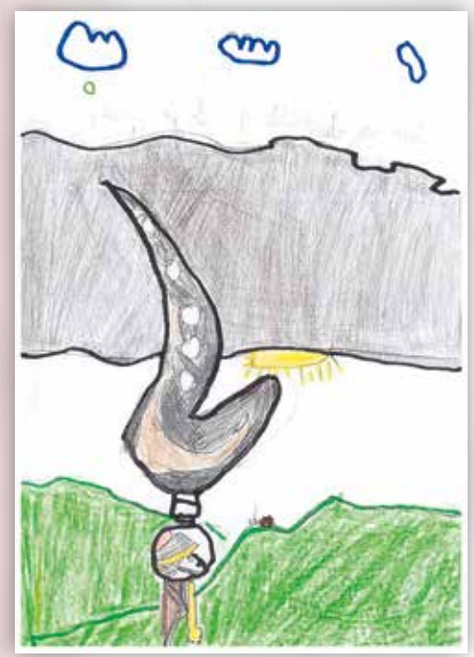

ABRIL GILABERT FERRI - Col·legi Sant Francesc d'Assís

SAFAE RAHIM - CEIP Real Blanc

2n PRIMÀRIA

JOSMAR SMITH PÉREZ OPORTA - CEIP Bosco

LARA BLASCO CATALÁ - Col·legi Sant Francesc d'Assís

ZIYAD EL ALLALLI - CEIP Real Blanc

3r PRIMÀRIA

MAURO AZAUSTRE CATALÁ - CEIP Bosco

PABLO VICENT BLASCO - Col·legi Sant Francesc d'Assís

OLGA ORTS NADAL - CEIP Real Blanc

4t PRIMÀRIA

MILA MARTÍNEZ BRAVO - CEIP Bosco

ALBA VALOR APARICI - Col·legi Sant Francesc d'Assís

ANSLING ISABEL TORREZ - CEIP Real Blanc

5é PRIMÀRIA

MILEY ELIETH PÉREZ TÓRREZ - CEIP Bosco

CARLA VICENT FIGUEROLA- Col·legi Sant Francesc d'Assís

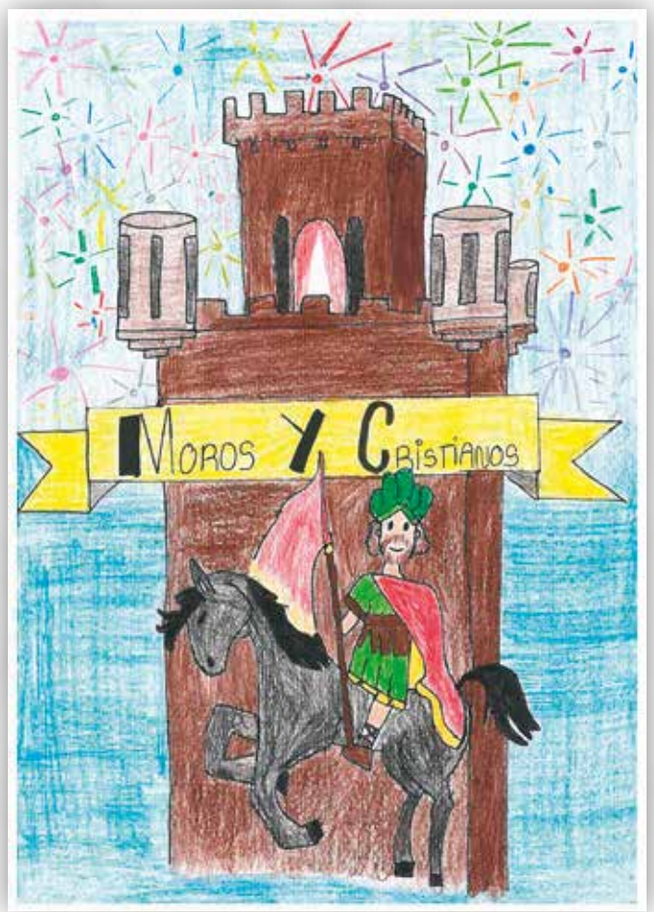

YASSMINE DOUMA ELARYF - CEIP Real Blanc

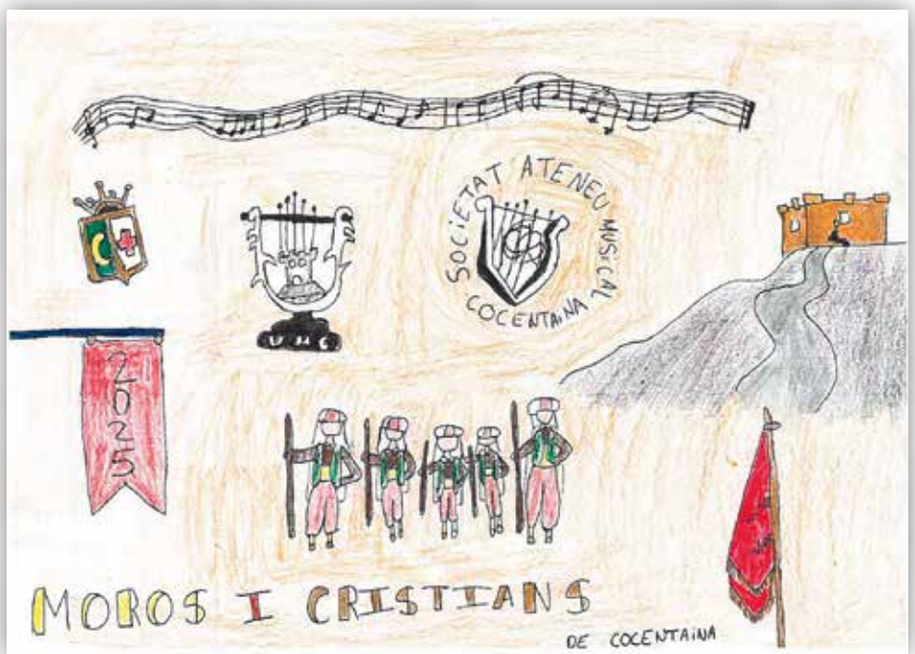
6é PRIMÀRIA

MARINA BORRELL GASCÓ - CEIP Bosco

VERA SANCHO SÁNCHEZ- Col·legi Sant Francesc d'Assís

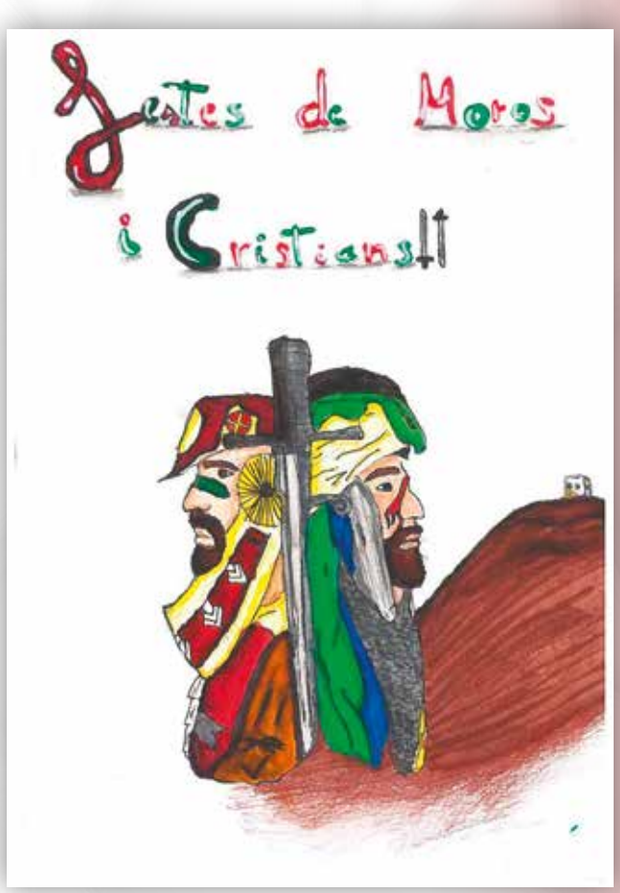

SOFÍA REIG MORENO - CEIP Real Blanc

1r ESO

QUIKE JORDÁ BOYERO - Col·legi Sant Francesc d'Assís

NAYARA HERNÁNDEZ GARCÍA - IES Pare Arques

2n ESO

KIKE PASCUAL MARSET
Col·legi Sant Francesc d'Assís

Poesia

A SANT HIPÒLIT

Sant Hipòlit màrtir cristià
per aquesta vila proclamat
defenseu el vostre poble
contra tota adversitat.

Ja els nostres avantpassats
fa quatre-cents vint-i-cinc anys
que com a patró t'aclamaren
buscant l'ajuda del cel.

Avui més que mai, seguim demanant
la teua gran protecció
perquè la llavor del teu martiri
porte a l'església més seguidors.

Escolta sempre a aquest poble
que el teu patronatge per tot arreu va pregonant
mai no el deixes ni l'abandones
augmentant a tots la fe i la caritat.

Perquè a Cocentaina,
poble fester de moros i cristians
des de ben antic, ara i en el futur
Tu sempre aniràs lligat.

Juan E. García Aznar

SANT HIPÒLIT MÀRTIR, PATRÓ CONTESTÀ

En l'ombra de l'antiga Roma,
on l'ànima lluita i es troba,
un home al cor valent s'eleva,
Sant Hipòlit de sang i lletra.

A la foscor del cristianisme perseguit,
els seus passos ressonaven ferms,
porta en mà la fe, la llum d'aquell
que no es doblega, que no cedeix.

Amb ferma saviesa i coratge,
Sant Hipòlit elegí Cocentaina en 1600
per a ser Patró i guia
d'un poble envaït per la por.

Un guerrer de l'esperança,
una flama que mai no s'apaga,
Sant Hipòlit, defensor de la vida,
un far que ens guia i ens cuida.

Per la vostra força, pel vostre cor
que mai no es va trencar,
avançarem en aquest camí
on l'amor i la fe són l'únic destí.

425 anys d'honor i esplendor
425 anys defenent-nos valerós
425 anys de Creu i Lluna
425 anys del patronatge contestà.

Per tota la Mariola
el teu nom ressona al mes d'agost,
i en cada contestà es manté viu,
la fidelitat al nostre Patró.

Sant Hipòlit gloriós,
Màrtir de caritat
prega per nosaltres
i cuida dels qui ací ja no estan!!!

Venerem, adorem glorifiquem
Sant Hipòlit màrtir, Patró contestà.

Mari Nieves Pascual Mur
425 anys del Patronatge de Sant Hipòlit

TRONS I PARAULES

Les faldes de la serra de sempre tranquil·les,
de colp, es veuen despertades, per uns sons
forts, durs, secs, que trenquen
l'harmonia quotidiana de sempre.
Armes inofensives, expansives, plenes de goig
retronen així, d'improvís, als peus d'una serra
i al cap d'unes cases.
Batalla inofensiva, amigable,
sense fúria ni rancor, que busquen abrasar-se
sense perdre la seua identitat.
I així, sense voler i de sobte,
unes paraules altisonants segures,
trenquen el soroll atronador de l'arcabús.
I donen pas a un suposat diàleg,
eufòric, segur, estimat i convençut
de dues idees, dos convenciments,
que no donen pas al diàleg,
sinó al monòleg efusiu des de les dos parts,
acompanyades d'un ritme sec
i monocord dels timbals
i la crida d'uns clarins anunciadors.
I de colp, com si estigueren esperant-ho,
unes flames emblemàtiques
rodegen una fortalesa simbòlica,
recordatòria de temps passats,
que donen nom a lluites llunyanes,
que s'han convertit en moments de fraternitat,
de simbòlic enfrontament ja tancat, ja oblidat,
però que
serveix per formar una identitat de festeig,
un recordatori anual
d'amistat, germanor i confraternitat.

José Miguel López

COCENTAYNA

Festa i Història

232 **COMISSIÓ D'ARXIU I PATRIMONI FESTER**

234 **UN POBLE, UNA FESTA: MOROS I CRISTIANS DE COCENTAINA**
Arxiu fester

236 **FA 50 ANYS: 1975 - 2025**
Hipòlit Borràs Martínez

256 **EL PERQUÈ DE LES *FILAES* DE COCENTAINA** (III)
Ignasi Belda Reig

259 **DOS DESCUBRIMIENTOS INESPERADOS**
Filà Bereberes, Els Borts (1939)

264 **6é CONCURS D'HERBERET**
Ferran Albors i Jordà

267 **«HONOR A SANT HIPÒLIT» MARXA PROCESSIONAL**
Unió Musical Contestana

268 **NOU DOSSER PER A LA IMATGE DE SANT HIPÒLIT**
Parròquia de l'Assumpció de Santa Maria

271 **NOU LLENÇ BOCAPORT PER A L'ALTAR DE SANT HIPÒLIT**
Parròquia de l'Assumpció de Santa Maria

274 **SANT HIPÒLIT CREU I LLUNA: VINT-I-CINC ANYS DEL NOU HIMNE DEDICAT AL PATRÓ DE COCENTAINA**
Gabriel Pascual Borràs

276 **SANT HIPÒLIT MÀRTIR I EL CANONGE SOLER CARDONA**
Comissió I Centenari del naixement del Canonge Soler

278 **OH SAN HIPÓLITO, ROGAD POR NOSOTROS**
Francisco Montava Segura

279 **VISITA PASTORAL A L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA**
Joan Jover i Domínguez

282 **PER QUÈ COCENTAINA I NO CONCENTAINA... O AL REVÉS**
Ignacio Gironés Vilaplana

284 **RAFAEL ALTAMIRA I CREVEA**
Francesc Jover i Domínguez

287 **TEMOR I FERVOR. LA PESTA DE 1599 - 1600 A COCENTAINA**
Josep Cortés

301 **EPISODI MAÇÒNIC A COCENTAINA**
Pablo Martínez Blanes

COMISSIÓ D'ARXIU I PATRIMONI FESTER: 25 ANYS ESTUDIANT I DIVULGANT LA HISTÒRIA DE LA FESTA CONTESTANA

Comissió d'Arxiu i Patrimoni Fester

Als qui eren, als qui som i als qui vindran.

L'any 2000 Cocentaina va celebrar el 400 aniversari de l'elecció i proclamació de sant Hipòlit com a patró del nostre poble. Al voltant d'aquesta efemèride es van organitzar tota una sèrie d'iniciatives a fi de potenciar la figura i el culte al màrtir romà, de manera que es va crear una comissió *ex professo*. Aquella circumstància va originar una sinergia positiva que va derivar en diferents línies d'actuació, una de les quals va ser la Comissió d'Arxiu i Patrimoni Fester.

Per a ser fidels a la història, direm que en realitat aquella comissió creada en l'any 2000 va ser un projecte que va recuperar la feina feta pel desaparegut Patronat Fester, creat sota la Junta de Festes presidida per José Miguel López Pérez en 1985. L'objectiu principal era recopilar i difondre tota la informació referent a la història de les nostres festes de moros i cristians. Aquella comissió va estar formada des dels seus inicis per Joaquín Navarro Reig i Enrique Català Ferrer i va tindre com a vocal d'arxiu a Verònica Cantó Domènech. Aquest arxiu va estar ubicat al Palau Comtal i després a la Casa del Fester, en una estança de la planta baixa, on ara es conserven les banderes i altres elements d'aquesta institució.

L'any 2000 va ser quan aquell Patronat Fester va recobrar el pols sota la denominació de Comissió d'Arxiu i Patrimoni Fester, amb Marcos A. Giner Pascual en la Presidència de la Junta de Festes, un projecte que tenia objectius molt semblants i que va estar format per Joaquín Navarro Reig, Pòlit Borràs Martínez, Toni Domínguez Borrás, José Enrique Moltó Moltó, Vicente Blanquer Giner, Samuel Miralles Cardona i Pablo León Vidal.

El primer que va fer la nova comissió va ser establir-se a l'última planta de la Casa del Fester i ocupar un espai que la Junta de Festes havia facilitat i que millorava les condicions de l'anterior ubicació. A poc a poc, la comissió va començar a treballar per recopilar tota la informació possible referent al patrimoni i història de la festa, una tasca a la qual, amb el pas dels anys, han anat sumant-se nous membres, com Juan Vicente Sellés Pla, Rafael Navarro Marset, Berta Sanchis Soriano, Marcos Monar Miralles, Gabriel Coloma Cerver, Benito Quero Vallejo, José Fausto Castillo Jover, José Miguel López Pérez, Moisés Gil Bernabéu, David Agulló Giner, Fran-Jo Maíquez Richart i Quique Camallonga Pascual. A banda, cal fer una menció especial a Maria Dolores Marset Carbonell per la seua inestimable col·laboració a l'hora de classificar articles de revistes de festes, així com altres impagables tasques on ha estat present. Alguns dels membres esmentats anteriorment, per motius diversos, van deixar de formar-ne part. Altres, seguim en actiu treballant per la història de la festa. Desitgem que en un futur més membres s'animen a col·laborar amb nosaltres, bé siguen membres d'una filà o no.

Al llarg dels vint-i-cinc anys de vida, la Comissió d'Arxiu i Patrimoni Fester ha fet diverses activitats que, resumides, podrien ser les següents:

- Publicació dels llibres *La veu i l'espasa* (2004) i *Un pueblo, una fiesta: Moros y Cristianos de Cocentaina* (2023), aquest últim reeditat en valencià en 2025.
- Promotors i col·laboradors en el programa de Ràdio Cocentaina «La veu de la festa» estrenat en 2003.
- Col·laboració en el programa de Ràdio Cocentaina «Música i festa» creant continguts.
- Conservació i ampliació del fons documental de programes de festes de més de 70 poblacions diferents.
- Creació d'una base de dades per tal d'estudiar la festa per autor i temes.
- Col·laboració amb diferents filaes per aprofundir en el coneixement de la seua història.
- Conservació, estudi i difusió de documentació històrica referent a la festa, sent el Reglament de 1853 el millor exemple.

- Col·laboració anual amb els mitjans de comunicació comarcals a l'hora de retransmetre les festes.
- Participació en diferents col·loquis o taules redones sobre el patrimoni i la història de la festa.
- Col·laboració amb l'Ajuntament de Cocentaina a l'hora de mostrar la Casa del Fester a diferents grups de visitants.
- Lloc de consulta per diferents historiadors per obtindre informació necessària per als seus articles.
- Disposem d'un fons documental de més de 5.000 registres en format físic. Actualment, estem introduint les fitxes de les revistes en un programa informàtic per a la futura consulta *online*.
- Conservació i ampliació de l'arxiu fotogràfic-digital amb més de 4.260 documents.
- Col·laboració anual en la revista de festes amb un article d'investigació/divulgació històrica relacionada amb la festa contestana.
- Creadors i impulsors del lliurament de les distincions Qusantaniya i Roger de Llúria cada tres anys, sempre en coordinació amb la Junta de Festes.
- Ens trobem en el procés de planificació d'un ambiciós projecte que vorà la llum a la Fira de Tots Sants de 2026.

Vint-i-cinc anys donen per a molt i és una bona ocasió per fer la vista enrere i valorar el treball que s'ha portat a terme. La nostra feina, feta des del més pur altruisme, continua sent la mateixa que el primer dia: sempre, fent ús del nostre temps lliure, treballem per estudiar i divulgar la nostra història festera, per col·locar-la al lloc on li correspon, tenint present que som un dels pobles amb més solera i tradició moro-cristiana de tota la Comunitat Valenciana, ja que els primers documents que ens parlen de les nostres festes es remunten a l'any 1747. Al llarg d'aquest temps hem portat endavant projectes tan il·lusionants com costosos, hem col·laborat amb sis Juntes de Festes, amb cinc Corporacions Municipals diferents i amb els respectius regidors i regidores de festes.

Finalment, volem agrair a totes les institucions i persones que han col·laborat amb nosaltres al llarg d'estos anys: Junta de Festes, Ajuntament de Cocentaina, Mercería Borrás «Casa Tonico», UNDEF, filaes de Cocentaina, Centre d'Estudis Contestans, Arxiu Històric i Biblioteca Municipal de Cocentaina, Universitat d'Alacant, Fundació José Reig Reig i a Ignasi Belda Reig, als autors i autores dels llibres editats i a tants i tants particulars que ens han ajudat en el nostre camí. I, per descomptat, un record especial per al nostre company José Fausto Castillo Jover, que ens va deixar fa uns anys i a qui sempre recordarem, amb estima i orgull, com un gran amant de la festa i de Cocentaina.

Vos desitgem unes molt bones festes de moros i cristians 2025, amb l'anhel de seguir treballant de valent pel nostre patrimoni fester. ▪

425 anys després de l'elecció i proclamació de sant Hipòlit com a patró de Cocentaina

UN POBLE, UNA FESTA: MOROS I CRISTIANS DE COCENTAINA

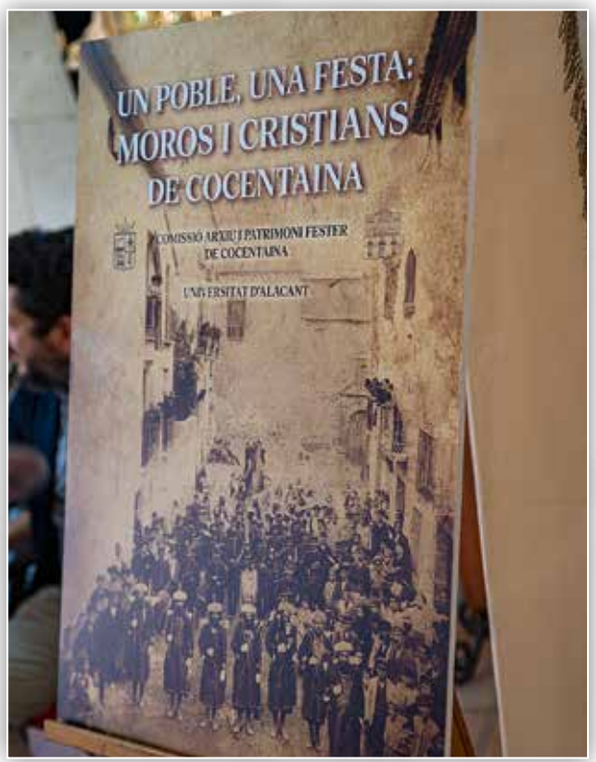
Arxiu Fester

El passat 21 de juny, a la sala d'actes de la Casa del Fester de Cocentaina, es va presentar el llibre *Un poble, una Festa: Moros i Cristians de Cocentaina*. La Comissió d'Arxiu i Patrimoni Fester ha posat així el punt final a un projecte iniciat ara fa una dècada, un projecte que tenia com a objectiu principal publicar una monografia sobre les nostres festes amb articles que l'estudiaren des de tots els punts de vista possibles.

El llibre, publicat en valencià, té pràcticament el mateix contingut que la versió en castellà de 2023, amb les corresponents actualitzacions pel que fa als protagonistes de les festes, i també a la investigació històrica, ja que dues setmanes després de presentar-se la primera versió, Ignasi Belda Reig trobava a l'Arxiu Municipal una nova referència de les nostres festes datada en 1740. Aquesta data històrica ha sigut inclosa en la segona edició.

El contingut del llibre consta d'un total d'onze articles que estudien diversos aspectes que configuren les festes. *Aproximació històrica a l'origen de les Festes de Moros i Cristians de Cocentaina*, a càrrec de Gabriel Coloma Cerver; *Anàlisi del Reglament de Festes de 1853 i de les actes fins a 1912: una finestra cap a la història se'ns obri als festers i festeres*, de Pablo León Vidal; *Història del Museu i Arxiu de Festes*, de Joaquín Navarro Reig; *Arxiu Musical d'autors contestans*, de Moisés Sellés Pérez; *La música per a la Festa de Moros i Cristians: aportació d'autors socarrats a l'evolució d'un gènere bandístic*, de José R. Pascual-Vilaplana; *Actes que se celebren amb motiu de les Festes de Moros i Cristians*, de José Miguel López Pérez; *Festa sense la dona? Impossible!*, a càrrec de M. Amparo Soler Moltó; *Aproximació històrica a la figura de sant Hipòlit*, d'Elies Sánchez Reig; *Iconografia de sant Hipòlit*, a càrrec d'Inma Ribelles Albors; *Indumentària per a Festes de Moros i Cristians*, d'Ernesto Ferràndiz Briva; *La literatura oral dels Moros i Cristians de Cocentaina: Ambaixades formals i informals de la Festa*, d'Ivan Carbonell Iglesias.

A banda, aquesta versió té dos preàmbuls, a càrrec de dos dels mecenes que han col·laborat en la

publicació, com són Ignasi Belda Reig, qui ha volgut així deixar la seua empremta en el seu any de Capità Moro amb la filà Manta Roja, i la Seu Universitària de la Universitat d'Alacant a Cocentaina, preàmbul signat per José Miguel Molina Jordá i Larissa Timofeeva Timofeev. El llibre manté el pròleg de l'ontinyentí Juan Antonio Alcaraz Argente i els annexos finals de càrrecs i protagonistes de la festa, actualitzats a 2025. Tanca el llibre la reproducció a color del Reglament de 1853.

Per finalitzar, volem destacar la portada del llibre, la qual és diferent de la versió en castellà. Es tracta de la que és, fins ara, la fotografia més antiga de les Festes de Moros i Cristians de Cocentaina, datada en 1886. És l'acte de l'Entrada, els festers (d'una filà no identificada) i els músics desfilen pel carrer Sant Hipòlit cap al Pla. És una imatge del Centre d'Estudis Contestans restaurada per Paco Sempere Faus.

Des de la Comissió d'Arxiu i Patrimoni Fester volem donar les gràcies a totes les entitats i persones que

han fet possible aquesta publicació. Gràcies als autors i autores dels articles, als quatre censors externs a l'Arxiu Fester que han avalat l'obra (Juan Antonio Alcaraz Argente, José Fernando Domene Verdú, Josep Maria Segura Martí i Ignacio García Vidal), a Vicent Santamaria Picó de l'oficina AVIVA de l'Ajuntament de Cocentaina, als fotògrafs de Cocentaina per cedir-nos imatges Carles Cerver Gisbert, Marc Pascual Domínguez, Silvia Botella Palacios i José Pascual Doménech, Paco Sempere Faus, Toni Domínguez Borrás, Marcos Monar Miralles, Jovi Cantó, i a particulars, al Centre d'Estudis Contestans, a la Fundació Pepito Reig Reig i al seu president, Ignasi Belda Reig, a la Seu Universitària de Cocentaina, a la Impremta Domínguez pel seu gran treball, a l'Ajuntament de Cocentaina i a la Federació-Junta de Festes.

En el mateix acte, la filà Manta Roja va fer donació a l'arxiu d'uns documents històrics de la filà, propietat de Francisco Sempere Barrachina, donats pel seu fill Paco Sempere Faus. Al mateix temps, i perquè es pogueren incorporar a la nova edició del llibre, es van fer públiques les distincions Roger de Llúria 2025 als festers de Rafael Pérez Camps (de la filà Bequeteros) i Francisco Castillo Jover (de la filà Cavalleria Ministerial), i la de Qustantaniya 2025 a l'Arxiu Històric i Biblioteca Municipal «Pare Arques» de Cocentaina. L'entrega oficial d'aquestes distincions tindrà lloc el pròxim divendres 18 de juliol, en l'acte de la presentació de la Revista de Festes.

Des de la Comissió d'Arxiu i Patrimoni Fester desitgem a tot el poble de Cocentaina i visitants unes molt bones Festes de Moros i Cristians. Seguim a la Casa del Fester treballant per la festa contestana, amb nous projectes que veuran la llum en un futur pròxim. Volem finalitzar aquest article recordant al nostre company José Fausto Castillo Jover, a qui dediquem aquest llibre i a qui sempre recordem quan pugem a l'arxiu.

FINIS CORONAT OPUS

FA 50 ANYS 1975-2025

Hipòlit Borràs Martínez
Almogàver i Arxiu Fester

A José Pascual Doménech. "Dome". Sahorí

A tota la gent que va patir la dana. Que no se'ns oblide. Al meu país la pluja no sap ploure: o plou poc o plou massa. Si plou poc és la sequera. Si plou massa, és la catàstrofe. **Raimon**

La història és una forma de ficció. **José Luis Borges**

Els convide a iniciar la lectura d'este nou article, aquesta vegada centrat en l'any 1975, on podran saber, entre altres coses, quin equip de primera divisió va ser l'encarregat de fer el partit inaugural de les obres de remodelació del camp de futbol de La Morera; quins festers van participar en la primera publicació infantil i quins actes van tindre lloc per a commemorar el 375 aniversari de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit com a Patró; on es va ubicar la nova biblioteca; per què la processó de la Mare de Déu es va celebrar el segon dia. Al mateix temps els donaré a conéixer com es va recordar al pintor Jacinto Jerónimo Espinosa en el III Centenari del seu naixement. On es van celebrar les diverses reunions en torn a la creació de la UNDEF, abans de la seua constitució definitiva, en febrer de 1976. Quins artistes van passar per la discoteca Luis 2000. Què va motivar les dos dimissions en la Junta de Festes. I, com no, em faré ressò de la mort del dictador Francisco Franco Bahamonde. Estes i altres més coses podran conéixer si tenen a bé seguir llegint estes lletres.

Com ja els he dit algunes vegades, les meus fonts de consulta per a elaborar este treball són, bàsicament, el dietari personal de mon pare, les dos revistes de festes que s'editaven i fins els últims anys, la revista quinzenal Contestania que l'Ajuntament publicava. Malauradament, eixa revista es va deixar de publicar este 1975. M'ha sigut impossible conéixer les raons per les quals ja no es va editar. Possiblement l'alt cost de l'edició va fer que l'Ajuntament no poguera assumir la revista, si bé va tornar a veure la llum en el mes de desembre de 1976. D'alguna manera, esta manca d'informació, he volgut suplir-la amb la lectura de les actes municipals que es troben a l'arxiu històric de la biblioteca Pare Arques. Vull agrair les facilitats donades per la gent de la "biblio", especialment a la seua directora, Susi Orts Vicente, a l'hora de consultar estes actes. També ha sigut d'ajuda el periòdic *Ciudad* que he consultat, via Internet, en l'hemeroteca de la biblioteca municipal d'Alcoi. Per últim, al llarg de l'article barrejaré algunes lletres de les cançons populars que els germans Joaquim i Just Sansalvador i Cortés van recopilar l'any 1924 i que el Centre d'Estudis Contestans ha editat. És un cançoner popular molt recomanable. Com de bé sonarien estos versos en la peculiar i original veu de Pep Gimeno «Botifarra».

El «director» d'esta murga / és un paiasso afamat / que en la placeta la Vila / un gran discurs va tirar; / per fer riure a les xicones / ell te molta habilitat / i en recompensa, senyores / carabassa li han donat.

Ara li toca a «Cotxera» / que ell esta fet un primales / que rondeja a una xicona / que li fa pedre les ganes / no va per passar el rato / per que la punxa es coneig / està tan desfigurat / que un moniato pareix./

«Paquito el Xocolatero» / és un pollastre calent / però en qüestió de les xiques / no ten gens d'enteniment. / En la plaça de verdures / en té una aparaulà, / però be saben senyores / que per ell està xalà. / Conxeta tu no t'apures/ i d'això no en faces cas / que si t'ahuela no et vol / a ma casa té'n vindràs. /

«Carabassa» es un tronera / sols ell s'encontra ferit / en quan va de borratxera / i en murga com esta nit. / Este xicot te mal trago/ i fer novia li convé / per vore si ella lograva / llevar-li el vici que te./

En esta murga senyores / hian uns xicots molts templats / com eixe Paquito Uris / no me'n voran vostés cap / sempre que s'assenta en taula / no menja si no te vi / i com vinyes no li'n queden / s'ha buscat a Dolorin./

Els primers dies de l'any 1975 venen marcats per les crisis en el sector de les sabates i del tèxtil que van afectar el dia a dia dels socarrats, ja que es van produir diverses jornades de protesta i vagues. En contra d'això, el sector de la metal·lúrgia està vivint un moment molt bo. Per la seua part, el "boom" del telèfon es fa notar i s'anuncia una inversió en tota la província, per part de Telefónica, de 3.000 mil milions de pessetes (18.030.363,13€), noves cabines i el famós llistí telefònic ja són elements habituals entre la gent. A Cocentaina es tenien registrats uns 1000 telèfons. Per la seua part, els pares es queixaven de l'augment del preu dels llibres escolars, en un 150%, les despeses eren de unes 1.200 pessetes (7, 21 €) a l'any.

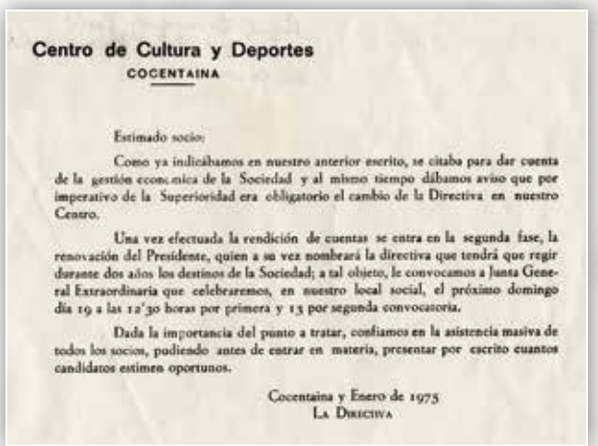
Al llarg dels primers dies d'enguany es constitueix la junta del poliesportiu atesa la necessitat de reestructurar les instal·lacions esportives i integrar dins de l'ajuntament tots els esports federats. L'òrgan de gestió era el següent: Alcalde, Daniel Carbonell Nadal, vicepresident primer, com a regidor, Enrique Camallonga Herrero, i Juan Richart Molto com a delegat d'educació física i esports. L'Interventora-Secretària era Amparo Macià García.

Després es constitueix una comissió delegada, òrgan executiu, formada per un president, Enrique Camallonga Herrrero, vicepresident Juan Richart Moltó, secretari José Marset Jordá i com a vocals, José Ortells Marquez, Juan José Blasco Sellés, Octavio Cerdá Ferrándiz i Salvador Maíquez Richart.

Les comissions esportives estaven constituïdes per cada un dels presidents dels respectius club federats o en vies de federar-se. Va quedar així: Handbol: Gustavo Pascual Pérez. Bàsquet: Cristina Cortés Mompo. Frontennis: Salvador Domingo Lloret. Futbol: Camilo Fructuoso Irago, Hoquei: Manuel Prada de la Rua. Tennis: Roberto Moltó Llorens. Tir amb Arc: José Luis Ripoll Silvestre. Tir al Plat: Roberto Marset Jordá i Voleibol: Antonio Rabadán Moltó.

En l'àmbit municipal s'aprova un nou plec de condicions per a la construcció del camp de futbol, ja que no es va presentar cap empresa i es designarà de forma directa. En el poliesportiu es van reparar les pistes de tennis i es construeixen les pistes de bàsquet i voleibol amb la seua il·luminació per un import de 634.260 pessetes (3.812,00 €). S'aprova el pressupost ordinari de l'Ajuntament que ascendia a 23.940.252 pessetes, (143.883,81€). Es donen a conéixer les subvencions a algunes entitats del poble per un import de 525.656 pessetes (3.159,26€). Cal destacar les 40.000 pessetes (240,40€) per al Contestano i al Convent dels Pares Franciscans; 20.000 pessetes (120,20€) a la Pia Unió i a l'Asil. Al Patronat 5.000 pessetes (30,50€). La més quantiosa va ser per a la Jefatura Local del Movimiento, 70.000 pessetes (420,71) i, per últim, al Centro de Estudios Universitarios, 49.310 pessetes (296,36€). Es dona a conéixer la contractació de segurs per als edificis municipals per un valor de 9.150.000 pessetes (54.992,61 €), a les empreses Ocaso S.A. i Mutualidad de Levante. El Palau en 5.000.000 pessetes (30.051,61€) i l'edifici de l'ajuntament en 3.000.000 pessetes (18.030.36€) són les propietats més valorades.

Rafael Domínguez Briet és elegit nou president del Centre de Cultura per 68 vots, guanyant a Eugenio Torró Insa en l'assemblea celebrada el diumenge 19 de gener, una assemblea que es va haver de celebrar per «imperatiu de la superioritat, ja que era obligatori el canvi de directiva en el Centre».

Centro de Cultura y Deportes
COCENTAINA

Estimado socio:

Como ya indicábamos en nuestro anterior escrito, se citaba para dar cuenta de la gestión económica de la Sociedad y al mismo tiempo dábamos aviso que por imperativo de la Superioridad era obligatorio el cambio de la Directiva en nuestro Centro.

Una vez efectuada la rendición de cuentas se entra en la segunda fase, la renovación del Presidente, quien a su vez nombrará la directiva que tendrá que regir durante dos años los destinos de la Sociedad; a tal objeto, le convocamos a Junta General Extraordinaria que celebraremos, en nuestro local social, el próximo domingo día 19 a las 12'30 horas por primera y 13 por segunda convocatoria.

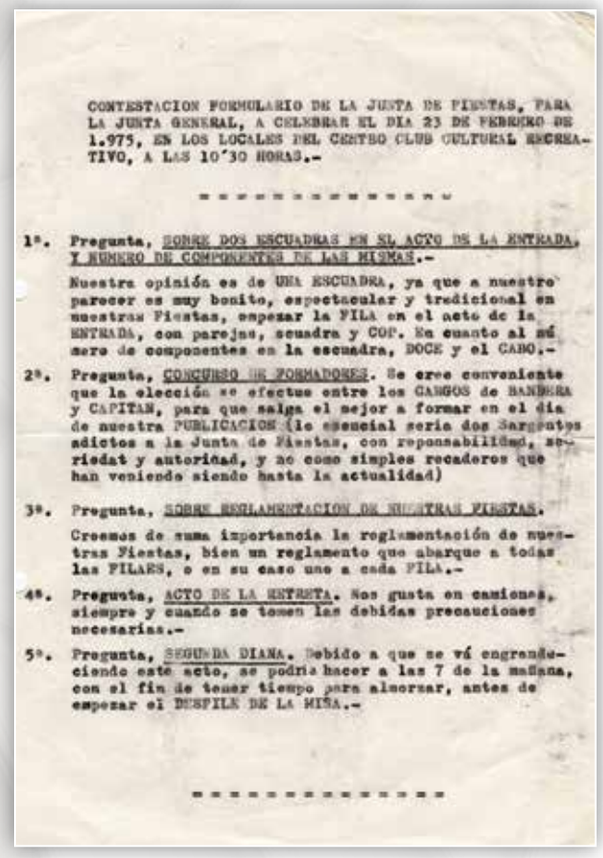
Dada la importancia del punto a tratar, confiamos en la asistencia masiva de todos los socios, pudiendo antes de entrar en materia, presentar por escrito cuantos candidatos estimen oportunos.

Cocentaina y Enero de 1975
LA DIRECTIVA

El primers dies del mes de febrer, una luctuosa notícia va tindre molt de ressò al poble, ja que un conductor va atropellar en la carretera nacional a dos germanes causant-les la mort. Estes dos germanes eren d'una família molt coneguda a Cocentaina. El conductor, també prou conegut per altres motius, va pagar la seua imprudència. En el diari *Ciudad* podem llegir, en una entrevista realitzada amb motiu del accident al regidor de transit, Francisco Denia Mullor, que la N-340, al seua pas per la Vila és: «una tràgica sangria. 20 morts i molts ferits en els últims 14 anys. Volem posar semàfors i una línia contínua». Per respecte he volgut mantindre l'anonimat de les persones involucrades en el succés. Cal destacar que en el mes d'agost l'Ajuntament aprova el projecte de canalització i regulació de semàfors en les intersecions principals de la N-340 per un valor de 9.352.000 pessetes (56.206,65 €).

El 5 de febrer l'artista encarregat de fer la portada de la revista, Aureli Pérez Savall, ja la mostra a la Junta de Festes. Al mateix temps, el 14 de febrer, al llarg d'una reunió entre els caps de Filà i la Junta de Festes s'aproven els actes extraordinaris per a celebrar el 375 aniversari de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit, com a patró, que se celebraran el dia de la Publicació.

La Junta de Festes entrega un formulari perquè les filaes el contesten en l'assemblea, primera de la història festera, que tindrà lloc en els locals del Casino, el diumenge 23 de febrer pel matí. El resultat de la mateixa el podem conéixer gràcies a l'acta de la reunió que va fer la Junta de Festes.

CONTESTACION FORMULARIO DE LA JUNTA DE FIESTAS, PARA LA JUNTA GENERAL, A CELEBRAR EL DIA 23 DE FEBRERO DE 1.975, EN LOS LOCALES DEL CENTRO CLUB CULTURAL RECREATIVO, A LAS 10'30 HORAS.-

1ª. Pregunta, SOBRE DOS ESCUADRAS EN EL ACTO DE LA ENTRADA, Y NUMERO DE COMPONENTES DE LAS MISMAS.-

Nuestra opinión es de UNA ESCUADRA, ya que a nuestro parecer es muy bonito, espectacular y tradicional en nuestras Fiestas, empezar la FILA en el acto de la ENTRADA, con parejas, escuadra y COP. En cuanto al número de componentes en la escuadra, DOCE y el CABO.-

2ª. Pregunta, CONCURSO DE FORMADORES. Se cree conveniente que la elección se efectue entre los CARGOS de BANDERA y CAPITAN, para que salga el mejor a formar en el dia de nuestra PUBLICACION (lo esencial seria dos Sargentos adictos a la Junta de Fiestas, con responsabilidad, seriedad y autoridad, y no como simples recaderos que han venido siendo hasta la actualidad)

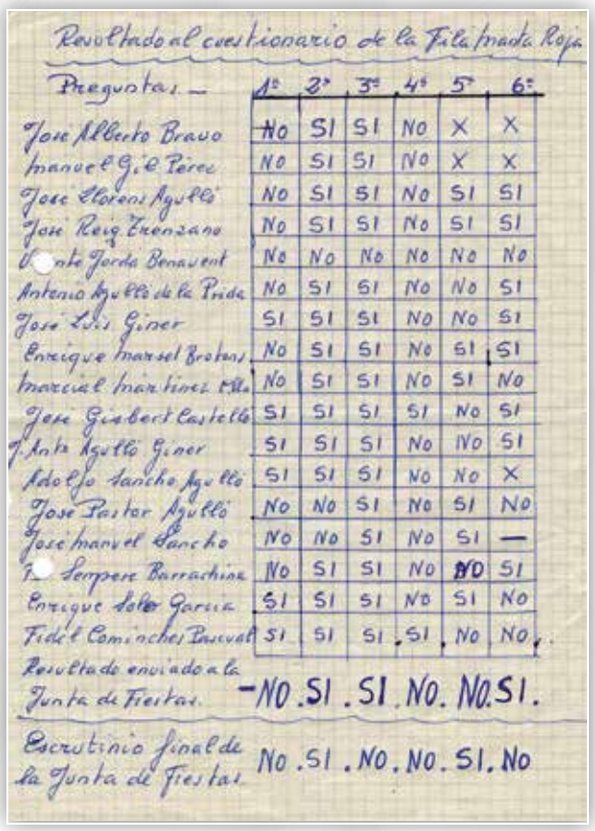
3ª. Pregunta, SOBRE REGLAMENTACION DE NUESTRAS FIESTAS.

Creemos de suma importancia la reglamentación de nuestras Fiestas, bien un reglamento que abarque a todas las FILAES, o en su caso uno a cada FILA.-

4ª. Pregunta, ACTO DE LA RETRETA. Nos gusta en camiones, siempre y cuando se tomen las debidas precauciones necesarias.-

5ª. Pregunta, SEGUNDA DIANA. Debido a que se vá engrandeciendo este acto, se podria hacer a las 7 de la mañana, con el fin de tener tiempo para almorzar, antes de empezar el DESFILE DE LA MISA.-

Com a fet curiós adjunte un document on s'arrepleguen els vots que els membres de la filà Manta Roja van emetre en la filà. Este document i el formulari han sigut facilitats per l'amic Francisco Sempere Faus. Cal destacar que tota la documentació que tenia de son pare, Francisco Sempere Barrachina, va ser donada a la filà Manta Roja, que al seu torn la va cedir a l'Arxiu Fester en un acte celebrat el 21 de juny d'aquest any. La participació de festers en esta assemblea va ser molt baixa, potser perquè encara no estaven acostumats a esta classe d'iniciatives.

Resultado al cuestionario de la Filà Manta Roja

Preguntas.—	1ª	2ª	3ª	4ª	5ª	6ª
José Alberto Bravo	No	SI	SI	No	X	X
Manuel G. C. Pérez	NO	SI	SI	NO	X	X
José Llorens Agulló	NO	SI	SI	No	SI	SI
José Reig Trenzano	No	SI	SI	No	SI	SI
Vicente Jorda Benavent	No	No	No	No	No	No
Antonio Agulló de la Prida	NO	SI	SI	No	No	SI
José Luis Giner	SI	SI	SI	No	No	SI
Enrique Marsel Brotons	No	SI	SI	No	SI	SI
Marcial Martinez Ma.	No	SI	SI	No	SI	No
José Gisbert Castelló	SI	SI	SI	SI	No	SI
Vicente Agulló Giner	SI	SI	SI	No	NO	SI
Adolfo Sancho Agulló	SI	SI	SI	No	No	X
José Pastor Agulló	No	No	SI	No	SI	No
José Manuel Sancho	NO	No	SI	No	SI	—
Francisco Sempere Barrachina	No	SI	SI	No	NO	SI
Enrique Soler Garcia	SI	SI	SI	No	SI	No
Fidel Comin Chez Pascual	SI	SI	SI	SI	No	No

Resultado enviado a la Junta de Fiestas. -NO. SI. SI. NO. NO. SI.

Escrutinio final de la Junta de Fiestas. NO. SI. NO. NO. SI. No

JUNTA DE FIESTAS DE MOROS Y CRISTIANOS
COCENTAINA

En la Villa de Cocentaina, provincia de Alicante, en el dia de la fecha, en el Club Cultural Recreativo de esta localidad y bajo la presidencia del Sr. Presidente de la Junta de Fiestas, Don Antonio Borrás Perez y de varios componentes de la Junta Directiva se celebró la I ASAMBLEA GENERAL DE FIESTAS.

A este acto asistieron todas "las filaes", con varios miembros por cada Filá y despues de unas palabras de presentación y explicación por parte la Presidencia, se dio cuenta al estado actual economico de las Fiestas.

A continuación empezo el debate de los temas a tratar, según orden programados.

El Orden del dia, fue el siguiente:

1.- Escuadras en la Entrada
2.- Concurso de Formadores
3.- Reglamento
4.- Retreta
5.- Horario de Segunda Diana.

Despues de un amplio debate, en el que intervinieron todas "las filaes", a excepcion de los Contrabandistas, se llego a los siguientes acuerdos:

Por mayoria, se aprobaron dos escuadras en la Entrada
Por mayoria, se aprobaron modificaciones en el Concurso de Formadores
Por mayoria, se aprobo salida en camion en la Retreta
Por unanimidad, se aprobo la confección del Reglamento de nuestras fiestas.
No hubo acuerdo en el horario de la Segunda Diana.

Y no habiendo mas asuntos de que tratar, despues de atender la Presidencia a Ruegos y Preguntas, se levanta y se da fin a este I ASAMBLEA GENERAL DE FIESTAS en Cocentaina a veintitres de Febrero de mil novecientos setenta y cinco.

Seguint amb el tema de les festes de Moros i Cristians els faré un resum dels passos que es van seguir per a donar-li forma a l'entitat de la UNDEF. Després de la celebració de I Congrés de Villena, on es va acordar crear un organisme supralocal, el 16 de febrer, en els locals de la Societat Festera d'Ontinyent, es va celebrar la primera reunió, en la qual, i després d'un canvi d'impressions, s'acordà crear una

comissió que s'encarregara d'elaborar un avantprojecte d'estatuts. Cocentaina, que va obtindre 36 vots, tindrà representació en eixa comissió, també formada, entre altres, pels representants dels pobles, de Granada (Aldeire), Almeria (Carboneras), Caudete, etc. Al llarg de tot l'any es van celebrar diferents reunions en les poblacions d'Ibi, Bocairent, Cocentaina, Alacant (barri de Sant Blai), Ontinyent i Elda.

La reunió que va tindre lloc al nostre poble va ser el 3 de maig i va estar farcida de diferents activitats. Els participants en la reunió van visitar el Palau, la Capella de Sant Antoni i el Monestir de la Mare de Déu. En l'Aula de Cultura de la CAM, el descobridor del conegut «Tresor de Villena», Jose María Soler García, va impartir una conferència. També es va visualitzar la pel·lícula del Congrés de Villena.

Per últim, al mes de desembre, es va celebrar l'última reunió en la població d'Ibi, on es va aprovar el citat avantprojecte i es va decidir que l'organització supralocal s'anomenara UNDEF (Unión de Entidades Festeras de Moros y Cristianos), que la seu central fora a Villena i que la reunió fundacional fora en el mes de febrer de 1976 en la població d'Alcoi. Resulta curiós que ara, i després d'autoexcloure's de participar en el Congrés de Villena, Alcoi, no sols decidira formar part de l'òrgan supralocal, sinó que a més a més, la reunió fundacional fora en dita població. Però de tot açò ja els parlaré l'any que ve.

En el mas de la Penya / corre un sarvatxo / ves alerta que no el pique / que esta borratxo./
El poble de Concentaina / és molt antic i molt vell / mos donarà fe d'això / el Torrejó i el Castell./
Ja venim de la Esquerola / i del Racó del Llobet / s'ham deixat les huit piletes / i els ossos del cabritet. / Ja venim de la Esquerola / i de la Penya Banya / han eixit les balladores / a esperar a la filà./

Les pel·lícules que van poder gaudir en els cinemes, entre altres, van ser *El Conde de Montecristo, El Zorro, El regreso de la Pantera Rosa, Tiburón, El Padrino II, Alguien voló sobre el nido del cuco, Lo verde empieza en los Pirineos*. En les sales, on ja es pot veure cine eròtic, es va estrenar la pel·lícula *Emmanuelle blanca en la tribu del placer.*

En la discoteca Luis 2000, on cada dissabte es sortejava una moto model, Derbi 49, van actuar, entre altres, Sergio i Estibaliz, Juan Pardo, Nuestro Pequeño Mundo, Peret, etc. Per cert, el dia de l'Alardo, va actuar el cantat italià, Pino d'Angio. Cal dir que els dies de Fira va actuar Mungo Jerry, una banda anglesa que amb el tema *In the sumertime*, va ser número un en totes les llistes mundials. Per la discoteca en algun moment van passar cantants que no eren en aquells anys molt famosos, però que després van aconseguir molt d'èxit com ara Julio Iglesias o Camilo Sesto. Per allò de la pel·lícula, *Fiebre del sábado noche*, en el Luis 2000, es feien sessions en horari matinal, des de les onze del mati fins a les 14 hores. Es dona la curiositat que els propietaris de la sala de festes Ramsés d'Alcoi eren els mateixos de la discoteca Luis 2000. La sala alcoiana es va inaugurar el divendres 31 d'octubre, actuant Concha Martínez Piquer. A l'endemà va actuar el cantant Danny Daniel. Els seus propietaris eren Francisco Alba Socarrades d'Alcoi, aleshores propietari de l'empresa Publicidad Alba i els ontinyentins Antonio de la Cueva i Luis Terol. Cal agrair a Jaime Pérez Cardona el seu interès per fer-me arribar tota esta informació sobre la discoteca Luis 2000, on per cert, ell va ser disc-jockey des de l'any 1972 fins a 1980, coneixent de primera mà tota l'evolució de la música d'aquella època.

L'Atlètic de Madrid es va proclamar campió de la Copa Intercontinental en guanyar, a doble partit, a l'equip argentí Independent d'Avellaneda. Es dona la curiositat que l'equip "matalafer" va jugar la citada competició davant la renúncia de l'equip alemany del Bayern de Munich, que de nou, tornaria a proclamar-se campió d'Europa l'any 1975. El campió de lliga i Copa va ser el Real Madrid, per cert, esta va ser l'última copa que va donar Franco abans de morir. En el món del ciclisme, Bernard Thévenet va ser el guanyador del Tour i Fausto Bertoglio del Giro d'Itàlia. Per la seua part, Agustín Tamames va ser el guanyador de la Volta Ciclista a Espanya, una volta que el 22 d'abril va passar per estes comarques, concretament pel Port de Tudons. Era la sexta etapa que anava de Múrcia a Benidorm. Van recórrer en total 3104 kilòmetres en 19 etapes, acabant en Madrid l'11 de maig. Els aficionats al ciclisme del nostre poble i de la comarca, van tindre també una bona oportunitat de veure els millors ciclistes internacionals, ja que el dimarts 4 de març, la segona etapa de la 33 edició de la denominada volta a Levante, que eixia d'Alacant, va acabar en el Passeig del Comtat, que es trobava de gom a gom de gent que va aplaudir als ciclistes i al guanyador, que va ser el francès, Jean-Jaques Fussien. Es van organitzar diverses festes per a recaptar diners amb l'objectiu de sufragar l'organització, entre elles, un sopar i ball a l'Hotel Odón. El Saló d'Ambaixadors del Palau va acollir un vi d'honor que les autoritats locals van oferir als organitzadors de la carrera, una carrera que va acabar a Valencia després de un total de 7 etapes, resultant guanyador l'espanyol Vicente López

Carril. Per la seua part, un jove Vicent Belda Vicedo es proclama campió del Trofeu Sant Jordi de Ciclisme en guanyar a l'esprint al ciclista Domingo Muñoz Eixe mateix any Vicent Belda també guanyava el III Trofeu *Día del Ahorro*.

El 30 d'abril, després de mes vint anys, es va acabar la guerra de Vietnam. Els Estats Units va ser el país derrotat, reforçant a la Xina i a l'antiga URSS. Posteriorment, el 2 de juliol de 1976 es van reunificar sota el nom de República Socialista de Vietnam. El 4 d'abril, Bill Gates i Paul Allen van fundar l'empresa Microsoft en Albuquerque, Nuevo Méjico i van llançar l'Altair 8800, el primer ordinador amb el llenguatge de Microsoft Basic. Mentrestant, la dimissió del ministre de Treball, Licinio de la Fuente y de la Fuente, obri una crisi en el govern de Franco. La dimissió es va produir en un context de creixents tensions socials i laborals, amb les protestes obreres i la insatisfacció amb la situació laboral del país, i va ser vista com una manera d'intentar alleujar la pressió sobre el règim de Franco. Per la seua part, els estudiants també van fer vaga general, fins i tot, forçant que es tancaren les universitats, en contra de la nova Llei de la selectivitat, les protestes van fer que dita llei s'ajornara fins a 1976.

L'augment dels preus era una cosa acceptada per la gent, que va canviant les rutines alimentaries, el pa i l'oli es comença a substituir per les ensaïmades, galetes i la mantega. Els models de cotxe que es podien veure per les carreteres eren, entre altres, el Renault 7 i 8, el Seat 600, Simca 1000 o Citroën 8. Tindre a casa una televisió de 24' o un rentaplats costava 24.000 pessetes (144,24 €), una nevera 15.000 pessetes (90,15 €) i una llavadora 19.000 pessetes (114,19 €). Els aparells per a escoltar música, com un tocadisc-radio, costaven al voltant de 14.000 pessetes (84,14 €), i un ràdio-casset 9.000 pessetes (54,09 €). A Espanya vivíem prop de 36 milions d'habitants, augmentant el cens en més de 375.000 persones. Van nàixer, entre altres, Angelina Jolie, Enrique Iglesias, David Beckman, Chenoa i Eva Longoria. Ens van deixar, entre altres, Aristóteles Onasis, Juan Ignacio Luca de Tena, Pier Paolo Passolini. Al nostre país van morir 298.192 persones. L'ONU va declarar el dia internacional de la dona, per primera volta, el 8 de març. Els nascuts esta anualitat són batejats com la Generació X. L'Aeroport d'Alacant estrena nova terminal, ja són prop de dos milions de passatgers els que utilitzen la terminal alacantina.

Vull destacar una curiosa publicitat que els hotels alcoians, Reconquista i Residencia San Jorge anunciaven en el periòdic *Ciudad* i que podria servir com a resum de l'època: «Sea uno de los nuestros. Queremos llenar nuestros hoteles, de "viudos de verano". Por estas razones económicas-practicas. Habitación y desayuno 300 pesetas (1,80 €). Pensión completa, 600 pesetas (3,61 €), etc.» En un altra de les publicitats es podia llegir: «Mientras los suyos veranean en la playa, ¡Usted puede continuar siendo, el señor de la casa!» És evident que esta publicitat anava dirigida als hòmens i es feia en temps de vacances.

En la matinada del 5 de març, l'explosió d'una màquina contínua de flocar en l'empresa Textiflock va afectar el sostre, veient-se danyada més de la mitat de la fàbrica. Afortunadament no hi van haver ferits, però els danys van sobrepassar els cinc milions de pessetes (30.050,61 €). La fàbrica seguia tenint problemes d'olors que eren molt molestos per al veïnat.

Es posa en marxa la Mancomunitat Alcoi-Muro-Cocentaina, amb una reunió a la que va assistir el Governador de la Província, Benito Sáez González-Elipe i els tres alcaldes. Els primers objectius que es van marcar van ser crear un abocador de fem controlat i un servici de bombers.

La neu va fer acte de presència a mitat del mes de març quallant en les serres més properes i en alguns carrers d'Alcoi. Els jubilats, que seguien reclamant un local propi, celebren la festa del seu Patró en els locals de la Unió Musical Contestana. Sergio i Estíbaliz van aconseguir el desé lloc en el Festival d'Eurovisió amb la cançó *Tu volverás*. TVE comença les seus emissions a les 14 hores del migdia entre setmana i a les 12 hores els cap de setmana, sols hi havien dos cadenes de televisió.

Seguien les reunions entre la Junta de Festes i els Caps de Filà amb l'objectiu de seguir preparant els actes del 375 aniversari de l'elecció de Sant Hipòlit com a Patró.

Era dumenge dumenge / era diumenge de Rams / el Jesús s'assenta en taula / en Sant Pere i en Sant Pau / El primer sospir que pega / pega un sospir tan gran / De què sospires Jesús / De que ha de sospirar Pau? / Que el Dijous la meua cena / oli i vinagre en daran / seré condemnat per fi / i en la creu en posaran / Ma mare i la Magdalena / darrere en vindràn plorant / i en la cabellera d'ella / n'aniran torcant la sang./

El dia 23 de març se celebra el Diumenge de Rams donant inici a la Setmana Santa. Les celebracions reli-

gioses es fan amb normalitat. La processó del Divendres Sant va ser presidida pel segon tinent d'alcalde, Rafael Reig Trenzano, per l'absència de l'alcalde. El dilluns de Pasqua va estar marcat pel fred i la pluja.

Després de la festivitat de la Setmana Santa, els actes entorn de la patrona contestana van agafant protagonisme. El dimecres 9 d'abril ja està en les mans dels veïns la revista de festes, que aconsegueix l'edició número 19 sota la direcció, de nou, de Francisco Maiquez Canet. Va ser impresa en Gráficas Agulló de Cocentaina. Es poden llegir 20 articles i trobem el guió d'actes i el novenari. En la revista trobem 183 anunciants i 37 fotos, totes elles, en blanc i negre.

La portada, a tot color, és el retaule de la Capella de San Antoni, obra del pintor Nicolas Borrás. En la citada revista podem trobar una enquesta feta a una mestra, a una mestressa de casa, a un rector, a una jove i un pare de família, sobre la festa de la Patrona. Al ser molt extensa, els convide a consultar totes les preguntes, respostes i els suggeriments fets en la pròpia revista, connectant-se a la pàgina web de la biblioteca municipal, on dins de la hemeroteca trobaran totes les revistes publicades en honor als dos Patrons. Una iniciativa excel·lent que facilita molt el treball d'estudi i investigació.

En la revista també trobarem articles dedicats a distintes efemèrides, una d'elles el 375 aniversari de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit com a Patró de Cocentaina i l'altra la celebració del III Centenari del naixement del pintor Jacinto Jerónimo de Espinosa. Podrem llegir uns curiosos quintets dedicats al Patró i compostos per l'advocat José Cerdá a petició del Pare Agustí Arques. Més endavant podran llegir alguns d'estos quintets. Un altre treball està centrat en un reportatge sobre la vila de Relleu, d'on és també Patrona la Mare de Déu del Miracle. Diverses poesies, entre elles de Gerard Mur i Pérez, es poden llegir en la revista.

Un article escrit pel canonge Juan Blanquer Copoví ens parla de com la Mare de Déu va ser elegida com a Patrona del Rastro de València, ja que, segons ens conta en el seu escrit, un venedor li va demanar que si no desapareixia el Rastro, ja que hi havien pocs venedors en aquella època, la triarien com a Patrona. Mesos després van veure com augmentaven els llocs per a la venda. Es tenia una imatge en la Parròquia de Sant Esteve, junt a la plaça Nàpols i Sicília i des de l'any 1970 se celebraven actes el dia primer diumenge de Maig. Es traslladava la icona des de la citada església al lloc de venda del que era titular Miquel Peduan Dolz, persona que va fer la promesa, i se celebrava una missa. Desconec si en l'actualitat es fa cap acte. L'any 1975 van fer una medalla commemorativa del 25 aniversari del Rastro que va començar en l'any 1960.

El dissabte 12 d'abril es va inaugurar la nova seu de la Filà Kabilenyos, en el carrer Sant Cristòfol, local en el que van estar fins a l'any 1979. Després la seu estava en una nau en el «Camet», actual Plaça Anselmo Martí fins a l'any 1981 que van adquirir un local en el carrer Pare Francesc Agulló, on es troben en l'actualitat. En esta filà era característic fer «versets» humorístics, com el que es pot veure en la fo-

FILA CABILEÑOS

Chuano, Rafael del Molí,
Canuto y Briet,
Gabrielo, Joaquín Cresol,
Paula y Asidret,
Domingo el Marajá,
Blay de Seba y Colomer,
Panina y el Botecarí,
Chocolate y Tarreger

Hermosa filá de bons amics,
qu'en el carrer San Cristófol
sempre están reunits.
Allí es derrocha el bon humor
y no pasa un sol dia
sense bona alegría
y sense una cansó.
¡CABILEÑOS ATENSIO!

◆

Salvador el dels Cartóns,
Gíner y Richart,
Juanito el del Cañotar,
Paco y Pepe Mesala,
Salvador el Condenat,
Paco el Cap de filá,
Isaías, Pepe Sancho,
Sebeta y Canutet

Ni han de totes les clases
ni han de varios ofisis,
sense distinsió de rases,
tots en els mateixos visis.
U canta y el atre balla
y allí som sempre els mateixos
si u oferix una casalla,
A BEURE
si que som d'eixos.

◆

El Santo, Antonio Camps,
Virgilio y Ripoll,
Pepe el Torero y Amat
Santi, Gisbert y Demetrio,
Alvaro Lloréns Albors,
Filo y Enrique Cortés,
Visantet de Barrachina,
Roberto y el Panader.

Pa nosatros bon café licor
perque l'auia es p'las peixos,
diuen que l'auia es millor
nosatros ya no som deixos.
Els licors no mos agraen poc
y menchar a cuatre queixos
fumar bon tabaco y fort
TREBALLAR
che, no som d'eixos.

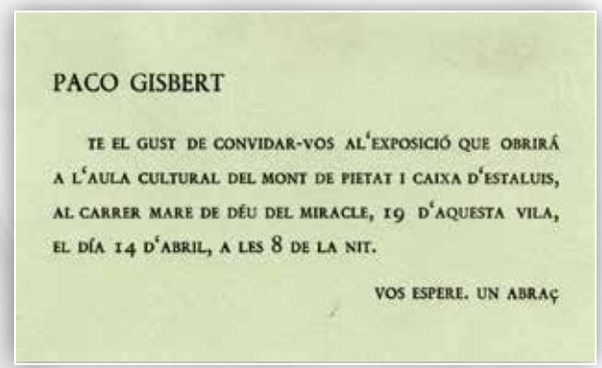
Cocentaina, agosto de 1975

tografia, editat en el mes d'agost de l'any que ens ocupa. La publicitat corria a càrrec de Café Sancho: «En mesa elegante. Café Sancho delante. Para vivir con placer. Café Sancho has de beber.»

El rector Bernardo Llopis va celebrar una missa pels seus 25 anys de sacerdoci, assistint a la parròquia de Santa Maria, gent com el Governador Civil d'Alacant, Benito Saez Gonzàlez-Elipe, i l'homilia va córrer a càrrec del Bisbe d'Oriola, Pablo Barrachina y Estevan. Eixa mateixa nit es canvia l'horari d'estiu.

També el mateix 12 d'abril s'inaugura el Saló d'Actes i Exposicions del Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Alcoy, amb la presentació de la reedició del llibre *Historia de la Villa y Condado de Concentaina*, obra del Pare Lluís Fullana, a càrrec de l'escriptor i catedràtic de la Universitat de València, Manuel Sanchis Guarner, que al seu torn va ser presentat pel director de l'entitat bancària, Norberto Canet Jordá. Van presidir l'acte els dos alcaldes, el d'Alcoi, Jorge Silvestre Andrés i el de Cocentaina, Daniel Carbonell Nadal.

Dos dies després, en la nova sala d'exposicions, el pintor Francisco Gisbert Torregrosa, "Flautí", va exposar els seus treballs. Segons les cròniques l'acte va resultar brillant i va participar molta gent. S'exposaren vint-i-huit quadres , entre els quals podíem trobar bodegons, retrats i paisatges. Per la novetat, ja que es veien poques publicacions en valencià, adjuntem la targeta d'invitació que va fer el pintor local.

PACO GISBERT

TE EL GUST DE CONVIDAR-VOS AL'EXPOSICIÓ QUE OBRIRÁ A L'AULA CULTURAL DEL MONT DE PIETAT I CAIXA D'ESTALUIS, AL CARRER MARE DE DÉU DEL MIRACLE, 19 D'AQUESTA VILA, EL DÍA 14 D'ABRIL, A LES 8 DE LA NIT.

VOS ESPERE. UN ABRAÇ

Es retolen nous carrers, Ben Khanis, Ben Alsahagi, Músic Enrique Pérez, Alcalde Rafael Gadea, Pintor Pablo Madrigal, Dr. Juan Reig, Dr. José Moltó i Padre Manuel Balaguer. S'encarrega un projecte a l'enginyer Carlos José Rueda per a ordenar i embellir la carretera N-340 al seu pas per Cocentaina. Van perfilant-se els actes entorn de la Publicació extraordinària, si bé va ser prou costós i la Junta de Festes es va trobar bastants entrebancs, provocant debats en les filaes, que al final van acceptar les propostes de la Junta.

Dissabte 19 d'abril, festivitat de la Patrona. La cercavila de la Unió Musical Contestana va convidar als veïns a la festa. La presència de la pluja, que va tindre molt de protagonisme en la celebració, fa que el trasllat es retarda prop d'una hora, un trasllat que va ser presidit per el Governador Civil de la província, l'alcalde i els nous presidents de la Junta de la Pia Unió, Enrique Soler Cardona i Remedios Montava Barrachina. La participació va ser molt alta. Després de l'ofrena i la missa, que va ser cantada per l'escolania "Pueri Cantores" de la Concatedral d'Alacant, en la Capella de Sant Antoni, va tindre lloc l'homenatge als majors, que esta vegada va ser homenatge pòstum a Josefa Agulló Agulló, rebent-lo el seu fill Enrique Reig Agulló. La mascletà va tancar els actes del mati. El dinar es va celebrar en el conegut *Salón Naranja* de l'Hotel Odón. Cal ressenyar que, per primera vegada, a trenc d'alba, es van disparar les 27 salves en honor a la patrona. La processó va ser ajornada per a l'endemà a causa de la pluja. L'alcalde va presidir l'acte portant la vara de comandament, fet este que no es produïa des de feia molts anys, generant molts comentaris entre la gent. La pluja va ajornar també el III Trofeu de Ciclisme, que es va disputar el 26 d'abril. Per la seua part el Trofeu de Moto-cross sí que es va celebrar.

Este mateix dia, en l'església de Santa Maria, s'oficia la missa de malats i impedits que s'organitza per primera volta. En acabar la Missa es van elegir per insaculació els majorals i majorales de l'any següent. Una dansà en el Pla va tancar els actes d'este dia intens.

Quan aplega ja el tercer dia. / i la fosca nit canvia al sol / en braços dels teus fills vas, Maria. / Trons, lluminària, alegria, / clam, soroll d'estol./ Besar-te, Mare de Déu, es consol./ Gerard Mur i Pérez.

El 21 d'abril els xiquets van ser els principals protagonistes amb l'ofrena, junt a la presentació a la patrona dels xiquets de bolquers. Després de l'últim tridu i la missa, el trasllat de la Mare de Déu al seu Monestir va comptar amb molta participació. El Castell de focs d'artifici i la participació del grup de danses de la Secció Femenina van posar el punt i final a la trilogia.

Acabar-se la palla / morir-se el burro / assollar-se el pesebre / tot va ser uno. Arriol i contraborriol / la xica del forn / ja no pot pixar / i son pare està fet un dimoni / de vore quan pixa / la cara que fa / Ai quina agonia / que torbat que estic / Ai quines punxaes / que en pega el melic /

Quina malagana / que mal m'ha posat / Es que vols morir-te?/ Es que no h'almorzat./

El dissabte 26 d'abril en el Pla té lloc el Concurs de Formadors. Amb un gran ambient festiu, els festers que van ser elegits pel jurat, format per la Junta de Festes i els Caps de Filà, serien els que formarien en la pròxima Publicació. Van ser, pel bàndol cristià, Ramon Ferrando Plá de la filà Contestanos, i pel bàndol moro, Antonio Torró Insa de la filà Bequeteros, que per acord dels Caps de Filà i la Junta, va ser substituït per Adolfo Merín Domínguez. Desconec les raons del canvi, però l'objectiu per a la pròxima edició d'este concurs era estudiar alguns canvis en este acte, que es va acabar ben entrada la matinada.

A principi del mes de maig l'Ajuntament signa un contracte d'arrendament d'un local ubicat en l'antiga Avinguda d'Alacant núm. 16, actual Passeig del Comtat, on s'ubicaria la nova biblioteca de Cocentaina. El lloguer es va signar per un període de 8 anys, per un valor de 8.000 pessetes (48,08€). El local té una superfície de 102 metres i serà seu provisional fins que la biblioteca siga traslladada al Palau. Dos persones van ser les encarregades de la biblioteca, José Reig Trenzano i Maria Dolors Insa Ribelles. Cal dir que una de les primeres ubicacions de la biblioteca municipal va ser en la primera planta de l'Ajuntament, estant al càrrec de Francisco Maíquez Canet, aleshores cronista oficial de la Vila. La biblioteca va ser inaugurada el dijous 23 d'octubre pel Governador Civil de la província, coincidint amb un altre acte: la inauguració del camp de futbol de la Morera, tema del qual ja els parlaré més avant. La secretària general de l'Ajuntament pren possessió del càrrec, Amparo Maciàn Garcia, on estava de forma interina.

«Todo el pueblo congregado / domingo siete de mayo,/ pide un protector sagrado, y un millagro acreditado / le anime en tal desmayo. / El pueblo y el clero acudieron para elegir el Patrón; / y solo en la lista pusieron / a los santos que creyeron ser de mayor devoción.» Autor: José Cerdá

La commemoració del 375 aniversari de l'elecció de Sant Hipòlit va portar tota una classe d'actes extraordinaris que van ocupar des del 3 de maig fins al 8, jornada que va tindre l'acte central. De matí es va celebrar la Publicació i de vespra una entrada especial, on van participar totes les filaes contestanes, vestint el seu trage oficial, com en el mes d'agost. D'esta manera es reflectia en la memòria d'activitats que el secretari de la Junta, José Reig Reig, va publicar en la revista d'este mateix any. «Día 8 de mayo. DIA DE LA PUBLICACIÓN. A las nueve de la mañana, Diana de la Publicación, con el itinerario de costumbre. En la Avenida de Alicante, se formó una DIANA INFANTIL, con futuros festeros que causó las delicias del público. A las 12 del mediodía, desde la Plaza de los Mártires, recorriendo las calles Obispo Estaña, Conde de Cocentaina, Mayor y Plaza Cardenal Férriz, hasta la Parroquia de Santa María, DESFILES DE FILAES, presididas por la Festera Major 1974, Junta de Fiestas, y autoridades locales. En la Parroquia de Santa María, ofrenda de flores y a continuación Santa Misa. Acto muy concurrido de público y festeros A las 19 horas. DESFILE FESTERO, con la participación de todas las filaes, todas ellas debidamente uniformadas y que recorrieron el mismo trayecto de las Entradas de Moros y Cristianos. El acto superó con creces a todos los supuestos de organización, comportamiento y asistencia de festers y público. A las 22 horas. Gran Verbena en la Plaza de los Mártires, con actuación de grupos musicales de la localidad.»

La resta d'actes, alguns ja comentats, es poden llegir en el document que s'acompanya i que va servir com a guió d'actes publicat per la Junta de Festes.

Arribats a este punt, voldria destacar un dels actes que enguany compleix 50 anys de la seua celebració. Em referisc a la Publicació Infantil. Després de preguntar i més preguntar a la gent de totes les filaes, molestar a moltes persones, he pogut trobar els noms i cognoms d'aquells primers publicadors infantils que van participar en este acte, si bé malauradament, la relació ha quedat incompleta per desconéixer el publicador de la Filà Contestanos.

PUBLICADORS INFANTILS 1975

BÀNDOL CRISTIÀ

CONTESTANOS (FORMADOR): **MARCOS BRAVO FERRÁNDIZ**
CONTESTANOS:
CREUATS: **MIGUEL CARBONELL MULLOR**
ALMOGÀVERS: **JOSÉ MARÍA RICHART CARBONELL**
CONTRABANDO: **ANTONIO PICÓ CASTELLÁ**
GENTILS: **PEDRO SANDOVAL GONZÁLEZ**
MASEROS: **MANOLO MONTAVA REIG**
CABALLERIA MINISTERIAL: **EMILIO DOMÍNGUEZ BORRÁS**

BÀNDOL MORO

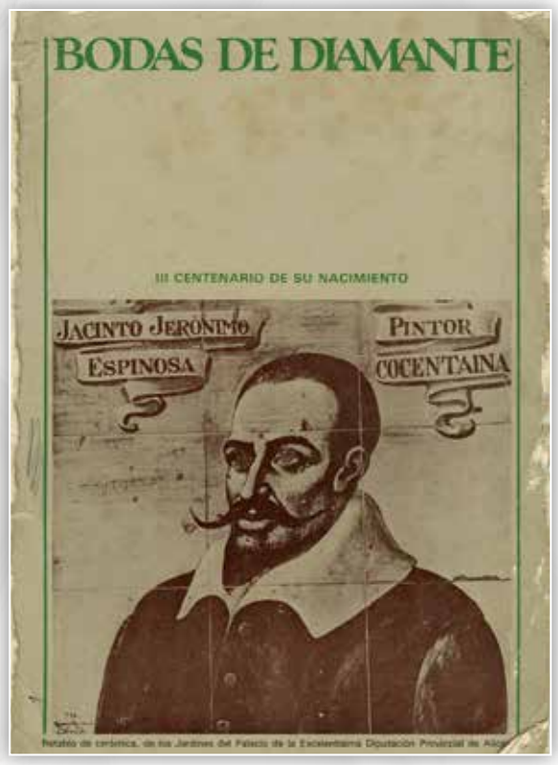
BEQUETEROS (FORMADOR): **ALBERTO CASTELLÓ MOLTÓ**
BEQUETEROS: **ERNESTO REIG CASTELLÓ**
LLANA: **JAVIER RECIO VAÑÓ**
MANTA ROJA: **J. PABLO TOMÁS PÉREZ**
MUDÈJARS: **XAVIER ANDUIX i CORTÉS**
SAHORINS: **RAFAEL MOLINA BONHOME**
KABILENYOS: **JOSÉ MIGUEL VICENT MOLTÓ**
BEREBERES: **JOSÉ LLORENS GRAU**

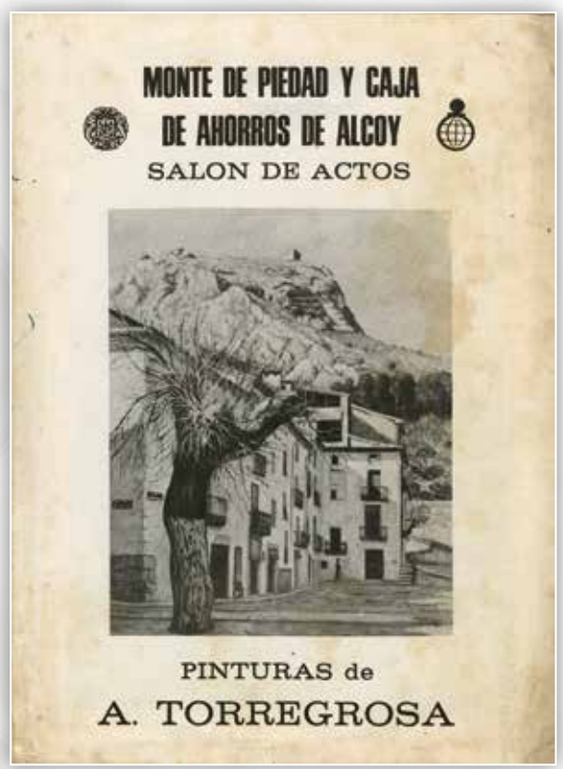
No vull deixar passar l'ocasió sense agrair a tota la gent, ja els dic que ha sigut molta, que ha estat col·laborant per a poder aconseguir el nom de tots els festers, que aquell dijous dia 8 de maig de 1975 van fer història en les nostres festes. Si els anomenara tots, estic segur que algú quedaria en l'oblit, per això el meu agraïment serà de forma general, si bé voldria destacar la participació de Felo Domínguez Borrás, ja que els coneixia a quasi tots, a Reyes Castelló Moltó i Pep Camallonga Pascual per trobar les fotos i a Marcos Bravo Ferrándiz, formador de l'esquadra de cristians, per ser tan constant i pacient amb mi. De tot cor, moltes gràcies a tots.

La celebració de les festes de Muro, per cert passades per aigua, va coincidir amb la celebració de les primeres comunions. Es van celebrar en dos caps de setmana del mes de maig, acabant el dia 29 amb la festivat del Corpus Cristhi. Com a fet curiós, i amb motiu de la celebració del I Centenari de la Caixa d'Estalvis i Monte de Pietat, l'entitat bancària regalava a tots els xiquets que van prendre la primera comunió, una llibreta d'estalvis (desconec amb quants diners), i un llibre amb la història dels pallassos de la televisió, Gaby, Fofo i Miliki.

Com ja he comentat, Cocentaina va dedicar una sèrie d'actes al voltant de les bodes de diamant del III Centenari del naixement del pintor Jacinto Jerónimo Espinosa el dia 20 de juliol de 1600. Els citats actes, que van tindre lloc del dijous 15 al dissabte 17 de maig, es van celebrar al Saló d'Actes del Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Alcoy. La primera de les conferències va córrer a càrrec del catedràtic d'Història de l'Art i director del Museu de Belles Arts de València, Felipe Vicente Garion Llombart sota el títol: «La pintura en la època de Espinosa». Francisco Maíquez Canet, cronista de Cocentaina, va ser l'encarregat de parlar sobre la biografia d'Espinosa i per últim, el catedràtic d'Història Antiga i director del Museu Arqueològic de la Diputació d'Alacant, Enrique Llobregat Conesa, va dissertar sobre la pintura de l'il·lustre contestà. En els salons del Palau es van exposar les obres originals d'Espinosa. L'Ajuntament en ple, va agrair al Museu de Belles Arts de València i a la direcció general de Patrimoni Artístic i Cultural, la cessió de quatre quadres existents en dit Museu, i que en aquells dies es van poder contemplar en el nostre poble. El ple de l'Ajuntament va agrair als tres conferenciants la seua participació.

És de nou l'Aula de Cultura ubicada en el carrer de la Mare de Déu núm.19 el lloc triat per a inaugurar una nova exposició, esta volta a càrrec del pintor contestà Antonio Torregrosa Moltó, conegut per tots com a «Ocho». Un total de 28 obres van poder ser contemplades des del 4 fins al 14 de juny. Un any més el 6 de juny se celebra la festivitat del Patronat.

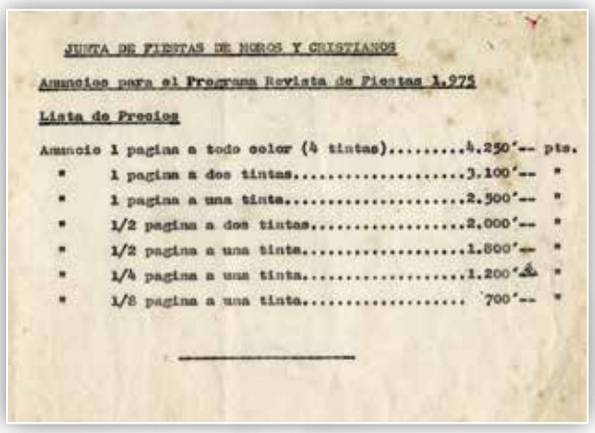
El mes de juliol és el pòrtic a l'activitat festera, una activitat que estos dies portava el debat de celebrar l'acte de l'elecció de la Festera Major en el Pati del Palau, cosa que no es va dur avant, celebrant-se, com tots els anys, en el poliesportiu. Les voltetes els caps de setmana van ambientar el Passeig i així, el 5 i 6 de juliol, van eixir els Cavallets, la Llana i els Bequeteros. El dissabte 12 va ser el torn dels Maseros i Mudèjars. Ja el dijous 24 van celebrar les seus voltetes els Contestanos, Sahorins i Almogàvers.

El dissabte 12 de juliol té lloc el sorteig extraordinari de vacances de loteria, en el que la Junta de Festes jugava al número 09613, curiosament el mateix número que a dia de hui continua jugant. En aquell sorteig, els dècims eren de 500 pessetes (3,01 €) i l'entitat festera va comprar 60.000 pessetes (360,61 €) en dècims. Es van repartir un total de 2.730 milions de pessetes (16.407.630,45 €). Com sempre la sort va passar de llarg.

Els veïns feien una aportació voluntària de 300 pessetes (1,80 €) per a recolzar les festes. La junta va recaptar un total de 125.000 pessetes (751,27 €). Si bé és cert que la voluntat de l'entitat festera era anular este ingrés voluntari als veïns. El divendres 11 de juliol la revista de festes ja està al carrer.

Com ja he dit adés, la portada va córrer a càrrec del pintor Aurelio Pérez Savall. Díhuit són els articles, saludes i col·laboracions que podem llegir en la nova revista, que està il·lustrada per 46 fotos en blanc i negre i 14 en color. Va ser impresa en Gráficas Aitana d'Alcoi. Els 247 anuncis ajuden a sufragar l'edició de la revista. Els preus dels citats anuncis anaven des del més car, 4.250 pessetes (25,54€), al més econòmic, 700 pessetes (4,21€).

JUNTA DE FIESTAS DE MOROS Y CRISTIANOS

Anuncios para el Programa Revista de Fiestas 1.975

Lista de Precios

Anuncio 1 pagina a todo color (4 tintas)	4.250'--	pts.
" 1 pagina a dos tintas	3.100'--	"
" 1 pagina a una tinta	2.500'--	"
" 1/2 pagina a dos tintas	2.000'--	"
" 1/2 pagina a una tinta	1.800'--	"
" 1/4 pagina a una tinta	1.200'--	"
" 1/8 pagina a una tinta	700'--	"

En la revista trobarem el guió d'actes, la memòria d'activitats festeres signada pel secretari de la Junta José Reig Reig, cada any amb més detalls i amb dades molt curioses. Destaquem alguns articles com el que parla del I Congrés de Moros i Cristians celebrat a Villena, a cura del cronista de dita població, José Maria Soler García. Joaquín Genis Cardona també aporta la seua col·laboració amb un article on parla d'alguns actes de les festes. L'acte d'inauguració del nou local dels Kabilenyos també esta reflectit dins de la revista, així com una crònica al voltant de la primera Publicació Infantil. Per cert, cada esquadra dels xiquets porta una banda de música. Dos fotos a color de les dos esquadres il·lustren l'article, titulat «El futuro se hace presente». Els Contestanos i Bequeteros, capitans 1975, conten les històries de les seus filaes. Francisco Maíquez Canet escriu sobre el 375 aniversari del pintor Jacinto Jerónimo de Espinosa. Es publiquen les fotos i els noms de totes les dames, així com els noms dels caps de cada filà i les bandes que els acompanyen en les festes. Es donen a conéixer els dos Ambaixadors. La foto de la reina de festes i la relació dels membres de la Junta de Festes tanquen esta nova publicació festera.

Es certifiquen les obres de l'enllumenat del actual Passeig del Comtat i el Carrer Bisbe Estanya per un import de 10.381.000 pessetes (62.391,07 €), carrers per on transcorria part dels actes de la trilogia. El 28 de juliol s'inaugura en el terme municipal de Penàguila, el Safari Aitana considerat, en aquells temps, com una de les majors reserves naturals de tota Europa.

El dissabte 26 de juliol la pista del poliesportiu municipal va ser l'escenari de l'elecció de la Festera Major, resultant elegida la representant de la filà Contestanos, Maruja Sánchez Sánchez, una jove nascuda en la població granadina d'Orce i que treballava en l'empresa Metalgráficas San Jorge, coneguda popularment com la fábrica dels Pots, lloc on va nàixer la filà Contestanos. El jurat estava compost per dones que representaven a cada una de les 14 filaes actuant de president Fernando Berenguer Cuesta i de secretari José Reig Reig, membres de la Junta. La Festera Major de l'any anterior, María José Castellá Guillem va fer entrega d'un ram de flors a cada una de les festeres i la Junta una caixa de bombons. Va amenitzar l'acte el famós conjunt *Los Mismos* i un grup de música local. Rafael Ferrer Cardona va presentar l'acte. La recaptació que es va aconseguir va ser força important, més de 340.000 pessetes (2.043,44 €), superant en 50.000 pessetes (300,51 €), el que es va recaptar l'any anterior.

Els últims dies de juliol van ser de molta activitat festera, el dia 28, es va col·locar la figura de Sant Hipòlit en l'altar de Santa Maria, el 30 se celebra l'última reunió de la Junta amb els Caps de Filà i el 31 comença la novena que va durar fins al 8 d'agost.

El 2 d'agost, en el Pla, té lloc el Ball del Fester amb molta participació. Per cert, este acte, en algunes edicions, es va celebrar també en el Pati del Bar Raspa, segons informació facilitada per Rosa Ma. Mur Llorens. A l'endemà es trauen comptes en les filaes, les despeses rondaven les 11.000 pessetes (66,11 €). El pressupost general de la filà Manta Roja, facilitat per Paco Sempere Faus, aconseguia un total d'ingressos de 441.000 pessetes (2.650,46 €) i 443.170 pessetes (2.663,51 €) en despeses. Els ingressos més destacats van ser els pagaments per cada membre de la filà, 32 festers, a raó de 9.000 pessetes (54,09 €). 11 festers van pagar 5.000 pessetes (30,05 €) cada un d'ells. La subvenció de la Junta de Festes va ser de 30.000 pessetes (180,30 €), la loteria i rifes va aportar un total de 56.000 pessetes (336,57 €). Cal recordar que la filà, que assumia totes les despeses, tenia el càrrec de bandera mora. Pel que fa a les despeses més importants, cal ressaltar l'apartat de la banda de música, per un import de 115.000 pessetes (691,16 €); les despeses generals de la filà van ser 120.000 pessetes (721,21 €). La banda de música de l'esquadra de negres va costar

18.000 pessetes (108,18 €). En l'apartat de beguda i «tapes» la xifra era de 70.000 pessetes (420,71 €). El càrrec i el seguici, 20.000 pessetes (120,20 €). Açò era un pressupost a data 27 de juliol.

Per la nit van eixir les 14 filaes, que van patir un *apagó* de llum de 40 minuts que no va deslluir l'acte.

Els dies 4 i 5 d'agost en el Pati del Palau s'organitzen els Festivals d'Espanya, a càrrec de la Companya de Teatre Popular Espanyol, sota la direcció d'Antonio Ruiz Merat. Es van representar les obres següents: *Aurelia y sus hombres* y *Celos en el aire*. Actuaren com a principals actors, Silvia Tortosa López i Rafael Arcos Mandrí. Encara que en les dos sessions el Pati es va omplir de gent, l'activitat va resultar deficitària per a la Junta de Festes, ja que van perdre 30.000 pessetes (180,30 €).

Enguany el concert de música festera, a càrrec de la Unió Musical Contestana, va estar dedicat al músic Just Sansalvador Cortés. Dit concert, que va estar dirigit per José Pérez Vilaplana, va constar de tres parts. Les dos primeres es van interpretar marxes mores i pasdobles d'autors contestans, i la tercera part ja es va dedicar a l'homenatjat, comptant amb la participació del Grup Orfeònic Contestà, que va interpretar obres de Just Sansalvador Cortés. Per cert, anys després, aquest grup va ser batejat amb el nom del músic contestà. Com a cloenda del concert es va interpretar

PROGRAMA

1.º Parte (Pasodobles)

Actuación de la Unión Musical

Los Judas	José Pérez Vilaplana
Bosdal	Antonio Ferrándiz
Antonio Pérez Francés	Enrique Torró
Pepito Bisbert	José Insa
Ecos del Serpis	Joaquín Sansalvador
San Hipólito	Joaquín Sansalvador (Padre)

2.º Parte (Marchas Moras)

Actuación de la Unión Musical

A Mons Pares	José Pérez Vilaplana
Buscant a un Bort	Gustavo Pascual Falcó
Moros de Mariola	Joaquín Sansalvador

3.º Parte

Actuación del Grup Orfeonic Contestá

No se'nanem en cara en cara.	Justo Sansalvador
El tio pep sen va a Muro	»
Mareta Mareta	»
Serra de Mariola.	»

GRAFICAS AGULLO Tel. 113 Cocentaina

l'himne *Visca Cocentaina*, amb lletra de Gerard Mur i Pérez i música de Gustavo Pascual Falcó, els arranjaments van córrer a càrrec del músic i director José Francisco Molina Pérez.

Es gloriós Sant Hipòlit / de Concentaina el Patró / ja venim de Calibet/
tots en una reunió. / S'ham menjat quatre pollastres / també cinc o sis conills
una parella de patos / i un borrego dels més fins / Mare de Déu del Miracle
Sant Hipòlit el Patró / portem les xiques més guapes / de tota la població /
Es tota un ramell de flors / esta il·lustre població / Viva Concentaina noble /
Pàtria d'esta / Pàtria d'esta reunió / i als patrons de Concentaina / molt poquet
es demanem / doneu-nos salut i gràcia / pà que a l'any que ve tornem./

El periòdic alcoià *Ciudad* dedica un suplement de 16 pàgines a la festa contestana i es va poder adquirir en els quioscs a partir del dijous 7 d'agost al preu de 8 pessetes (0,05€). La portada està dedicada a una part del Palau Comtal, encara per restaurar. El programa d'actes, acompanyat de tres fotografies, és la primera informació que podem trobar al rotatiu alcoià. En una extensa entrevista a l'alcalde Daniel Carbonell Nadal es fa una repàs del més important que afecta al dia a dia dels contestans, donant a conéixer els diferents projectes que estan en ment, com la col·locació dels semàfors en la N-340, tan important per a la seguretat dels veïns i els projectes per al Paratge de Sant Cristòfol enfocats al turisme. El Pla d'Urbanisme també era tema de preocupació i estaven preparant-se diverses iniciatives, com ara la realització d'un estudi previ centrat en fotografiar tot el terme municipal i que serviria com a base del treball que estava coordinat per tres arquitectes i dos enginyers. La nova biblioteca, el nou camp de futbol i l'ensenyament eren, entre altres temes, el que ocupava a l'Ajuntament en estes dades. La Festera Major, que és entrevistada, i la resta de festeres que contesten una enquesta, són les protagonistes en el suplement, que també dedica una àmplia entrevista al president de la Junta de Festes, Antonio Borrás Pérez. En dita entrevista, després d'anomenar tots els membres de la seua Junta i els seus càrrecs, explica els objectius aconseguits en el període de temps que porten al front de l'entitat festera, com és el sanejament econòmic de la mateixa i cuidar l'ordre i la seriositat en els actes festers. Destaca també tots els actes celebrats entorn el 375 aniversari de l'elecció del Patró. Una entrevista il·lustrada amb fotografies

CIUDAD

Los cargos de la Fiesta Contestana nos hablan de las mismas

Contestanos, Bequeteros, Almogávares y Manta Roja son las "filáes" que los ostentan este año

dels quatre càrrecs i un article signat per Adrián Espí Valdés sobre Sant Hipòlit, completaven el suplement.

Les festes es van celebrar des del dissabte 9 al 12 d'agost, amb un cens de 642 festers, sent els protagonistes principals els 4 càrrecs i les seues filaes: Capità Cristià, per la filà Contestanos: Antonio Pérez Francés; Abanderat Cristià, per la filà Almogàvers: Salvador Maíquez Richart; Capità Moro per la filà Bequeteros: Antonio Torró Insa; i, per últim, l'Abanderat Moro per la filà Manta Roja: José Luis Vicent Domínguez.

La nit de l'Olla les voltetes es van iniciar a les 10 de la nit amb la filà Bequeteros, i va tancar l'acte, la filà Manta Roja, amb 20 minuts d'avançament sobre l'horari establit.

A les 7 del matí, a la Plaça de la Vila, comença la Primera Diana, en la que participen, segons la memòria festera, 178 festers. A les 12, el Pla és el punt d'encontre de representants de les filaes amb el seus estandards per a acompanyar a la Festera Major, a les festeres i a les autoritats polítiques i festeres. En l'església de Santa Maria es fa l'ofrena al Patró i es concelebra la missa, que va ser oficiada en valencià.

A les sis de la vesprada s'inicia l'Entrà, encapçalada pels timbals i trompeters. La filà Contestanos són els primers en omplir el Passeig, i segons podem llegir en la memòria de la junta de festes, «se luce con su capitán a la cabeza, cuarta de negros fantástica y carrozas repletas de niños y guapas castellanas.»

Després dels Creuats, van arribar els Almogàvers: «que con su Abanderado y Embajador, cuarta de negros y boato, cumplen bien su cometido.» Els Contrabandistes, que van traure una bona representació, la Cavalleria Ministerial, els Maseros i els Gentils van tancar l'entrada del bàndol cristià.

A continuació va ser el bàndol moro mitjançant la filà Bequeteros: «con su flamante Capitán a su cabeza, todo parecía salir a las mil maravillas, la cuarta de esclavos, quizás por su nerviosismo, o por la conducta de parte del público indígena i foràneos, que en algunas ocasiones se comporta maravillosamente y en otras es exigente, más de lo que debiera, produjeron ciertos incidentes que estropearon esta parte de nuestras fiestas». Sembla que el comportament dels membres de l'esquadra no va ser el més adequat. L'esquadra estava formada per gent, anem a dir, de molt de pes en la societat contestana, com ara, autoritats polítiques, festeres, empresarials i fins i tot religioses. Ja a l'endemà, una vegada acabada la retreta i després d'una volteta improvisada, els membres de la citada esquadra, arribats al Pla, van cremar els capells («gorros») que portaven el dia de l'Entrà. Estos incidents van crear molt de malestar en el si de la Junta de Festes que, una vegada acabades les festes, van prendre una sèrie de decisions que van afectar a la citada Junta i que més avant els contaré.

L'Entrà, que va ser presenciada per molta gent, va continuar amb la participació de la Llana i, segons la memòria, «a continuación la Manta Roja, que ostenta el cargo de Bandera y con su seriedad acostumbrada cumple bien su cometido, presentando una escuadra de esclavos original.» L'acte van concloure amb la desfilada de les filaes Mudèjars, Sahorins, Kabilenyos i Bereberes. Una revetlla, en el Pla tancava la jornada festera.

El dia de Sant Hipòlit va transcórrer amb total normalitat, la Segona Diana es va iniciar a les 8 del matí i va comptar amb molta participació. La missa, que va ser concelebrada, va tindre com a predicador al franciscà Benjamín Agulló Pascual. La Processó general i la Retreta van posar fi al segon dia de la trilogia.

A les 7.30 del matí del dia 12 d'agost, els primers trons ressonaven als peus de la Mariola despertant al poble de Cocentaina. Tant de matí com de vesprada, els dos Ambaixadors, Luis Reche Sánchez i Vicente Botella Vicent, van ser el centre d'atenció d'un acte que no va tindre ningun incident ressenyable. L'acció de gràcies en el Monestir de la Patrona i una revetlla van posar el punt i final a les festes agostenques.

El dia 13 d'agost, festivitat religiosa del Patró, va ser celebrada amb una Eucaristia en record de tots els festers difunts que va ser aprofitada pel sacerdot i pintor contestà, José Soler Cardona, per a celebrar els 25 anys de la seua primera missa.

Com ja els he contat anteriorment, els fets ocorreguts el dia de l'Entrà amb l'esquadra especial dels Bequeteros va crear molt de malestar en la Junta de Festes, que va iniciar un expedient sancionador. Van proposar multar a tots els membres de l'esquadra, per un import de 20.000 pessetes (120,20 €) i el no poder participar en l'esquadra de negres del proper càrrec, al cap de tres anys.

Si açò no era prou, un altre fet produït el dia 13 d'agost, de nit, una vegada ja acabades les festes, va tindre com a protagonistes als festers de la filà Mudèjars que van celebrar una volteta sense permís, ja que no van trobar a cap representant de la Junta que es poguera donar l'oportuna autorització, decidint comunicar a l'alcalde la seua intenció de celebrar una volteta, el qual no va posar cap impediment per a celebrar-la. Ja es poden imaginar les conseqüències d'esta decisió, qualificada com una «alcaldà» que va provocar que el president de la Junta de Festes, dies després, el 19 d'agost, presentara a l'alcalde la seua dimissió.

Una vegada que va passar el temps i les aigües ja estaven més calmades, en el transcurs d'una reunió celebrada el 29 de novembre, que va ser presidida per la primera autoritat local, amb els membres de la Junta de Govern de la Junta de Festes, amb el seu President al capdavant, els dos vicepresidents van presentar la seua dimissió. Per cert esta reunió es va celebrar en la seu de la Junta ubicada, en aquella època, en els baixos de l'Ajuntament, on ara es troba el Jutjat de Pau.

Després d'un debat intern, la resta de la Junta va seguir avant en l'organització de les festes de 1976. Per cert, l'expedient als membres de l'esquadra dels Bequeteros va ser arxivat.

El resultat econòmic de l'exercici va ser el següent; Ingressos: 2.116.906 pessetes (12.722,86 €). Despeses: 2.039.306 pessetes (12.256,48 €), donant un superàvit de 77.600 pessetes (466,39 €). Cal destacar en l'apartat d'ingressos, les partides aportades per l'Ajuntament: 600.000 pessetes (3.606,07 €), allò recaptat amb el programa de festes: 445.340 pessetes, (2.676,55 €), i el benefici aconseguit en l'acte de la Festera Major, que com ja he dit, va arribar a un total de 344.375 pessetes (2.069,74 €). Del lloguer de les cadires el dia de l'Entrà es va obtindre un benefici de més de 100.000 pessetes (601,01 €). En l'apartat de despeses, s'han de destacar les partides de la Publicació, 111.318 pessetes, (669,03 €), Concurs de Formadors, 24.198 pessetes, (145,43 €), la Revetlla del Fester 10.165 pessetes (61,09 €), i allò recaptat en els Festivals d'Espanya de Teatre 121.90 pessetes (728,36€). Segons informació de la Junta de Festes, el pressupost global de totes les filaes va ser de 8.500.000 pessetes (51.086,03 €).

Per exigències estatutàries van canviar els Caps de Filà següents; per la filà Maseros: Antonio Lloret Moltó, que va substituir a Vicente Valor Sellés; José Montava Blasco de la filà Contrabandistes va deixar el càrrec a Francisco Marset Ferrándiz. En la Filà Almogàvers, Pedro Riera Carbonell va donar el relleu a Antonio Pastor Lucas. Per la seua part a Fernando Berenguer Cuesta el va substituir Rafael Molina Ferrer, en la filà Sahorins. Per últim, en la filà Llana, Cándido Berenguer Cuesta, va donar el testimoni a José Francisco Molina Pérez.

Distintes autoritats no van voler perdre's els actes de la trilogia contestana com ara Pedro Zaragoza Orts, aleshores, governador civil de Guadalajara, Jorge Silvestre Andrés, President de la Diputació provincial d'Alacant, Rafael Terol Aznar, alcalde d'Alcoi, així com alguns alcaldes més de la comarca i representants del món de la festa arribats des de Villena, Alcoi, Sax, Elda, Muro, etc.

Al llarg de tot l'any fester, la Junta de Govern de la Junta de Festes va celebrar un total de 25 reunions: 15 amb els Caps de Filà, 8 amb les dames festeres i una reunió amb el jurat encarregat d'elegir a la Festera Major. Cal destacar que el periòdic *Ciudad* del dimarts 12 d'agost, en la seua portada, es va fer ressò de l'acte de l'Entrà amb 6 fotografies, entre elles, la del Capità Cristià i la del Capità Moro.

Demetrio Vicent Espí, que tenia la botiga d'electrodomèstics en els baixos del Palau, cedeix

gratuïtament a l'Ajuntament la quinta part de la que era titular. En compensació li cedeixen el local que ocupaven els Kabilenyos en l'última arcada, lloc conegut com la «Cova».

El 16 i 17 d'agost se celebra el IV Campament Juvenil Sant Hipòlit organitzat pel Centre Excursionista Contestà en el Refugi «Les Foietes». Per la seua part, el 16 d'agost naix de la fusió de diverses Caixes, com la d'Alcoi, Novelda, Crevillent, Oriola i les caixes del Sud d'Espanya, la *Caja de Ahorros de Alicante y Murcia*, la CAAM.

Carrer major cap avall / debaixen les tomasines / i les polles van dient
mireu quines pantorrilles / Viva sabata en devilla / la calça en ramell
viva la flor del sombrero / corbata i xaleco / i el bon sarahuell.
Han exit les balladores / a esperar a la filà / Assomeu-se maseretes
i voureu als maserets / en les calces de traveta / i els sarahuells a plegets
assomeu-se maseretes. / Ja s'enjunta la comparsa / a l'eixida del portal /
i respón el Cedacero / ja mos trauen el barral / ja mos trauen el barral /
Sargento Toni el torrero./ Son festes de Sant Hipòlit per agost el dia tretze /
de Concentaina el patró / a on li fan la festa sempre./

El mes de setembre va tindre molt de moviment de protesta a causa de la crisi econòmica que vivia el país, ja que la pujada de la llum, el butà, els transports i la benzina van provocar molt de malestar entre la gent. A tot açò es van unir les vagues en el sector del tèxtil motivades pels acomiadaments de treballadors, congelació dels salaris i tancament d'empreses. També va tindre molta contestació al govern de Franco l'afusellament de 5 terroristes, 3 membres del FRAP (Frente Revolucionario Antifascista y Patriota) i dos de la banda terrorista ETA, estes van ser les últimes víctimes del règim franquista. Mes d'un milió de persones es van manifestar el dia 1 d'octubre en senyal de protesta, la qual també va tindre ressò en molts països d'Europa. La pena de mort va ser abolida en l'article 15 de la Constitució de 1978.

Des de l'Ajuntament es posen molts projectes en marxa: remodelació i construcció del Parador en el paratge de Sant Cristòfol, reforma de la Casa Consistorial, construcció d'un camp de futbol, d'una pista de bàsquet i d'un altra poliesportiva. La Caixa d'Estalvis d'Alcoi va sufragar unes obres en el camp de futbol del Convent dels Pare Franciscans, com ara lavabos, dutxes i vestidors. Més avant el consistori firmaria un conveni amb els religiosos per la cessió de tretze aules per a poder escolaritzar els xiquets del poble, però d'açò ja els parlaré l'any vinent.

Un altra iniciativa de l'Ajuntament era la compra de terrenys en la Partida de Santa Bàrbara per a la instal·lació d'un depòsit d'aigua potable. Un dels projectes que preocupava era el de la il·luminació de la N-340.

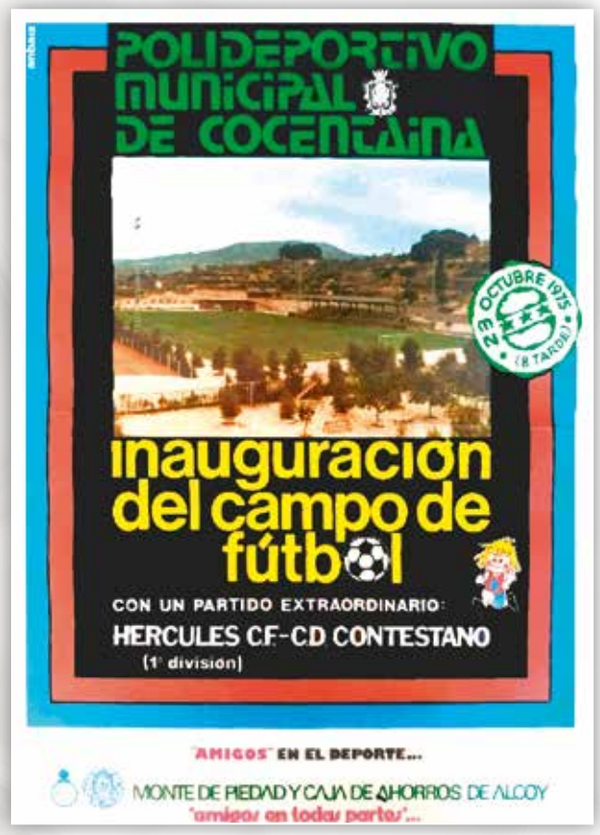
Per tindre un fonament legal per a portar avant alguns objectius, com la creació d'un nou vial, variant de la N-340 des del punt quilomètric 139 fins al 141, cosa que evitaria tots els problemes de la carretera al seu pas pel poble, així com crear zones industrials noves i legalitzar les construccions clandestines, s'encarrega el projecte de redacció del PGOU.

El padró de Cocentaina, segons l'últim cens, era 10.041 habitants de fet i 10.028 de dret. En la matinada del 4 al 5 d'octubre es produeix el canvi d'horari de l'estiu al de l'hivern.

Un dels actes més importants per al poble de Cocentaina en general i per als esportistes en particular va ser la inauguració de les obres de remodelació del camp de futbol de la Morera. El dijous 23 d'octubre va ser la data elegida, anunciada amb un cartell imprés a tot color i que m'ha facilitat Tere Cerver Gisbert. D'esta manera el periòdic *Ciudad* es feia ressò de la notícia, que signava el corresponsal a Cocentaina, Rafael Guillem Sanjuan: «El jueves por la noche, quedó inaugurado por todo lo alto el hermoso Campo de Fútbol que muy bien podríamos calificar de complemento directo de todo el polígono, por ser la pieza que más se distingue. Con las luces encendidas enfocadas sobre la verde hierba, nos daba la sensación de estar viendo un paisaje totalmente encantador. Una emocionante alegría reinaba en todos los semblantes contestanos al saberse dueños de ésta "joya" que, indudablemente, por ahora, no habrá pueblo o club de esta categoría que la aventaje. Ahora falta que los muchachos que defienden los colores contestanos sepan poner muy alto su pabellón. Signifiquemos de este acto la asistencia masiva del pueblo de Cocentaina haciendo honor con ello a lo que se estaba celebrando. Asistieron también muchas autoridades deportivas y militares de toda la comarca, así como el Gobernador Civil de Alicante. El Hércules C.D. de Alicante fue el equipo de honor en este primer encuentro, contra nuestro Contestano».

Els actes van començar a les huit de la nit amb la visita de les noves pistes poliesportives (tennis, bàsquet, hoquei i voleibol). Seguidament, i després de la benedicció del camp, a càrrec del rector del Raval Mossén Domingo Sabater Salelles, el Governador Civil de la Província, als sons de l'himne regional, va taller la cinta inaugural. El fill del Governador va ser l'encarregat de fer el xut d'honor. A l'acte també van estar presents el president de la Diputació d'Alacant Jorge Silvestre Andrés, el president de les Fogueres de la capital, Tomás Valcarcel Deza, el president de l'Hèrcules C.F., José Rico Pérez, la Bellea del Foc, Eva María Martínez Martí i la Festera Major Ma. José Castellá Guillem.

Com no podria ser d'altra manera es va disputar un partit de futbol, entre l'Hèrcules C.F. i el C.D. Contestano. Per l'equip de la capital van jugar aquells jugadors que militaven en la primera divisió aquella temporada com Rivera, José Antonio, Guiliano, Baena, Barrios, Deusto, Santoro, etc., dirigits per Arsenio Iglesias. Per la seua part l'equip local, va alinear a Fernando Diana, David Sánchez, Ferran Albors, Amadeo Laliga, Pepe Bonifacio, Jose Luis Blanquer, José Pascual «Motoret», Rafa Pastor, Vicent Botella, Juano Barrachina i Eugenio Torró, entre altres. L'entrenador era Rafael Blanes «Siso». Els alacantins van guanyar per 1-0. Com a anècdota, dir que el partit va estar ajornat alguns minuts per un error en el sistema elèctric. Em diuen

que el porter Fernando Diana i, sobretot, el defensa Pepe Bonifacio van destacar en el partit, fins al punt que van atraure l'atenció del mateix president de l'Hèrcules, José Rico Pérez.

Els músics de la Unió Musical Contestana també van participar en l'acte. El primer partit oficial disputat en el nou camp de la Morera va enfrontar al Contestano contra el C.D. Portuarios, acabant amb el resultat d'empat a tres. La temporada 75-76 el Contestano, que militava en la segona regional, van quedar segon, darrere del campió, l'Alginet. El president seguia sent Camilo Fructuoso Irago.

A tot açò, la salut de Franco anava empitjorant, ja que va haver de ser sotmés a diverses intervencions quirúrgiques.

El dissabte dia 1 de novembre va ser inaugurada una nova edició de la Fira de Tots Sants amb la presència dels cabuts i les majorets, acompanyats per la banda de trompetes i tambors de Benissa. L'acte principal va ser la inauguració de l'exposició de maquinària i artesania en el Passeig i del Pavelló Comarcal. Les autoritats van visitar el nou centre de Formació Professional Agrària, ubicat en l'Avinguda de Xàtiva. Diverses exposicions d'artistes locals i del pintor Ramírez-Pardo, concerts, danses i l'esport van completar un intens programa, que va durar fins al 3 de novembre. El President de la Diputació, Jorge Silvestre Andrés, va presidir els actes de la inauguració d'esta nova edició del certamen contestà. Aquest any i posant en practica l'esperit de la «Font Roja», van assistir, no sols els alcaldes de la comarca del Comtat, sinó els alcaldes de totes les comarques veïnes convidats per l'alcalde de Cocentaina.

La comissió de la Fira estava formada pels regidors de Fira, Mercats i Festejos: Francisco Denia Mullor i Rafael Ferrer Cardona. També formava part de la mateixa, Arturo Iñiguez Monterde, cap de l'agència agrària i Vicente Armero Guijarro, adjunt de l'agència agrària. Encarnita Jover González, delegada local de la Secció Femenina i José Reig Trenzano, com a vocals, també formaven part de la comissió. De nou el periòdic *Ciudad* dedica una edició especial de 12 pàgines on entrevisten a l'alcalde Daniel Carbonell Nadal, que explica que la Fira vol ampliar a tota la província la participació, així com va destacar la creació d'un Pavelló Comarcal que serviria com aparador dels productes de la nostra comarca. Aquest any es va poder degustar el vi de Gaianes, es van poder conéixer les mantes de Benilloba i es va tastar el café licor.

El president del comitè organitzador i regidor de Fira, Francisco Denia Mullor, va anunciar que es tenia en projecte la construcció d'un nou recinte firal en terrenys municipals per a ubicar les atraccions infantils. Aquest projecte seria realitat, segons les previsions, la pròxima edició de la Fira. Un altre tema destacat en l'entrevista al regidor és la baixa participació del bestiar cavallar, atesos els canvis que estan produint-se en el sector agrari, com és la modernització de les explotacions. El programa d'actes, un article de Francisco Maiquez Canet sobre la història de la Fira i una entrevista amb el President de l'Associació Arc Contestà, Antonio Pérez Ferrándiz, on parla del IV Trofeu de la Fira, que per diversos imprevistos, va haver de disputar-se en el camp de futbol de la veïna localitat de Muro de l'Alcoi, va completar esta edició especial que el rotatiu alcoià dedicava a la Fira de Tots Sants. Un dinar de germanor de totes les autoritats en el *Salón Naranja* de l'Hotel Odón va posar el punt i final a esta primera jornada. Esta nova edició del certamen contestà, segons totes les cròniques, va ser un èxit ja que van augmentar els expositors i visitants, que segons els càlculs, van ser mes de cent mil visitants.

La mort de Franco, el 20 de novembre, marca tota l'agenda del país, decretant tres dies de dol. L'Ajuntament va enviar telegrames de condol tant al president del Govern, Carlos Arias Navarro, i al príncep Juan Carlos. Al llarg d'un ple extraordinari s'acorda fer una missa funeral en la parròquia de Santa Maria convidant a tot el poble. En este mateix ple van acordar que «tan prompte com el príncep siga anomenat rei, enviar un telegrama de felicitació, adherint-se i manifestant l'acatament del poble de Cocentaina desitjant-li molts anys de regnat». A l'endemà del traspàs de Franco se celebra una missa en Santa Maria. El 22 de novembre Juan Carlos pren possessió del seu càrrec i el 23 és soterrat Franco. No es difícil imaginar el gran desplegament que va realitzar TVE, que va transmetre tots els actes en directe. El Rei és proclamat el 27 de novembre.

†

EXCELENTISIMO SEÑOR

D. FRANCISCO FRANCO BAHAMONDE

CAUDILLO DE ESPAÑA

Falleció el día 20 de Noviembre de 1975

EL M. I. AYUNTAMIENTO Y LA JEFATURA LOCAL DEL MOVIMIENTO

invitan a Vd. y familia a la MISA DE OBITUS que se celebrará, en la Parroquia de Santa María, a las 8 de la tarde, del viernes día 21.

Cocentaina, noviembre 1975

El Jesuset ja té són / vol pegar una dormideta / Sant Josep tot ple de goig /
l'engrunsa en la cadireta. / El Jesuset ja va assoles / ja comença a fer pinets /
Sant Josep tot ple de goig / va tirant-li confitets /
Passen bones festes, festes de Nadal / una tarongeta / i un conill ben gran./
Anem-se'n prompte mareta / anem a vòre el xiquet/ què està dins de la coveta /
tot tremolant de fred. /
Estes festes de Nadal / en la mà tinc un pardal / i en la butxaca un xaulit /
per xiular tota la nit./

En els primers dies de desembre s'acorda la compra d'uns terrenys on s'ubicarà un abocador comarcal entre les partides del Mas de Lluch i la de Carpona, en el qual participaran Cocentaina (10.000 habitants), Alcoi (63.000) i Muro (5.000). L'Ajuntament de Cocentaina tindrà una participació d'un 12,56% valorada en 376.918 pessetes (2.265,32 €).

El món de la festa, com és tradicional, celebra el dia de l'Olleta de la Puríssima amb un gran ambient en les filaes. Les festes de Nadal ja estan pròximes i ens duen a les portes de l'any 1976.

FUNDACION BENEFICA DEL ASILO
COCENTAINA

Diciembre, 1975

MIGUEL SIMON FRANCO y DOMINGO SABATER SALELLES, Curas Párrocos, respectivamente, de Santa María y El Salvador de Cocentaina.

COMUNICAN a todos los Contestanos:

A) Que se ha llevado a efecto la PERMUTA de los terrenos y edificio del Asilo por los nuevos terrenos y edificio construido por el Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Alcoy.

La Fundación Benéfica del Asilo aporta a la permuta:

1.947 m² de superficie, ocupados en parte por el edificio del Antiguo Asilo, estando el resto del referido edificio en terrenos propiedad del Monte de Piedad y Caja de Ahoros de Alcoy.

El Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Alcoy aporta a la permuta:

2.622 m² de superficie y el edificio de nueva construcción, dotado del mobiliario y material necesario para cumplir la finalidad para la cual se persó su construcción.

B) Resumen del proceso seguido hasta el momento presente de la permuta:

1.—La Fundación Benéfica del Asilo de los pobre de Cocentaina data del año 1887.

2.—Las Hermanitas de los Ancianos Desamparados han estado rigiendo este Establecimiento Benéfico hasta el mes de Abril de 1969.

3.—Al marcharse las Hermanitas, aparece en Escritura que los dos Curas Párrocos de Cocentaina son los Albaceas de la Fundación.

4.—A partir de la fecha en que las Hermanitas se marchan del edificio, éste queda inhabilitado, a causa de lo cual, en un periodo corto de tiempo, sufre deterioro muy lamentable.

5.—En agosto de 1970, se constituyó una Comisión Local de personas responsables de las dos Parroquias y dos representantes del M. I. Ayuntamiento de Cocentaina para que, juntamente con los dos Párrocos Albaceas, gestionasen y dieran solución al estado en que había quedado el inmueble del Asilo. Se hicieron las correspondientes gestiones con el Monte de Piedad y Caja de Ahorros de Alcoy, con cuyas posesiones limitaban las del Asilo, conveniéndose en una Permuta de las propiedades de la Fundación Asilo por la construcción de un nuevo edificio y sus correspondientes terrenos.

6.—El Curso escolar 1971-72, a causa de la escasez de escuelas en Cocentaina, los locales del edificio del Asilo son habilitados, como locales provisionales, para Escuelas de Educación General Básica.

7.—Se ha intentado dar a la Fundación, como de hecho la tiene, una finalidad y objetivo caritativo-asistencial.

8.—Actualmente el nuevo edificio está adecuadamente preparado para poder funcionar como Guardería Infantil. Consta además el edificio de una planta alta, de una sola nave con posibilidad de poder dedicarla algún día a fines benéfico-sociales.

9.—Para hacer la permuta se informó y se pidió el visto bueno al Arzobispado de Valencia.

10.—Los Albaceas de la Fundación continuan siendo los Curas Párrocos de las Parroquias de Cocentaina, pero los bienes de la Fundación son de Cocentaina y para provecho de las necesidades benéfico-asistenciales de los contestanos.

LOS ALBACEAS DE LA FUNDACION

NOTA: Los Curas Párrocos, Albaceas de la Fundación Benéfica del Asilo, les invitan a visitar las nuevas instalaciones de la Fundación, el próximo domingo, día 21 de diciembre de 1975, a las 13,30 horas.

Després de la mort de Franco, el 13 de desembre, es constitueix un nou govern espanyol que va estar presidit per Carlos Arias Navarro, i com a ministres, entre altres, Manuel Fraga Iribarne, Juan Miguel Villar Mir, Carlos Robles Piquer, José Soliz Ruiz i Rodolfo Martín Villa. Este govern va estar fins a l'1 de juliol de 1976 donant pas al govern d'Adolfo Suárez González.

La grossa de Nadal de nou passa de llarg. En els dies centrals del Nadal, 25 i 26, les fortes gelades van ser el més destacable. La festivitat de Santa Cecília també es va veure afectada per la mort de Franco i les entitats musicals de Cocentaina van haver de celebrar el seus actes centrals els dies 29 i 30 de novembre. Els actes van estar centrats en una cercavila, un sopar en el local de la Unió Musical, la celebració d'una missa i el tradicional concert. La primera part, va córrer a càrrec de l'orquestra de Pols i Plectre «La Paloma» sota la direcció d'Antonio Ferrándiz Montava, que van interpretar cinc obres, entre elles, el pasdoble de José Insa Martínez, *Fernando el Lliberal*. Ja en la segona part, José Pérez Vilaplana, que va dirigir a la Unió Musical Contestana, van interpretar dos obertures i el pasdoble *Rincón del Albir* de Francisco Pérez Devesa.

El grup de teatre local "Nova Generació", en el Teatre Moderno, va representar l'obra de Jose Luis Martín Descalzo, *A dos Barajas*. Va ser a les onze de la nit del 6 de desembre i va costar 14.000 pessetes (84,14 €). El dia 14, el Centre Excursionista Contestà

va organitzar la XVIII Marxa Provincial. Van participar 8 equips i un total de 60 excursionistes. Aprofitant esta marxa es va fer entrega de la copa, al Centre Excursionista Contestà, per la millor classificació en la I Marxa Nacional de Veterans celebrada a Navacerrada l'any anterior.

El 21 de desembre s'inaugura l'actual guarderia Sant Hipòlit, ubicada en els antics terrenys de l'Asil. En el document que s'adjunta coneixeran detalls de la fundació benèfica de l'Asil, fundació que tenia com a marmessors als dos rectors del Raval segons figura en l'escriptura de testament d'Antonia González González, propietària dels terrenys on s'ubicava la guarderia. Ja els contaré l'any vinent quin dia se signa el contracte de cessió de la fundació a l'Ajuntament i la composició d'una junta que seria l'encarregada de dirigir l'activitat del nou centre escolar. Les obres van ser sufragades per la Caixa d'Estalvis d'Alcoi.

En Cocentaina és / el dijous el mercat / no més trauen que cebes /
safanories i aspinacs /. Dotze perres xicoteta / vintiquatre bola gran /
i entre cacaus i tramússols / xé quin guitarró més gran! /
Quico mico / davall pastera / fent-li lloc / que te caguera. /

Abans d'acabar i per la gravetat d'allò ocorregut, voldria tindre un record a les persones que van patir la dana, principalment als 227 morts, aquell fatídic dimarts 29 d'octubre de 2024. Segur que en l'article *Fa 50 anys* de l'any 2.074, (uf, com queda de lluny això), recordaran i destacaran tot el va passar aquells dies. Com a homenatge a tots ells voldria citar les primeres frases de la cançó de l'amic Andreu Valor i Insa titulada *Els somnis que no podran ser:*

«La pluja ha ofegat el futur. L'avís que a ningú va salvar. I xafem camins plens de fang, que ha bloquejat cada rumb, que ha esborrat els records.»

Res més, sols em queda emplaçar-los per al pròxim any 1976 on, entre altres coses, podrem conéixer els projectes de l'Ajuntament, com l'obra d'il·luminació i ordenació de la carretera N-340, el cobriment del Barranc del Sort i la instal·lació d'un nou rellotge en la façana de la Casa Consistorial. Coneixerem els convenis entre el Convent i l'Ajuntament per a pal·liar la manca d'aules escolars al poble, el que seria l'inici com a escola concertada. Sabrem qui formava part de la comissió que dirigia la nova guarderia infantil. Descobrirem de quina manera la societat espanyola anava vivint el naixement de la democràcia. També els donaré a conéixer quines entitats musicals contestanes van guanyar el Primer Premi d'un certamen musical convocat a Alcoi. Coneixerem qui serà el nou President de festes i la seua Junta directiva, que es van posar a treballar en la redacció d'un nou reglament que regulara la Festa contestana. Els parlaré d'una onada de calor que va afectar a una gran part d'Espanya; quin dia va entrar en Espanya, de manera clandestina, un polític important i qui va fundar el partit polític Alianza Popular. Es concedeixen els primers indults i s'aprova, en referèndum, la llei de reforma política. A nivell internacional, entre altre coses, cal destacar el colp d'estat que va derrocar a Isabel Martínez de Perón com a presidenta de l'Argentina. Quins seran els nous presidents dels EEUU i de Cuba. Coneixerem tot el que va ocórrer en els Jocs Olímpics, que es van celebrar en la població canadenca de Montreal, on va destacar una gimnasta romanesa.

Ara sí i abans d'acabar, voldria compartir amb tots vostés unes frases de l'escriptor i professor suecà, Víctor Gómez Labrado, per a fer-los reflexionar una estona: *A vida viscuda, la mort farà tard. Qui ompli un sac foradat, només fa gran el forat.*

Vull agrair-los ben sincerament la seua paciència per haver llegit fins al final estes lletres. Fins l'any que ve, però recorden sempre ser feliços, fer bondat i si fan caritat, no ho diguen a ningú.

Nota final: *Escric en esta llengua, la llengua de ma mare, que de sos dolços llavis infant jo deprenguí, per a provar aixina que soc tota ma vida bon valencià, bon fill.* Jacint Labaila. ▪

Cocentaina, 7 de maig de 2025

425 anys després de l'elecció de Sant Hipòlit Màrtir

EL PERQUÈ DE LES *FILAES* DE COCENTAINA (III)

Ignasi Belda Reig

Aquest article divulgatiu segueix la sèrie que vaig començar l'any 2023 a la Revista de Festes de Moros i Cristians. En aquesta sèrie d'articles, estic explicant el significat de les filaes de Cocentaina. No obstant això, com que seria massa pesat o poc detallat tractar totes les filaes en un sol article, vaig decidir dividir la història en quatre parts i cada any parlar de les filaes que l'any anterior van ostentar els càrrecs.

Així, si l'any passat ja vam parlar de la Cavalleria Ministerial, dels Gentils, de la Llana i de la Guàrdia Jalifiana, enguany comentaré les filaes dels Maseros, els Cavallers de Llúria, els Muladís i els Kabilenys.

Maseros

La presència d'aquesta filà es repeteix en pràcticament totes les poblacions on se celebren festes de Moros i Cristians. Potser, amb noms diferents, com Llauradors, Valencians (a l'Olleria), Forquers (a Torrent) o, fins i tot, Roders (a Vilanova de Castelló), però no deixen de ser la mateixa filà, en essència, repartida al llarg de tot el territori. També sol passar que a molts pobles, aquesta filà és de les més antigues. En el cas de Cocentaina, tenim documentada l'existència de la filà Maseros a partir del 1891, sent certament, una de les més antigues de les que hui en dia perviuen.

Tanmateix, és curiosa aquesta extensiva i antiga presència, donat que durant la reconquesta els llauradors rarament van participar en el conflicte armat. De fet, la participació de la classe llauradora cristiana va ser important durant la reconquista, però en la rereguarda o en les polítiques de repoblament, on els camperols eren fortament incentivats per establir-se en les contrades conquerides. És més, no hem d'oblidar que els llauradors sarraïns superaven en nombre –en alguns indrets de l'antic Regne de València en una proporció de fins i tot 10 a 1–, als llauradors cristians.

Per tant, donades aquestes circumstàncies, ens podem preguntar què és el que explica aquesta extensiva presència de filaes i comparses de llauradors a les festes de Moros i Cristians i, sobretot, com és que pertanyen al bàndol cristià i no moro?

L'explicació és senzilla, i és que quan van eclosionar les festes de Moros i Cristians, a finals del segle XIX, la gran majoria de la població vivia de l'agricultura. Per tant, és fàcil imaginar-se que molts dels llauradors del poble es van afiliar a aquesta filà, tenint ja les armes –ferramentes de treball diàries– com els vestits. No debades, podem observar que l'actual vestit de masero no és més que la vestimenta folklòrica valenciana del segle XIX i que en altres festivitats, com la Mare de Déu del Miracle, el vestit s'hi repeteix amb no massa variacions.

Mostra de vestit folklòric valencià. Ballador del grup Les Folies de Carcaixent.

Cavallers de Llúria

Si adés hem comentat una de les filaes més antigues de Cocentaina, ara toca el torn a la més jove, la dels Cavallers de Llúria. Poc cal dir d'una filà amb un nom tan autoexplicatiu. Roger de Llúria fou un almirall catalano-aragonès d'ascendència italiana, el qual es va acabar convertint en el primer senyor feudal que tingué Cocentaina en l'època cristiana. Per tant, la filà s'inspira en *la guardia de corps* del citat almirall.

De fet, Llúria no participà directament en la reconquesta dels territoris valencians a l'Al-Àndalus, però el rei Jaume I sí que li va encarregar el repoblament de Cocentaina una volta conquerit aquest territori. Més endavant, com a reconeixement per la seua trajectòria militar comandant les tropes aragoneses en Sicília, com a Almirall de l'Armada Reial del Senyor Rei d'Aragó, a Roger de Llúria se li va concedir el senyoriu –que no el comtat, que això vindria segles després– de Cocentaina.

En realitat, però, Llúria va estar poc per Cocentaina, ja que les seues obligacions en la cort li ho impedien, però qui sí que va estar-hi de forma molt notable i deixant molta empremta va ser la seua muller, na Saurina d'Entença qui, per diverses vicissituds successòries, va acabar sent també senyora d'Alcoi. De fet, na Saurina d'Entença, com molt bé va escenificar l'abanderada cristiana de l'any passat, va ser la promotora de gran part de l'obra civil, militar i religiosa de Cocentaina. Per exemple, la construcció de l'actual castell va ser obra seua i així ho vam veure representat en l'Entrà de l'any passat amb molt d'encert.

Construcció del Castell de Cocentaina. Entrà 2024.

Muladís

Un muladí és un cristià convertit a la religió musulmana. Ací no ens hem d'imaginar que en temps de la reconquesta cap cristià canviara de bàndol, sinó que això venia de més antic, de quan els musulmans van envair els regnes gots peninsulars. De fet, a part d'aquesta definició principal, també eren muladís els fills de matrimonis mixtes que professaven l'Islam.

Capità moro 2024 de la filà muladís amb vestit a joc amb els colors de la filà.

Durant l'existència d'Al-Àndalus, els cristians conquerits eren generalment tolerats, però havien de pagar uns tributs anomenats *jizya* i *kharja*. Així que aquests tenien un fort incentiu per convertir-se a l'Islam, ja que si així ho feien, s'estalvien d'haver de pagar aquests tributs. Per tant, en fer-ho, a aquestes gents se'ls anomenava muladís –en realitat el plural en àrab seria muwalladin, però usarem el terme muladís per pluralitzar el concepte–, que de cor o no, s'havien convertit a l'Islam. El terme venia a significar alguna cosa així com *adoptat* o *no-àrab criat entre els àrabs*, d'ací que en època més moderna altres termes de la nostra llengua derivaren d'aquest concepte, com l'actual mot *mulat*, que tots sabem què vol dir.

Tornant als muladís, sols els nobles visigots tenien la potestat de convertir-se a l'Islam, per tant, generalment parlant, els muladís eren poderoses nissagues feudals que convivien entre la població andalusí. La resta d'individus cristians no podien convertir-se a l'Islam i eren els coneguts com mossàrabs.

Tot i aquestes distincions ètniques, els muladís van anar fonent-se progressivament i al llarg dels segles amb la població àrab i berber que arribà des del

nord d'Àfrica. Per tant, en l'època de la reconquesta, excepte algunes poques famílies molt notables, com els Banu Qasi o els Banu Harun, quedaven pocs muladís a la península Ibèrica. Pel que fa als Banu Qasi, aquests van ostentar el poder al sud de Navarra i part d'Aragó a partir del segle VIII. Eren els descendents d'un noble visigot, Casius, i es van islamitzar, d'ací Banu Qasi, «els descendents de Casius».

Kabilenys

En primer lloc, sorprendrà, potser, al lector, el nom amb el qual he escrit aquesta filà. En l'actualitat, la tradició oral anomena aquesta filà amb el seu nom castellanitzat, però en haver trobat aquest autor documentació original de mitjans del segle XX on la pròpia filà i la Junta de Festes empren el terme «Kabilenys» per referir-s'hi, he decidit prendre'm la llicència.

Soldat marroquí. Obra de Marià Fortuny.

Els Kabilenys és una filà que es crea en 1916, moment en el qual, el Protectorat Espanyol en el Marroc està permanentment present en els mitjans de comunicació per la coneguda com Guerra del Rif que desembocà en 1921 en el conegut con Desastre d'Annual. Cabila és un terme berber usat per designar les tribus assentades al nord d'Àfrica. En l'època del Protectorat Espanyol al Marroc les cabiles foren la base de l'organització politico-cadministrativa en l'àmbit territorial. Cadascuna d'aquestes estava governada per un *caíd*, encara que la majoria, en realitat, estaven directament administrades per interventors militars.

Aquest context històric explica com és possible que un grup ètnic que res tinguera a veure amb la reconquesta medieval, estiga present en les nostres festes de moros i cristians. Simplement, el grup de persones que va crear la filà en aquella època es va inspirar en l'actualitat periodística del moment per donar-li nom a la filà i, fins i tot, la inspiració va anar més enllà, imitant també la vestimenta tradicional dels habitants de les cabiles o cabilenys. De fet, així ho podem veure amb una pintura de Marià Fortuny (1838-1874) on retrata un soldat marroquí. En la il·lustració podem veure el soldat amb la característica túnica que també tenen els «nostres» Kabilenys i una faixa, reafirmant així la hipòtesi de la inspiració en les tribus berbers coetànies a la creació de la filà. ▪

DOS DESCUBRIMIENTOS INESPERADOS

Filà Bereberes, Els Borts (1939)

La fortuna es ciega, pero también es generosa con los que la buscan.
Séneca

Como un domingo soleado cualquiera de invierno, un miembro de nuestra filá, paseando por un rastro de Valencia, al pasar por un comercio de antigüedades, se quedó paralizado al ver una medalla de nuestra filá entre los objetos expuestos. Tras realizar varias llamadas para comunicar el descubrimiento, decidimos adquirirla, como no podía ser de otra manera.

Estuvimos esperando pacientes su llegada al pueblo. Una vez en nuestras manos descubrimos que se trataba de una pieza única de una serie numerada creada por el artista Moisès Gil.

Nos pusimos en contacto con el artista para comunicarle el hallazgo y no salía de su asombro por la noticia. Al parecer, según nos comentó, fue una edición que realizó siendo muy joven, pero no recordaba quién se la había encargado. A día de hoy nos continuamos preguntando cómo llegaría aquella medalla a ese rincón del rastro, pero eso es lo de menos. Lo importante es que la medalla de Els Borts está en los Bereberes. Si es que al final, por hache o por be, todo vuelve donde tiene que estar.

Sería unos meses más tarde del hallazgo de la medalla, cuando dos mensajes de *WhatsApp* casi simultáneos, uno de Marcela Richart y otro de *Quelo* Raigal, nos alertaron de que en la web de *Todocolección* se subastaba un álbum completísimo de fotos del señor Manolo Navarro. Cual fue nuestro asombro al descubrir que se vendía en Barcelona y que la familia Navarro no sabía absolutamente nada de esta subasta. Si encontrar una medalla de Els Borts en un rastro fue una exquisita sorpresa, el álbum de nuestro *bort* más emblemático resultó un momento inexplicable. Con el corazón en un puño, estuvimos entrando todos los días a la web para comprobar si alguien pujaba por el álbum, hasta que llegó el último día de la subasta, momento en el que presentamos una oferta para poder adquirirlo.

Medalla de Els Borts obra de Moisés Gil.

Una vez en nuestras manos, dentro del álbum también pudimos encontrar tres entrevistas realizadas al señor Manolo Navarro, publicadas en el periódico Ciudad de Alcoy, la más interesante en el año 1979. Preguntas y respuestas del *Fester* de Honor por excelencia de las cuales algunas desconocíamos y otras habían caído en el pozo del olvido. A una pregunta del periodista sobre Gustavo Pascual Falcó, contesta el señor Manolo que «... Era un músico y muy festero. Hacía marchas y pasodobles con una facilidad impresionante. Bebía sidra porque él tenía una enfermedad de orina. Un año me dijo que iba a hacerme un pasodoble y me hizo *Un moret plorant*...» (sic). Solo con pensar la marcha que, junto con *Buscant un bort*, marcaría un antes y un después en las marchas moras, está dedicada a un *bort*, es un descubrimiento sublime. Estas palabras se publicaron y salieron de la boca de un hombre y un *fester* de los pies a la cabeza. Nunca nadie dijo lo contrario en ningún lugar y eso es muy significativo.

Repasando el álbum, la emoción y el recuerdo no tardan en hacer acto de presencia, ya que las imágenes son entrañables y nos han ofrecido la oportunidad de descubrir una ventana directa al pasado de los Bereberes, a sus costumbres y, sobre todo, a su evolución.

A continuación vamos a publicar algunas fotografías donde también podemos observar, junto con la medalla y nuestro *Himne dels Borts*, todos nuestros signos singulares:

Primera primer diana por la *Puerta del Sol* en el año 1940. De formador el señor Manolo Navarro con el sable dianero y espingardas de madera en la escuadra.

Escuadra seria en la Entrada de 1953 con el sable con *Els Borts* en la hoja, con nuestras lanzas de la fundación y escudos redondos.

El señor Manolo y el señor Paco Uris en un *vermudet* en una fuera del año 1954.

El señor Manolo a punto de arrancar la Entrada en el *Pla de la Font* con el sable de *Els Borts*.

Escuadra de negros de 1961 entrando en el *Pla* con la calavera.

Els Borts con el cañón en el Día del Alardo.

Diana del año 1964 con las espingardas de madera.

Escuadra de negros del año 1967 donde el señor Manolo forma con la calavera.

Entrada por *el Passeig* con las tortugas de cartón piedra en 1972.

Procesión de 1980 con el señor Manolo con *el Cop*. Acompañado por el gran José Albors y por Rafa Navarro, nieto del señor Manolo.

Diana del año 1992. «La manifestación del laurel», por imperativo legal.

El señor Manolo y don Paco Blanquer en la procesión del año 1992, donde no nos dejaron participar y salimos entre los fieles.

Es maravilloso viajar al pasado y descubrir los secretos e historias que se esconden detrás de cada objeto, cada fotografía y cada recuerdo. En nuestro caso, la recuperación del álbum fotográfico del señor Manolo Navarro nos ha permitido conectar con nuestra historia y nuestra tradición de una manera más profunda y significativa.

Nutridos de esta nueva experiencia, y como es nuestra obligación, reforzamos nuestro compromiso de conservar, potenciar y salvaguardar las tradiciones, tanto materiales como inmateriales, provenientes de nuestros fundadores, manteniendo viva la idiosincrasia que nos hace únicos dentro del mundo de la Festa.

Dos mil veinticuatro fue un año de preparativos y encuentros fortuitos. Dos mil veinticinco está siendo un año de ilusión, preparación y lucha por defender nuestras tradiciones. Y así, con determinación y pasión, enfrentaremos sin descanso los desafíos que se nos presenten. ▪

6é CONCURS D'HERBERET FEDERACIÓ JUNTA DE FESTES DE MOROS I CRISTIANS DE COCENTAINA

(29 i 30 de novembre de 2024)

Ferran Albors i Jordà

Coordinador del concurs d'herberet
i amant de les plantes medicinals

Amb el permís de vostés, començaré aquesta exposició amb una vivència, la qual ens dirà el perquè d'algunes tradicions i costums dels nostres pobles i sobretot al meu poble, Cocentaina.

Allà pels anys 60, quan a penes tenia 9 anys, em van brindar l'oportunitat de disfrutar de l'extraordinària naturalesa a la serra de Mariola. Va ser una persona molt volguda per mi que es deia Rafael Moltó «el tio Siso».

Recorde que era tanta la il·lusió per anar a vore per primera volta la Mariola, era convertir aquella fantasia en una realitat, era vore la serra amb tot el seu encant, amb un embruix que amaga moltes tradicions dels nostres avantpassats.

Estàvem al mes de juny i les herbes medicinals de la nostra Mariola estaven florint, igual que m'ensenyava els camins i les fonts, amb la seua peculiar dialèctica em deia el nom de les plantes.

Després de descansar, va començar a dir-me: «mira, *delegao*, camamirla, quan te la prens la trobes amarga, però és bonísima per a la panxa; sàlvia, per a la infecció de l'estómac; gordolobo, per a la tos del pit; timó, per al refredat; poliol, per a les digestions; coronela, per a la circulació de la sang; Nyesto, per a rebaixar la tensió, urinària, per a l'areneta del renyó». I d'aquesta manera totes les herbes que trobàvem me les anava relatant.

Però també recorde que em va dir: «escolta, *delegao*, moltes d'estes herbes i algunes més, hi ha gent que les arreplega per a fabricar un licor magnífic i esplèndid, diuen que és medicinal i tot; li diuen herberet, i es pren de bon matí, en alçar-se, o al migdia, després de dinar amb el timonet o en el café. És un anís d'herbes que les generacions passades deien que es macerava amb tot l'afecte, i que és el millor licor estomacal del món».

Li vaig preguntar al meu amic Siso quines herbes eren les que arreplegaven aquells avantpassats nostres i em va contestar: «jo te'n diré unes quantes, de les que em va dir una volta Paco Campaneta, Tomaset Blanquer, i el teu oncle Juanito del 19: sàlvia, rabet de gat, poliol, timó reial, tarongina, camamirla, timó mascle, timó blanc, herba santònica, menta, brotònica...», però també em va dir: «cada mestret té el seu llibret, o siga, que hi ha moltes combinacions depenent de qui les faça. També la saviesa popular diu que hi ha herbes com la sàlvia, la camamirla o el timó mascle, amb què s'ha d'anar alerta, perquè amarguen i agafa massa gust el licor, i la proporció de l'aiguardent i de l'anís és a gust del paladar».

Al mes de juny hi ha una dita dels nostres iaios que diu «quan la camamirla està bona per la rodalia del poble, és l'hora d'arreplegar eixes herbes meravelloses i estomacals per a preparar el nostre licor, eixe herberet dels nostres pobles».

Sabem que esta tradicional beguda la preparaven els nostres avantpassats, i eixa tradició que no s'ha perdut i que al meu poble es prepara uns mesos abans de les festes de moros i cristians, perquè eixa maceració estiga a punt per a ús personal i també, com resa la tradició, oferir-lo en els recorreguts de les dianes.

Eixe herberet que fa molts anys oferien Pep Campanal, José Maria, «del Pinaret», Rigoberto Ripoll, «el Regu», Santiago Prats, «el Realero», Março, Pepa Botella, José Moltó, «el tio Rovira», Vicent Soler, Ramón Ferrando, «el Carboner», Ernesto, «Moc», etc.

Tinc clar que les receptes i remeis tradicionals que vaig aprendre de la meua mare Remedios «del 19», de la meua àvia Francisqueta, «la Coloma», del meu oncle Juanito «del 19», de la meua sogra Carmen, «la

Coloma», i de persones com Rafael Moltó, «el Siso», Tomaset Blanquer, Paquito campaneta, Miguel Cominches, Juanito Vicedo, i Andrés Santamaria, «el pastor de Confrides», etc., m'acompanyaran durant tota la meua vida.

Així, i per a continuar mantenint aquestes tradicions, el passat 29 i 30 de novembre de 2024 es va dur a terme a Cocentaina, el **SISÉ CONCURS D'HERBERET** organitzat per la Federació Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina, aquest any, l'entrega de les botelles i la baremació del jurat es va dur a terme a la seu de la mateixa Junta de festes de Cocentaina, i l'entrega de premis a la filà **CREUATS (Capitania cristiana per a l'any 2025)**.

En aquest 6é concurs van participar 24 persones de les quals, 14 eren de Cocentaina, 2 d'Alcoi, 2 de Carrícola, 1 de Muro, 1 de Bocairent, 3 d'Agres, i 1 de Villena, els quals van presentar les seues respectives botelles de licor d'herbes conforme a les bases del concurs. Aquesta participació en el concurs ha sigut molt bona, ja que pel nombre de concursants inscrits, crec que aquest concurs ha vingut per a quedar-se.

Una vegada constituït el jurat, format per: Ferran Albors Jordá, Natxo Ferrándiz Briva (Junta de Festes), Germà Palací Miñana (Filà Creuats), Leo Barrull Canales (Filà Berebers Els Borts), Borja Jornet Molina (Filà Manta roja), Carlos Molina Sellés (Filà Contestans), Saúl Lledó Ferrer (Assessor) i Nuria Insa Tomás, que actua com a secretària d'aquest.

D'acord amb les bases, es va valorar la presentació de les botelles, el sabor del licor, com també el color i altres consideracions. Després d'haver examinat les botelles presentades, i haver realitzat el tast dels licors, el jurat va considerar adjudicar els premis següents:

QUART PREMI, amb diploma, i caixa amb articles de **«Embutits Serra de Mariola»** al número **22** amb **82 punts**: a **D. Josep Jaume Doménech Blanquer (Cocentaina)**.

TERCER PREMI, amb diploma, i caixa amb licors obsequi de **«Licores Sinc»** al número **21** amb **83 punts**: a **D. Andreu Garrido Pérez (Cocentaina)**.

SEGON PREMI, amb diploma, i 100 euros obsequi de la **Federació Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina** al número **12** amb **90 punts**: a **D. Joan Josep Llorens Gilabert (Cocentaina)**.

PRIMER PREMI, amb diploma, i 150 euros obsequi de la **Federació Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina** al número **17** amb **93 punts**: a **D. Carlos Berenguer Vañó (Alcoi)**.

LICORS i HERBES UTILITZADES EN AQUEST CONCURS:

ANÍS SEC i ANÍS DOLÇ amb diferents proporcions.
21 HERBES **(utilitzades amb combinacions de les distintes botelles).**

DE L'ANY ANTERIOR	NO APAREIXEN	APAREIXEN
ARREL DE PANICAL	GORDOLOBO	MELISA
CAMAMIRLA		CANELLA
CANELLA		MENTA
ESPÍGOL		
FENOLL		
FULLA DE LLIMERA		
HERBA LLUÏSA		
MANÇANILLA		
MELISA		
MENTA		
POLIOL		
POLIOL BLANC		
RABET DE GAT		
RABET DE GAT VER		
ROMER		
SÀLVIA		
SANTÒNICA		
TIMÓ		
TIMÓ BLANC		
TIMÓ MASCLE		
TIMÓ REIAL		

ORGANITZADOR DEL CONCURS:

FEDERACIÓ JUNTA DE FESTES
DE MOROS i CRISTIANS DE COCENTAINA

COL·LABORADORS DEL CONCURS:

- EMBOTITS SERRA DE MARIOLA.
- LICORES SINC.
- FEDERACIÓ JUNTA DE FESTES DE COCENTAINA.

COORDINADOR DEL CONCURS:

FERRAN ALBORS i JORDÀ

Cal agrair a la **Federació Junta de Festes de Moros i Cristians de Cocentaina** per acollir aquesta iniciativa tradicional, a **Embotits Serra de Mariola** i a **Licores Sinc**, per la seua col·laboració en aquest concurs. ▪

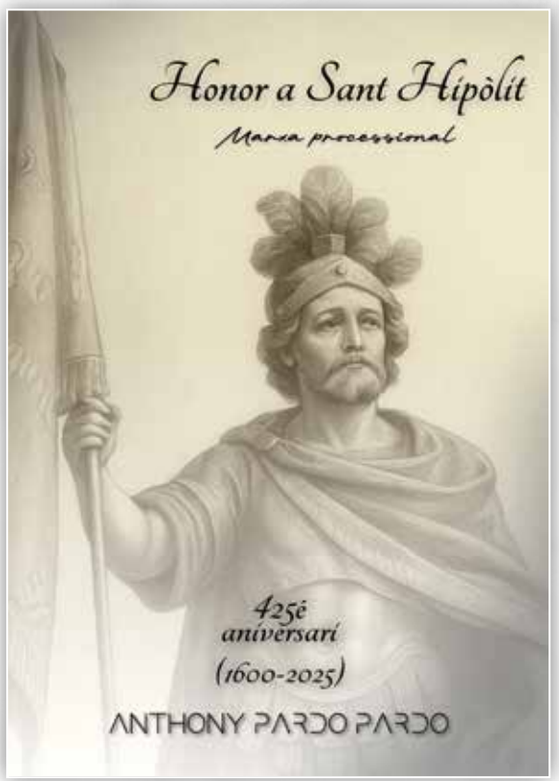
«HONOR A SANT HIPÒLIT» MARXA PROCESSIONAL PER AL 425é ANIVERSARI DEL PATRÓ DE COCENTAINA

Unió Musical Contestana

Les Festes de Moros i Cristians de Cocentaina, celebrades en honor a Sant Hipòlit Màrtir, constitueixen una de les manifestacions culturals, religioses i socials més representatives del nostre poble. Enguany, commemorant el 425é aniversari de la seua proclamació com a patró del municipi, Anthony Pardo Pardo i la Unió Musical Contestana han volgut retre un homenatge molt especial a la seua figura: el naixement d'una nova marxa processional titulada ***«Honor a Sant Hipòlit»***. Esta obra, composta pel músic, compositor i membre actiu de la Unió Musical Contestana, ha sorgit amb el sentiment que la música que naix del poble, és per al poble.

La marxa ha sigut concebuda per a acompanyar el patró en un dels actes més solemnes del calendari fester: la seua processó. En aquesta, s'entrellacen emoció, recolliment i fervor, elements que també es reflecteixen en el llenguatge musical de la composició. L'obra està construïda seguint els cànons clàssics de la marxa processional amb una introducció solemne, un tema principal de caràcter melòdic i expressiu, i un trio central que convida a la pau. La reexposició final, continguda per intensa, pretén tancar el discurs musical amb un sentiment d'esperança i orgull. A més, un dels elements més significatius d'*«Honor a Sant Hipòlit»* és la inclusió de motius musicals presos de l'*Himne a Sant Hipòlit*, compost per José María Reig, peça arrelada en el repertori devocional contestà. La referència a l'himne estableix un diàleg entre passat i present, entre tradició i creació, i reforça la connexió d'aquesta nova marxa amb la identitat musical del poble.

L'estrena d'*«Honor a Sant Hipòlit»* tindrà lloc en el marc més simbòlic possible: la processó del patró durant les pròximes Festes de Moros i Cristians de 2025. Per a la Unió Musical Contestana, el fet de poder oferir aquesta obra en aquest moment tan carregat d'emoció i significat és un honor immens i una mostra més del compromís de la banda amb la seua gent, la seua cultura i la seua història.

Amb aquesta composició, es busca no sols enriquir el patrimoni musical de Cocentaina, sinó també deixar un llegat que perdure en el temps. Que aquesta marxa acompanye a Sant Hipòlit pels nostres carrers durant molts anys i que les seues notes es fonguen amb el sentiment del poble, és el desig sincer de tots els qui formem part d'aquesta iniciativa, perquè *«Honor a Sant Hipòlit»* no és només una marxa, és un acte d'agraïment i d'estima. ▪

NOU DOSSER PER A LA IMATGE DE SANT HIPÒLIT

Parròquia de l'Assumpció de Santa Maria

El passat 7 de maig, en l'Eucaristia d'acció de gràcies pel 425 aniversari del patronatge de sant Hipòlit, es va estrenar un nou teló posterior per a col·locar a l'altar major de la Parròquia de Santa Maria quan s'hi expose la imatge i relíquia de sant Hipòlit.

El teló, concebut com un dosser en dues peces, es compon d'un fons adomassat de color crema i un llindar i muntants de color roig.

En l'adomassat, a més de les tradicionals flors pròpies d'aquest teixit, es substitueix, de manera alternativa, una de les gerres de flors per tres elements representatius: l'escut de Cocentaina, l'escut de la Federació Junta de Festes i la corona de llorer i la palma. Aquests tres elements es repetiran també en la part davantera del dosser. Seguint l'homilia pronunciada pel nostre arquebisbe, D. Enric, el 7 de maig en l'Eucaristia Solemne de l'aniversari del patronatge, descobrirem aquests tres elements.

L'escut de Cocentaina:

D. Enric ens parlava de la humilitat en recordar-nos que el poble va triar un patró en veure's in-

capaç de solucionar aquell problema que assotava aquestes terres. L'ésser humà no es pot salvar a si mateix i hi ha coses que no pot controlar ni dominar; només quan té la humilitat de reconéixer el seu «no-res» és capaç de confiar en Déu. Per això, l'escut de Cocentaina ens recorda com el nostre poble va saber obrir-se a la providència divina i, des de la humilitat, triar i proclamar el patronatge de sant Hipòlit el 7 de maig de 1600 i veure's així lliure de la pesta.

La corona de llorer i la fulla de palmera:

Continuava parlant-nos el nostre arquebisbe de la segona característica dels màrtirs: el testimoni de la fe, que no s'imposa, sinó que es viu fins a les últimes conseqüències. Ens parlava de no fer patir per la fe (no imposar res, ni pretendre que els altres facen el que volem), sinó patir per la fe, donar testimoni concret amb la pròpia vida. Tant la corona de llorer com la fulla de palmera han sigut dues representacions tradicionals dels màrtirs. La corona de llorer, presa de la tradició grecoromana, representa la victòria, el triomf, ja que el llorer és un arbre de fulla perenne les fulles del qual mantenen les propietats amb el temps. Per això es coronava els guanyadors dels jocs al circ romà i als emperadors, ja que amb les seues victòries aconseguien la glòria eterna, igual que els màrtirs que, amb l'entrega de la seua vida, rebien la glòria eterna del cel. La fulla de palmera recordava la valentia i la fermesa de la fe, ja que la palmera és un arbre flexible, capaç de suportar grans ràfegues de vent sense trencar-se, igual que els màrtirs que mantenen la fe malgrat els turments i les persecucions.

L'escut de la Federació Junta de Festes:

Finalment, D. Enric ens parlava de l'alegria en referir-se a les festes de Moros i Cristians, citant fins i

tot el text del nostre himne de festes en parlar de la «germanor» de la qual ha de nàixer l'alegria. L'escut de la Federació Junta de Festes ens recorda com, al voltant de la figura de sant Hipòlit, van nàixer i s'han configurat les nostres festes de Moros i Cristians. Alhora, la invitació de D. Enric era conservar i mantindre la tradició cristiana sense la qual les nostres festes no tenen sentit, ja que si es perd l'arrel, l'arbre acaba assecant-se. Per això, l'escut de la Junta de Festes és tan important al costat del patró, ja que són inseparables.

En la part davantera del dosser, de color roig —el color de la sang i del martiri— es repeteixen aquests tres elements combinats amb altres referents al nostre patró.

En el llindar, la part superior, contemplem, entre les corones de llorer i les palmes, una frase en llatí que reprodueix la inscripció de la taula de l'altar on es conserva la imatge de sant Hipòlit: «MIRABILIS DEUS IN SANCTIS EIUS» ('Déu és admirable en els seus sants'). Aquesta frase, presa de la litúrgia, ens recorda com la vida dels sants, especialment la dels màrtirs, és reflex de la grandesa de Déu i com Déu es manifesta a través d'ells. Per això venerem els sants i la Mare de Déu, no perquè siguen déus, sinó perquè ens reflecteixen, amb les seues paraules i actes, el mateix Déu.

En els dos muntants, emmarcant l'escut de Cocentaina i el de la Junta de Festes, veiem una iconografia presa dels antics sarcòfags de marbre, molt propis de l'època de sant Hipòlit, especialment el sarcòfag del patró de la nostra diòcesi, sant Vicent màrtir. Aquestes línies en «S» representen un instrument de metall anomenat «estrígil», que usaven

Sarcòfag de sant Vicent màrtir.

especialment els atletes i gladiadors per netejar-se el cos de suor, arena, oli i, en el cas dels gladiadors, també la sang dels adversaris després d'aconseguir la victòria. Aquest instrument era com una làmina còncava i corbada, la forma de la qual recorda aquestes decoracions en «S» (anomenades «estrígils»). En el cas dels màrtirs, es col·locava aquesta decoració per recordar que després del combat de la fe, encara que havien perdut la vida, s'havien mantingut ferms en la confessió de la fe i, per tant, havien eixit victoriosos del combat i el seu cos esperava la victòria final: la resurrecció de la carn.

Aquest dosser, carregat de tanta simbologia, serà col·locat al presbiteri per a emmarcar la imatge i relíquia de sant Hipòlit cada vegada que celebrem la novena i la festa en el seu honor i enguany, de manera extraordinària, amb motiu del 425 aniversari del seu patronatge, des del 7 de maig fins a les festes del mes d'agost.

A més, el dia que es va estrenar el nou dosser, es va completar amb un arranjament floral format per llorer i fulles de palmera emmarcant flors de color roig, donant ple significat al que estem celebrant.

Agraïm des d'aquestes línies a la Federació Junta de Festes, a Natxo i Ernesto Ferrándiz, a M, Àngels Pascual i a Laura Ribelles tot el treball realitzat per poder preparar amb tant de sentit i significat l'Altar Major de la Parròquia per a la celebració del 425 aniversari del Patronatge de sant Hipòlit màrtir. ▪

EL NOU LLENÇ BOCAPORT PER A L'ALTAR DE SANT HIPÒLIT MÀRTIR

Parròquia de l'Assumpció de Santa Maria

Seguint l'antiga tradició dels llençços bocaports, molts perduts en la guerra civil i mai restituïts, amb motiu del 425 aniversari del patronatge de Sant Hipòlit, la parròquia ha encomanat a l'artista contestana Inma Ribelles la realització d'aquesta obra.

El llenç bocaport és aquell destinat a cobrir la fornícula que acull la imatge de culte mentre aquesta està fora. En altres ocasions, els bocaports mòbils es poden utilitzar per cobrir o descobrir la icona o l'escultura que queda darrere com, per exemple, la Verge del Miracle de Cocentaina o la Verge dels Desemparats de la Basílica de València.

En aquest cas, el llenç bocaport realitzat per a la fornícula de l'altar dedicat a sant Hipòlit màrtir només es col·locarà en els moments en què la imatge, executada l'any 1941, es trobe fora de l'altar. En ser una peça destinada al culte durant la novena i les festes patronals està presidint l'altar major o participant de diferents actes religiosos com ara l'ofrena o les processons. Aquest any, de manera excepcional, també estarà fora de la seua fornícula per estar celebrant la commemoració del 425 aniversari de la proclamació com a patró de Cocentaina.

Com dèiem, el bocaport sempre representa allò que hi ha darrere i, per això, ha de ser reflex de la imatge coberta encara que de manera idealitzada en allò que l'envolta. Per aquest motiu, podem observar en el nostre bocaport com els colors utilitzats per al fons són els grocs i ocres que recorden el pa d'or que recobreix tota la fornícula que conserva la imatge de sant Hipòlit.

El conjunt escultòric, restaurat l'any 78, aniversari de l'execució, està format per tres figures i els atributs propis de sant Hipòlit màrtir. L'àngel de majors dimensions, sant Hipòlit i l'escut de Cocentaina formen un únic bloc construït per diferents peces de fusta ancorades sobre una peanya. L'àngel, de menors dimensions, es separa del conjunt unit a aquest en dos punts. La resta dels atributs, la palma i la corona de llorer, són de metall daurat i l'estendard, renovat en el IV centenari, és de tela brodada.

Mitat superior del llenç.

Àngel portador Mare de Déu.

Àngel portador corona de llorer.

Mitat inferior del llenç.

En el bocaport, el personatge central representa una interpretació de la talla de J. Vila. Les vestidures mostren una gamma cromàtica similar a la de la imatge original: un verd apagat per al faldellí, un roig fosc, però intens, per a la capa, i un to més viu per a l'estendard. El plomall del casc també combina tons de roig i verd. La cuirassa metàl·lica, amb una modulació marcada a la part central del cos, i el casc, presenten una combinació de metalls daurats i platejats.

Sant Hipòlit no es presenta frontalment; gira la mirada cap a l'esquerra, on es troba la representació del martiri i l'altar major de la parròquia. Calça sandàlies i sosté amb fermesa l'estendard, símbol del seu triomf sobre la mort, evocant el paper de màrtir i emulant l'emblema que també enarbora el Crist ressuscitat.

La mà esquerra, que sosté la capa, s'ha construït de manera similar a la de la figura original, ja que es tracta d'un tret molt característic. Igualment, la figura que porta l'escut s'ha realitzat prenent com a referència el grup escultòric, vist que aquest atribut és distintiu de les imatges creades pels artistes del nostre poble. En el nostre bocaport, hem fet que de l'escut es desprenguen els tres paperets amb el nom del màrtir, en record del sorteig on va eixir elegit el patró. A més, de l'escut naix també la representació del nostre poble, sobre el qual sant Hipòlit exerceix la seua protecció.

L'altre angelet, situat als peus, fulleja uns llibres i té a prop un tinter amb una ploma, en referència a sant Hipòlit com a escriptor, unint així les dos tradicions associades a la seua figura.

A la part superior, un altre àngel menut sosté una palma i una corona de llorer, atributs propis dels màrtirs. Aquesta figura s'inspira en l'angelet que, en la imatge original, es troba als peus del sant; però, en

Àngel portador escut.

Bocaport sant Hipòlit.

Fornícula sant Hipòlit.

lloc d'oferir els atributs martirials, els està dipositant sobre el màrtir, en al·lusió al text de les lloances on es diu que sant Hipòlit fou coronat amb el martiri.

També a la zona superior del llenç, un àngel mostra la icona de la Verge del Miracle, que coronava l'altar original, avui dia desaparegut, unint així també les dos grans devocions del nostre poble.

Pel que fa a la tècnica i el suport emprats, s'ha treballat amb pintures acríliques sobre una tela emprimada i tensada sobre bastidor. El llenç presenta unes dimensions de 140 × 260 cm. El format és rectangular i queda d'aquesta manera inserit en el buit on es col·loca la imatge. La mateixa porta de la fornícula que acaba a la part superior en un arc de mig punt emmarca el llenç que queda protegit pel seu cristall. No es fa necessari cap sistema especial de subjecció, ja que no es tracta d'una obra mòbil.

El bocaport va ser beneït el passat dissabte 10 de maig, tot coincidint amb la data de la proclamació del patronatge de sant Hipòlit, elegit per sac i sort el 7 de maig de 1600. ▪

SANT HIPÒLIT, CREU I LLUNA: VINT-I-CINC ANYS DEL NOU HIMNE DEDICAT AL PATRÓ DE COCENTAINA

Joaquín Palací González fou l'autor de la lletra i Josep Robert Sellés i Camps va crear la música.

Gabriel Pascual Borràs

Aquest any 2025 està marcat a Cocentaina pel 425é aniversari de l'elecció i proclamació de sant Hipòlit com a patró de Cocentaina, però l'efemèride ens convida també a mirar cap enrere i fer parada en el 2000, una anualitat que va marcar un abans i un després pel que fa al foment de la devoció cap al màrtir romà. Ara fa vint-i-cinc anys vàrem celebrar el IV Centenari del patronatge de Sant Hipòlit i amb motiu d'aquest esdeveniment es van promoure iniciatives com la construcció d'un Monument dedicat al Sant a la plaça de l'Alcalde Reig, obra d'Anna Reig Castelló, o la creació del nou Reliquiari per a situar la Relíquia major del nostre patró durant la processó general de Festes. La Comissió organitzadora d'aquella cita va impulsar també activitats culturals i lúdiques, l'edició d'un llibre sobre Sant Hipòlit o l'elaboració d'una sèrie d'imatges del Sant que foren entronitzades a les ermites del nostre terme municipal o església com ara la del Convent dels Pares Franciscans. Per un altre costat, es van recordar els quatre-cents anys de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit com a patró el diumenge 7 de maig, amb una missa de campanya al Pla durant el matí, i una processó extraordinària de vesprada que va partir del monestir de la Mare de Déu del Miracle i que va deixar imatges per a la història, com ara la visita que el mateix patró va fer a la nostra patrona en la seua església.

Dins de tota aquella programació es va estrenar també el nou Himne de sant Hipòlit màrtir, una peça sense la qual no entendríem actualment cap celebració religiosa en honor al nostre patró. Joaquín Palací González, aleshores professor al Convent i director del Cor del Col·legi Sant Francesc d'Assís, fou qui va crear la lletra afirmant als mitjans de comunicació que aquesta era un reflex de la societat contestana del moment *«cada paraula busca l'esplendor i persegueix tenir força per ella mateixa, amb el clar objectiu que tot el poble es puga sentir identificat»*, va destacar en declaracions al desaparegut periòdic Ciudad d'Alcoi al març del mateix any 2000. D'altra banda, el creador de la música també va explicar en aquest mateix mitjà de comunicació comarcal les característiques que presentava el nou Himne *«arranca amb colps de timbals que donen pas a la crida de les trompetes. El cor pren protagonisme, repetint una melodia simple fins a arribar al punt culminant, i en la*

seua elaboració es fa ús del paral·lelisme de les escales dòrica i oriental. La primera com a mostra del recolliment religiós, i la segona en clara referència a l'esplendor festiu», assenyalà Josep Robert Sellés i Camps.

COCENTAINA

Hoy se presenta el Himno a San Hipólito

"Sant Hipòlit Creu i Lluna"

El próximo domingo le regalamos a

Haydn y a Mozart

Mañana se presentará a la nueva Junta en la asamblea general de festeros

Ciudad

L'estrena de l'Himne es va produir en un gran concert dedicat a sant Hipòlit màrtir que va tindre lloc el dissabte 4 de març del 2000 al Centre Cultural El Teular amb la participació de totes les entitats musicals de Cocentaina d'aquell moment. La peça la van interpretar el Cor de Cambra Discantus i la Unió Musical Contestana, sota la direcció de l'esmentat Josep Robert Sellés i Camps, i va rebre una gran ovació per part del nombrós públic que omplia la sala aquell dia. A partir d'ací el nou himne es va adaptar per a orgue, havent servit també d'inspiració a Josep Robert Sellés i Camps per a compondre després la marxa cristiana «Milenium», que fou peça obligada en el I Certamen d'Interpretació de Música Festera Vila de Cocentaina celebrat l'any 2019.

Han passat vint-i-cinc anys d'aquella fita tan significativa i amb el pas del temps hem interioritzat el nou Himne dedicat al patró, entonant-lo amb devoció en tots els actes religiosos que celebrem en el seu honor. Són les veus de tot un poble, que amb crits de glòria, exulten a sant Hipòlit màrtir; palau de fe i tradició des de fa més de quatre segles i que sempre agermana al moro i al cristià. ▪

SANT HIPÒLIT MÀRTIR I EL CANONGE SOLER CARDONA, LA DEVOCIÓ CAP AL PATRÓ FETA ART I PATRIMONI

El Reliquiari de Sant Hipòlit, estrenat fa ara vint-i-cinc anys, fou una de les seues aportacions més destacades a la Festa de Cocentaina

Comissió I Centenari del naixement del Canonge Soler

Mentre Cocentaina celebra enguany el 425 aniversari de l'elecció i proclamació de sant Hipòlit màrtir com a patró del poble, comencen també a prendre forma els preparatius per a commemorar una altra efemèride que centrarà bona part de les atencions al llarg del pròxim 2026. Es tracta del I Centenari del naixement del Canonge Soler Cardona, persona estimada i sempre recordada, que ens va deixar un important llegat pastoral i artístic sense oblidar la seua gran aportació a àmbits com els Moros i Cristians. La raó és que aquesta gran Festa, tan arrelada a les nostres comarques i a bona part del territori valencià, va inspirar al Canonge Soler, plasmant en moltes de les seues obres, moments únics i característics com el desembarcament de la Vila Loiosa, l'acte d'homenatge als festers absents de Banyeres de Mariola en el Cementeri o la singular Ambaixada de les Tomaques de Cocentaina; entre una ampla col·lecció de quadres d'aquesta temàtica.

Hi haurà temps suficient durant els pròxims mesos per a difondre tota aquesta herència artística vinculada a la Festa de Moros i Cristians i amb les diverses activitats que prepara la Comissió Organitzadora del I Centenari del naixement del sacerdot José Soler Cardona, una entitat presentada oficialment el passat mes de febrer en un acte celebrat al Patronat. Ara, en les pàgines d'aquesta publicació, volem recordar un altre fet destacat vinculat a sant Hipòlit màrtir i al Canonge Soler que es commemora en aquest 2025. Es tracta del 25é aniversari de l'estrena del nou Reliquiari del Sant amb el qual ix la Relíquia major del nostre patró pels carrers de Cocentaina durant la solemne processó del segon dia de la trilogia festera agostenca.

Aquesta peça única va veure la llum en el 2000, gràcies a l'aportació anònima d'una família contestana, i va quedar beneïda el 8 d'agost d'aquell any a

Logotip Centenari Canonge Soler.

l'església de Santa Maria pel bisbe contestà Monsenyor Juan Antonio Reig Pla. Fou en els dies previs a les Festes de Moros i Cristians i en el marc dels actes preparats amb motiu del IV Centenari de l'elecció i proclamació de Sant Hipòlit Màrtir com a patró del municipi. El Canonge Soler, qui des d'anys enrere ja havia promogut diverses iniciatives per tal que la Relíquia de Sant Hipòlit portada pel Pare Arques en 1790 recorreguera Cocentaina en processó d'una forma digna, va coordinar des del punt de vista artístic tot el procés amb el taller Hermanos Martínez d'Oriola. En aquest lloc és on es va construir un Reliquiari que inicialment comptava amb una altura de dos metres seixanta-cinc centímetres que, units a les andes, feien una alçada total de quatre metres.

Imatge del Reliquiari sant Hipòlit a l'any 2000.

Imatge de Reliquiari durant la Processó General de l'any 2019.

La custòdia té tres altures, que sostenen seixanta-sis columnes, i en el primer nivell sobreïxen les figures dels quatre evangelistes al costat de Sant Cristòfol i Santa Bàrbara, les advocacions a les quals estan dedicades les dues grans ermites locals. També en aquest punt trobem la fornícula on queda situada la Relíquia major de Sant Hipòlit que es venera a la parròquia de Santa Maria. En el segon nivell apareix Sant Hipòlit, al costat de sants vinculats a Cocentaina com Sant Francesc i Santa Clara, per la presència franciscana a la Vila Comtal, Sant Vicent per ser el patró de la Comunitat Valenciana, Sant Pere en referència a la pedania de l'Alcúdia, Sant Roc pel barri de Fraga o Sant Rafel pel llogaret del Poble Nou que porta el seu nom. En la part de dalt destaca una reproducció de la Mare de Déu del Miracle, la nostra patrona des de 1520, i en el dors apareix una inscripció que deixa constància de la data en la qual fou estrenat el Reliquiari. Corona el conjunt l'anomenada Figura de La Fe, reproducció de la del segle XVIII que trobem a la custòdia de la Catedral d'Oriola, i que s'empra cada any per a situar al Santíssim Sagrament durant la processó del Corpus Christi.

Sens dubte estem davant d'una de les contribucions més importants del Canonge Soler Cardona a les nostres Festes de Moros i Cristians, i d'un conjunt que des de fa un quart de segle ha engrossit de forma significativa el patrimoni religiós del nostre poble. Un clar exemple de la gran estima que Don José Soler Cardona tenia cap a la seua terra natal i Sant Hipòlit Màrtir, i un impressionant Reliquiari que és l'expressió de la devoció cap al nostre patró en forma de tresor artístic. ▪

OH SAN HIPÓLITO, ROGAD POR NOSOTROS
Anécdota sobre una estampa devocional

Francisco Montava Segura

En el mes de mayo del presente año, en Cocentaina, recordamos y celebramos el 425 aniversario de la elección y proclamación de San Hipólito Mártir como patrón y protector de nuestro pueblo. En relación con este buen soldado de Cristo, quería compartir con todos ustedes la siguiente anécdota:

Soy aficionado a coleccionar estampas religiosas desde hace muchísimos años, teniendo en mi haber más de cinco mil ejemplares que tienen que ver con la figura de Jesucristo y de la Virgen María, así como con la advocación de diversos santos y santas, pasando por recordatorios de primeras comuniones, ordenaciones sacerdotales, cantadas de misas, etc.

Sabiendo la gente de mi afición por las estampas, muchos me traen a mi casa ejemplares procedentes de muchos lugares de la geografía española como también del extranjero. Por otra parte he recorrido innumerables mercadillos ambulantes buscando estampas para ampliar y enriquecer, aun más, mi colección.

En uno de estos mercadillos, hará cosa de un año, adquirí un paquete de estampas que cuando llegué a mi casa y me puse a verlas bien para clasificarlas y ordenarlas en mis archivadores, descubrí en una de ellas la imagen de un santo montado a caballo, que cuando leí la inscripción de la base descubrí, para mi gran sorpresa, que se trataba de de una imagen de San Hipólito Mártir.

En el centro de dicha estampa aparece la imagen de San Hipólito montado sobre un caballo, detalle que llama la atención por estar acostumbrados a verlo de pie. Su vestimenta es la de un soldado romano: lleva una armadura ligera, sandalias atadas a las piernas y un casco adornado con un penacho rojo. En su mano derecha sostiene una palma, símbolo del martirio cristiano, y sobre su cabeza brilla un halo, signo de su santidad.

Bajo el caballo, aparece una figura humana atada a las riendas de otros dos caballos que la están arrastrando por un terreno pedregoso. Sin lugar a dudas esta figura representa al propio San Hipólito en el momento de su martirio.

Al pie de la imagen se puede leer la frase *«Oh San Hipólito, rogad por nosotros»*, una súplica tradicional de intercesión, típica en las estampas devocionales católicas, que en este caso refuerzan el papel de San Hipólito como intercesor ante Dios, convirtiéndolo en un modelo de fidelidad y resistencia ante la persecución.

Este tipo de estampas eran comunes a finales del siglo XIX y principios del XX, siendo distribuidas en iglesias o vendidas como recordatorios de devoción personal. Cumplían una función catequética y además servían como amuletos espirituales para la protección y la fe. ▪

VISITA PASTORAL A L'ESGLÉSIA DE SANTA MARIA

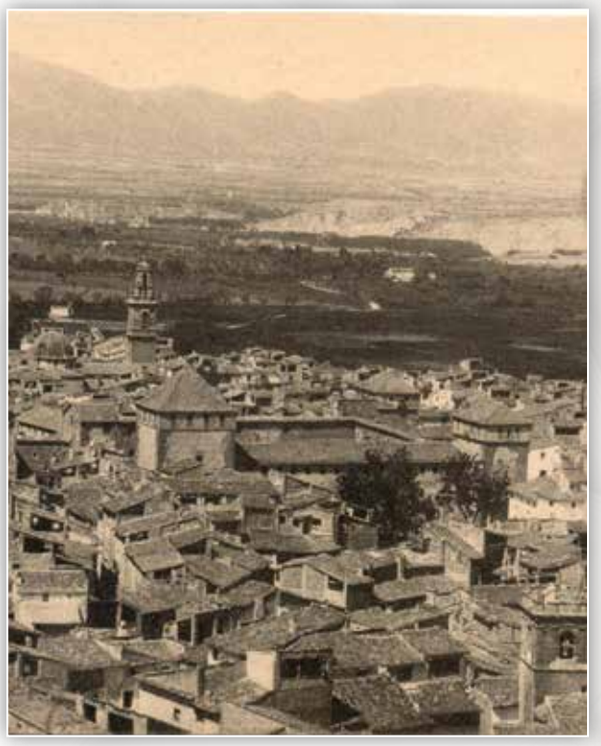
Joan Jover i Domínguez

Les visites pastorals que feien els bisbes de les diòcesis que estaven sota la seua jurisdicció eclesiàstica, actualment són una font d'informació per a les esglésies i pobles visitats, on ens podem assabentar d'interessants curiositats. L'informe de l'arquebisbe de València, *Fabian y Fuero*, al comte Floridablanca en 1791, *Arxiu Històric Municipal de Xàtiva*, són una mostra d'aquestes històriques visites.

José Moñino y Redondo, més conegut com el compte Floridablanca, naix a Múrcia el 21 d'octubre de 1728, i mor a Sevilla l'any 1808; polític espanyol que ben prompte va arribar als més importants llocs en la judicatura de l'època, comptant també amb la total confiança de Carles III, el qual pels seus serveis, li va concedir l'esmentat títol, exercint la presidència de la Junta d'Estat, entre 1777 i 1795. Durant la gerra de la Independència va presidir la Junta Central Suprema i Governativa, càrrec que va exercir fins a la seua mort.

Francisco Fabian y Fuero naix a Terzaga (Castella la Manxa) el 7 d'agost de 1719 i mor a Torrehermosa (Aragó) el 3 d'agost de 1808. Fou un prelat espanyol de la il·lustració, un sacerdot molt influent dins de l'organigrama de l'Església catòlica, en la seua etapa com a bisbe. Igualment en la seua faceta intel·lectual va destacar en el món acadèmic i universitari; va estar al capdavant de les principals arxidiòcesis de l'Estat espanyol. Igualment, també va desenvolupar la seua llavor pastoral a l'estat de Mèxic, on va portar a terme una gran llavor, tant social com cultural, basant-se en els principis de la il·lustració. Va estar al capdavant de l'arxidiòcesi de València, entre el 13 de setembre de 1773 al 28 de maig de 1795; en aquest període va fundar el Reial Seminari de la Puríssima Concepció, i Sant Tomás de Villanova. La seua vida personal i pastoral no va estar mai lliure de polèmica, amb els diferents estaments eclesiàstics i polítics de l'època.

Aquests personatges van ser els principals protagonistes que van influir en aquesta visita pastoral a les diferents parròquies de les comarques de l'Alcoià i el Comtat. El que voldria en

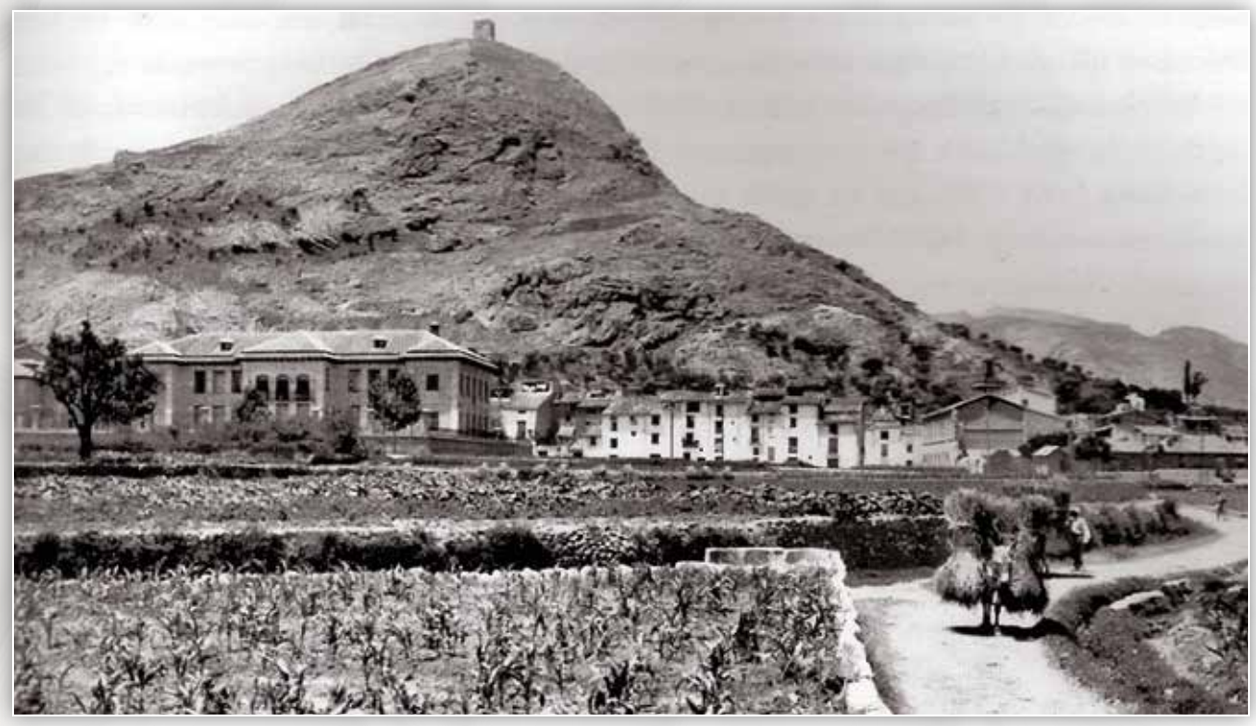

aquest article és centrar-me en el que ens parla de l'església de Santa Maria de Cocentaina, que ens fa una relació detallada corresponent a la parròquia i en general a Cocentaina.

Parroquia de la Villa de Cocentayna Patronato Eclesiástico

La Vila de Cocentaina anomenada antigament *Contestánea*, on és cap dels pobles del Comtat d'aquest Regne, també va ser plaça molt respectable en la guerra entre el rei en Jaume I i els moros que es rebel·laren allà per l'any 1256, atorgant una treva d'un any al cabdill *Alzadrach*. Conclosa aquesta treva, el rei va esperar en aquesta plaça als cavallers que tenia convocats, per aquesta expedició.

En aquella època sempre hi havia diferències entre moros i cristians, en 1297 el rei Pere d'Aragó va manar que *«los moros acudiesen a oir sermones a los padres dominicos en los dias que les señalasen».* La reina D. Blanca va fundar a Xàtiva un convent de predicadors, amb la càtedra de literatura de llengua

Hebrea i Aràbiga: «*para que hubiese sugetos instruidos en estas lenguas que pudiesen enseñarles la Doctrina Cristiana*». El rei en Jaume II en l'any 1312 els va prohibir en públic edicte que no poguessen cridar els uns als altres el nom d'Al·là, ni fer publicitat en la forma que ells acostumen segons els seus ritus, manant-los que «*siempre que viniese al encuentro el Santísimo Sacramento del Altar, se arrodillasen bajo la pena de ser multados*».

Amb aquestes diferències religioses motivaven que sempre hi haguera revoltes i enfrontaments entre uns i altres; moviments de rebel·lions com així va ocórrer en la revolta que «*egecutaron luego que les llegó el socorro que esperaban de los moros granadinos*». Cocentaina en aquella època va ser una plaça àrab molt important, ja que en aquest document ens especifica, que van nàixer dos escriptors molt importants de la cultura àrab: Mahomad Ben Ysmail Ben Algionhi i Mahamad Ben Khamts, vulgu Abar Amer Algiomay, que van nomenar a aquesta vila *Contestanea* o *Concentanea*.

L'església parroquial de Santa Maria està erigida i dedicada a la Nostra Senyora de l'Assumpció, des de l'any 1248, en què fou conquerida aquesta Vila pel rei en Jaume I, en la qual es va nomenar com a primer retor al capellà, mossèn Rodrigo Pérez, rector que va administrar aquesta parròquia durant 46 anys, fins a l'any 1294. Així mateix, aquesta església ja va rebre una altra visita pastoral l'any 1379, en la qual, ens especifica que aleshores hi havia «*quinientas casas de cistianos viejos*». En la present visita ens detalla que en aquesta Vila, hi han censats «*sin incluir los de su Arrabal ochocientos veite y tres vecinos y dos mil quinientas setenta y dos personas de Comunión y confesión*». Tots ells estaven sota la direcció espiritual del rector que aleshores regia la parròquia, mossèn Pascual Capapé.

Després continua i ens fa una descripció detallada dels diferents edificis, tant religiosos com també d'altres al voltant del seu terme. En primer lloc, ens parla de l'església del convent dels pares franciscans *recoletos*, sota l'advocació de Sant Sebastià, fundat l'any 1560. Així també, el convent de religioses franciscanes clarisses, sota l'advocació de la Mare de Déu del Miracle, subjectes a la seua religió, fundat l'any 1654. La capella del Palau Comtal, sota l'advocació de Sant Antoni Abat. L'ermita de Sant Cristòfol i casa contigua per a l'ermità. L'ermita de Santa Bàrbera i casa contigua per a l'ermità, fundada l'any 1344 «*en que se concedió licencia a Dn. Alfonso Roger de Lòria para hacer fabricar dicha capilla en lo alto del Barrio de los Sarracenos de Cocentaina*».

Continua relatant-nos aquesta visita pastoral, diferents partides i llogarets, tots ells relacionats amb la Parròquia de Santa Maria.

Despoblado y Castillo del Lugar de Penella

Al terme de Cocentaina, hi havia un poble i castell anomenat Penella, que ja existia en 1359, en el qual el retor de Cocentaina va manar amonestar a Felipe de Fogueres, batle de dita Vila, i a Sancho Pérez, perquè en el termini de deu dies donaren comptes a Juan Español, i Pedro Masip, preveres de la renda del llogaret de Penella, que D.ª Beatriz de Loria havia manat per als pobres: «*en 1360 se mandó al Alcaide del Castell de Penella no ocuparse en adelante de los ganados, gallinas ni otras cosas de los sarracenos de Penella sin consentimiento del Capellan que habia puesto allí la referida Dª Beatriz*». Aquest antic llogaret es va quedar despoblat per l'expulsió dels Moriscos, el qual va tornar a ser repoblat per les alqueries i l'ermita sota l'advocació de Sant Tomàs de Vilanova; a més de 23 cases de camp de llaurança escampades pels seus voltants, amb noms i cognoms dels seus propietaris, especificant si habituament estaven habitades o tan sols les ocupaven temporalment, moltes cases i molts cognoms dels propietaris que en l'actualitat continuen existint.

Igualment, també ens parla de diferents partides que envolten el nostre terme: ***Partida del Molino***, en la qual ens detalla diversos molins de paper, molins batans per a la neteja i disgregació de les teles; com també molins de tenyir la roba, tots ells aprofitant el curs del riu d'Alcoi; així mateix, una relació de cases de camp, la majoria de propietat del duc de Santistevan o del mateix clero, així com de les famílies més destacades i benestants del poble. Continuant amb diferents partides conegudes com ara les de ***Gormach***, ***Gormachet y Astróch***; ***de Secanos y Beniaret***; ***de Algar y Berri***; ***Partida del Roiseñor***. Aquesta última partida la coneixem com la Volta del Rossinyol. En totes elles igual que les anteriors enumera com hem dit més amunt, les diferents propietats de les cases de camp i de llaurança, fins a un total de 78 cases amb els seus continguts, el seu ramat, i eines per a les faenes del camp.

Fins ací la meua modesta aportació per al programa revista de festes, d'aquesta interessant visita, realitzada l'any 1791 i com hem dit més amunt, aquestes visites són documents que formen part de la nostra història, i són fots d'informació i d'investigació per als historiadors i estudiosos que vulguen endinsar-se en aquests arxius, i aportar amb més rigor científic i acadèmic a aquesta interessant documentació. ▪

Bones festes de Moros i Cristians 2025

PER QUÈ COCENTAINA I NO CONCENTAINA... O AL REVÉS

Ignacio Gironés Vilaplana
Professor llicenciat en història

Seguint l'antiga tradició dels llenços bocaports, molts perduts en la guerra civil i mai restituïts, amb motiu del 425 aniversari del patronatge de Sant Hipòlit, la parròquia ha encomanat a l'artista contestana Inma Ribelles la realització d'aquesta obra.

Aquest any voldria tindre el gust d'escriure unes línies respecte a l'evolució del nom del nostre poble. ¿Per què alguns diuen Concentaina, que tant ens molesta? ¿Era Qustantaniya, o Qusantaniyiya en època musulmana? La veritat que no existeixen massa obres que parlen d'aquest aspecte, però intentaré oferir alguna conclusió al respecte fruit d'una breu investigació bibliogràfica.

En aquest sentit, és imprescindible començar per les obres *«Toponímia de Concentaina»*, on Carbonell Falcó fa una anàlisi detallada del topònim i explora l'evolució fonètica i semàntica al llarg del temps. En l'obra *«Una mica de toponímia de Cocentaina»*, Pérez Monter ofereix una reflexió on destaca la importància de la documentació medieval i moderna en l'estudi de la toponímia local, suggerint que l'evolució del nom reflecteix canvis sociolingüístics i culturals a la regió. Encara que no aprofundeix tant com l'obra de Carbonell Falcó, la seua contribució aporta una visió addicional sobre el context històric i lingüístic del topònim.

Al llarg de la història, el nom de la vila ha patit diverses transformacions, algunes vinculades als pobles que han habitat la regió i als esdeveniments històrics que l'han marcada. El mateix nom de Cocentaina té una arrel que ha sigut objecte de debat entre els estudiosos. En les primeres mencions escrites, es parla de *Cocentania* o *Cocentaina*, sense que existisquen registres clars que expliquen l'origen de manera definitiva. Una de les teories més acceptades és que el topònim podria derivar del llatí *«Cocentania»*, en referència a una possible evolució de *«Cocentania»* o *«Cocentannia»*adaptant-se d'un nom preromà, en el qual s'atribueix una clara influència dels ibers. Aquesta hipòtesi es basa en la presència d'importants jaciments ibèrics a la regió i en l'evolució fonètica del topònim al llarg del temps, apuntant a una possible base toponímica vinculada als pobles preexistents abans de la romanització de la península Ibèrica.

Amb l'arribada dels musulmans en el segle VIII, la toponímia de moltes localitats de la península va experimentar transformacions que responien a les normes fonètiques i lèxiques de l'àrab. La regió de Cocentaina no va ser aliena a aquest fenomen. S'ha suggerit que el nom *«Cocentaina»* podria derivar d'alguna paraula àrab, encara que aquest origen no està del tot clar. Un possible candidat és l'àrab *«Qusṭantīna"»* (derivat del nom de l'emperador romà Constantí), el qual s'hauria transformat en el toponímic actual durant l'època medieval. Segons el professor Francisco Franco Sánchez, cinc són els principals autors àrabs que esmenten la ciutat de Cocentaina. Cronològicament, el més antic és *Al-Udri*, que amb les seues obres demostra conéixer molt bé les terres del *Sarq Al-Andalus*. Esmenta en aquesta obra geogràfica i històrica a Cocentaina com *Qustániya* (errata en la transmissió del nom que es pot corregir com *Qusfanjtaniya*), un *yuz* (o sector) dependent de la cora (província) de València. El segon autor que fa referència a la població és *Yaqüt AlHamawt*, geògraf oriental, convers a l'Islam, qui realitza un repertori enciclopèdic de llocs ordenats alfabèticament, aportant de cadascun la ubicació geogràfica, algunes dades descriptives i s'arrepleguen els personatges famosos originaris d'aquest. En aquesta enciclopèdia hi ha una entrada dedicada a *Qusantana, hisn del camal* (districte) de Dénia, com a lloc del qual era originari *Abü l-Waltd Ibn Jamts*, cognomenat *Al-Qusantánt* («de Cocentaina»), ministre de la Taifa de Dénia. El tercer dels autors àrabs que citen Cocentaina és *Ibn Alabbár*, valencià que va haver d'emigrar a causa de la conquesta cristiana i va morir en el seu exili de Tunísia en 658 (1260 en cronologia cristiana). En el seu repertori fa nombroses mencions de Cocentaina com a bressol de personatges il·lustres. L'última de les referències és la que fa *Al-Maqqart*, l'últim gran cronista de la història de Al Andalus, qui es va dedicar a arreplegar en la seua obra històrica les més diverses notícies d'aquesta societat. Fent menció de *Qusantániya*, afirma la seua qualitat de centre urbà i la seua característica de ser la capital administrativa de la regió. Totes aquestes referències

comprenen dos grups temàtics, o tracten de dos temes essencials: en un primer, s'esmenta els musulmans il·lustres i famosos relacionats amb la ciutat; mentre que un segon grup de notícies al·ludeixen a la mateixa Cocentaina i la seua relació administrativa amb la cora de València o el camal de Dénia.

Després de la conquesta de la regió per part de Jaume I en el segle XIII, la vila de Cocentaina va passar a formar part del Regne de València. En aquest context, el nom de la localitat va començar a ser documentat de forma més consistent en els registres oficials. En documents medievals, com en les cartes de donació de terres o en les relacions de la vila, el nom apareix de forma més sistemàtica, encara que amb algunes variacions ortogràfiques (com *«Cocentayna»* o *«Cocentena»*). Aquestes variacions reflecteixen l'adaptació del topònim a la llengua catalana (ja que la Corona d'Aragó incloïa el Regne de València) i les característiques fonètiques de la zona. És ací on apareix també la delicada «N» en el topònim: el terme *«Concentaina»* apareix en nombrosos documents medievals, especialment durant l'època foral (segles XIII al XV), i va ser una de les formes més habituals d'escriure el nom de la vila en documentació oficial i notarial després de la conquesta. Durant els segles XVI–XVIII el terme Cocentaina ja començava a aparèixer en documents populars i registres no oficials, però *Concentaina* continuava sent freqüent en documents eclesiàstics i nobiliaris. Cal recordar que l'ortografia dels noms de lloc no estava estandarditzada, per la qual cosa coexistien diverses variants.

El terme Cocentaina es va imposar definitivament en l'ús comú i en l'administració civil en l'edat moderna i contemporània. Així i tot, *Concentaina* encara es troba ocasionalment en textos impresos o heràldics antics, o que volen emfatitzar aquesta característica d'antiguitat (en cartells, per exemple). La transició de *Concentaina* a *Cocentaina* s'explica per un fenomen d'assimilació fonètica dins del valencià/català medieval, on la *«n»* intervocàlica sovint va ser substituïda per una *«c»* suau (grafia que representava una */s/ o /ϑ/* en alguns dialectes).

El canvi en la grafia i en la pronunciació del nom al llarg dels segles reflecteix l'evolució de la llengua a la regió i la influència de diferents administracions, des de la romana fins a la musulmana i la cristiana, o les divisions administratives més modernes i contemporànies. En resum, l'origen del topònim de Cocentaina continua sent una qüestió debatuda. Encara que s'han proposat diverses teories, com la derivació del llatí, l'àrab o influències cèltiques a la mateixa cultura ibera, no existeix una conclusió definitiva. El que és indiscutible és que el nom de Cocentaina ha evolucionat al llarg dels segles, reflectint les influències culturals i lingüístiques dels pobles que han habitat la regió, des dels ibers fins als musulmans, els cristians i els valencians. Els estudis futurs podrien llançar més detalls sobre la gènesi d'aquest nom, però, ara com ara, queda clar que l'evolució ha sigut marcada per les diferents etapes històriques que ha viscut aquesta localitat alacantina ▪

Visca Sant Hipòlit!

Mapa de 1778 del ''condado de Cocentaina'', Arxiu del Regne de València.

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

Azuar Ruiz, R. (1989): Dénia islàmica. Arqueologia i poblament, Diputació Provincial, Alacant.

Carbonell Falcó, F. Xavier. «Toponímia de Concentaina». *Actes del XIV Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica*, Alacant, 1989.

Franco Sánchez, F. (1993). Cocentaina en el período islámico: poblamiento y geopolítica. *Anales de la Universidad de Alicante. Historia Medieval*, (9), 69–99

Franco Sanchez, F. «Personatges il·lustres de Cocentaina en l'època andalusina (ss. VIII-XIII), segons les fonts àrabs». En. Els musulmans al Comtat : 1609-2009, 400 anys de l'expulsió. Cocentaina: Centre d'Estudis Contestans, 2009.

Pérez Monter, Josep. «Una mica de toponímia de Cocentaina». *Actes del XIV Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica*, Alacant, 1989.

Torró i Abad, J. y FERRER MARSET, P. 1985: Asentamientos altomedievales en el Pic Negre (Cocentaina, Alicante). En: *Actas del I Congreso de Arqueología Medieval Española*, vol. III. Diputación General de Aragón, Zaragoza: 129-144.

RAFAEL ALTAMIRA I CREVEA

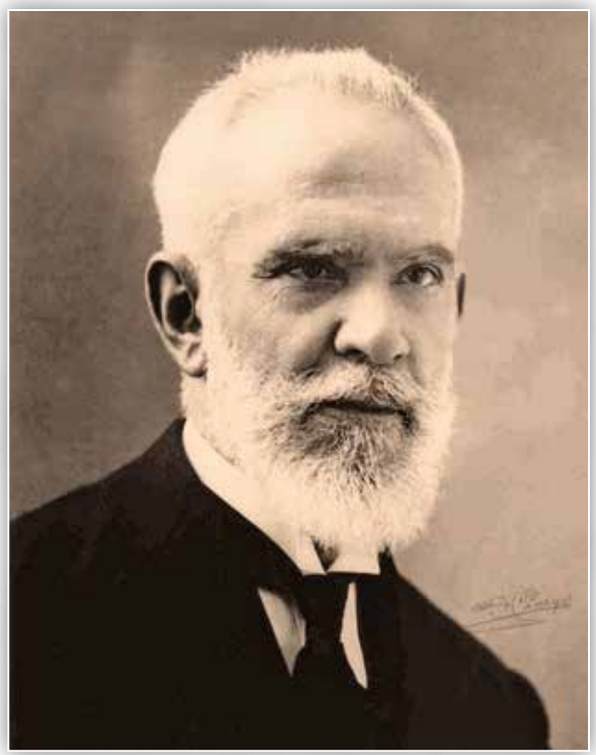
Francesc Jover i Domínguez

Un dels valencians més il·lustres internacionalment que va viure a cavall dels segles XIX i XX és, sense cap dubte, Rafael Altamira i Crevea (1866 Alacant, 1951 Mèxic). Sa mare, Rafaela Crevea i Cortés, era de Cocentaina, nascuda el 1833, la segona de tres fills que va tindre Rafaela Cortés. Els altres dos germans eren músics, un major que ella i un altre menor: Vicente i Miguel Crevea i Cortés (1812-1879) i (1837-1862) respectivament. Els dos músics tenen a Cocentaina un carrer dedicat per haver destacat tots dos com a músics a Alacant. Possiblement, la mare de Rafael se'n va anar a viure amb els germans a Alacant i allí es va casar amb un músic militar.

Potser els cocentainers no coneixem com caldria conéixer a Rafael Altamira, un important intel·lectual que, segons el meu parer, tampoc el País Valencià l'ha valorat prou quan calia. Dic açò perquè si durant el franquisme era normal ocultar un lliure pensador, la democràcia instaurada el 1978 podia haver recuperat abans tan insigne i destacat membre de la generació de 98.

Rafaela Crevea i José Altamira (pares de Rafael).

En desembre de 2024 les despulles de tan digne jurista com fou Rafael Altamira Crevea van ser traslladades des de Mèxic, on va morir exiliat, al Campello segons voluntat de la família. https://alicanteplaza.es/rafael-altamira-pilar-redondo-cementerio-campello

Crec haver escrit alguna cosa sobre Rafael Altamira fa molts anys; però, no tinc notícia que aquesta revista de festes haja fet menció d'aquest il·lustre personatge oriünd de Cocentaina. No podia faltar a tan important finestra històrica com és la revista de Festes de Cocentaina una modesta menció com aquesta; tot i que feta amb intenció provocadora de fer veure que mereix un reconeixement més seriós i rigorós. Una persona de projecció internacional, amb huit doctorats segons la seua neta, que fou proposat dues voltes per al Nobel de la Pau, crec que ho mereix. També per ser una persona tan íntimament lligada per parentiu al Comtat. Reconeixement que havia de fer-se, no per ell, que es va guanyar tots els mèrits en vida, sinó especialment, per nosaltres mateix.

Centro jurídico
GIJON

Sr. D. José A. Moltó Reig.
Muy Sr. mio y de toda mi consideracion: Deseoso de completar mis estudios de folk-lose jurídico, como base para una futura historia interna de nuestro pueblo, he redactado el adjunto interrogatorio, que me permito enviar á V. como persona competente y fuente segura de información, rogándole se digne ayudarme en este trabajo, de alto interés científico y nacional.
En mis frecuentes estancias en esa provincia, he tenido ocasión de observar numerosas especialidades jurídicas de importancia para mi objeto; y seguramente nadie mejor que V. para ampliar y ratificar mis observaciones y noticias, todas las cuales llevarán, en el futuro libro, indicación nominativa de la persona que las ha proporcionado.
Seguro de que ha de acceder V. á mi ruego, le anticipo las gracias y me ofrezco suyo atento s. s. q. l. b. l. m.
Rafael Altamira,
Te saluda tu antiguo compañero
Altamira.

No m'entretindré amb dades biogràfiques d'Altamira, perquè podeu trobar-les en la seua obra i també en les xarxes socials. Solament mencionaré dos aspectes de caràcter personal i més casolà. Tant un com l'altre ho faré el més esquemàtic que puga i sàpiga. El primer és un treball que va fer Rafael els primers anys del segle XX quan era catedràtic a Oviedo. Un estudi que inclou Cocentaina i tracta sobre dret consuetudinari del qual, com a jurista, era un especialista. En segon lloc, faré una anàlisi personal del comportament sociocultural que hem tingut bona part de valencians davant d'aquest singular humanista.

1r. En el periòdic setmanal «*La Unión contestana*» (21/06/1902), hi ha un escrit a primera pàgina procedent de «Centro Jurídico de Gijón» de Rafael Altamira dirigint-se al director del periòdic. Demanava col·laboració per un treball sobre folklore jurídic que estava fent. En aquest sentit, remetia un guió amb 24 interrogants molt concentrats pregant-li que els contestara i els difonguera per si algú més volia col·laborar amb aquest treball. Cal dir que el director d'aquest periòdic era José A. Moltó Reig, advocat com Rafael. El tracta de company i, possiblement van coincidir fent la carrera de dret a la Universitat de València.

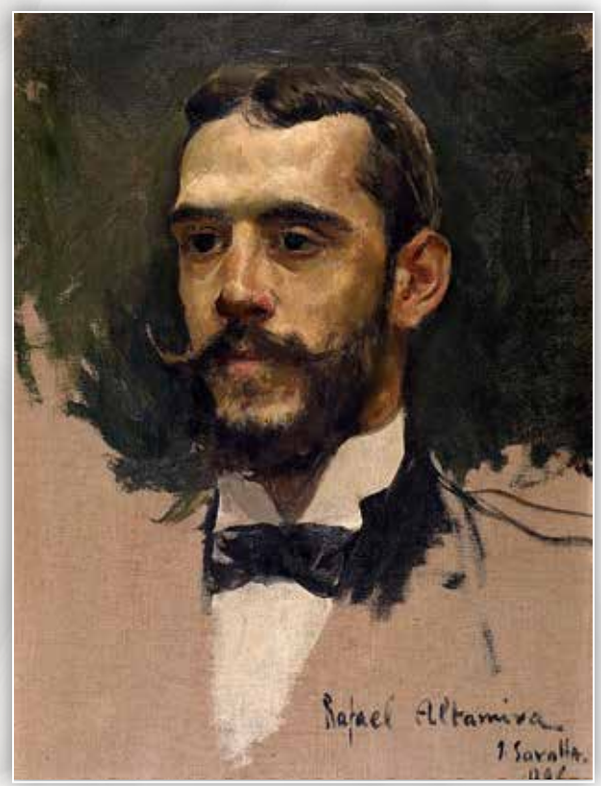
Amb aquestes dades vaig consultar l'obra total d'Altamira i vaig trobar un treball que feia referència a la col·laboració que havia demanat al setmanari contestà. Efectivament, un treball titulat «*DERECHO CONSUETUDINARIO Y ECONOMIA POPULAR de la província de Alicante*» publicat el 1903. Treball que va ser premiat per la Reial Acadèmia de Ciències Morals i Polítiques.

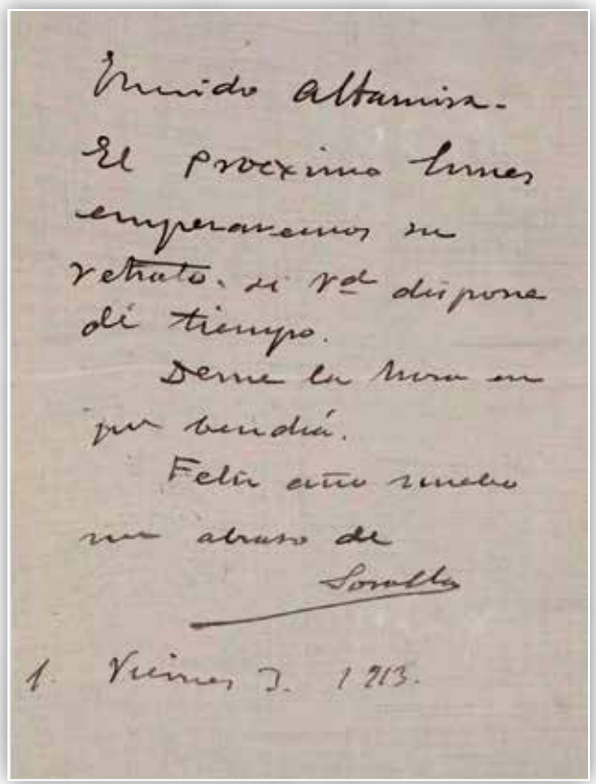
Aquest treball està digitalitzat i l'he pogut llegir admirant l'estudi que fa sobre pràctiques costumistes de caràcter antropològic. A més a més, detalla no solament l'aportació del director del periòdic local, sinó també les diferents col·laboracions que van aportar diferents col·legues i amics per molts pobles de la província d'Alacant.

Precisament un tema sobre etnologia que ha sigut la meua afició de ben jove i sempre he estat cercant referències i paral·lelismes per comparar. Mai no vaig imaginar que una de les millors fonts les tenia ací mateix, al meu poble, i fetes per un gran mestre. Teníem ben prop immillorables fonts i mai hem pogut aprofitar els seus acadèmics i assenyats coneixements per no conéixer-los. Tot per qüestions històriques que tinc vergonya de qualificar per haver estat ocults conscientment o inconscientment.

2n. Quant a la figura de tan destacat intel·lectual com fou Rafael Altamira i Crevea, tan vinculat a Cocentaina; no m'estranya gens com de poc s'ha escrit i valorat. Potser pertany a un perfil de personatge que a les forces vives de Cocentaina mai no els ha fet molta gràcia. Si fem un repàs superficial de persones o esdeveniments històrics citats en llibres o revistes locals, no trobarem massa persones amb el perfil intel·lectual i lliurepensador d'Altamira. Potser són manies senils meues o potser siga casualitat. El que l'any passat i enguany haja sigut, després d'una muntonada d'anys, la primera volta que els mitjans de comunicació valencians hagen destacat Altamira, podia confirmar el que dic. Vull deixar clar amb açò que no es tracta d'un assumpte exclusivament local. Haver estat tants anys en l'oblit una persona del nivell jurídic i humanista, podria ser motiu de reflexió pels valencians.

Benvinguts siguen tots els reconeixements que li han fet, estan fent-li i li faran. Enguany el citem a la revista de festes per primera volta amb aquest comentari. Recordar també que en 1997 la Generalitat Valenciana va publicar una detallada semblança d'Altamira feta pel professor valencià d'història contemporània, F. Moreno Sanz (1942). Un Historiador

que potser és un dels que més ha estudiat Altamira. Per això, el 1979, la revista «*València Setmanal*» publicava al núm. 81, un article demanant per Rafael Altamira un carrer a la ciutat de València. Més tard, la Universitat de València li feu un reconeixement amb un homenatge el 21 de juny de 2012, segons aquest enllaç, https://www.rafaelaltamira.es/2012/06/21/la-universidad-de-valencia-rinde-homenaje-a-rafael-altamira

Després, que jo sàpiga, no he vist altra menció als mitjans d'informació, més que la del 9 de desembre de 2024, quan arribaren a Alacant les restes de Rafael Altamira i la seua muller des de Mèxic. En gener d'enguany hi ha diferents reportatges en la premsa, supose que també a la TV, depositant les restes al cementeri de Campello (l'Alacantí) en espera d'un mausoleu.

Segons el meu punt de vista, són reconeixements que han tardat massa a fer-se. Pareix que ens costa reconéixer i dignificar persones i actituds del perfil d'Altamira. Hem estat manifestant sempre –segons el meu punt de vista– aquesta actitud que em sembla excloent. Recordem-ho: Altamira va formar part del grup format a Oviedo que foren els impulsors del model d'Extensió Universitària. Una idea que tants bons fruits ha donat. Fou –a més d'amic– alumne i auxiliar de càtedra de Francisco Giner de los Ríos, socialista, anticlerical, maçó, krausista, creador i director de l'Institut Lliure d'Ensenyança de la qual també formava part el nostre Altamira. Una entitat a la qual el franquisme va reprimir durament. També va tindre Rafael Altamira altres i diferents amics en el camp de la literatura, de l'art i de la República com fou Sorolla i Vicente Blasco Ibáñez, des que es conegueren, de quan va estudiar dret a València. Especialment, amics relacionats amb el dret internacional i diferents disciplines sempre al voltant de la il·lustració i el progrés. Unes disciplines que mai han sigut ben vistes per l'aparell de forces vives i d'aquells «bons espanyols» que durant més de dos segles han anat ordenant i dirigint la nostra societat al seu interés i gust. Així ens va.

És per això que l'any 39 va haver de refugiar-se a La Haia, d'on era magistrat. Allí va poder sobreviure malgrat el que coneixem com a «batalla de la Haya» (1940) per la bogeria nazi. Va estar allí, fins al 1944 que va obtindre llicència per exiliar-se a Mèxic per impartir classes.

El nostre valencià Rafael Altamira i Crevea, és hora que es diga obertament, forma part del buit intel·lectual més flagrant que va deixar l'aberrant feixisme que vam patir durant la llarga i acusada esterilitat del règim franquista. Un altre aspecte de les reparacions que encara no s'han cobert per les greus seqüeles històriques que va deixar una de les èpoques més fosques de la nostra història contemporània ▪

TEMOR I FERVOR. LA PESTA DE 1599-1600 A COCENTAINA

Josep Cortés
Centre d'Estudis Contestans

«Huy han arribat a esta ciutat molt males noves de la gran destructio de ontinyent agullent y no se que altres llochs de Exes montanyes nostre Senyor se apiade de tots».
Vicent Onyate (8 de maig de 1600)[1]

Coneguda com la pesta de Xàtiva, per haver castigat amb la virulència més gran la ciutat de la Costera, aquesta epidèmia, a diferència del que passaria amb la de 1647-1648, no va afectar la totalitat del País Valencià, sinó sols les comarques centrals com la Vall d'Albaida, l'Alcoià i el Comtat, tot i que sembla que en aquesta comarca hi va ser menys severa. Les primeres manifestacions de la malaltia es van produir en 1599, sobretot en la segona meitat d'aqueix any, des del mes de juliol en avant i coincidint amb la calor de l'estiu, i en arribar la tardor i els primers dies de l'hivern s'havia convertit en una plaga que esdevindria incontrolada als inicis de 1600. El seu origen no va ser degut a causes endògenes o internes, sinó a l'entrada d'un vaixell al port de Santander amb gent infectada en novembre de 1596. Des de Cantàbria es va estendre posteriorment a Toledo i Andalusia. A Almansa arribaria en maig de 1599, i posteriorment afectaria a Xàtiva, a causa de les relacions que mantenia amb Toledo pel comerç de la seda.[2]

I. LES MESURES CONTRA L'ENTRADA DE L'EPIDÈMIA I LA SEUA PROPAGACIÓ

1. El control fronterer de forasters i mercaderies i l'incident de la llana cremada

Per a evitar l'entrada de la pesta en les terres valencianes, el virrei Juan Alfonso Pimentel de Herrera, comte de Benavente (1598-1602) va establir un control sanitari a la Font de la Figuera, localitat que constituïa la frontera històrica entre els regnes de València i Castella, enviant-hi Joan Baptista Català, síndic de la ciutat de València i comissari reial «pera la custodia y guarda del present regne per lo morbo y mal contagios».[3] Català tenia la missió d'exigir, tant als viatgers que volien accedir al Regne com a les mercaderies dels comerciants, la presentació d'uns documents, coneguts en la terminologia de l'època com «bollatins», que garantien la seua procedència de zones no infectades. Tanmateix, no sempre es va complir amb l'obligació oficial, ni la impermeabilització de la frontera va ser completa, el que hi permetria finalment l'entrada de l'epidèmia i la seua propagació per les terres valencianes.

El 22 de juliol de 1599, Vicent Sempere, clavari d'Alcoi, va pagar 7 sous i 8 diners a dos homes perquè «guardaren uns segadors que vingueren de castella en la cova de benisaydo». També va enviar un correu a Ontinyent per a «Enformarce del mal de la pesta», i un altre a la Font de la Figuera «a parlar a mos(sen) catala qui sta per horde de valencia per a la guarda de la peste». En agost se n'enviaria un altre per a preguntar al síndic si havia de permetre's l'entrada dels segadors en la vila, i també hi aniria el notari Ginés Aiz per a tractar el problema amb Català. Mentrestant, es van reparar les portes de Sant Agustí, i es van començar a tapiar els carrers, sobretot els del Raval Nou, «per a la guarda de la peste».[4] A Cocentaina, també van arribar segadors castellans aqueix estiu, i el 6 d'agost, Català va enviar Rafel Sanz «ab avis ques guardassen de certes (sic) per lo mal contagios», i el mateix mes el Consell va encarregar a Miquel Sanz que anara dues vegades a la localitat fronterera «pera comunicar negocis concernents als segadors» amb el síndic.[5]

La inquietud creada pels segadors forans seria poca cosa comparada amb el conflicte provocat per l'arribada d'uns comerciants castellans que portaven llana. En 1599, el Consell de govern estava format pel justícia Andreu Joan Pujasons, i els jurats Andreu Sanchis, Lluís Ferrando i Guillem Moltó. En la sessió del 21 de juliol es va informar que el dia 7 havien entrat a la vila uns castellans amb «algunes carregues de llana sens portar bollatins ne sertificatoria

de hon venia dita llana temense los dits Jurats que portarien dita llana de parts Infectes E morboses», motiu pel qual se'ls havia comminat a eixir-se'n del terme i endur-se la llana, sots pena de cent assots i de cremar la mercaderia. Els malavinguts, però, no havien fet cas de l'amenaça i, a més, havien deixat la llana en un dels molins del comte. Els jurats van informar del fet a Francesc de Beaumont, cavaller i procurador general del comtat, però aquest no havia tingut pressa d'ocupar-se del problema i els jurats, davant la ineficaç actuació del principal representant del comte, havien recorregut a misser Andreu Roig, advocat i síndic en la ciutat de València, demanant-li assessorament legal sobre les accions que hi podien emprendre. El lletrat els va informar que l'execució de les penes pertanyia als jurats, però sols si eren pecuniàries, perquè les corporals només les podia aplicar el procurador general. Finalment, Beaumont va decidir inhibir-se de l'assumpte, deixant la seua resolució en mans dels jurats, i aquests van demanar als assistents si recolzaven la decisió de cremar la llana.[6] I, efectivament, la foguera seria el seu destí final «per lo perill ques podia seguir de que y agues mal En dita llana E Infictionar lo present condat». Les flames, però, no eixirien debades, ni pel que concernia al pressupost municipal ni a la legalitat de l'actuació dels jurats. El 22 d'octubre, el clavari Cosme Andrés va consignar que l'operació destinada a evitar la infecció havia costat 16 lliures, 4 sous i 3 diners. La quantitat comprenia el salari de quatre homes que durant vint dies, pagats a raó de 3 sous diaris i manteniment, «guardaren de nit y de dia» les saques de la llana sospitosa; també s'hi incloïa el cost de la llenya i la participació de dos homes que, després de cremar-la, «estigueren purgant», és a dir, en quarantena. Mesura previsora si tenim present que havien respirat els efluvis malsans d'un producte «infictionat».[7]

Els castellans no van ser els únics a comprovar com era d'acollidora Cocentaina aleshores. En aqueix ambient de por al contagi, i de rebuig als qui venien de terres «infectes e morboses», tampoc no escapaven a la desconfiança els nadius que tornaven a casa. És el que li va passar a Lluís Zaydo, un morisc del raval. El 22 de setembre, el Consell es va ocupar del problema que se li plantejava a la vila. Zaydo havia anat a Sevilla, on residia el comte Eiximén Pérez Ruiz de Corella, a portar-li productes de les rendes senyorials, sobretot diners, i havia regressat, però sense portar cap document que certificara que estava lliure de la pesta. Per aquesta circumstància, obeint l'ordre del virrei «que no donen pratica a coses de Sevilla», i per a evitar que la seua presència poguera «Jnfectionar dita vila», els jurats no havien «consetit que dit saydo entras en dita vila ans be ab penes lo han bandejat», i aquest fet havia provocat la protesta del procurador general.[8] L'enfrontament no es va limitar a una queixa verbal. Hi va anar més enllà amb la presentació, per part de Beaumont, d'una denúncia formal en València, i els jurats van passar nou dies empresonats a la ciutat. El 19 de novembre, Cosme Andrés treia comptes del desembós ocasionat a l'erari: 62 lliures, 15 sous i 5 diners, invertits en el menjar i el beure dels jurats durant el temps de la detenció, el lloguer de cavalcadures, les visites a jutges i procuradors, la redacció de suplicatoris, els salaris dels funcionaris judicials i les fiances dels acusats, als quals se'ls responsabilitzava de l'expulsió de Zaydo, i també d'haver cremat la llana. A més, al síndic de la vila, Lluís Joan Pujasons, se li van pagar 330 reals castellans, equivalents a 31 lliures, 12 sous i 6 diners, pels viatges fets a València per ambdós motius, que l'havien tingut ocupat durant trenta dies, i a qui se li havia assignat una dieta de 10 reals diaris.[9]

L'episodi de la llana cremada no va posar fi a l'entrada d'aquest producte en la vila. Com que es tractava d'una matèria imprescindible perquè el sector tèxtil local, format per tintorers, cardadors, filadors i teixidors, mantinguera l'activitat i els operaris no estigueren condemnats a l'atur, amb els consegüents perills per a l'estabilitat social, va seguir important-se llana. Això sí, amb l'exigència de comprovants sobre la seua procedència, i l'obligació dels jurats d'informar periòdicament a les autoritats de la seua recepció. A finals de novembre de 1599 el Consell va enviar un correu a Xàtiva «ab una certificatoria pera micer navarro de tota la llana ques entrada del primer del present mes fins a huy», i en febrer de 1600 Bertomeu Pérez va anar a València «ab cartes pera micer navarro manifestantli la llana era entrada de nadal fins que parti lo correu».[10]

2. El control local dels viatgers i l'expedició de la milícia a la Font de la Figuera

L'episodi de Zaydo posava de manifest que el control establert a la Font de la Figuera tenia escletxes, i pels seus badalls sempre hi havia algú que accedia al Regne. A més, també hi havia perill pels viatgers valencians procedents de zones on la pesta s'havia declarat, i calia evitar que entraren a les poblacions els qui no podien provar que venien de llocs lliures de contagi. Aquesta segona inspecció, localment, va consistir a posar guàrdies en els portals de la muralla, per a exigir als forasters els esmentats

«bollatins» o guiatges.[11] Entre febrer i abril de 1600, Martí Escuriola va fer cinc segells de fusta o bolles per a «colpejar als portals los bollatins de pasajers», cosa que permetria tant l'entrada com l'eixida de Cocentaina. Els segells portaven l'escut de la vila, dos d'ells «la torre»[12], i els altres tres «les armes de la vila». El seu ús no sols facilitava l'accés a Cocentaina, sinó que també autoritzava «que poguessen entrar los xp(crist)ians nous en lo condat», motiu pel qual es van repartir dos bolles en altres tants llocs del territori. Potser aquest mirament amb els moriscos estiguera condicionat per l'episodi protagonitzat per Lluís Zaydo, font de maldecaps i despeses per al Consell, i d'escarment per enfrontar-se amb un protegit del comte i del seu procurador general.[13] Pere Faquinet, en canvi, no va tenir la sort d'aquell. Havia vingut de Castella i el síndic Català va ordenar que el portaren custodiat a la Font de la Figuera. A la localitat fronterera, la vila va enviar, a petició del síndic, tres guàrdies. El cost de l'expedició, registrada per Cosme Andrés el 6 de març de 1600, va pujar a 720 reals (69 L., 11 s. i 6 d.) pels quaranta-cinc dies que, entre l'anada, l'estada i la vinguda, s'havien passat Jaume Mas, Pere Albors i Francesc Falcó. Obeint les ordres de Català, hi van anar equipats amb «cavalcadures, lances adargues y escopetes», i amb una dieta «de huyt reals castellans per cap».[14] A finals d'abril, la vila va enviar a Martí Puerto per a recollir un grup de moriscos de cognom Zaydo, i per a obtenir del síndic Català un manament «pera que los xp(crist)ians nous del present condat contribuhissen en lo gasto se feu de les guardes Imbiaren als ports».[15] La petició va ser acceptada, i tots els llocs del comtat van sufragar «lo que se an gastat en les guardes posades a la ralla de castella». Fins i tot hi va haver de pagar Fraga que, encara que ubicada en el terme general del comtat, no estava sota la jurisdicció del comte de Cocentaina, sinó que pertanyia als frares jerònims del monestir de Sant Miquel dels Reis, a l'Horta de València. [16]

3. El tancament de la vila i l'obra del portal de la Costa

El tancament dels carrers no havia evitat que la pesta afectara Alcoi, i les autoritats van haver d'aplicar mesures radicals, com traure fora dels murs els infectats. Des de febrer de 1600 s'havia establert un grup de dones a la font del Molinar, dedicades a cuidar malalts a canvi d'un salari, i l'abastiment de queviures, llenya, calç i palla.[17] La propagació de la infecció a Alcoi, i seua la proximitat a Cocentaina, va afectar les relacions habituals entre les dues viles. A principis de 1600, Josep Martí va anar a València «pera ques donasen orde com se havien de regir ab Xativa y Alcoy»; el 18 de febrer i el 20 de març, Francesc Doménech, notari i síndic de Cocentaina, es va desplaçar a Alcoi «per occasio de la peste». La informació recollida no degué ser gens bona, perquè el Consell va enviar Miquel Molina a València «ab cartes pera quens donassen orde sins havien de

guardar de Alcoy per la peste». La resposta de les autoritats valencianes tampoc va contribuir a asserenar els ànims, i Cocentaina va prohibir l'entrada als viatgers procedents d'Alcoi. En maig, Miquel Ximeno va rebre 27 reials (2 L., 11 s. i 9 d.) per haver estat nou dies «guardant que no passas gent de Alcoy», a raó de 3 reals per cada dia de vigilància.[18]

Abans, a finals d'agost de 1599, el Consell va iniciar un seguit d'obres encaminades a reforçar els accessos de la vila i d'impedir l'entrada de forasters. Seguint l'exemple d'Alcoi, es van tapiar amb algeps els carrers de Fraga i de les Ferreries, i el portal de la Costa, tasca realitzada pel mestre d'obra Miquel Company. També es va reparar el camí de la Costa perquè «los passatgers no entrasen per la vila per causa de la peste», i que anaren extramurs de la vila. No va ser aquest l'únic camí adobat aleshores. En octubre li va tocar el torn al camí de València, i en desembre als d'Alcoi, Penàguila i Albaida. En setembre el fuster Justiniano Sanchis va fer unes «postetes» «pera custodia de la pesta pera assentarlis parts de hon se havia de guardar», possiblement, una mena de tanques de fusta per a impedir el pas a certes zones. Posteriorment, sembla que al començament de 1600, es van posar unes portes en el portal de la Font, fetes expressament «pera occasio de la peste», i de nou es van reprendre les obres en el portalet de la Costa, ara a càrrec de tot un equip format, a més de l'esmentat Sanchis, pels fusters Domingo Cambra, Jaume Fitor i Miquel Martí, els quals van treballar en les portes, i els manyans Domingo Agulló i Lluís Domínguez, encarregats de fer les parts de ferro, com claus, panys i cadena. La segona reforma del portal va ser més important que la primera, i també més cara, sumant 34 lliures, mentre que la primera s'havia quedat en només sis. En abril de 1600 es van fer noves tàpies, sense que s'hi indiquen els llocs afectats, es va reparar la torre de les Ànimes[19] i es va alçar la muralla del portalet de la Costa. Aqueix mes es van reprendre de nou les obres en l'esmentat portal, i van continuar fins al 19 de maig almenys. Sembla que aquesta actuació seria la definitiva, i hi assoliria l'aspecte que actualment presenta el portal de Sant Jaume.[20] Les raons d'aquesta suposició són el cost de l'obra, superior a 53 lliures, la participació de Sanchis en les portes i d'Agulló en les parts de ferro, claus i cadena, i el treball d'Antoni Monnou en la construcció de la porxada.[21] Els treballs del fuster Sanchis no es van limitar a les esmentades portes; també va fer dues forques per a col·locar-les en els portals de Travadell

i la Costa, com a demostració a tothom que el comte exercia en la seua vila la suprema jurisdicció, el mer i mixt imperi, i que el Consell s'havia atrevit a qüestionar, tot i que de manera limitada, amb el conflicte tingut amb el procurador general per la seua oposició a l'entrada de Lluís Saydo.

Muro també es tancaria. El 23 de juny de 1600 el notari Miquel Jeroni Burgos va redactar dues actes en aquesta localitat. En la primera donava fe notarial dels càrrecs locals, formats pel justícia Gaspar Calahi, els jurats Onofre Rami i Jaume Boaris (també Buaris), i el síndic Gaspar Maçot. En la segona, hi anotaria que «per guardarse millor de les parts Infectes y Contagioses», els esmentats oficials «han fet tancar dit loch lo qual nos pot exir ni entrar sino per les portes que benen señalades». També es va organitzar un control diari dels veïns, i que «cada nit tinguen obligaçio antes de tancarse en ses Cases anar a manifestarse a una persona de cada Carrer que ells han nomenat pera dit efecte en la qual casa han possat un señal de almanguena pera que sapien ahon han de anar y que quascun vehi vaja cada nit a manifestarse a dita casa».[22] La mesura seguia la pràctica adoptada abans a Cocentaina, i complia també amb l'exigència del Consell d'aquesta. Perquè en el mes de març el procurador general Beaumont, el justícia Andreu Joan de Pujaçons, i els jurats Andreu Sanchis, Lluís Ferrando i Guillem Moltó van fer una visita general «per tot lo condat regonexent los lochs y donantlos lo orde havien de tenir en la guarda del morbo y fent crides per aquells». En realitat, no feien sinó complir un decret del virrei Pimentel sobre l'obligació de publicar crida en tots els pobles de la Governació de Xàtiva «acerca de la bona custodia y guarda ques deu tenir (..) de la peste y mal contagios».[23] Com no podia ser d'una altra manera, l'aplicació dels visitadors es va recompensar amb un dinar, de 3 lliures, 4 sous i 3 diners de cost.[24]

II. MITJANS D'ASSISTÈNCIA SANITÀRIA I REMEIS CURATIUS

Aleshores, Cocentaina disposava d'un hospital que atenia els malalts sense recursos, tant si eren naturals de la vila com forasters. L'edifici estava situat prop de l'església de Santa Maria, tenia una cuina, dotada amb el mínim d'aparells necessaris per a la preparació dels menjars, com ara un poal d'aram, una caldera gran, una paella, uns ferros per a la llar i una pastera nova. La zona dedicada als malalts disposava de huit llits, equipats amb matalafs i coixins, flassades i vànoves, i llençols; també hi havia uns anganells, peça que es posava a les cavalcadures per a carregar cànters.[25] El municipi contribuïa al seu manteniment amb l'aportació de 75 lliures 3 sous i 4 diners, que n'era la quantitat corresponent a les pensions dels censals que li pagava cada any.[26] El Consell també s'encarregava de la manutenció dels pobres i dels franciscans del convent de Sant Sebastià, i des de novembre de 1599 i fins a maig de 1600, almenys, va destinar 55 lliures

«pera pobres y frares». A més de monetària, sovint l'ajuda es donava en espècie, com ara forment per a fer pa, i carn del bou que se sacrificava la vespra de la festa del Corpus Christi. El 9 de juny de 1599 el Consell va reservar 31 lliures de carn per als pobres, i 8 per als frares, que amb l'actual sistema de pes equivalien a uns 10 quilograms, en el primer cas, i poc menys de 3 en el segon.[27]

L'encarregat d'administrar l'hospital portava el títol de majordom, i el càrrec s'exercia durant un any. El dia 1 de juny de 1599 s'havia nomenat mossén Jeroni Ferris, un dels capellans del poble. La seua gestió no va resultar eficaç ni, menys encara, exemplar, i dos mesos després del seu nomenament, el 18 d'agost, el Consell general va informar que Ferris «no vol acullir a tots los pobres que arriben al dit hospital nils vol donar la racio acostumada», justificant la seua conducta «per les causes a ell ben vistes», de manera que es va acordar presentar una queixa a l'arquebisbe de València perquè «sa senyoria hi proveheixca lo que Trobara de Justícia».[28]Molt diferent seria el comportament de l'hospitaler Francesc Falcó, a qui el 30 de març de 1600 se li van pagar 7 reials (7 s. 5 d.) «per lo sustento de set dies que dona a menjar a una dona del partit (sic) en la semana santa».[29]

La vila disposava de dos metges, Jaume Agulló i Pere Martorell. El primer estava ben relacionat amb l'oligarquia local. En 1593 tenia concertat el matrimoni amb Josepa Ferriz Calatayud, filla del cavaller Onofre Josep Ferriz, però la mort de la núvia va impedir que reberen les benediccions nupcials,[30] i en 1598-1599 va exercir el càrrec de jurat, cosa que representava cobrar 10 lliures a l'any, que hi afegia al salari de metge. En el Consell general del 3 de juliol de 1599, celebrat per a reduir les despeses municipals per tenir un deute de 800 lliures, es va acordar retallar els salaris de tots els oficials, i el metge passava de cobrar 70 lliures anuals a rebre'n només 30. L'acta no indica el nom del metge, però no podia ser un altre sinó Jaume Agulló, perquè més avant s'hi aprova no pagar salari a ningú més «puix que en la present vila y atre doctors».[31] Pere Martorell restaria així sense ingressos de caràcter municipal, i això explicaria que, per a evitar que visquera en la indigència, el 28 de setembre se'l va nomenar mostassaf, o responsable del mercat i les tendes, les activitats econòmiques i l'urbanisme, entre d'altres.[33] Amb el nou ofici, Martorell es va encarregar de dirigir les obres de millora dels camins de València, Alcoi i Penàguila, i les reparacions de la font, i del pont de la séquia del molí en el camí dels Secans, fetes entre octubre de 1599 i gener de 1600, i que li van permetre cobrar 88 reials. L'epidèmia, dolenta per a molts, resultaria lucrativa per a Martorell almenys, i en març de 1600 va rebre del clavari 75 reals «per diverses visites ha fet entre pobres necessitats de la present vila despres que se ha levat lo salari ordinari». No hi ha constància documental, en canvi, que Jaume Agulló s'ocupara dels malalts pobres, i tampoc que se'l retribuïra per aquest motiu.[33]

Dos cirurgians i dos «apotecaris», o farmacèutics, completaven la llista del personal dedicat a vetllar per la salut dels habitants de Cocentaina. La funció dels cirurgians era, en certs aspectes, similar a la que actualment practiquen els infermers, com la curació de ferides; també podien tractar lesions causades per esquinçaments musculars i trencaments d'ossos, així com l'extracció de peces dentals. Juan de Poveda, natural de Xinxilla, era un dels dos cirurgians. En 1598 tenia assignat un salari de 16 lliures anuals, però en l'esmentat Consell del 3 de juliol de 1599, la paga que s'hi indica és de 12 lliures, i que amb la retallada restaria finalment en 10 lliures. Jaume de Puigmoltó era farmacèutic i aquell any cobrava 3 lliures 4 sous i 8 diners. Metges, cirurgians i apotecaris tenien dret a dos lliures de carn del bou del Corpus.[34]

Finalment, i pel que fa al tractament terapèutic que hi podien rebre els malalts de pesta, la informació existent és mínima. Sols sabem que s'hi utilitzava la neu, però aquest remei no era exclusiu

dels empestats, i que també s'emprava en altres malalties. El 20 d'agost de 1599, Cosme Andrés va pagar al jurat segon, Lluís Ferrando, i al notari Jaume Micó, assessor legal dels jurats, 120 reials (11 L. 10 s.) «per sis dietes ocuparen anant estant y tornant a denia a suplicar a sa magestat per part desta vila que fes merce de donar neu pera malalts la qual estava embargada per part de sa magestat».[35] En Alcoi, en canvi, el Consell va comprar importants quantitats de sucre «Exaropat pera fer mediçines».[36]

III. TEMOR AL CONTAGI I FERVOR RELIGIÓS

1. La festa del Corpus de 1599

Durant la primera meitat de 1599 la idea que la pesta traspassara la frontera castellana i arribara al Comtat, sembla que era contemplada com una possibilitat llunyana, i no preocupava de manera excessiva les autoritats locals. I així, les festes de la Santíssima Trinitat, el diumenge 6 de juny, i del Corpus Christi es van celebrar amb total normalitat. El dimecres 9 de juny va tenir lloc la tradicional matança del bou, i posterior repartiment de la carn, i el dijous 10 es va celebrar la processó, amb la participació dels gegants, vestits pel sastre Pere Ferrandis, i que ballaven al ritme de la música interpretada pels quatre ministrils del poble.[37] També hi va haver funcions teatrals, amb la representació de tres misteris bíblics, el de Nanal en Carmel, el dels Reis i el del bateig de Crist,[38] i tot endolcit amb la confitura comprada a Andreu Aboamit, morisc del raval, i abeurat amb «la neu y lo vi se gasta en dit dia y festa».[39]

2. La nova devoció a Sant Roc, protector de la pesta

A mesura, però, que s'evidenciava que l'epidèmia havia superat els filtres fronterers, i hi començava a manifestar-se a l'Alcoià, la por al contagi va afectar els ànims de la població, augmentant la devoció religiosa, en un intent d'aconseguir l'auxili de les forces espirituals, vist que l'eficàcia de les humanes resultava infructuosa. En juliol de 1599 Alcoi tapiava els carrers, i s'encomanava a Sant Roc, amb la celebració de cinc misses en la seua ermita «per lo mal de la peste». En agost, i coincidint amb la festivitat del sant el dia 16, ja van ser deu les misses, i nou més en gener de 1600.[40] Aquest mes Alcoi va rebre la visita de Jeroni Quende «visitador del morbo», enviat des de València amb el doctor Montagut, i que a finals d'abril o principis de maig també estaria a Cocentaina.[41] A finals de març l'augment dels morts va obligar el Consell a contractar un pobre perquè ajudara a l'enterrador Joan Llàcer en la seua tasca. En juny els malalts estaven repartits entre la Casa Blanca, la Font Roja, el Carrascal, on s'hi portaven «a purgar per raho del morbo», i l'hospital de Sant Roc,[42] i alhora que creixia el nombre de difunts, també ho feia el de les misses dedicades al protector de la pesta, celebrades ara tots els divendres, diumenges i festius, i encarregades previsorament fins al dia de Sant Joan Baptista, a finals de juny.[43]

A Cocentaina, el temor a la malaltia també es va estendre en juliol de 1599, com ho demostra l'episodi dels comerciants castellans i la llana sospitosa, i seguint l'exemple d'Alcoi, va cercar igualment la protecció del patró de la pesta. El 21 de juliol, el Consell va proposar la celebració de la festa de Sant Roc, per tractar-se d'«un sant tan principal advocat de tot mal Contagios», però que fins aleshores mai no s'hi havia fet en la vila.[44]

«Pari modo fonch Expossat que En moltes terres del regne de valentia se selebra ab gran solempnitat ys guarda la festa del glorios Sant Roch y que no sent la present vila menys principal que les demes seria be que dita festa se guardas y votas sent un sant tan principal advocat de tot mal Contagios del qual mal al present se guarda En lo dit regne de valencia y en la present vila de cocentayna ab la rigor que tots saben que perco si tenen per be de que dita festa se vote En la present vila comensantla a guardar en lo present any».

Amb la intenció que la iniciativa tinguera un suport majoritari, es va acordar que es fera crida pública, i que la població votara si era favorable a commemorar la festa del sant. No he trobat cap document que certifique la realització del plebiscit i el seu resultat, però és evident que s'hi va celebrar, i que hi va ser aprovada, perquè el 28 d'agost es van pagar 30 r. (2 L. 17 s. 6 d.) als quatre ministrils de la vila «per lo treball de sonar en la octava de nostra Senyora y lo dia E festa de sant roch la qual se ha comensat a celebrar enguany».[45] També es va comprar una arrova de farina, destinada a fer pa beneït, i quatre lliures i mitja de carn de moltó al carnisser Josep Navarro, per a recompensar «als que portaren a nostra senyora de la assumpcio per la processo com altres anys se acostuma».[46] En els anys següents, la devoció a Sant Roc va decaure fins a extingir-se del tot. L'elecció de Sant Hipòlit, i la celebració de la festivitat d'ambdós amb només tres dies de diferència, podrien explicar el fet.

3. Les festes de la Mare de Déu del Miracle, la Verge del Roser, Sant Cristòfol i Santa Bàrbara

El nou culte a Sant Roc no va suposar que Cocentaina deixara de celebrar les festivitats d'altres figures venerables, les quals commemorava des de temps immemorial. I així, a finals de 1599 o principis de 1600, es va realitzar la missa i processó a Sant Cristòfol, «que cascun any se sol fer», i es van pagar 30 sous a mossén Lluís Joan Micó, síndic del clero de Santa Maria, pel servei religiós, i 4 sous i 4 diners a l'ermità perquè comprara un quarteró de farina «pera un pan beneyt pera la festa de sant. xp(cristo) fol».[47] El 20 de gener de 1600 el clavari Cosme Andrés va abonar la mateixa quantitat a Micó «per la caritat de la missa y processo de santa barbera que Cascun any se sol fer». La festivitat de la Mare de Déu del Miracle, subvencionada pel Consell amb la major quantitat, era la més solemne de totes. El 26 d'abril, Cosme Andrés va deixar anotat que «paga y dona a mos(sen) lois mico administrador de les caritats de nostra Senyora del milacre dotze liures pera la seua festa conforme altres anys». El mateix dia hi ha un pagament als ministrils de 12 r. (1 L. i 3 s.) «per que sonaren en la festa y processo de nostra Senyora del roser perço que no y havia musica y per ser la festa mes principal del any feren sonar a dits menestrils». La notícia resulta sorprenent per diversos motius. En primer lloc, perquè la festivitat de la Verge del Roser es celebra el 7 d'octubre; en segon, per la coincidència de la data d'aquest desembós amb el qual se li va fer a mossén Micó, i en tercer i sobretot, pel qualificatiu de ser «la festa mes principal del any», expressió que rebaixa la importància de la dedicada a la Mare de Déu del Miracle. Potser es tracta d'una confusió del clavari que, en voler referir-se a aquesta, s'equivocara de noms.[48]

4. L'elecció de Sant Hipòlit, les quinze misses «*Pro Populo*» i la primera processó

En el seu treball sobre l'elecció de Sant Hipòlit com a Patró de Cocentaina, titulat *Papeles de Cocentayna Patronos Genealogia &c. Patronato de S. Hypolito Martir*, Agustín Arques Jover reconeixia, amb un sentiment de frustració comprensible, que tot i haver-hi «*rebuelto y (a)notado con la paciencia y cuydado que es publico y notorio todos aquellos Archivos*», tant parroquials com municipals, no havia pogut trobar «*en los Instrumentos, ó Actos originales del Sorteo y del voto no se hallan en el Archivo de la Villa de Cocentayna, ni en el de la Parroquia de S(an)tª Maria*». L'historiador mercedari suposava que la informació que amb tanta ànsia cercava hauria d'estar registrada en el llibre VIII dels Consells, corresponent als anys 1600-1605, però com que no apareixia en l'arxiu municipal, sospitava que deuria tenir-lo guardat el duc de Santistevan al seu palau. Amb la intenció de comprovar-ho, Arques va escriure al duc sol·licitant-li permís per a consultar el seu arxiu, però confessaria, amb desengany i aflicció, que «*no he podido conseguirlo*». Basant-se en el Llibre Racional de Santa Maria de l'any 1600, i en una nota solta dins d'un protocol del notari Pere Castell, Arques afirma que l'elecció de Sant Hipòlit va tenir lloc el diumenge 7 de maig, que en el mateix acte es va prendre l'acord de celebrar set dobles o misses cantades al nou Patró, set a la Mare de Déu del Miracle, i una a la Santíssima Trinitat, i que posteriorment, el 10 de maig, el Consell va decidir commemorar tots els anys la festivitat de Sant Hipòlit el dia 13 d'agost.[49]

El llibre de Claveries de 1600 confirma que, en data posterior al 19 de maig, Cosme Andrés va pagar les quinze dobles al síndic Lluís Joan Micó. Aquest va rebre 120 r. (11 L. 10 s.) en total, a raó de 15 s. 5 d. per cada missa. Del dilluns 8 de maig al diumenge 14 es van cantar les set misses a Sant Hipòlit; el dilluns següent, i fins al diumenge 21, les set de la Mare de Déu del Miracle, i el dilluns 22 la de la Santíssima Trinitat. Tant el frare mercedari, com el clavari, atribueixen el compromís de dir les misses al Consell, però com ja va descobrir Arques, el llibre corresponent als anys 1600-1605 no s'hi conserva en l'arxiu municipal.

«(misses per occasio de la peste) Item paga a m(ossen)° lois Joan mico sindich del clero cent y vint reals castellans per la caritat de les quinze misses que se han celebrat conforme lo consell per occasio de la peste (11 L. 10 s.)»

També, i segons l'esmentat llibre Racional, Arques afirma que «*desde el año 1605. que tambien hacían Procesion del Santo Y todo esto prueba que le reconocian y tenían Por Patrono principal*». No he pogut comprovar la veracitat de la informació, perquè el llibre no es troba actualment a l'arxiu parroquial de Santa Maria, però de ser així no és correcta, perquè la primera processó en honor del Sant Màrtir va tenir lloc en el mateix mes de la seua elecció, i no cinc anys després, fet que no semblaria lògic. Ho prova l'anotació del clavari Cosme Andrés d'un pagament d'11 sous i 8 diners, fet entre el 17 i el 19 de maig, a una viuda de cognom Corriana, pel lloguer d'unes màscares emprades en la processó de Sant Hipòlit, i el salari d'un músic que tocava un llaüt al seu davant. La processó començaria segurament en Santa

Maria, i va finalitzar en el convent franciscà de Sant Sebastià. La raó d'haver escollit aquest itinerari podria ser deguda a l'atenció que els frares dedicaven als pobres i malalts, i també perquè Sant Sebastià, com Sant Roc, era *«abogado de la peste»*, en paraules d'Arques. Cocentaina organitzava així el primer acte religiós "en commemoració y festa" del nou Patró, «advocat de la vila y de tot mal contagios», tres mesos abans de la seua festivitat oficial.[50]

«Festa de sant. Ipolit. Item dona y paga a la viuda corriana per lo loguer de les maixqueres y part a un home que sonava hun laut davant la processo ques feu al convent de sant. sebastia en commemoracio y festa de sant. Ipolit advocat de la vila y de tot mal contagios per tot XI s(ous) VIII (diners)»

El dimarts 8 d'agost mossén Simeón Just va batejar el primer xiquet amb el nom del Patró. Va ser Helena Hipòlita, filla de Melcior Trensano i de Maria Anna Candela, i apadrinada per mossén Lluís Joan Micó i Susanna Andrés. El divendres 27 de juliol de 1601 el vicari Pere Guerau batejaria la segona: Úrsula Hipòlita, filla del notari Lluís Gil i de Magdalena Terol; el notari Francesc Doménech i Esperança Garcia, viuda de Francesc Marroquí, van ser els padrins.[51]

IV. ALGUNES CONSIDERACIONS FINALS

1. Cocentaina va restar «liure, immune, y preservada» del mal de la pesta?

Sobre aquesta qüestió, la documentació consultada per Arques aporta tres dades fonamentals: la primera, que en l'any 1600 la població de Cocentaina estava afligida pel «mal pestilencial que en les terres circumveines y avia», però que fins aleshores la vila es trobava lliure del contagi; en segon lloc, que per a lliurar-se'n de l'epidèmia es va acordar «*sortear el Abogado que Dios les destinase (..) y les libertase de aquel Azote que tan de cerca les amenazaba*», i el diumenge 7 de maig, després d'eixir tres vegades el nom de Sant Hipòlit Màrtir de la bossa, es va acordar proclamar-lo Patró; i finalment, que per la seua intercessió «queda la present vila liure, immune, y preservada del mal de la Pesta, que tan de prop amenazaba».[52]

L'altra font documental disponible a hores d'ara, i a escala local, és el llibre de Claveries de 1599-1600, el qual confirma en part el relat, però també ens crea alguns interrogants. Perquè hi reconeix la presència de la pesta a Alcoi, així com l'existència de malalts en Cocentaina, però en cap moment els qualifica de víctimes del «morbo». Com s'ha dit abans, en agost de 1599, el jurat Lluís Ferrando i el notari Jaume Micó van viatjar a Dénia per aconseguir que el rei Felip III «fes merce de donar neu pera malalts»; a finals de desembre, el Consell va pagar al morisc Jeroni Sala dos reials (3 s. 10 d.) pel seu treball de «fer una fosa pera soterrar un home que mori fora los murs en temps ques guardava de peste», i en gener de 1600 el metge Pere Martorell va rebre 75 r. (7 L. 3 s. 9 d.) «per diverses visites ha fet entre pobres necessitats». Cap referència, doncs, a la pesta, i el dubte conseqüent és saber si l'omissió va ser deguda a oblit, o negligència, o que, per tractar-se de malalts de qualsevol altra afecció, el clavari no va considerar necessari destacar-ho.

2. Sobre la mortalitat en 1599 i 1600

El dilema de si eren empestats o malalts comuns potser es resoldria amb l'estudi de la mortalitat local durant els anys 1599 i 1600. El problema no és l'escassetat, sinó la inexistència de dades parroquials sobre els enterraments. De les dos parròquies de Cocentaina, en la del Salvador falten els registres de defuncions entre 1590 i 1614, i en la de Santa Maria tots els anteriors a 1625. Per sort, la tasca de dos arxivers, mossén Vicente Enguix i mossén Francisco Xavier Yvorra, ens ha permés conèixer la mortalitat en Santa Maria en aqueixos anys, perquè ambdós van elaborar en 1805 un *Indice* de los Difuntos entre 1527 i 1667, amb la informació continguda en els llibres del Racional, però sense fer distinció entre adults (cossos) i infants (albats).[53]

Amb les dades aportades, he preparat un quadre estadístic amb les defuncions comptabilitzades entre 1590 i 1601. El propòsit ha sigut conèixer l'evolució de la mortalitat de la parròquia en els anys anteriors a la pesta, i també en la immediatament posterior. El resultat no deixa de ser sorprenent, en part. En primer lloc, perquè l'any amb major mortalitat de tot el període va ser 1593, amb 59, sense que tinguem notícia que fora deguda a una probable pesta. També perquè 1599, amb 35 difunts, presenta un número superior als 23 de 1600, any de l'elecció del nou Patró. Si disposarem dels registres parroquials, o els arxivers hagueren anotat els difunts per dies i mesos, podríem conèixer la tendència seguida per la mortalitat entre la segona meitat de 1599 i fins al 7 de maig de 1600, així com en els mesos posteriors.

Però com que això no és possible, ens hem de centrar en el que tenim a l'abast, i comprovar si els índexs de mortalitat són els propis d'un moment

d'epidèmia greu, o pel contrari en corresponen a una etapa de normalitat. Segons la Memoria de la repartitio, feta en 1600 perquè totes les cases del comtat contribuïren en el pagament dels 720 reials (69 L.) que havia costat l'expedició a la Font de la Figuera, Cocentaina tenia 368 cases de cristians vells, i per tant feligresos de Santa Maria. Si multipliquem aquesta xifra pel coeficient de 4,5 habitants per casa, tindríem en total uns 1.656 veïns, i els índexs de mortalitat corresponents serien del 21,13 per mil en 1599, i del 13,88 per mil en 1600. En ambdós casos, valors més aïna baixos i que no en són els propis d'una situació de mortaldat epidèmica.[54]

Quadre I. La mortalitat en la parròquia de Santa Maria de Cocentaina (1590-1601)

ANY	HOMES	DONES	TOTAL
1590	13	5	18
1591	11	8	19
1592	23	13	36
1593	31	28	59
1594	15	19	34
1595	17	16	33
1596	11	8	19
1597	13	10	23
1598	16	8	24
1599	23	12	35
1600	13	10	23
1601	16	5	21

Una situació semblant a la de Cocentaina és la que s'hi va donar en la veïna localitat de l'Alcúdia. A la seua parròquia pertanyien, com annexos, els llocs de Benitaher, l'Alqueria d'Asnar i l'Alqueria de Rotglà, i els rectors de l'Alcúdia administraven els sagraments als seus habitants. La conservació dels llibres parroquials ens ha permés fer el recompte de les defuncions registrades entre 1590 i 1601, i he preferit no classificar els morts segons el lloc on vivien, en part per a facilitar la lectura de l'estadística, i també perquè no alteren les xifres totals de manera substancial. Tampoc he distingit entre cossos i albats, perquè sols hi ha registrats quatre albats en total: 1 en 1598, 2 en 1599, i 1 en 1601.[55]

De nou, ens trobem que l'any 1599 va ser el de més mortalitat, amb un total de 13 difunts, que van abaixar a la meitat en 1600. Aqueix any, la *Memoria de la repartitio* atribueix a l'Alcúdia 57 cases, 11 a Benitaher, 10 a l'Alqueria d'Asnar i 8 a l'Alqueria de Rotglà; en total 86 cases, que aplicant-hi el mateix coeficient, ens donen 387 veïns, i uns índexs de mortalitat del 33,59 per mil en 1599, i 15,50 per mil en 1600. Xifres superiors a les de Cocentaina, i que mostren un augment ràpid i anormal de defuncions en 1599, i una caiguda també accelerada en 1600. Però saber si hi van ser causades per la pesta resulta complicat, perquè tampoc ací, com en el cas de Cocentaina, apareix la paraula enlloc.

La documentació de l'Alcúdia resulta força interessant encara, perquè pot fer-se un seguiment mensual de les defuncions. I així, ens trobem que en 1599 els mesos de febrer, març i abril van registrar un mort cadascun; juny en va tenir dos; agost va ser el més letal, amb tres, i concentrats en els dies 20, 24 i 26; setembre, octubre i novembre en van tenir un, i desembre dos, els dies 23 i 27. En 1600 va haver-hi un mort en febrer i abril, dos en setembre, i un en novembre i desembre, i sense cap enterrament en maig, juny, juliol i agost, a diferència del que hi havia passat en 1599. Finalment, l'any 1601 presenta una mortalitat que pot qualificar-se de normal, amb un total de 4 difunts repartits entre febrer, març, abril i juliol, i un índex del 10,33 per mil.

Quadre II. La mortalitat a l'Alcúdia (1590-1601)

ANY	HOMES	DONES	TOTAL
1590	3	1	4
1591	2	4	6
1592	1		1
1593	1		1
1594	1	4	5
1595	2	4	6
1596	3		3
1597	2	3	5
1598	1	3	4
1599	7	6	13
1600	3	3	6
1601	3	1	4

I de nou el dubte. Les defuncions de 1599-1600 van ser causades per la pesta, o causades per una altra malaltia? No m'arrisque a donar una resposta categòrica en cap sentit, sobretot mentre no disposem d'altres fonts documentals, a més de les citades. Les xifres de mortalitat no són les pròpies d'una situació de pandèmia, especialment a Cocentaina, i pel que fa a Alcúdia, l'any 1599 presenta un nombre de morts superior a l'habitual, però sense que puga qualificar-se d'excepcional, perquè en la demografia de l'època solien donar-se, de tant en tant, pujades anormals en la mortalitat. En tot cas el procés infecciós, fora el que fora, va ser de poca durada, i no hi va tenir la gravetat d'Alcoi, Ontinyent, i molt menys Xàtiva. I en 1601, al comtat, el «mal pestilencial» era ja el record d'un malson ▪

NOTES

[1] Carta del notari de València i síndic de Cocentaina Vicent Onyate a Macià Mas. Arxiu Municipal de Cocentaina (AMC). Llibre de Claveries 1598-1600 (971).

[2] PLA ALBEROLA, Primitivo J. «Hambre, peste y guerra: los embates de la muerte en el Condado de Cocentaina (1609-1709)», en *Cuatro estudios sobre el País Valenciano*. Revista de Historia Moderna. Anales de la Universidad de Alicante, nº 5. (1985), pp. 72-73. A. BOLUDA, J. P. GALIANA, V. PONS. *Les pestes de 1600 i 1648: el dietari de Josep Aznar i Francesc Sanç. Estudi i edició* (1995), p. 57. GARRIGÓS SIRVENT, Bernardo. *La peste de 1600* (2019), pp. 233-238.

[3] REGLÀ, Joan. «Les estructures polítiques i els esdeveniments», en *Història del País Valencià* (1975), vol. III, p. 149. Altre comissari real acompanyava Català en la seua tasca, el ciutadà Francesc Joan Abella. Arxiu del Regne de València (ARV), R. Cancelleria. Llibre nº 835 (1599-1600), f. 188r.

[4] Arxiu Municipal d'Alcoi (AMA). Claveria 1590-1600 (148) *Dattes extraordinaries fetes per Vicent Sempere clavari 1599-1600*. Les despeses pels viatges dels correus van sumar 1 lliura 16 sous 4 diners; al notari Ginés Aiz se li van pagar 2 L. 6 s. per haver estat absent dos.; al fuster Vicent Carbonell, 2 L. 2 s. 2 d., i a Gaspar Jordà, "hobrer de murs y valls", 62 lliures, més altres 3 L. 2 s. 3 d. pel material emprat en l'obra i pels salaris del mestre i el manobre. TORRÓ GIL, Lluís. «Epidèmia i lluita contra la mortalitat al País Valencià foral. La pesta de 1600 a la vila d'Alcoi», en *El papel de la mortalidad en la evolución de la población valenciana.* Actas del II Congreso de la Asociación de Demografía Histórica. Universitat d'Alacant (1990), vol. 5, pp. 99-106.

[5] Arxiu Municipal de Cocentaina (AMC). Llibre de Claveries 1598-1600 (971). El 6 d'agost el clavari Cosme Andrés va anotar el pagament de 12 reials castellans, equivalents a 23 sous, o el que és el mateix, 1 lliura i 3 sous en moneda valenciana, al correu Rafel Sanz enviat per Joan Baptista Català. La resposta dels jurats, amb la notícia sobre els segadors castellans, la va dur al síndic Miquel Sanz, i se li van pagar 9 r. (17 s. 3 d.). El 20 d'agost el clavari registra 7 r. (13 s. 5 d.) pagats a Rafel Sanz pel seu viatge a la Font de la Figuera. El reial castellà era una moneda d'argent, amb la qual se feien la major part dels pagaments habituals. El sistema monetari valencià de lliures, sous i diners s'utilitzava, en canvi, per a la comptabilitat.

[6] AMC. Consells 1589-1599 (R 10), ff. 210r.-211r. La lentitud del procurador general en la presa de decisió no havia sigut un fet puntual, sinó que n'era la pràctica habitual de Beaumont, el que provocava la irritació del Consell. En la seua reunió del 15 de setembre es va acordar demanar-li al comte que, a més de l'assessor de què disposava el procurador general, i que semblava tan curt de llums legals com poc afeccionat a la tasca per la qual cobrava, contractara un doctor en lleis "perço que ab mes facilitat y brevetat despacharia negosis y donaria sent(enti)ª en aquells y no sententendrien les causes com ara se entretenen per falta de la pericia del assessor". A més, si la llana s'havia guardat en un dels molíns del comte, Beaumont devia d'estar-ne assabentat, i segurament actuaria amb connivència amb els mercaders, el que explicaría la seua passivitat per tal de no lesionar els interessos del seu senyor. P. J. PLA ALBEROLA "Hambre,..".

[7] La crema de llana contaminada no va ser un fet puntual i exclussiu de Cocentaina. En giner de 1600 els peraires de València Pere Esplugues i Jaume Borràs van declarar que, tot i ser conscient que estava prohibit traure llana de Castella, la hi havien "entrada en lo present regne a hores cauteloses ab gran perill de ses persones", i el dia 1 de juliol de 1599 es van cremar les 40 arroves de llana negra comprades per Guillem Mas. ARV. Batlia, nº 1303.

[8] Eiximén Pérez Ruiz de Corella y Mendoza (1529-1601), VI comte de Cocentaina, de caràcter «altivo y prepotente», va estar confinat primer en València i Cocentaina, acusat d'haver matat Bernat Fenollar, i desterrat a Castella des de 1569 per orde de Felip II, amb prohibició de tornar mai més al regne de València. Va morir a la ciutat de Sevilla, on hi residia des de 1598. La seua absència explica els continus viatges de correus a la ciutat andalusa, per tal de portar-li els fruits de les rendes senyorials. RICHART GOMÀ, Jaime. *Los Corella, Condes de Cocentaina. Memoria histórica de su linaje, siglos XIII-XVII.* (2019), pp. 211-227. FULLANA MIRA, Luis. *Historia de la Vila y Condado de Concentaina* (1920), pp. 383-384.

[9] *Vid.* la nota 4.

[10] AMC. Libre de Claveries 1598-1600. Cosme Andrés va pagar 6 r. (11 s. 6 d.) al correu enviat a Xàtiva, i 16 r. (1 L. 10 s. 8 d.) a Bertomeu Pérez, anotació feta el 3 de febrer. A finals de 1599 el Reial Consell va enviar a Xàtiva una comissió formada per misser Navarro i misser Pedro Gerardo de Sola, per a controlar els avanços de la pesta. A. BOLUDA. Ob. cit., p. 57.

[11] AMC. Claveries. L'encarrec de vigilar les portes d'entrada a la vila era el portaler. En 1598-1599, i 1599-1600 tenia assignat un salari de 12 L. anuals, que se li pagaven per mensualitats.

[12] L'escut amb la torre devia de ser semblant, sinó idèntic, al que hi ha sobre la porta lateral de l'església de Santa Maria, que s'hi obri a la plaça del fossar.

[13] AMC. Consells 1589-1599. Pel seu treball Escuriola va cobrar 2 L. 6 s. 1 d. El control de les mercaderies no es limitava, com no podia ser d'altra manera, a les procedents de Castella. El 17 de juny de 1599 Francesc March va certificar l'eixida de Traiguera, en la comarca del Baix Maestrat, dels traginers Pedro Martínez i Miquel Ravanals, els quals havien arribat a dita localitat carregats amb productes adquirits en Reus, i que hi disposaven dels certificats corresponents. ARV. Batlia, nº 1303.

[14] La vigilància de la frontera era obligatòria i els municipis devien d'enviar un número d'homes armats segons la seua población. Com que el seu manteniment i el de les cavalgadures devia sufragar-lo cada vila, el que suposava un cost adicional i onerós al pressupost ordinari, eren habituals els retards en enviament dels soldats, i freqüentes les peticions per a reduir els dies que hi devien de passar de vigilància, fets que provocaríen les queixes de Català al virrei per a que apremiara el compliment de les ordres.És el cas de Xàtiva i Benigànim, que van rebre un toc d'atenció de Pimentel el 27 de novembre de1599. ARV. *Ibidem*.

[15] La nota del clavari no especifica quants individus componien el grup ni d'on venien. Només escriu «la venguda dels zaydons». Deuria de tractar-se de ser familiars de Lluís Zaydo i potser vingueren de Sevilla, on hi haurien anat per a portar-li diners al comte Eiximén. AMC. Llibre de Claveries 1598-1600.

[16] *Ibidem*. Per a recollir els 720 r., el Consell va elaborar una *Memoria de la repartitio feta entre les cases de la present vila de cocentayna Arraval y llochs del condat*, amb la quantitat que devia abonar cada lloc.

[17] AMA. Claveria 1590-1600. El 10 de febrer Vicent Sempere va anotar 1 L. i 18 s. de despeses «per llenya y cals pera la foça (*sic*) y la llenya per a les dones fins a 10 de febrer», i se li van pagar 2 L. 19 s. a Pere Barrachina «per lo gasto que les dones que estaven En lo molinar y per 3 Jornals seus fins 5 febrer». El mateix dia anotaría un pagament a Barrachina de 1 L. 11 s. 6 d. per les despeses de les dones fins el 9 de febrer. Ll. TORRÓ, Ob. cit, p. 100.

[18] AMC. *Ibid*. Les dates exactes dels viatges a València, així com els dies dels pagaments als correus, són difícils de conèixer, perque Cosme Andrés anota les quantitats peró poques vegades especifica els dies que hi van tenir lloc. El 27 de giner Josep Martí va rebre 1 L. 19 s. 10 d., i Miquel Molina 18 r. (1 L. 14 .s. 6 d.) el 25 de març. El notari i síndic Francesc Doménech va rebre 20 r. (1 L. 18 s. 4 d.) pels dos viatges a Alcoi, i també aniria posteriorment a Alacant "per negocis de peste", el que li va ocupar tres dies entre el viatge i l'estada, i el Consell li va abonar 30 r. (2 L. 17 s. 6 d.) el 19 de maig.

[19] En la documentació consultada és la primera notícia que he trobat referida a la torre de les Ànimes, i també l'única. Com que hi apareix per l'obra feta en la muralla i el portal de la Costa, hi deuria d'estar situada prop d'aquest, així com del fossar que hi havia entre l'església de Santa Maria i l'actual carrer de Pere Cetina, el que explicaría el seu nom «de les Ànimes». Opinió aquesta també compartida per Pere Ferrer Marset.

[20] El nom del portal, degut a la seua ubicació en el camí de la Costa, ara conegut com carrer dels Dolors, i el fet de no haver-ne en tot ell cap altre portal, excepte el de Sant Jaume, em fa pensar que es tractaria d'una mateixa portada, i que amb el temps hauria canviat de denominació en posar-la sota la protecció de l'Apòstol.

[21] AMC. Ll. de Claveries 1600. En aquesta ocasió el clavari va pagar 11 L. 5 s. 8 d. a Antoni Monnou, mestre d'obra, als manobres i algepsers pel treball de tres dies, «per les bigues y Canyes», per "assentar les portes del portalet de la costa y per tot lo pertret y per la porchada que se ha fet".

[22] AMC. Protocol de Miquel Jeroni Burgos. 1600-1602 (22/2). L'esmentada planta és més coneguda amb els noms d'almegó i melilot. Les seues flors són de color groc i la seua floració és llarga, des de mitjan primavera fins a principi de la tardor, el que explica que s'hi escollira d'ensenya en juny.

[23] ARV .Real Cancelleria, nº 836 (1600), f. 128r. -129. El 29 de març Pimentel, a petició de Baltasar Çabata, notari i síndic de València, va manar a Melcior Flores, verguer de la Real Alguaziria, que anara a Xàtiva i comprovara si als pobles de la Governació s'havia publicat la crida sobre la pesta. Finalment, la missió se li encarregaria al verguer Baptista Vilar per tenir altres ocupacions Flores.

[24] AMC. Llibre de Claveries (1600). Cosme Andrés va anotar la despesa del dinar el 20 de març.

[25] AMC. Consells 1599. Inventari fet el 3 de juny, ff. 200v.-201v.

[26] AMC. Ll. de Claveries 1599-1600. Els pagaments fets a Jeroni Ferris pel clavari Cosme Andrés van ser 6 L. (11 de setembre 1599), 19 L. 1 s. 1 d. (27 de octubre 1599) i 50 L. 2 s. 3 d. (el 7 de juliol 1600, lliurades al notari Joan Esteve Serra, procurador de Ferris).

[27] *Ibidem*. Consells, (ff. 202v.-203v.), i Claveries 1599. La informació recollida en les dues fonts coincideix en alguns aspectes, peró hi discrepa en d'altres. I així, mentre que en Consells hi ha referència a sols un bou, en Claveries s'hi anota «2 bous ques compraren per a la festa del Corpus del present any». Potser es tracte d'una errada, perquè el dispendi seria excessiu. L'animal es va comprar a Antoni de Samper, avitualladador de carns de Cocentaina. Una vegada mort, se van obtenir un total de 280 lliures de carn, que pagades a 1 reial la lliura (23 sous), van sumar 26 L. 11 s. 8 d. La lliiura de pes equival a 0,353 quilograms. ARDIT, Manuel. *Els homes i la terra del País Valencià (segles XVI-XVIII)*. (1993), vol. II, p. 223. El 23 de desembre de 1599 Pere Joan Martí, clavari de la cambra de les

farines, va donar al jurat Lluís Ferrando 4 barcelles de forment «pera pobres». (Claveries 1599-1602). El costum de matar un bou també existía en Alcoi, amb la diferència que l'animal se sacrificava el dia de Sant Joan, i la carn es repartia entre els càrrecs de govern i els ministrils. El 22 de juliol de 1599 el clavari Vicent Sempere va anotar 7 L. 9 s. 6 d. per les 78 lliures de carn del bou. AMA. Claveria 1590-1600, f. 60.

[28] *Ibidem*. Consells, ff. 209v.-210r. No tenim constància de la resposta de l'arquebisbe Ribera, ni tampoc si va reprendre a Ferris pel seu comportament, peró no hi sembla que fóra així. Perquè el 12 de juny de 1600 el Patriarca va enviar una carta, sembla que al justicia d'Alcoi, en la qual, en referir-s'hi a l'atenció als malaltas de la pesta, li comenta que " En lo que toca a las obligaciones que tienen los Rectores es de administrar los sacramentos a sus feligreses, pero si ellos quieren que esten apartados de los lugares donde son Rectores, y que aya uno solo para administrar los sacramentos a los enfermos no estan los Rectores obligados a hazerlo, y assi lo mas seguro es buscar una persona religiosa para que asista en la que llaman casablanca y que el R(ect)or y Vicarios se queden en la Villa para administrar los sacramentos, y pues se hallan dos monesterios de frayles no faltaran personas de buen Selo que quieran acudir a esto y al R(ect)or y Vicarios no les faltara en que e(n)tender aviendo de dar razon a toda la Villa. Esto mismo escrivo al Rector. No se si el Doctor que ay en essa Villa cura a los enfermos, pero en caso que no lo haga seria muy neçessario que uviesse otro que los curasse pues no es razon que se mueran sin aver quien les de remedio y los del arraval de Xativa se conçertaron con un medico que estuviesse siempre con ellos como lo a hecho, y assi es muncha mayor razon que lo haga essa Villa." AMA. 5728 /10.

[29] AMC. Ll. de Claveries (1600). L'hospitaler tenia dret a 2 lliures carn del bou del Corpus. Vid. nota 20.

[30] Arxiu parroquial de Santa Maria de Cocentaina. (APSMC). *Quinque Libri*. Matrimonis. 1565-1621. (1. 1. 5/1). El 2 de maig de 1593 mossén Baltasar Escuder va casar amb paraules de present a Jaume Agulló Gil, fill de Francesc Joan i d'Isabel, amb Josepa Ferriz Calatayud, doncella filla del cavaller Onofre Josep Ferriz i de Leonor Joana Calatayud, sent testimonis mossén Lluís Mas i mossén Llobregat.

[31] AMC. Consells, ff. 204v.-205v. En 1599 el salari de Gaspar Domingo, metge d'Alcoi, era semblant al d'Agulló: cobrava 73 L. AMA. Claveria 1590-1600, f. 59r.

[32] *Ibidem*., ff. 212r.-v.

[33] AMC. Llibre de Claveries 1600. En febrer de 1601 el cambrer d'Alcoi Bertomeu Capdevila va pagar a Jaume Agulló 30 r. (2 L. 17 s. 6 d.) «per lo un treball que tingue lo dia que vingue a la present vila ab lo governador de Cocentayna a fer la visita de orde del virrey». AMA. Llibre del Cambrer. 1600-1601 (171). El salari del metge d'Alcoi Gaspar Domingo va ser de 70 L. en 1599, la mateixa quantitat que rebia Agulló, i al contrari d'aquest, no va tenir empaig en actuar de cirurgià i «curar los que estan En la casa blanca», motiu pel qual se li van pagar 1.000 r. (95 L. 5 s. 8 r.) el 19 de juny de 1600, a raó de 20 r. diaris. A finals d'octubre va estar 30 dies de "porgatio", i el dia 25 se li van pagar 75 r. (7 L. 3 s.9 d.), a 2 reials i mig per dia. AMA. Claveries 1590-1600, i Ll. del Cambrer 1600-1609.

[34] AMA. *Ibid*. En 1600, i durant l'epidèmia, Alcoi comptava amb dos cirurgians, Onofre Domingo, a qui se li van pagar 300 r. (38 L. 6 s. 8 d.) el 3 de juliol, i Gaspar Pastor, que va rebre 14 L. en juliol, i tenia assignat un salari de 5 r.diaris. Contagiat pel morbo, en octubre se li van pagar 75 r. (7 L. 3 s. 9 d.) per «30 dies de purgatio», a raó de 2 r. i mig per dia. Aquesta és la darrera anotació referida a l'epidèmia.

[35] El fet que Felip III estiguera aleshores en Dénia demostra la influència que sobre ell exercia el seu *valido* Juan Sandoval de Rojas, duc de Lerma i marqués de Dénia. Aquest va convèncer el rei per a que celebrara el seu casament amb Margarida d'Àustria en la ciutat de València. Felip III va desembarcar en Dénia el 10 de febrer de 1599, i les noces van tenir lloc el 18 d'abril, beneïdes pel patriarca Ribera. Aqueix estiu la neu estava embargada per a reservar el seu consum als reis i tota la colla de nobles que l'havien acompanyat en el seu viatge. REGLÀ, J. Ob. cit., vol. III, pp. 149-150.

[36] AMA. Claveria 1600. Entre abril i maig de 1600 el Consell d'Alcoi va invertir 82 L. en la compra de sucre. L'elaboració de les medicines ho feia l'apotecari Miquel Almengol, que també comprava remeis no especificats en València.

[37] AMC. Ll. de Claveries 1599. El 6 de juliol se li van pagar 20 r. (1 L. 18 s. 4 d.) a Pere Ferrandis «per son treball de vestir los Jagants y ballarlos en la processo del Corpus». Els ministrils van rebre la mateixa quantitat. Es tractava de músics que tocaven instruments de vent en les celebracions litúrgiques. El grup estava format per Joan Llopis, Francesc Torregrossa, Vicent Andrés i el mestre Roiç. Abans del 3 de juliol de 1599 rebia cascú un salari de 9 lliures, peró el Consell d'aqueix dia se'l va baixar a 6 L. 15 s. (Consells, ff. 204v.-205v.).

[38] La història de Nabal, marit de Abigaïl, i del rei David, està en I Samuel 25, 2-38; la dels Reis, en Mateu 2, 1-12, i el bateig de Jesús, en Mateu 4, 13-17, Marc 1, 9-11, Lluc 3, 21-22 i Joan 1, 31-34.

[39] AMC. Ll. de Claveries 1599. Andreu Aboamit va rebre per la «confitura» 11 L. 5 s. 9 d., i el vi i la neu van costar 1 L. 15 s. 9 d. La despesa total va pujar a 13 L. 1 s. 7 d.

[40] AMA. Claveries 1590-1600. Fins els mes de giner de 1600 s'havien celebrat 24 misses en l'ermita de Sant Roc, per un import total de 55 L. 6 s. 4 d. Cada missa costava 2 reials (3 s. 10 d.).

[41] *Ibidem*. El 27 de giner de 1600 el clavari Vicent Sempere va anotar que el manteniment de Quende i Montagut havia costat 10 L., i el 13 de març va pagar 40 s.5 d. al taverner pel vi consumit per Quende, Montagut i els criats. En Cocentaina la quantitat registrada per Cosme Andrés van ser 6 L. 8 s. 6 d. En febrer Quende estava en Ontinyent. AMC. Ll. de Claveries 1600.

[42] Els diners dedicats a l'atenció dels malalts i pobres, els salaris dels encarregats d'ocupar-se'n, i el

lloguer de la Casa Blanca, també es van incrementar fins una xifra próxima a les 900 L. AMA. Ll. del Cambrer 1600-1601.

[43] *Ibidem*. El 19 d'abril mossén Gines Aiz, segurament per la seua condició de síndic del clero d'Alcoi, va rebre del clavari 64 r. per un total de 32 misses.

[44] AMC. Libre de Consells 1589-1599, ff. 208r.-v.

[45] *Ibidem*, ff. 208r-209r. La festa esmentada és la de l'Assumpció de Maria, titular de la parròquia, celebrada el 15 d'agost, i la de Sant Roc és el dia 16 del mateix mes.

[46] AMC. Ll. de Claveries. L'arrova de farina va costar 16 s. i la carn 15 s. 4 d., anotació que faria Cosme Andrés l'11 de setembre.

[47] *Ibidem*. La festa de Sant Cristòfol es celebra el dia 10 de juliol, per la qual cosa resulta sorprenent que en aquesta ocasió fóra a finals de 1599 o principis de 1600. L'única explicació plausible és que la por a l'epidèmia moguera a la població a pregar la protecció del major número possible de sants, i sense oblidar als qui tradicionalment havia prestat culte. Altra possibilitat podria ser que el clavari anotara les despeses molt de temps després d'haver tingut lloc els actes. El quarteró és una mesura de pes equivalent a ¼ d'arrova, o 6,5 lliures. GERV. (1972), vol. IX, p. 214.

[48] *Ibidem*.

[49] L'obra del P. Arques, conservada de manera manuscrita en l'arxiu parroquial de Santa Maria (APSMC), ha sigut transcripta per Mª Dolores INSA RIBELLES, i ha estat publicada en el llibre *Sant Hipòlit i Cocentaina. 400 anys d'Història* (2000), pp. 178-201, obra editada amb l'ocasió de la celebració del IV Centenari de l'elecció de Sant Hipòlit En dit exemplar poden consultar-se, així mateix, els articles de Mª Dolores INSA RIBELLES «Societat i Religió a Cocentaina entre els segles XVI i XVII» (pp. 125-140), I el de J. Benjamín AGULLÓ PASCUAL O. F. M. «Situación religiosa en Cocentaina en el año 1600», pp. 141-178.

[50] Ob. cit. Doc. 1, pp. 187 i 191. AMC. Ll. de Claveries 1600. Potser les màscares representaren cares de dimonis i s'hi utilitzaren també en la processó del Corpus. En aquest cas podrien simbolitzar la mort, aliada de la pesta, i vençuda per la intercessió de Sant Hipòlit.

[51] APSMC. *Quinque Libri de Bautizados (1559-1624).* Índex fet per mossén Vicente Enguix en 1799. 1. 1. 2/1., ff. 240r.-258r. En 1599 Enguix registra 62 batejats, 80 en 1600 i 64 en 1601. No sembla, per tant, que en aquestos anys la suposada pesta afectara els naixements de manera significativa. Tampoc als matrimonis: en 1599 en van haver 13, 18 en 1600 i 13 en 1601, que suposen el 22,68% dels registrats en entre 1590-1601. Els anys amb major número de matrimonis van ser 1593-1596, amb un total de 87 (44,84%). Q. L. Matrimonis 1565-1621. Benjamín AGULLÓ indica que entre 1574-1599 van ser batejades 5 xiquetes amb el nom del Patró, i 15 xiquets més entre 1600-1613. Ob. cit., p. 173.

[52] ARQUES, A. Ob. cit., pp. 182-183, i Doc. I, pp. 188-189.

[53] L'arxiu parroquial de Santa Maria (APSMC) no ha conservat el *Quinque Libri* amb l'anotació dels enterraments anteriors a 1624. L'elaboració de les dades de mortalitat en el període 1590-1601 l'he feta a partir del document que porta el títol de *Índice de Difuntos trabajado en el año 1805 por los Archiveros M(osé)n. Vicente Enguix y M(osé)n. Franc° Xavier Yvorra Presbiteros. Índice de los Difuntos, con sus Partidas y Apellidos desde el primer Racional que empieza en el año 1527 hasta el de 1667*. No puc, per tant, assegurar que el total de les defuncions registrades pels dos arxivers siga complet i no continga errades, encara que no hi sembla probable.

[54] La xifra de 368 cases discrepa de les recollides per alguns historiadors. Pascual BORONAT Y BARRACHINA anota 500 cases en 1609 (*Los Moriscos Españoles y su expulsión.* (1901), vol. I, Doc. 6, p. 436), i altre tant hi fan Tulio HALPERIN DONGHI (*Un conflicto nacional. Moriscos y cristianos en Valencia.* (1980), p. 244) i Benjamín AGULLÓ PASCUAL (Ob. cit. p. 163). Desconec si Vicent Vilar, assessor dels jurats i segurament qui va elaborar la *Memoria de la repartitio*, va anotar menys cases de cristians vells de les que en realitat hi havia. En canvi, les xifres corresponents a les cases dels moriscos coincideixen de manera quasi exacta amb les apuntades en la *Memoria y quenta dellas fillolas y pueblos y casas de los nuevos convertidos del Reyno de Valença para hazer la tachaçion de la primera paga de las 60.000 L.*, feta el 24 de juny de 1602. ARV. Mestre Racional, nº 10009.

[55] APSMC. Quinque Libri Parroquialis Ecletie loci de la Alcudia de Cozentaina del Anj 1567 Finaliza en 1623.

EPISODI MAÇÒNIC A COCENTAINA

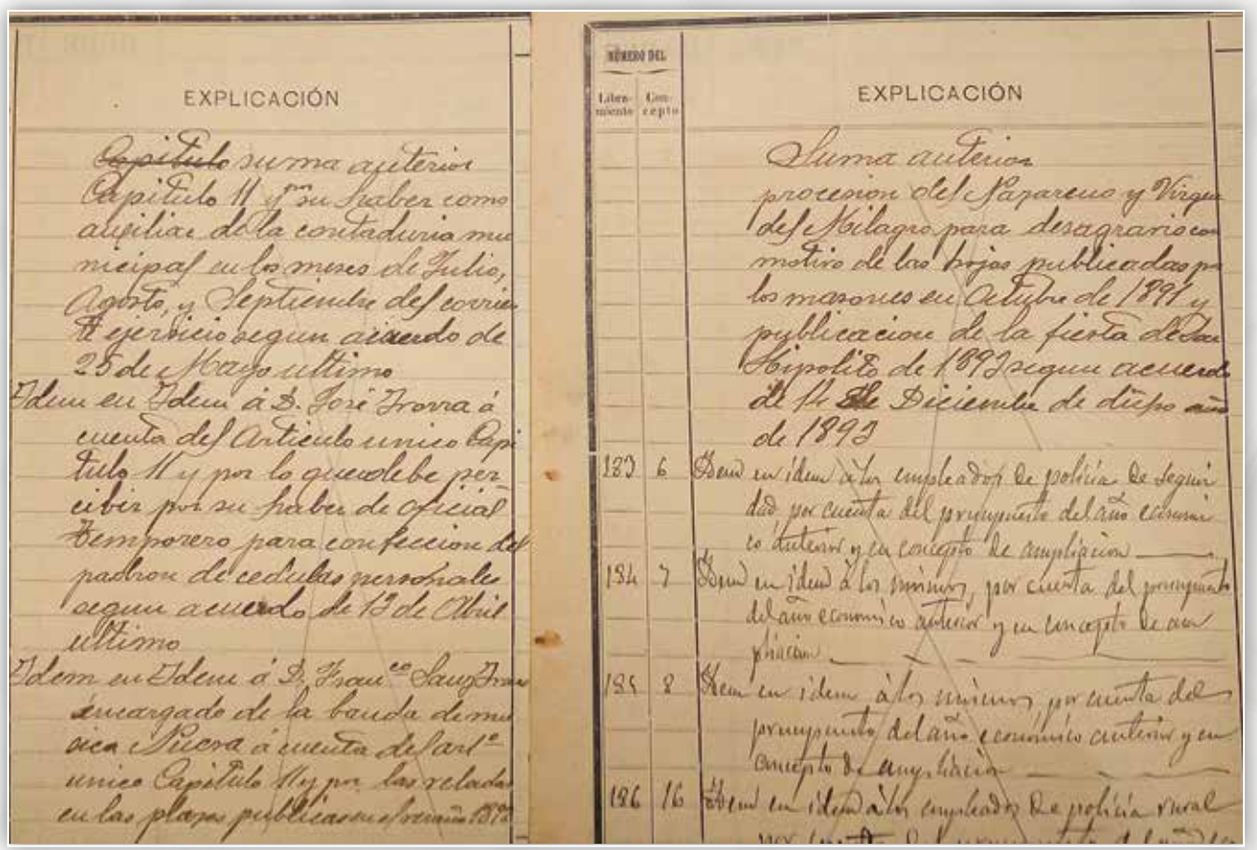
Pablo Martínez Blanes
Música Primitiva Apolo d'Alcoi

Segons acord del consistori contestà del 14 de desembre de 1893, es decideix pagar a les Músiques Primitiva i Nova les quantitats que se li deuen per una sèrie d'actuacions.[1] El retard en els pagaments és evident quan aquests actes es concreten als llibres comptables municipals quatre anys més tard. En efecte, en l'esborrany de despeses de 1897 apareix reflectit el pagament de 225 pessetes a Francisco Sanz Ivars, encarregat de la Música Nova per les actuacions següents: vetllades musicals a les places públiques l'estiu de 1892, la Publicació de la Festa de Sant Hipòlit de 1893, i per últim, processó del Natzarè i Verge del Miracle per a desgreuge amb motiu dels fulls publicats pels maçons l'octubre de 1891.[2]

Actuacions dins de la normalitat festera i festiva del poble si exceptuem la cita als maçons. Qui eren? Què va passar aquell mes d'octubre? Quin va ser el motiu d'aquestes processons especials?

INTRODUCCIÓ A LA MAÇONERIA

El Diccionari Normatiu Valencià defineix la maçoneria com «una associació internacional de caràcter filantròpic, basada en principis de fraternitat i d'ajuda mútues, que utilitza com a emblemes símbols relacionats amb l'ofici de la construcció i s'organitza en lògies». Tot i que es tracte d'una definició simplista és totalment suficient per a introduir-nos en la situació viscuda a Cocentaina.

EXPLICACIÓN

Capitulo suma anterior
Capitulo 11 por su haber como
auxiliar de la contaduria mu
nicipal en los meses de Julio,
Agosto, y Septiembre del corrie
te ejercicio segun acuerdo de
25 de Mayo ultimo
Idem en Idem á D. Jose Frova á
cuenta del Articulo unico Capi
tulo 11 y por lo que debe per
cibir por su haber de oficial
temporero para confeccion del
padron de cedulas personales
segun acuerdo de 13 de Abril
ultimo
Idem en Idem á D. Fran.co Sanz Fra
encargado de la banda de mu
sica Nueva á cuenta del art.o
unico Capitulo 11 y por las relada
en las plazas publicas en Agosto 1892

EXPLICACIÓN

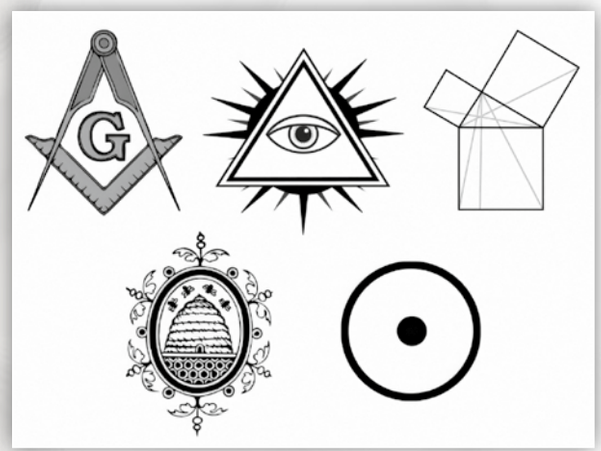
Suma anterior
procesion del Sagrario y Virgen
del Milagro para desagravio con
motivo de las hojas publicadas po
los masones en Octubre de 1891 y
publicacion de la fiesta de San
Hipolito de 1892 segun acuerdo
del 14 de Diciembre de dicho año
de 1892

183	6	Idem en ídem á los empleados de policia de seguri
dad por cuenta del presupuesto del año economi
co corriente y en concepto de ampliacion
184	7	Idem en ídem á los mismos por cuenta del presupuesto
del año economico corriente y en concepto de am
pliacion
185	8	Idem en ídem á los mismos por cuenta del
presupuesto del año economico corriente y en
concepto de ampliacion
186	16	Idem en ídem á los empleados de policia rural

Registre comptable municipal 1897.

1 «Consells Municipals, 1893-1894» (Arxiu Històric Municipal Cocentaina, sign. 58, sessió 14-12-1893).

2 «Comptabilitat Comptes Municipals» (Arxiu Històric Municipal Cocentaina, sign. R-1060, lliurament 54, 17-11-1897).

Simbologia maçònica.

Aquestes lògies eren el centre de treball on les activitats són reservades als membres, els quals podien accedir mitjançant una cerimònia (Mellado / Ponce, 1995: 14). Les reunions es mantenien en les anomenades *tingudes* on es determinaven les tasques a realitzar de caràcter benèfic-filantròpic com ara socors a vídues, orfes o marginats; ajudes a maçons necessitats, siguen o no de la mateixa lògia o subvencions a entitats benèfiques no maçòniques (Mellado / Ponce, 1995: 18).

Durant el segle XIX, la maçoneria es va implementar amb contundència a València durant la Restauració amb un destacat nombre de lògies (Mellado / Ponce, 1995: 28-29). Aquestes estaven subordinades a les Obediències on la més important, el Gran Orient, elabora les directrius que han de complir les lògies. A finals de segle, s'ampliaria el nombre d'Obediències sent la més significativa de les nostres zones l'anomenada Gran Orient Espanyol (GOE) de caire progressista. La jerarquia serà la següent: Obediències, lògies i triangles, aquests últims concretats en determinades zones, els quals són tallers minúsculs dependents d'alguna lògia mare.

L'EPISODI CONTESTÀ

Després d'aquesta familiarització amb els termes i l'organització emprats pels maçons, podem entendre el que va succeir l'any 1891 i que va tindre repercussió en la premsa lliberal progressista del moment.

En juliol de 1891, es constitueix un taller a Alcoi, el triangle *Víctor Hugo nº14*,[3] el qual tenia la seua lògia mare en la valenciana *Valencia nº119*. Mentrestant, es trasllada a Cocentaina el triangle fundat un any abans a Fuente de Béjar (Salamanca), patrocinat per la lògia *Ibérica nº7* de Madrid on els components eren obrers en la construcció del ferrocarril Alcoi-Gandia dirigit per l'enginyer León Moulet. Aquest triangle va anar creixent per a convertir-se en la lògia *Hijos de la Viuda nº125*, instal·lant-se a Alcoi el novembre d'aquell any i fusionant-se amb el triangle *Víctor Hugo* abans esmentat (Sampedro, 2023: 37) .

Els primers anys d'aquest taller van ser productius amb una gran tasca benèfica constituïda pel ideari següent redactat pel propi Moulet:

- *Instruir a la mujer para que eduque a sus hijos libre de preocupaciones, libres y morales.*

- *Ser ricos para poder hacer el bien.*

- *Sacrificarse por los que sufren. Instruir a los ignorantes.*

- *Corregir y moralizar «sin matar».*

- *Destruir el poderío del jesuitismo.*

- *Separar la Iglesia del Estado.*

- *Reglamentar capital y trabajo para que el obrero honrado tenga participación en beneficios.*

- *La guerra en el siglo XIX es absurda e inmoral.*

- *La escuela laica da al niño verdadera educación moral. Las niñas deben educarse como y con los niños...*

Aquesta llista d'idees i objectius (Llopis, 1996: 282), reflectit en la memòria de la lògia, comença a ser vist amb preocupació per les autoritats municipals i eclesiàstiques contestanes del moment. Una sèrie de fulls es van imprimir i es va distribuir pel poble en defensa d'aquestes idees en els quals també es denunciava i s'increpava als patrons locals Sant Hipòlit i la Verge del Miracle tal com expressa la premsa heterodoxa del moment:[4]

3 Els noms de polítics, científics i escriptors eren habituals en les organitzacions maçòniques valencianes (Mellado / Ponce, 1995: 44).

4 *Las dominicales del libre pensamiento*, Madrid, 26-09-1891, pàg. 1.

Capçalera de la premsa heterodoxa del moment.

La figura de la Verge del Miracle deshonrada pels maçons.

> *Aislada Cocentaina en el fondo de un valle, reinaba allí el fanatismo religioso como en pleno siglo XVI, a la sombra de un caciquismo político irritante y depresivo. La Iglesia lo era todo: el cura, a modo de emperador negro, lo dominaba todo, sin exceptuar al alcalde, especie de acólito al servicio del jesuitismo [...] De pronto, el espíritu maravilloso del siglo XIX se acerca a Cocentaina, bajo la forma gloriosa de un ferrocarril [...] Contratistas y hombres de progreso, seguidos de legiones de trabajadores inteligentes y activísimos, y comienza a hablarse en Cocentaina de libertad, de democracia, de República, de masonería. [...] La sorpresa deja mudos por el momento a los corifeos del clericalismo que tiemblan ante esta inundación de libertad...*

Amb una població de gairebé huit mil habitants, l'any 1891 és un any convuls en el món laboral i obrer de la comarca en què una sèrie de vagues es van succeir tant en el tèxtil com en altres sectors, inclòs la construcció del ferrocarril, en què es demanava la reducció de jornades de treball.[5] Davant d'aquesta onada lliurepensadora, l'alcalde, Francisco Gosálbez Puig, dicta un ban signat el 12 de setembre on, antre altres ordres, diu que qualsevol pot denunciar davant d'ell a tot aquell que blasfeme el nom de Déu i altres sants; prohibeix treballar en dies festius i, per últim, demana via penal per a tota aquella manifestació pública en contra de les creences del poble.

«*El alcalde de Cocentaina ha publicado un bando en el que se prohíbe se trabaje los días festivos. Esta noticia no necesita comentarios*» respon la premsa del moment.[6] L'església també feia el seu contraatac en les homilies on Joaquín Vicedo Satorre, prevere del Salvador, parlava dels maçons com de perversos enemics de Déu que es menjaven als xiquets crus.[7] En el Ple municipal de l'endemà, certa controvèrsia hi ha en el grup en el qual un nombre de regidors recolzen aquest ban, mentre que altres no volen entrar en controvèrsies religioses vessades pel diari ni participar en *"funciones de desagravio en honor de los Patronos de esta Villa, San Hipólito y Virgen del Milagro"*.[8] L'ajuntament finalment no s'adhereix al pensament de l'alcalde per la proposta del regidor Salvador Falcó en què argumenta que aquesta prohibició excedeix les seues limitacions.

Aquestes funcions de desgreuge tindrien lloc l'octubre d'aquell any amb un solemne septenari dedicat als dos patrons contestans a celebrar a la parròquia de Santa Maria. El 18 d'octubre, processó de trasllat de la imatge de la Verge del Miracle del Monestir de les Clarisses fins a la parròquia en la qual participen les dues músiques introductores d'aquest article. En els dies següents, Trisagi a tota orquestra dirigida pel prevere José María Reig Briva, coadjutor i organista de la parròquia. Aquest septenari finalitza el dia 25 amb una comunió general «*el acto más solemne de desagravio para alcanzar de Dios la conversión de los extraviados sectarios del masonismo*» (sic) i a la vesprada, solemne processó.[9]

5 *La República, Madrid*, 29-04-1891, pàg. 1.

6 *La República*, Madrid, 25-09-1891, pàg. 3.

7 *El Motín*, Madrid, 3-10-1891, pàg. 3.

8 «Consells Municipals, 1890-1892» (Arxiu Històric Municipal Cocentaina, sign. 57, sessió 4-10-1891).

9 *Las dominicales del libre pensamiento*, Madrid, 24-10-1891, pàg. 1.

El 1892 van concloure les obres del ferrocarril i amb aquestes la fi de l'activitat maçònica al poble. La forta càrrega clerical provoca el desànim de la lògia, la qual va debilitant-se en empenta i en nombre de membres, minvant la seua força i traslladant-se finalment a Gandia on un nou Triangle filial va aparèixer anomenat *El Serpis nº 54* (Sampedro, 2023: 38).

Aquest enfrontament tindria el seu contrapunt satíric en la premsa lliberal del moment[10] la qual critica el nerviosisme de l'església en cas que aquest pensament lliurepensador guanyés adeptes i, per tant, es veiés reduïda la quantitat d'almoines i ingressos.

Entre devotos de Cocentaina.

– Oye, ché.

– ¿Qué hay?.

– Que la Virgen del Milagro y San Hipólito están incomodadísimos.

– ¿Por qué?.

– Porque un periódico impío ha puesto en tela de juicio su mayor o menor potencia milagrosa. Para desagraviarlos, los curas han dispuesto celebrar una serie de misas, letanías, trisagios, etc.

– Y eso, ¿quién lo paga?.

– Nosotros: los buenos católicos de Cocentaina.

– Pero, ¿hemos de pagar los vidrios que rompen los impíos? Pues di que unas veces por culpa de ellos y otras por fervor, siempre nos están sacando dinero los curas.

Pecan los mulos, y luego
paga la cristiana grey.

«¡Gran justicia!» ¿chilló el rey?

Pues zurriagazos al lego"

El ferrocarril seria inaugurat finalment el gener de 1893 amb manifestacions d'alegria a qualsevol estació per on passa. En el cas de Cocentaina, torna a estar present la música en què la Música Vella interpreta l'*Himne de Riego* al seu pas per la Vila Comtal. Per aquesta actuació, el pagament és «*Satisfecho en pago a Don Salvador Moltó Reig, encargado de la Música titulada Vieja a cuenta del artículo único, capítulo 11º y por cuenta de la gratificación concedida a la misma por tocar en la inauguración del ferrocarril de Alcoy a Gandía, 150 pesetas*».[11] Dos exemples on la música és testimoni imparcial dels esdeveniments i accions populars totalment allunyats al món fester i que ens ajuden a configurar la intrahistòria del nostre poble ▪

BIBLIOGRAFIA

Llopis Prior, Claudio (1996): *La masonería en Alcoy en el siglo XIX,* Alcoi, Misèria i Companyia.

Mellado Rubio, Carmen / Ponce Aura, Concepción (1995): *Tinguda blanca, maçoneria valenciana i entorn social*, València, L'Eixam Edicions.

Sampedro Ramo, Vicent (2023): *Los Hijos de la Viuda: La masonería en la ciudad de Alicante (1893-1939)*, Alacant, Universitat d'Alacant.

10 *El Motín*, Madrid, 7-11-1891, pàg. 3.

11 «Comptabilitat Comptes Municipals» (Arxiu Històric Municipal Cocentaina, sign. R-1051, lliurament 54, 16-03-1893).

FEDERACIÓ JUNTA DE FESTES DE MOROS I CRISTIANS

COCENTAINA

El nostre reconeixement a tots els col·laboradors, gràcies als quals podem conèixer cada any un poc més de la nostra història festera local i comarcal.

També el nostre més sincer agraïment a tots els comerços i empreses que amb la seua aportació econòmica, fan possible que aquesta Revista-Programa arribe a les seues mans.

BONES **FESTES**!

IMPRENTA **DOMÍNGUEZ** 1922

www.imprentadominguez.com

IMPRESSIÓ OFFSET · IMPRESSIÓ DIGITAL XICOTET I GRAN FORMAT

Av. Xàtiva, 84 · 03820 COCENTAINA (Alacant) **96 559 01 22** **633 164 419** *(només WhatsApp)* info@imprentadominguez.com

OFICINA DE COCENTAINA
Avda. del País Valencià, 119 • Tlf.: 965 59 01 26
Nº registro DGSFP: C013321691586X

OCASO

Eventos

Catering

L'ESCALETA

Subida Estación del Norte 205
03820 Cocentaina (Alicante)
Tlfs: 965592100 / 965591359
administracion@lescaleta.com
events@lescaleta.com

Síguenos en:
@lescaleta
@lescaletaevents

2 ESTRELLAS MICHELÍN

3 SOLES Guía Repsol

www.lescaleta.com

TRANSPORTES FERRI, S.L.

SERVICIO DIARIO

(Alcoy · Cocentaina · Barcelona)

C/ Les Monteses, 4
Tel. : 96 559 13 52
Fax: 96 559 12 77
e-mail: ferritrans@transportesferri.es
03820 COCENTAINA (Alicante)

ASSOCIACIÓ DE COMERÇ DE COCENTAINA
elComtat
Bones Festes Cocentaina!!!
TENIM TOT ALLÒ QUE NECESSITES
PER VIURE I GAUDIR DE LA FESTA

Aperitivo de Café

SANCHO

¡BONES FESTES!

Disfruta de un consumo responsable 16% Vol.

ADMINISTRACIÓ DE LOTERÍA Nº 1

"Virgen del Milagro"

Pl. Alcalde Reig, 12 - Tel. i Fax: **96 559 00 43** - 03820 **COCENTAINA** (Alacant)

info@loteriacocentaina.com www.loteriacocentaina.com

GRÁFICAS agullÓ

60 1965-2025

OFFSET · OFFSET UV

Servicios de impresión

más allá del papel

Industria, 8 · Apdo. correos 1 / 03820 Cocentaina (Alicante) SPAIN
Tel.: 96 559 34 32 Fax: 96 559 02 55 email: industria@graficasagullo.com

www.graficasagullo.com

Textisol

Ethical non-wovens

Productos no-tejidos de fabricación ética

Textisol, S.L
C/ Industria, 10 · 03820 Cocentaina, Alicante

96 559 04 12
96 559 04 98

www.textisol.com
info@textisol.com

Nuevo INSTER

Leuka Car

HYUNDAI

BEBIDA ESPIRITUOSA DE CAFÉ

UnColpet

PASTOR

UNCOLPETPASTOR.COM

Tienda y showroom junto a Francisco Jover S.A.
Avda. d'Alacant 67, Cocentaina

TCOMTAT

Transportes Nacionales e Internacionales

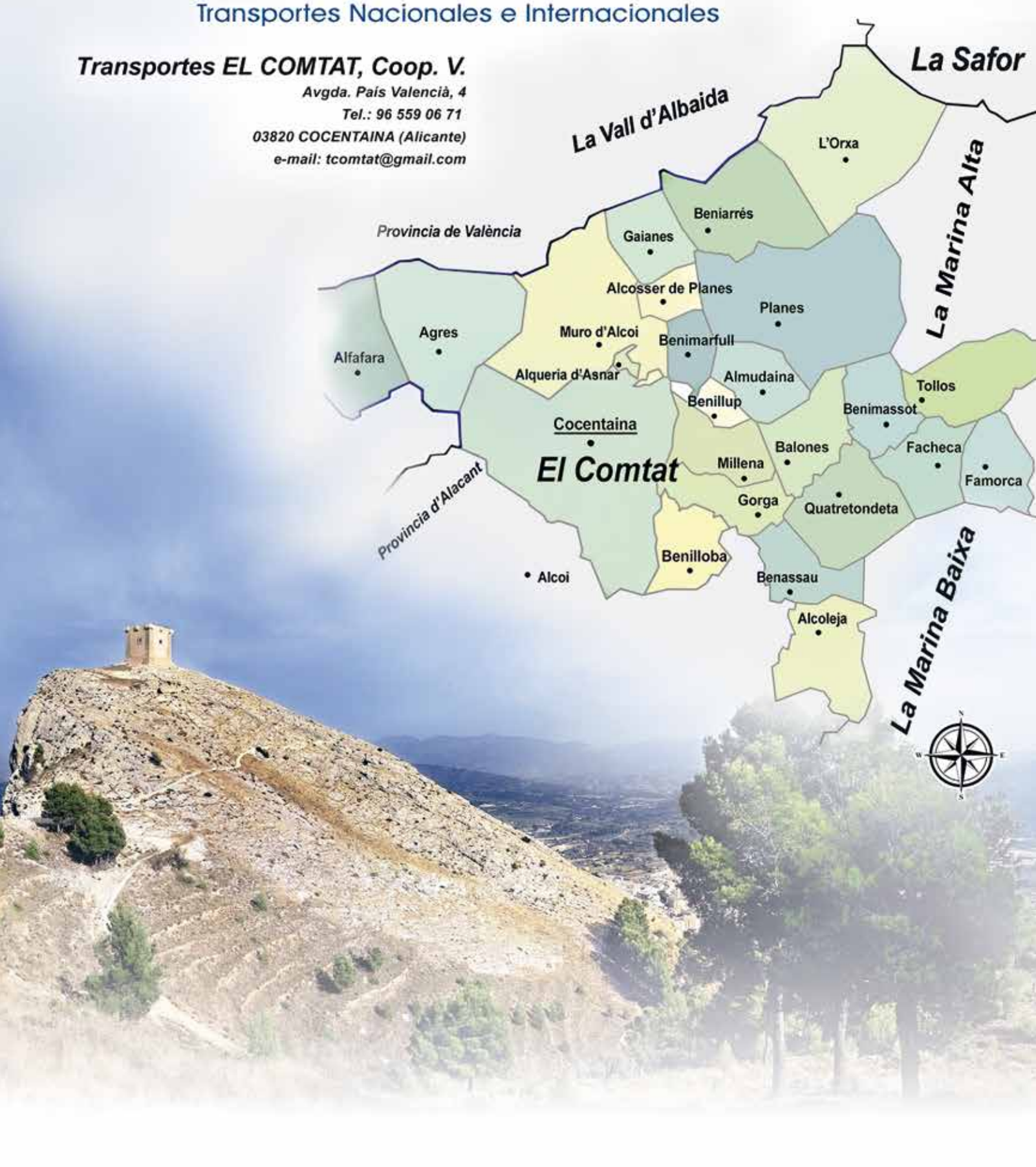
Transportes EL COMTAT, Coop. V.

Avgda. País Valencià, 4

Tel.: 96 559 06 71

03820 COCENTAINA (Alicante)

e-mail: tcomtat@gmail.com

Siente la libertad.

Disfruta de una conducción llena de confort, deportividad y tecnología con la **amplia gama de Mercedes-Benz: Clase A, Clase B, GLA y CLA Coupé.** Acércate a **Visauto** y **descubre nuestras ofertas.**

Consumo combustible en ciclo mixto gama mostrada: 0 - 1,2 l/100 km; emisiones de CO_2: 0 - 28 g/km.

VISAUTO

Concesionario Mercedes-Benz

C/ Isaac Peral, 41.
03720 BENISSA.
Tel.: 965 731 159.

Av. Alicante, 5. 03820
COCENTAINA.
Tel.: 965 593 199.

Partida Madrigueres
Sud, 6B. 03700 DENIA.
Tel.: 965 787 800.

C/ del Transport, 42.
Pol. Benieto. 46702 GANDÍA.
Tel.: 962 866 915.

C/ Braçal de les Dones, 8.
46800 XÀTIVA.
Tel.: 962 273 146.

www.mercedes-benz-visauto.es

Les festes més especials, en la millor companyia

Volem que disfrutes al màxim d'estes festes, perquè esta experiència només es viu una vegada a l'any. I nosaltres, la vivim al teu costat.

En què podem ajudar-te hui? El teu mediador estarà encantat d'atendre't.

Tel. 800 888 888
unionalcoyana.com

unión alcoyana seguros

Clínica Dental

Dr. Pau Juliá
Colegiado 3563

- ODONTOLOGÍA CONSERVADORA Y ESTÉTICA
- ENDODONCIA
- PERIODONCIA
- IMPLANTES
- LIMPIEZAS
- RESTAURACIONES DENTALES
- ORTODONCIAS
- ODONTOPEDIATRÍA
- TRATAMIENTOS INTEGRALES CON SEDACIÓN

REVISIÓN GRATUITA
FINANCIAMOS EL TRATAMIENTO A SU MEDIDA
PIDA PRESUPUESTO

Pare Torró, 5 (esquina Passeig del Comtat)
Tel.: 96 633 77 78 · 03820 COCENTAINA (Alicante)

GABRIEL PASTOR

FISIOTERAPIA AVANZADA

ECOGRAFÍA MUSCULOESQUELÉTICA

EPI

ONDAS DE CHOQUE

INDIBA ACTIV

TENDINOPATÍAS

LESIONES MUSCULARES

READAPTACIÓN DEPORTIVA

PRESOTERAPIA NORMATEC

C/ GABRIEL MIRÓ, 3 BAJO -03820- COCENTAINA

TEL.: 965 996 369 / 660 124 841

WWW.GABRIELPASTORFISIOTERAPIA.COM

"UN TRACTE PROPER I FAMILIAR"

TANATORI D'ALCOI

TANATORI D'ALCOI-SANT JORDI

Tfn: 965 545 763 · 965 592 325
24H · 365 DIES

EL COMTAT·BOCAIRENT

la teua televisió amb la festa!

artequatre
comunicación

Marketing digital · Streaming eventos · Vídeos corporativos · Spots · Vídeo producto · Prensa

966 331 443
www.artequatre.com
artequatre@artequatre.com

CREAMOS IDEAS
PARA IMPRIMIR
papel
vinilo
DISEÑO · IMPRESIÓN · PACKAGING · ROTULACIÓN · DECORACIÓN
TWO PRINTERS.es
...mucho más que impresión
C/. Roig de Corella, 4 B · Tels.: 965 590 596 / 965 593 104 · Móvil: 620 81 65 05 · 03820 COCENTAINA (Alicante)
www.twoprinters.es · info@twoprinters.es

Desde 2004

@gusbaena

ANÁLISIS. PLANIFICACIÓN Y DIRECCIÓN DE FERIAS

info@gusbaena.com / 619 21 82 72

Trofeu Sant Hipòlit

Dimarts 5 d'agost de 2025
20:30 hores
Camp Municipal de La Via

#sentimentroget

Felicitamos al pueblo de Cocentaina por sus fiestas de moros y cristianos

siguenos:
www.merakilalosegui.es
merakakilalosegui.com

merakilalosegui@gmail.com

MERAKI
Cuidamos de ti

MERAKI SIGNIFICA PONER EL ALMA, EL CORAZON, LA CREATIVIDAD Y EL AMOR EN TODO LO QUE TE APASIONA.
ES DEJAR UNA HUELLA DE TI EN TODO LO QUE PASA POR TUS MANOS Y POR TU VIDA

Un espacio donde te ofrecemos variedad de servicios para el bien estar

RESERVA TU CITA

Venta online de productos

CITAS PREVIAS
96 650 06 17
Whatsapp 662 96 83 14

Head

SPA

Meraki Lalo Seguí

El Head Spa Capilar Meraki Lalo Seguí ofrece una experiencia rejuvenecedora y personalizada con masajes capilares profundos y tratamientos de alta calidad en un ambiente de total relajación.

Experiencia integral del bien estar

FIJO | MOVIL | TV | FIBRA

C/ROIG DE CORELLA 6, COCENTAINA

tienda.cocentaina@netllar.es

965592818

netllar

MIRALLES Y SILVESTRE

MUDANZAS
GUARDAMUEBLES

SERVICIO DE RETIRADA
DE MUEBLES A DOMICILIO

SERVICIO DE TRANSPORTE

SERVICIO DE MONTAJE
DE MUEBLES

SERVICIOS: LOCAL, NACIONAL
INTERNACIONAL

"SOMOS PROFESIONALES"

Tel.: 965 525 475 • Móvil: 652 941 941 • mudmiralles@gmail.com
C/ Filà Tomasines, E5 - Polígono Cotes Baixes • **03804 ALCOY**

ALQUILER DE DROMEDARIOS, CABALLOS, BÚFALOS, CARRUAJES Y BURRITAS

TODO PARA LAS FIESTAS DE MOROS Y CRISTIANOS, DESFILES, CABALGATAS
Y UN SIN FIN DE ESPECTÁCULOS ÚNICOS, ORIGINALES,
ESTAMOS A TU ALCANCE PARA CREAR AQUELLO QUE TU DESEES

JOSÉ RAFAEL LLORÉNS MONTAVA

EQUITACION R PELUCA

Rambla Alta, 24 (Mas El Sacristà)
03802 **ALCOY** (Alicante)
Equitación Peluca

Tel. 609 691 670 - 965 544 835
www.equitacionpeluca.com
info@equitacionpeluca.com

BAR / RESTAURANTE

ALHAMBRA

Almuerzos populares
menú diario
tapeo
Celebración de:
cumpleaños, comuniones, bautizos
comidas y cenas de empresa.
Parque de bolas gratuito

Tel.: 865 51 53 43 / Móvil: 685 54 46 79

HORARIO

LUNES:	**07:00 - 17:30**
MARTES:	**CERRADO**
MIÉRCOLES:	**07:00 - 17:30**
JUEVES:	**07:00 - 17:30**
VIERNES:	**07:00 - 17:30**
	20:30 - 00:00
SÁBADO:	**08:00 - 17:30**
	20:30 - 00:00
DOMINGO:	**08:00 - 17:30**

GRUPO solitium

solitium.es | 902 122 444

Oficinas: Zaragoza - Madrid - Teruel - Calatayud - Alcañiz - Barcelona - Valencia - Sevilla - Bilbao - San Sebastian
Malaga - Vigo - Merida - Alicante - Elche - Cocentaina - Ontinyent - Gandia - Alzira - Caceres - Badajoz - Plasencia
Don Benito - Zafra - Vitoria - Coruña - Santiago - Lugo - Orense - Pontevedra - Leon - Ponferrada - Astorga

LA MEJOR OPCIÓN PARA TUS FIESTAS !!

Grupo gt Titanic
EMPRESA DE ESPECTÁCULOS

TITANIC
ORQUESTA

TALLARINA
On Tour

NO COMMENT

TELF: 609 530 317

Fem una festa del teu event

CATERING

La Forqueta

DISFRUTA DEL NOSTRE

servei

DE **CATERING** PER A **EVENTS**

- **Particulars**
- **Empreses**
- **Associacions**
- **Entitats públiques**

608 877 923

INSTALACIONES FOTOVOLTAICAS Y AUTOCONSUMO

COMPARATIVA FACTURA LUZ Y CAMBIO DE COMPAÑÍA

C/ROIG DE CORELLA 6, COCENTAINA

966338998 | **info@hydratp.es**

HYDRA

TÉCNICA DE PROYECTOS SL

obras sarrió S.L.
EMPRESA CONSTRUCTORA

"Si tus sueños son grandes, nosotros los hacemos realidad"

dm
ARQUITECTURA
daniel martínez

Plaza Venerable Escuder, 13 • 03820 COCENTAINA

Tel.: 96 559 06 85

ELECTROTALLER SANI, S.L.

Camino Viejo Cela, 21
96 651 62 07 MURO

Servitrans
JOSANI SL

SERVICIO DE GRUA 24 H.

655 096 222
686 983 018

Camino Viejo Cela, 21 MURO

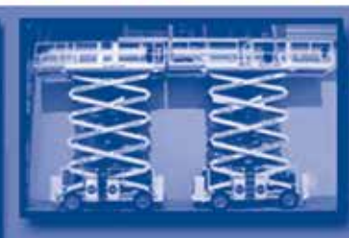
Matías Candi

GRUPO SANI
TAXI
629 021 945 24 H.

GRÚAS BENICADELL

SERVICIO DE TRANSPORTE CON GRÚA Y CESTA
608 074 768

ALQUILER DE MAQUINARIA
Elevación y Construcción

CENTRO DE FORMACIÓN
JORDA

Vos desitgem unes bones Festes!

Cocentaina:
Avda Pais Valencià, 96
Tlf: 965 59 22 53
@: autoescuelamontana@hotmail.es

Muro:
Doctor fleming, 4
Tlf: 965 53 01 69
@: autoescuelamontana@hotmail.com

IBERSTRAWS

PAJITAS DE PAPEL FABRICADAS EN ESPAÑA

MUY RESISTENTES | 100% BIODEGRADABLES | SIN SABOR

www.iberstraws.es

Ptda. "La Creueta"
03827 - Benimarfull (Alicante) ESPAÑA

FARMACIA DEL FERROCARRIL

Avenida del Ferrocarril 19
03820 Cocentaina
96 559 05 26 - 644367844
www.farmaciablasfuster.com

Pa i Dolços

Paula

C/ Colón, 10 ~ COCENTAINA
Tel. **692 392 994**

cableworld
fibra

Bones festes

MOROS I CRISTIANS 25

COCENTAINA

ELIGE TU FIBRA

FIBRA
600 Mb
14'90 MES
IVA incl.

FIBRA
1000 Mb
19'90 MES
IVA incl.

COCENTAINA 688 705 599 | Avda. del País Valencià 88 | cableworld.es

Desde la naturaleza hasta su indústria,
toda una amalgama de productos químicos
de alta calidad y respetuosos con el ecosistema·

En Francotex tenemos un reto,
ofrecerle siempre las mejores
soluciones para su proceso
de fabricación·

Francotex®
productos químicos

AENOR GESTIÓN DE LA CALIDAD ISO 9001 · IQNET

Pol. Ind. La Lleona, Avda. La Serrella 8,10,12, - 03820 - Cocentaina - Alicante
Telf.: 96 650 02 42 - Fax: 96 650 04 58 - www.francotex.com

DISTRIBUIDOR EXCLUSIVO ZONA DE LEVANTE yorkshire GROUP

LAIEX Mejora tu vida

Polígono Industrial L'Alfaç
C/ Castelló de la Plana, 5
03440 Ibi, Alicante
www.profilber.com
info@profilber.com
Tfno fijo: +34 865 753 631
Tfno móvil: +34 644 075 063

profilber Composites

Bram
CATERING

Som el *sabor*
de la celebració!

cateringbram.com | hola@cateringbram.com | (+34) 653 98 23 44

bondiet
V GAMA——COLECTIVIDADES

De nuestra cocina a la tuya.
Rápido, fácil y delicioso.

Oficina. 96 652 27 28
Móvil. 653 98 23 44
admin@bondiet.es

Pol Ind. Santiago Payà
Carrer Filà Benimerins, 43
03800 Alcoi (Alacant)

CLIMENT
armeria

VENTA Y LIMPIEZA DE TRABUCOS

- MUNICIONES Y ARTÍCULOS PARA CAZA
- REPARACIÓN DE TODA CLASE DE ARMAS
- VENTA DE ESCOPETAS NUEVAS Y USADAS

· Construcción de culatas.
· Pavonados.
· Temples, jaspeados y blancos.
· Rectificación de los chokes.
· Curvación y castrof de las culatas.
· Muelles y ajuestes.
· Con garantía en los trabajos.

Autovía Alcoy-Cocentaina · Pol. Ind. La Lleona · C/ Benialfaquí, 3 · 03820 COCENTAINA
Tel.: 96 533 12 79 · info@armeriacliment.com

EN COCENTAINA DESDE 1945

LA IBENSE

GELATS

80 Aniversario

3 Generaciones dando buen sabor al pueblo contestano

PASSEIG DEL COMTAT 4 Y 77

Husqvarna

Valls&Borreda les desea

FELICES FIESTAS

B&V ALLS ORREDÁ S.L.

DISTRIBUIDOR OFICIAL HUSQVARNA

Avinguda Alacant, nº21 03820 COCENTAINA (Alicante) - T 96 650 11 96

ESTIL MARBRE

ESTILMARBRE PROJECTES, S.L.

Polígono Industrial L'Alcúdia,
c/ Turballos, 5.
03820 Cocentaina (Alicante)
e-mail: estilmarbre@hotmail.com

Oficina: 96 559 10 62
Móvil: 661 935 871 - 653 846 263

www.estilmarbre.com

Síguenos

Mª José Martí

CLÍNICA DENTAL

Avda. Passeig del Comtat, 72
03820 COCENTAINA (Alacant)
Tfn.: 965 563 440 - 681 269 400
marticlinicadental@gmail.com

ADOLFO
CALAFAT
SEGUROS
desde 1980
Avda. País Valencià, 82 / 03820 / Cocentaina /
96 559 07 64 / 600 225 092 /
adolfo.calafat@agencia.axa-seguros.es /

FUSTERIA
NOVA
novafusteriacocentaina
865 830 463
Avd. del País Valencià. 40 - 03820 Cocentaina (Alacant)

FIDEL COMINCHES, S.L.

DESDE 1965

REPARACIÓN Y CONSTRUCCIÓN DE MAQUINARIA
FRESADO DE ENGRANAJES
MECANIZADO CNC

c/ Industria, 7 03820 Cocentaina ALICANTE Tf 96 559 07 14 Fax 96 559 07 23
fidelcominches@fidelcominches.es

CARTONAJES AITANA, C.V.

FABRICACIÓN DE CARTÓN GRIS COMPACTO Y DE COLORES
DESTRUCCIÓN DE ARCHIVOS Y DOCUMENTACIÓN
RECUPERACIÓN DE PLÁSTICO, PAPEL Y CARTÓN

TAPICERÍA - MUESTRARIOS - SEPARADORES - CARPETERÍA
EMBALAJES - PATRONAJES - CALZADO - PERNITOS - PLANTILLAS

Telf.: 96 559 14 77
Fax: 96 559 34 59
administracion@cartonajesaitana.com
www.cartonajesaitana.com

Partida del Puntarró, 7
Apartado de Correos, 63
03820 COCENTAINA
(Alicante) - Spain

DESFILES FIESTAS • ELEMENTOS DECORATIVOS • ALQUILER

658 187 586 96 238 77 13

info@carrosses-el-llombo.com

www.carrosses-el-llombo.com

Pol. Ind. Sant Vicent - Travesia la Pólvora / Tarongers
Apdo. de Correos 583 • 46870 ONTINYENT (València)

Síguenos en las Redes sociales

TÉCNICOS EN PROTECCIÓN SOLAR

CUBIERTAS PARA PISCINAS

TOLDOS LLORENS

TAPIZADOS

TOLDOS FACHADA
CAPOTAS
TOLDOS TERRAZA
TAPIZADOS
TOLDOS CAMIÓN

Avgda. País Valencià, 100 - 03820 COCENTAINA (Alicante) - Tel. 96 559 08 18 - Móvil: 623 226 751

NS

NATXO SELLÉS
RESTAURANTE

C/ Juan María Carbonell
COCENTAINA
965 591 738

www.restaurantenatxoselles.es
info@restaurantenatxoselles.es

FARMÀCIA
Del "Passeig"

Cristina Alós

Passeig del Comtat, 40
COCENTAINA

Telf. 965590007 | 699097500

DERMOCOSMÉTICA, VETERINARIA, ANALISIS RÁPIDOS, PRODUCTOS ORTOPÉDICOS.

www.lafarmaciadelpasseigfmas.com

BAUTISTA SANZ
DOMENECH
montajes y automatizaciones eléctricas

- Montajes y automatizaciones eléctricas industriales.
- Instalación de naves, oficinas, locales comerciales y edificios residenciales, "domótica".
- Mantenimiento de Centros de Transformación y Locales de Pública Concurrencia

Bautista Sanz Doménech, S.L.
Pol. Ind. Cotes Baixes, C/D nº 7 | CP: 03804 | Alcoy | Alicante
Tel.: 965 33 29 52 | 965 52 52 89
info@bautistasanz.com | www.bautistasanz.com

CENTRO HÍPICO
CUADRA ROVIRA
ALCOY

· Alquiler de caballos
· Espectáculos y exhibiciones ecuestres
· Fiestas de Moros y Cristianos con y sin jinete

635 545 713
Cuadra Rovira Alcoy
639 675 994 / 646 176 293
amandorovira@hotmail.com
ALCOY (Batoy)

Botella
www.grupobotella.com
COCENTAINA Avda. País Valencià, 59 · Tel.: 96 559 02 11
MURO Avda. País Valencià, 69 · Tel.: 96 553 17 51
#materialesquecreanhogares

ernestoferrandiz@al-azraq.com
629 659 703
Al-Azraq.com
VESTITS PER A FESTES

EMBUTIDOS Y JAMONES
SIERRA DE MARIOLA

DESDE 1935

EMBOTITS ELABORATS DE FORMA ARTESANAL I TRADICIONAL
DESDE 1935 ALS PEUS DE LA SERRA DE MARIOLA

TIENDA PUESTO MERCADO Nº 1
SECADERO ALQUERIES DE BENIFLORET, 52
03820 COCENTAINA (ALICANTE)
embutidos_sierramariola@hotmail.com · Teléfonos de contacto: 653 980 735 / 659 467 059

TINTORERIA

COLON

TINTORERIA COLON

Mª. Jesús Cortés Tomás

LIMPIEZA EN SECO Y LAVANDERIA

C/. Colón, 4 - Tel. 96 559 22 50 - 03820 COCENTAINA

PLANTES D'INTERIOR I EXTERIOR
SERVEIS DE MUNTATGE
I MANTENIMENT DE JARDINS
DECORACIÓ

Ctra. Benilloba, 152 - B.C. Las Palmeras, 5
Tel. 965 590 062 - Mòbil: 625 347 299
03820 COCENTAINA (Alacant)
vivers@lasolanavivers.com

La Solana
vivers
CENTRE DE JARDINERIA

inclif
Confort i climatització

- Climatització
- Aerotermia
- Renovables i fotovoltaica
- Fontaneria
- Instal·lacions de piscines
- Manteniments
- Instal·lació de GAS IGB

Instal.ladors Autoritzats
J. Felix Juan Miro
inclif@inclif.es
www.inclif.es
627 469 681

AUTOLAVADOS DEL MEDITERRÁNEO

ALM

Av. País Valencià, 170
COCENTAINA

IVECO

TALLER AUTORIZADO
IVECO
LAVADO Y ENGRASE

Garaje Catarro Coop. V.

Avgda. Xàtiva, 55 - Teléfono 96 559 07 01
COCENTAINA

Més d'una dècada impulsant el desenvolupament territorial

Crea360

Crea360 felicita a tot el poble de Cocentaina amb motiu de les seues Festes de Moros i Cristians 2025.

Visca Sant Hipòlit,
avant la Festa contestana!

www.crea360.es

☎ 96 559 12 87 - 654 696 006

✉ crea360@crea360.es

expert VIAL

Cocentaina

Passeig del Comtat, 5
03820 Cocentaina (Alicante)
☎ **96 559 04 77**

vial.cocentaina@expert.es
www.expert.es

POMARES

GESTORÍA • ASESORÍA • OFICINA TÉCNICA

País Valencià, 85 bajo. 03820 Cocentaina (Alicante)
Tel.: 965 592 682
info@pomares.es

T.C.M.®

TANATORI COMARCAL DE MARIOLA

Av. País Valencià, 13 - Local 5
03820 COCENTAINA (Alacant)
tanatoricomarcalmariola@yahoo.es
www.tanatoricomarcalmariola.es
676 488 785

SERVEIS¬
- Particulars
- Assegurats de totes les companyies
- Trasllats nacionals i internacionals
- Sales de vetlatori

SERVEIS COMPLEMENTARIS¬
- Flors (corones, rams, centres, etc)
- Crematori

barrachina

clínica dental
1909 - 2025

www.clinicabarrachina.com

Rafael Barrachina Pérez
Pascual Barrachina Mataix
Rafael Barrachina Mataix
Rosa Barrachina Mataix
Ángela Matarredona Barrachina
Clara Barrachina Mateo

C/. San Isidro, 12 bajo - Telf.: 96 552 36 11
03803 ALCOY

Avda. Valencia, 4- Telf.: 96 553 09 68
03830 MURO

Av. Alacant, 9 - Telf.: 96 559 24 33 - 667 632 488
03820 COCENTAINA

Móvil Ortodoncia: 637 478 374

E S P E C I A L I D A D E S

IMPLANTOLOGIA Y PROSTODONCIA:	*Dr. Rafael Barrachina Mataix* *Dr. Pascual Barrachina Mataix* *Dra. Ángela Matarredona Barrachina*
IMPRESIÓN 3D	
TAC-TRIDIMENSIONAL	
CEREC	
ORTODONCIA EXCLUSIVA ADULTOS E INFANTIL:	*Dra. Rosa Barrachina Mataix* *Dra. Regina Escolano*
PERIODONCIA EXCLUSIVA:	*Dra. María Vázquez*
ODONTOPEDIATRIA INFANTIL EXCLUSIVA:	*Dra. Ángela Matarredona Barrachina*
ENDODONCIA EXCLUSIVA:	*Dr. Ole Andresen*
ESTÉTICA DENTAL:	*Dra. Ángela Matarredona Barrachina*
ORTOPERIO:	*Dra. María Vázquez*
MEDICINA ESTÉTICA Y ANTIAGING:	*Dr. José Rius Payá*

afem
asesores legales y tributarios
auditores & consultores

Passeig del Comtat, 64 entr. izda
Tel.: **96 559 16 61** - Fax: **96 559 12 23**
03820 **COCENTAINA** - ALICANTE.
E-mail: afem@asesoria-afem.es

L'Estanc del Pla

· EXPENDEDURÍA Nº 2 ·

C/ Obispo Estaña, 12
Tel.: **686 369 542**
03820 **COCENTAINA** (Alacant)

OBRES I REFORMES DEL COMTAT, S.L.

ORC S.L.

Apartat de Correus 201
03820 **COCENTAINA** (Alacant)
667 905 823
info@comtat.es

www.obresireformesdelcomtat.com

PINTURA · FUSTERIA · ACABATS · PAVIMENTS I ENRAJOLATS · OBRA · ELECTRICITAT · JARDINERIA · CALEFACCIÓ I AIRE CONDICIONAT · FONTANERIA · ECOTECNOLOGIES · IMPERMEABILITZACIÓ DE COBERTES I TERRASSES

AENOR ER Empresa Certificada ISO 9001

FARMACIA HERNÁNDEZ

Lda. Lucía Hernández Pascual

Tu salud empieza aquí

Nutrición y Dietética | Cosmética | Fitoterapia | Formulación | Análisis Clínicos

Avda. País Valencià, 76, Cocentaina (Alicante)
T. 96 559 09 28 | M. 661 52 47 83
correo@farmaciahernandez.es
www.farmaciahernandez.es

Nuevo horario
De 9:00 a 20:00 h

BPM BIO POLÍMEROS MAYA_

CTRA. ALCUDIA, 2 • 03829 ALCUDIA DE COCENTAINA (ALICANTE)
APDO. CORREOS, 215 • 03820 COCENTAINA
TEL.: 96 559 04 90 • FAX: 96 559 03 71
ventas@biopolimerosmaya.com
administracion@biopolimerosmaya.com

SERGIO REIG FONTANERÍA

SERVEIS · RECANVIS · INSTAL-LACIONS

- Calderas
- Bombas
- Griferías
- Calentadores
- Descalcificadores
- Aire acondicionado

SERVICIOS GENERALES DE FONTANERIA

- Termos
- Piscinas
- Sanitarios
- Depuradoras
- Filtración de agua
- Aspiración centralizada

Avda. Xàtiva, 40
03820 Cocentaina (Alicante)
sergioreig.fontaneria@gmail.com
965 59 02 81
604 26 87 67

Hotel Anna

Confort y trato personalizado. Hotel ubicado junto a una amplia zona ajardinada, se sentirá Ud. como en su propia casa.

El Hotel dispone de 26 habitaciones totalmente equipadas, con baño, teléfono, aire acondicionado, sonido ambiental, TV vía satélite, WiFi. Todo ello en un edificio de 4 plantas, de una moderna construcción con parking propio y fácil acceso desde la autovia.

Hotel Anna
Cocentaina

HotelAnna.es
+34 965 592 703 info@hotelanna.es
Avinguda. Xàtiva, 4 - 03820 Cocentaina

Cristina Agulló Soler

clínica del Peu

965.040.749
636.440.277

cristina.clinicadelpeu@gmail.com

c/ Major, 22 Cocentaina (Alacant)

monverd

HONDA

STIHL®

Kamikaze™
Performance in your hands

Av. de Alicante 9A
03820 Cocentaina
Alicante

965 333 540

635 620 643

www.monverdalcoy.es

PADEL SOUL
INDOOR

681 93 08 08

info@padelsoul.es

Partida Madrigueres Sud, 10c

Dénia, Alicante. 03700

WWW.PADELSOUL.ES

PADELSOULDENIA PADEL SOUL DÉNIA

Plásticos Reig

www.plasticosreig.com

info@plasticosreig.com 965 53 00 30 Polígono Industrial, Calle la Foia. Bufali, Valencia 46891

OBRAS Y CONTRATAS A. LÓPEZ, S.L.

Carrer Músic Just Sansalvador, 4 - 03820 Cocentaina - Tel.: 691 568 761

SILLAS GIL

GRADAS

- **SILLAS PLEGABLES**
  tapizadas, plástico y madera
- **ESCENARIOS Y PASARELAS**
- **GRADAS**
  standars, autoridades, deportivas
- **CARPAS DE TODO TIPO**
- **VALLAS**
- **MESAS (REDONDAS Y RECTANGULARES)**
  MANTELERÍAS - FUNDAS SILLAS

Servicio, transporte y montaje propio a toda España

EL MEJOR PRECIO

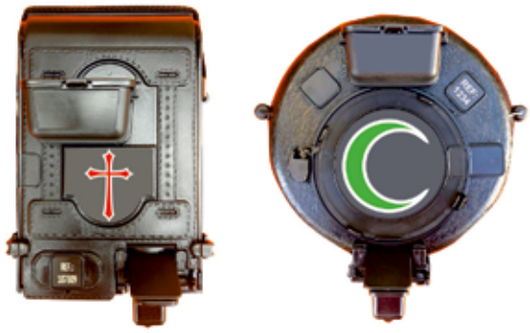
Respuestas integrales para su evento "Tenemos lo que necesita"

965 174 315

Fax: **965 174 026** • Bº Rabasa - Frente Cuartel - Alicante
www.sillasgil.com • E-mail: info@sillasgil.com

Cantimploras Galayo

Fabricantes desde 1975

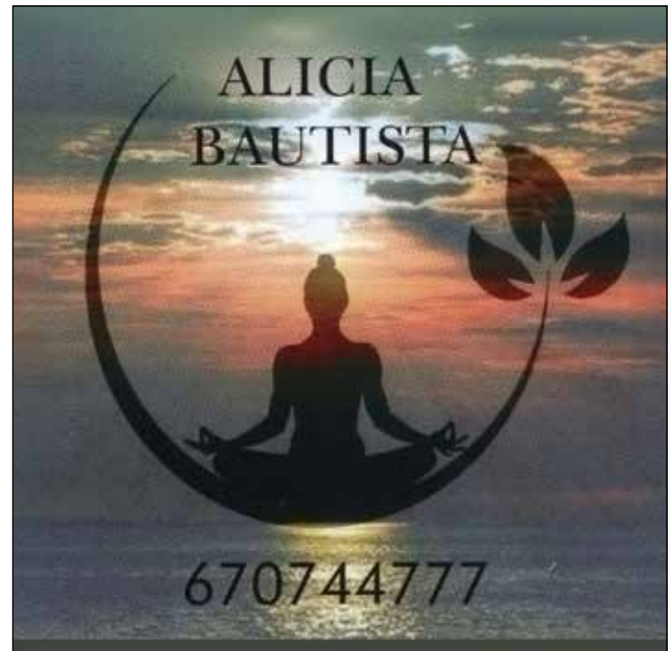
644729218

https://cantimplorasdepolvora.wordpress.com

cantimplorasgalayo@gmail.com

Cantimploras Polvora Galayo Ibi

cantimploras_galayo

Masaje relajante
Maderoterapia
Presoterapia

Manicura / Pedicura
Depilación Láser
Tratamientos faciales
Maquillaje

Av. del Ferrocarril, 17 - 03820 **COCENTAINA**

SOLICITA
1ª VISITA GRATUITA

+34 900 909 159

+34 651 801 647

Av. País Valencià, 66, 03801 Alcoi

ESCANEA Y DESCUBRE
TODO LO QUE PODEMOS
HACER POR TU SONRISA

VINOS
MA A LA FAIXA

BODEGA MA A LA FAIXA HACE REPARTO A DOMICILIO EN LAS COMARCAS DE L'ALCOIÀ I EL COMTAT

ESPECIALIDAD EN VINO VIEJO DE BARRIL
JOVEN, AÑEJO Y EMBOCADO

VINO BLANCO, MISTELA Y MOSCATELL
DE LA MARINA ALTA

VERMOUTH Y LICORES
TÍPICOS DE LA ZONA

PEDIDOS POR TELÉFONO O WHATSAPP:

655874976

PLA DE LA FONT 32 (COCENTAINA)

Cal sabater

Tel: 654 629 395 · 651 544 309

sanmiviprats@gmail.com

reparació de calçat

artesania en pell per a la festa

calçat. cintos. petos. bosses

TIEN21

Especialistas en electrodomésticos

TIEN 21 COCENTAINA

San Francisco, 7 · 03820 **COCENTAINA** (Alicante)

Tel.: **965 590 724**

tien21cocentaina@gmail.com - www.tien21.es

OLIVES I SALADURES
ROSA

MERCAT MUNICIPAL
DE COCENTAINA

Plaça Venerable Escuder, baixos
Telèfon: 96 559 09 60 - Mòbil: 659 159 914
COCENTAINA (Alacant)

Casa Vicentica
Cuina autòctona de l'Alcoià i el Comtat
família d'hostelers des de 1950
lounge & restaurant

C/ MÚSIC GUSTAVO PASCUAL, 1
03820 **COCENTAINA** (ALACANT)
T. 96 617 94 38

ORUM
lounge restaurant & cocktail

Avd. PAÍS VALENCIÀ, 68
03801 **ALCOI** (ALACANT)
T. 865 81 92 31

NEUMÁTICOS ROMEU

REPARACIÓN DE AUTOMÓVILES

Les desea Felices Fiestas

VULGANIZADO Y
REPARACIÓN DE NEUMÁTICOS,
EQUILIBRADO Y ALINEACIÓN
MANTENIMIENTO,
ACEITE, FILTROS
AMORTIGUACIÓN, FRENOS

AVDA. PAÍS VALENCIÀ, 121 • 03820 **COCENTAINA** (Alicante)
TLF.: 96 559 10 56 - MÓVIL: 653 801 701

Mármoles Paco

MÁRMOLES
GRANITOS
PORCELÁNICOS

C/. 1r de Maig, 5 - Nave B
03820 COCENTAINA (Alicante)

Tel.: **96 559 31 25**
Móvil: **625 332 726**

marmolespacocb@gmail.com

PolyFusta, C.B.

Pujada Sant Cristofol, 30 - 03820 COCENTAINA
Tel. 965 590 064 - email: polyfusta@gmail.com

boutique
Kian
Conde de Cocentaina, 12. Tel. 96 559 03 85
boutiquekian@gmail.com

Arrosseria
el Socarrat
Comte de Cocentaina, 9
03820 **Cocentaina** (Alacant)
Tel. 646 08 07 99

vall d'or seta
Elaboración y transformación de productos agrarios
Almendras: fritas, tostadas, molidas, etc.
Mermeladas: melocotón, higo, cereza, etc.
T - 654 557 753
C. Sant Blai, 6 - local
QUATRETONDETA - Alicante

Centro Veterinario ASIS
Cocentaina: Virgen del Pilar, 4 - Telf. 96 559 10 12
Muro del Alcoy: Prolong. Calle Palacio, s/n.º - Telf. 96 651 61 01

ludoteca
Menuts

Tots els nostres serveis compten amb monitors titulats.

Qué oferim?

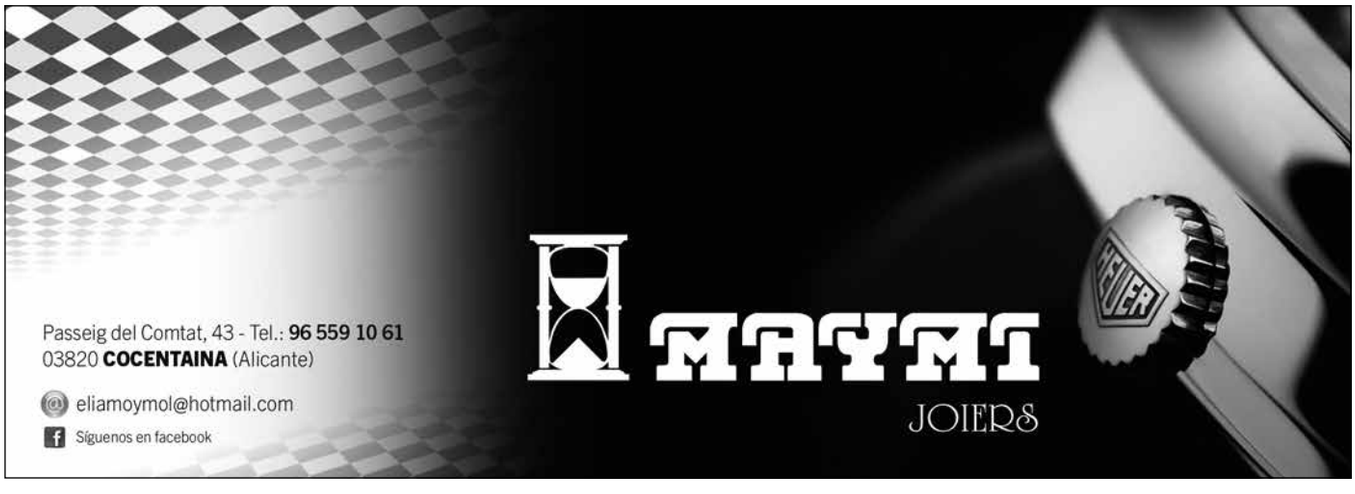
- Festes d'aniversari.
- Servei de permanència.
- Zona d'oci infantil.
- Funny English.
- Tallers.
- Servei de cafeteria.
- Escola d'estiu, pasqua, nadal...
- Permanència "Dissabtes Nit".

Avda. País Valencià, 133 · Tel.: 637 488 733 · aidafg_87@hotmail.es · ludotecamenuts

LINTON - 2 - BAR

Avda. Benilloba, 11 · tel.: 96 559 27 62
03820 COCENTAINA (Alicante)

C/ Pare Fco. Agulló, 9
Tel.: 965 590 944
03820 COCENTAINA
(Alicante)

PALAGYM
CENTRE DE DANSA & ENTRENAMENT

C/ Almudaina, s/n · 03820 **COCENTAINA** [Alacant]
650 285 536

A MÀ o A MÀQUINA
Compostures de Roba

ENCAR TORRÓ CASTELLAR
609 163 478
encartc@hotmail.com
C/ Miguel Crevea, 5 - baix
03820 COCENTAINA (Alacant)

ÓPTICA AGULLÓ
CENTRO AUDITIVO
Conde de Cocentaina, 15
Tlf. 965 593 311 · COCENTAINA
info@opticagullo.com

AVDA. XÀTIVA, 51
03820 COCENTAINA

BOSCO & CO

TELÉFONO Y FAX:
96 650 06 16

TALLERES

JUAN BOSCO CORTÉS VIDAL

AUTOMÓVILES · CLÁSICOS · SEGUROS · CARROCERÍA · MECÁNICA

English Language Training

English Language Training

ACADEMIA DE INGLÉS

Cambridge English Language Assessment
Exam Preparation Centre

Tels.: 96 559 22 04 / 654 363 209
Avenida País Valencià, 129-131
info@qeltcocentaina.com
www.qeltcocentaina.com

Antenas: terrestre y satélite - Sonido - Megafonía - Wifi
Iluminación espectacular - FIBRA ÓPTICA

Nº Instalador Oficial: 6782

telecomunicaciones
CLIMENT

Muro: C/ La Pau, 52 Alcoy: Avda. Juan Gil Albert, 52
639 605 511
info@telecliment.com

PÍDANOS PRESUPUESTO SIN COMPROMISO

Fontanería y Calefacción
Alex Marset
El Comtat

INSTALACIONES DE:

- FONTANERÍA
- CALEFACCIÓN
- PISCINAS
- AIRE ACONDICIONADO
- RIEGO
- SUELO RADIANTE
- ENERGÍA SOLAR

TELF.: 617 42 19 80

EXCAVACIONES Y PREPARACIÓN DE TERRENOS
José López Motos

C/ Les Monteses, 5
Tel. 96 559 29 10
Móvil 608 877 310

Marta López
Yoga & Mindfulness

Ronda Sur, 19 baix
Tfn_661 744 231
www.martalopezmindfulness.com
stiramsukam@outlook.es

PANADERÍA - BOLLERÍA
HEMA S.L.

ESPECIALITAT EN
PA CASERO I BOLLERIA
ENCÀRRECS PER A BODES,
BATEJOS I COMUNIONS

CENTRAL
C/ Sants Metges, 7 · COCENTAINA
Tel. 96 559 04 84

SUCURSALS:
Passeig del Comtat, 32-B · COCENTAINA
Tel. 96 559 11 80
Avgda. Benilloba, 18 · COCENTAINA
Tel. 96 633 55 73

bar *El Mercat*
churrería

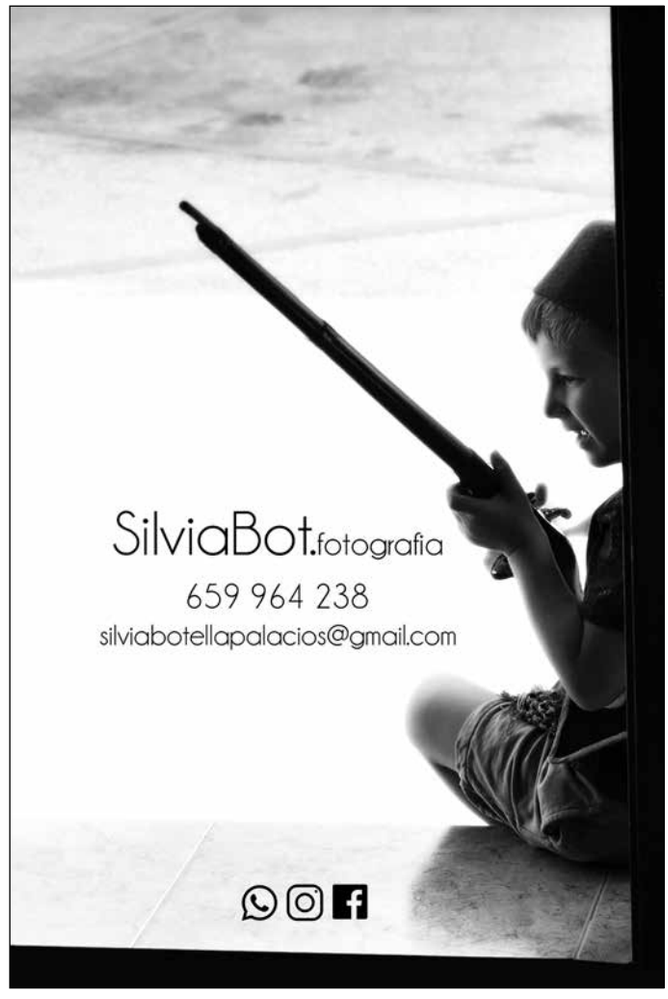
Sara Jayne Cottle
669 057 269

Av. Rei En Jaume I, 30
COCENTAINA

CENTRE D'IDIOMES
JAUME I

Clara Marget
PELUQUERÍA

País Valencià, 99
03820 COCENTAINA (Alicante)
Telf. 966 500 110

Ribelles flors

Ramos
Centros Naturales
Arreglo Iglesias
Ramos Novia
Plantas
Centros artificiales
Jardinería artificial
Plantas artificiales
Coronas

Avgda. País Valencià, 95 - Tel.: 96 559 07 72
COCENTAINA

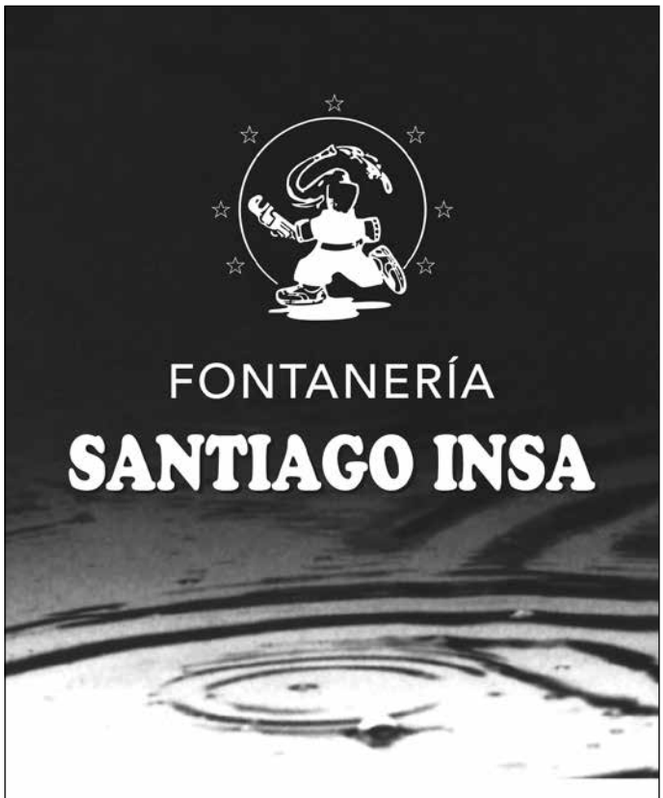
ulldepeix!

FOTO-
GRAFIA

Records de Festes per a sempre.

enjoy the Little things

www.ulldepeix.net

C/ Ausias March, 1 - Teléfono 96 650 02 56
03820 COCENTAINA

Armería
Serrano

- **Gran variedad de cartuchos de caza y competición.**
- **Toda clase de escopetas.**
- **Prendas deportivas.**
- **Taller propio de reparación.**

Passeig del Comtat, 6
Teléfono: 96 559 03 69
03820 **COCENTAINA** (Alicante)
www.armeriaserrano.com

DIMAS
PASCUAL
ELECTRICITAT
628 356 034 Cocentaina, L'Alqueria d'Asnar

Vilacor
construcciones

Avda de Gandía. 6-2ºD - 03830 Muro del Alcoy (Alicante)
construcciones@vilacor.com - www.vilacor.com
RAFETA. 609 988 151 JAVI. 609 988 621

• MORTERO MOLDEABLE ANTIHUMEDAD
IMITACIÓN A (MADERA, SELLAR, PIEDRA ETC...)
• OBRAS Y REFORMAS EN GENERAL
• HORMIGÓN IMPRESO
• MICROCEMENTO
• FRATASADOS

FORN DE
PA I DOLÇOS
J.PERIS
ESPECIALITAT EN
PASTES CASERES

COCENTAINA
C/. Alfonso V, 8 - Tel.: 96 559 06 45
C/. Ángel, 11 - Tel.: 96 503 64 43

MY-WAY
PELUQUERIA
Plaça El Teular
Teléfono 669 977 332
03820 COCENTAINA
Bones Festes
per a tots
de
Moros i Cristians

GAUDIR
Sabates i Complements
Avgda. País Valencià, 84 - 03820 **COCENTAINA** (Alacant) - Tel. 679 01 91 11

BISELEC
ELECTRICITAT

| INSTALACIONES ELÉCTRICAS | ANTENAS | ILUMINACIÓN | MANTENIMIENTO |

648 95 67 63 · 699 95 41 11 @ biselecelectricitat@gmail.com

C/ Literato Azorín nº 18, Cocentaina (Alicante)

SOFCO
SUMINISTROS OFIMÁTICOS COCENTAINA

- Material Oficina
- Informática
- Consumibles
- Mobiliario Oficina
- Papelería

Avda. País Valencià, 125 - Tel. y Fax: 966 50 00 17 - Móvil: 658 896 006
e-mail: jaumesofco@gmail.com

FRANCISCO MIRALLES
MONOPOLIO FISCAL DE TABACOS
EXPENDEDURÍA NÚM. 3

Passeig del Comtat, 46 - Teléfono: 96 559 12 62
COCENTAINA

FISCáLIA
Gabinet de Gestió Fiscal & Laboral

Avda. País Valencià, 95 1º
03820 COCENTAINA (Alicante)
Tel. 966 500 718
Fax: 966 330 426
www.fiscaliacb.com

ANTONIO PRATS PEIDRO

Els desitja bones festes

ALQUILER DE MAQUINARIA
para construcción y O.P.

- Compactadores
- Vallas de Protección
- Grupos Electrógenos
- Dumpers

lo que necesites, lo tenemos!

Avda. País Valencià, 14 Cocentaina
96 559 06 66

clínica
veterinària
comtat

De dilluns a divendres de 10:00 a 13:30 h
De dilluns a divendres de 16:30 a 20:00 h

ESTEFANÍA CARDONA CASTELLÓ

Poeta Josep Carbonell, 6
Tel.: 96 559 24 29
Mòbil: 607 40 21 03
03820 COCENTAINA

HUI CUINEM NOSALTRES

MENJARS PER ENDUR-SE

Servicio a Domicilio

Avgda. País Valencià, 88 bajo
Cocentaina

Tel.: 96 559 04 44

Tu Dirás

Innovación y Creatividad

Maquinaria y productos para la personalización

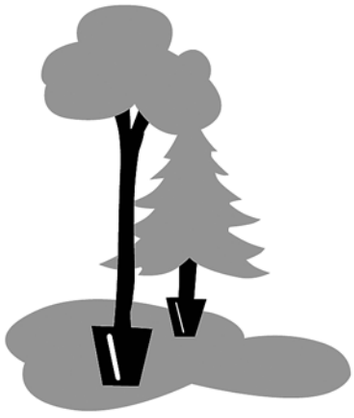
@tudiras.sl @tudiras.sl Canal Tu Dirás Tu Dirás 96 652 26 06

BAR CHESCO

ALMUERZOS Y
TAPAS VARIADAS

C/ Alfonso V, 3 - Teléfono 96 559 22 92 - **COCENTAINA**

Forn de pa Forn de pa Forn de pa

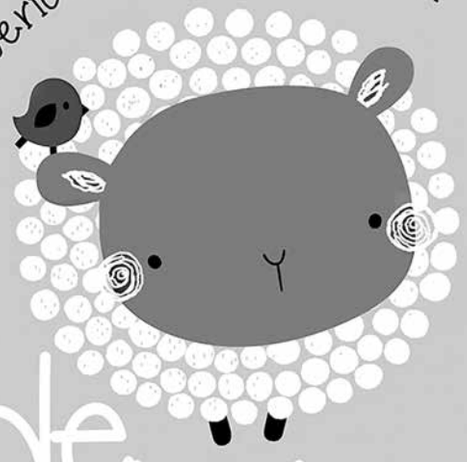
Vivers ALCOY - FLOR

Plantes
d'exterior i interior

PROJECTES DE JARDINS

Ctra. Nacional, 340 - Km. 804 • Apdo. Correos, 51 • E-mail: info@alcoyflor.com
Tel.: 96 559 10 52 • 03820 **COCENTAINA** (Alacant) • www.alcoyflor.com

puericultura - moda infantil

de nens

Passeig del Comtat, 35 · COCENTAINA
tel. 965 590 264 @denensmoda

Pina

Enrique Manuel Llopis Pina

PINTURA Y DECORACIÓN

C/. Convento, 8-A, 3D

Telf.: 96 559 01 16

Móvil: 627 46 98 13

03820 **COCENTAINA**

(Alicante)

TONNY SANGO

La Carni

CARNS I EMBOTITS

Dolo Martí Jover

965 59 23 75

605 58 82 27

Pl. Venerable Escuder, 31

03820 Cocentaina, Alcacant

Papeleria Blanes

LOTERIAS Y APUESTAS DEL ESTADO

La Primitiva - Bonoloto - Loteria Nacional...

PUNTO DE RECOGIDA

c/Luis Vives, 1 - Cocentaina

965593252 - 680 157 380

papeleriablanes@hotmail.com

Francisco Valor

PELUQUEROS

C/ Ausiàs March, 14

Tels.: 96 559 09 76

646 146 810

valorllorens@gmail.com

03820 COCENTAINA (Alacant)

PIZZERIA

Delivery & Take away

California

Av. Passeig del Comtat, 77

pizzeriacalifornia.225@gmail.com

@pizzeriacaliforniacocentaina

Pizzeria California

Cocentaina (Alicante)

965 59 06 31

ENERGIA TERMICA

ESPECIALISTAS AEROTERMIA Y RENOVABLES
Mail : energiatermica@hotmail.com
Tel. 96 644 07 15

FUSTERIA Santa Bárbara

PORTES
TARIMES FLOTANS
MOBLES DE CUINA
ARMARIS EMPOTRATS
MOBLES FETS A MIDA
MECHAMBRADO

C/ Pare Torró, 22
Tfno. 96 559 00 75
Móvil 646 050 095
COCENTAINA

arrels
PERRUQUERIA

697 50 37 73
·
PLAÇA DEL PLA, 2
COCENTAINA
·
perruqueriaarrels@gmail.com
·
@arre.l.s

CUIDEM DEL TEU CABELL DES DE L'ARREL

RAI MARSET
635343731
FONTANERÍA

C/ Poeta Josep Maria Carbonell, 6 bajo · Cocentaina (Alicante) · rayomestre7@gmail.com

TALLERES PAULINO

VDO
tacógrafos

· Inyección de Gasolina
· Inyección Diesel
· Electricidad/Electrónica
· Encendido
· Servicio Tacógrafos
· Frenos, ABS, ESP
· Mecánica de mantenimiento
· Mecánica en general
· Sistemas de Refrigeración
· Limitadores y Engrases centralizados

Av. País Valencià, 164 · 03820 COCENTAINA (Alicante) · Tel.: 96 559 08 54 · paulipascual@hotmail.es

EL FORN DE MARIAN

C/ Santa Águeda, 1-3
03820 Cocentaina
T. 96 559 05 27
M. 625 049 162
elforndemarian@gmail.com
Marian Reig Castelló
elforndemarian

BAR LA GOMA

Av. País Valencià, 1
COCENTAINA
MOV. 641 707 288

ESTABLECIMIENTO ACREDITADO
INSTITUTO TECNICO ESPAÑOL DE LIMPIEZAS
iTEL
GARANTIA DE BUEN SERVICIO

TINTORERIA "SANT HIPÒLIT"

Pedro Cetina, 16 - Telèfon.: 96 559 04 26

03820 COCENTAINA

TALLERES

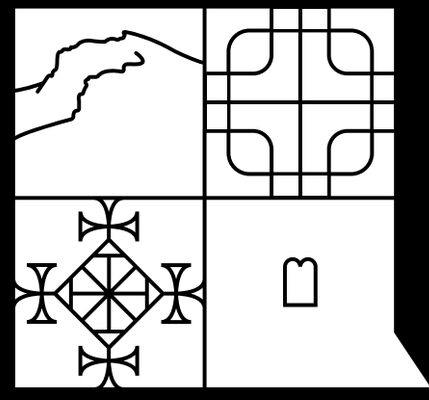
Rafael Bernabeu,S.L.

Taller Multimarca
Taller Reparaciones
Electromecánica Pre I.T.V.

Avgda. País Valencià 27-Nave 2
Telf. 722 24 69 95
03820 **COCENTAINA** (Alicante)
mecanicacocentaina@gmail.com

ESPACIO
VIBE

espacio_vibe
Av. Rei Jaume I, 43 - Cocentaina
T. 676775400 - Yaiza

QUIQUE
GUIA OFICIAL

649 539 665

quiquecamallonga@gmail.com

CLEANING AND SURFACE PREPARATION

GRUPO FENIX
SERVICIOS TÉCNICOS, S.L.

RESTTAURO

Trabajos Verticales

RESTAURACION
REHABILITACION · FACHADAS
NAUTICA · INDUSTRIAL · GRAFFITIS

ESPECIALISTAS EN TRABAJOS DE DIFICIL ACCESO
Servicios de Limpieza y Mantenimiento
Edificios • Comunidades • Industria

665 510 800 - 623 391 518

LIMPIEZA, DECAPADO Y PREPARACION DE SUPERFICIES PARA SU RESTAURACION

grupofenixst@gmail.com

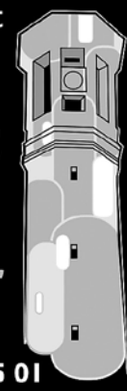
Espinosa asesores

GESTORÍA ADMINISTRATIVA
CORREDURÍA DE SEGUROS

Tel. 965 590 252 | 637 55 42 18 | www.espinosaasesores.com

Restaurant
Sant Francesc 52

Calle Sant Francesc, 52
santfrancesc52@gmail.com

Tel. 96 554 85 01

Síguenos en

www.restaurantesantfrancescalcoy.com

HOTEL ODON
Restaurante LAS MORERAS
Avgda. País Valencià, 145
Telf. 96 559 12 12 - Fax 96 559 23 99
odon@hotelodon.com - www.hotelodon.com
03820 COCENTAINA (Alicante)

La Zapatilla Roja

Mª Salud Marset Gironés

Passeig del Comtat, 63
Tel.: 96 559 09 62
03820 COCENTAINA

Isabel La Católica. 19
Tel.: 96 652 17 34
03804 ALCOY

Hernán Cortés, 5
Tel.: 96 605 58 95
03560 EL CAMPELLO

Avda. Alameda Camilo Sesto, 19
Tel.: 96 633 85 75
03803 ALCOY

FORN, PANADERIA
Y BOLLERIA
Marti
Carrer del Forn, 10 Tel.5591076
COCENTAINA (Alicante)
R.G.S.T. 201463/A

BODEGA
FACO

Golosinas
Refrescos
Faltetes...

C/ Convento, 23
Tel.: 96 559 26 86
Móvil: 657 904 184
COCENTAINA (Alicante)

RESTAURANT

Tiro de Dichón

COCENTAINA

965 592 574

1940
romu
BARBER

Cocentaina
Plaza el Plá nº 3
965 590 389

SOKĀT
CUINA
Av. País Valencià, 120 · COCENTAINA · Tel.: 96 559 30 32

Ferrinox
Treballs en Ferro i Inoxidable

Gerentes Comerciales
Gustavo García
665 61 67 02
ferrinoxgustavo@hotmail.com

Rafa Llopis
686 76 19 72
rafaferrinox@hotmail.com

Tel. y Fax: 965 59 09 02
C/ La Torreta, 12
03820 Cocentaina (Alicante)

CAFETERÍA BAR DISTRAC

Passeig del Comtat, 46
03820 **Cocentaina**
Tel. 96 633 33 70

CARNISSERIA
ASUN

C/. Major, 28 - Teléfono 96 559 01 85
COCENTAINA

Autobuses ESTEVE, S.L.

Juan Sanchis Llopis

Teléfono / Fax: 96 558 37 46 - Móvil 699 078 446
COCENTAINA (Alicante)

EL XICOTET

Wi Fi ZONE

Passeig del Comtat, 52
M: 635 840 244 Cocentaina

BAR

obert de 10 a 14h. y de 16h. a tancament

Tapes variades, entrepans, hamburgueses, cafés... · Aixeta de canyes "Turia" i gran varietat en cerveses

FRESC I BO

Fruita i verdura

SERVEI A DOMICILI

Passeig del Comtat, 45 • Cocentaina
Sergio: 621 260 519 • Mª José: 621 285 617

CARNISSERIA
JOAQUÍN
RICO
Ca Joaquinet

C/. Alfonso V, 13
Tel.: 96 559 10 17
COCENTAINA

LIMA LIMÓN

TIENDAS DE MODA

C/ Vicente Boix, 5
Tel.: 96 114 80 34 - XÀTIVA

C/ Mayor, 50
Tel.: 96 286 67 44 - GANDÍA

C/ Obispo Estaña, 2
Tel.: 96 559 14 69 - COCENTAINA

C/ Filiberto Rodrigo, 16
Tel.: 960 700 942 - CATARROJA

C/. Primero de Mayo, 11
Tel.: 96 108 16 75 - PAIPORTA

Avda. Gregorio Gea, 21
Tel.: 96 109 15 24 - MISLATA

C/ Mayor, 22
Tel.: 96 103 96 78 - PATERNA

Avda. al Vedat, 98
Tel.: 96 109 64 74 - TORRENT

C.C. NUEVO CENTRO. Pio XII, 2
Tel.: 96 114 55 19 - VALENCIA

C/ 1º de Mayo, 46
Tel.: 96 005 05 39 - VALENCIA

C/ Martinez Valls, 36 - Bajo
Tel.: 96 191 00 10 - ONTINYENT

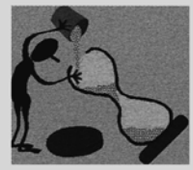
Av. Camí Nou, 88
Tel.: 96 051 74 01 - BENETÚSSER

RESTAURANTE
CHINO
Siete Estrellas

七 酒 樓 星

HORARIO
DE 12 A 16 H.
Y DE 19,30 A 24 H.

Tel.: 96 559 09 19
Móvil: 605 367 537
Avda. País Valencià, 127
COCENTAINA (Alicante)
ABIERTO TODOS LOS DIAS

Bar Cafetería

El Passatemps

C/ Literato Azorín, 5 (bajo Unión Musical Contestana)
Teléfono: 610 60 89 24 (Belén)
03820 COCENTAINA

• • •

TAPAS VARIADAS,
HAMBURGUESAS,
SANDWICHES,
BOCADILLOS,
TORTITAS RELLENAS

HORARIO:
Lunes: CERRADO
Martes, Miércoles, Jueves y Viernes: TARDES/NOCHE
Sábado, Domingo y festivos: de 13:00 h a CIERRE

CENTROS DE FORMACIÓN
LA CONTESTANA

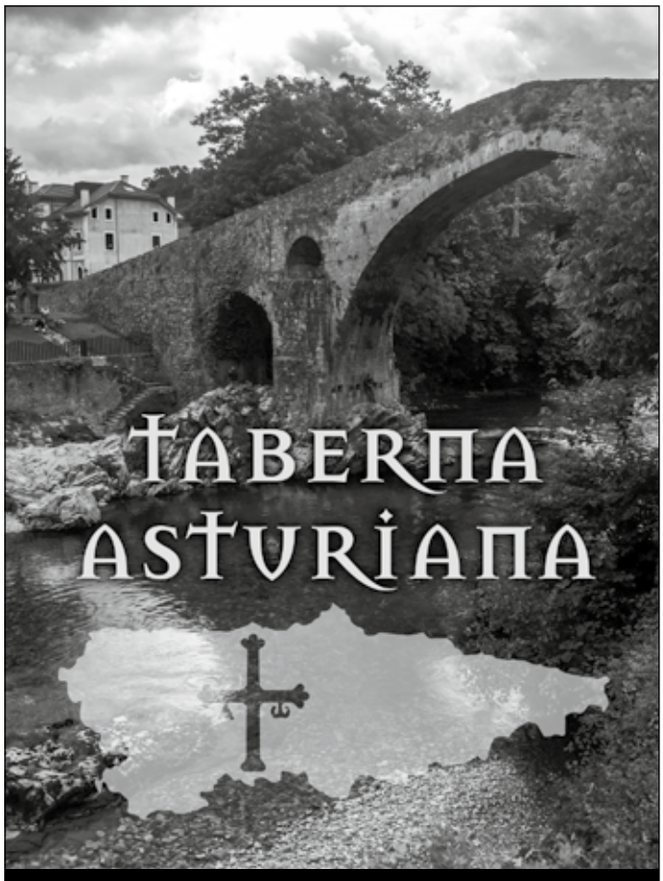
Todos los carnets de conducir : moto, coche, bus, pesados, remolques,..
Cursos reeducación vial para recuperación de puntos y del permiso
Cursos para desempleados - LABORA- (vehículos pesados)
Cursos CAP/ ADR (bonificados por fundae para empresas)
Cursos carretillas, plataforma elevadora, puente grúa,..

Avda. País Valencià, 119 bajo
966 33 74 54 - 601 17 72 07
COCENTAINA (Alicante)

C/. Ibi, 41 - Tel.: 96 533 25 41 - Móvil: 658 910 795
03802 ALCOY (Alicante)

L'Ocellet de Colors

Llibreria · Papereria

Jocs didàctics · Llistes de comunió
Material escolar · Llibres de text
Punt Pack Impost · Material d'oficina
Dies de contacontes
(Llibreria Laupe)

Avda. País Valencià, 120 - COCENTAINA
Tel. **96 559 22 88**

ESTECAR

VENTA DE NEUMÁTICOS
SERVICIO DE ALINEACIÓN
MECÁNICA RÁPIDA

Avda. Xàtiva, 42 - Tel 655 961 000 - COCENTAINA

LIMPIEZA DE CHIMENEAS

CHIMENEAS SIRVENT
Cocentaina

Avgda. País Valencià, 16
03820 COCENTAINA
Tel.: 96 559 34 79
Móvil: 689 02 67 20

ESTUFAS - BARBACOAS - HORNOS - INTERIORES - PIEDRAS - MOBILIARIO DE JARDÍN

Salón Tres Rosas

Peluquería

C/ Apóstoles, 1 - bajo A
Tel.: **645 967 295**
03820 COCENTAINA (Alicante)

Forn de Pa Llorens

722401121

FORN TRADICIONAL

Cocotets i Coques salades
Bollería artesana
Genaros
Pastissería
Tartes per a esdeveniments

Passeig del Comtat , 67
Cocentaina

¡Bones festes!

Lejia

FLOR DE ABETO

Especialidad en tratamiento de aguas potables y de piscina.

Disponemos de todo tipo de productos y accesorios para piscinas con asesoramiento profesional.

C/. Duquesa de Almodóvar, 17
03830 **MURO DEL ALCOY** (Alicante)
Tel. **96 553 08 61**
Móvil: **606 835 061**
lejiaflordeabeto@gmail.com

BAR CAFETERIA CENTRE SOCIAL

*COMIDAS Y CENAS FIN DE SEMANA
*TAPAS CASERAS Y TÍPICAS
*COMIDAS PARA CELÍACOS
*MENÚS FIN DE SEMANA
*MENÚS CONFECCIONADOS POR MARI NIEVES CARRICONDO
*FÁCIL APARCAMIENTO

*RECUERDE QUE OFRECEMOS DECUENTOS PARA JUBILADOS

Avda. Real Blanc
Cocentaina
Tel.: 966 50 00 71

CENTRE SOCIAL REALBLANC

De cap a peus

Reparació de calçat, roba, bosses, cremalleres, tints, fabricació de barrets i tocats.

C/ Comte de Cocentaina, 1 baix
Tel.: 686 882 946
03820 COCENTAINA
decapapeus@yahoo.com

IDEARTE
CNC

C/ Alfafara, 16
03829 L'Alcudia de Cocentaina
(ALACANT)

Tlf/Whatsapp: 644 421 108
idearte.cnc

COCENTAINA
nou festa
Café Pub

C/ Pare Torró, nº 20
COCENTAINA (Alacant)
Tel.: 665 267 275

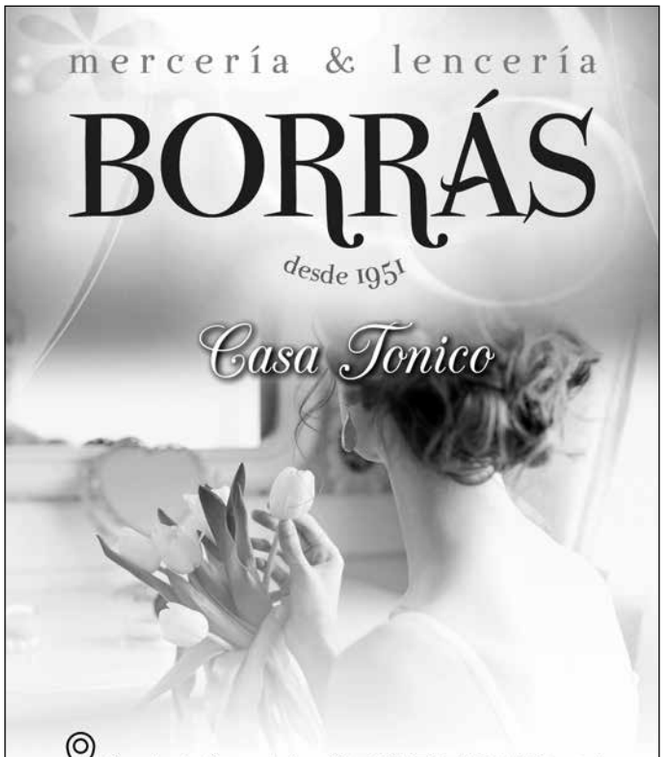
BORDADOS VELASCO S.A.L.

Ctra. Alcudia s/n Apdo. 155
03820 Cocentaina
ALICANTE
•
T_96 650 01 15
F_ 96 650 03 29
•
bordados@velbor.es
www.velbor.es

MANI MUSICAL

Passeig del Comtat, 31
Tel.: 722 858 753
COCENTAINA

mercería & lencería
BORRÁS
desde 1951
Casa Tonico

Conde de Cocentaina, 11 · **COCENTAINA (Alicante)**
965 590 720
casatonico@hotmail.com
www.merceriaborras.com

Viatges
Ruta Jove

COCENTAINA: Av. Pais Valencià, 91 - 03820 (Alicante)
Tel.: 96 650 12 34
E-mail:rutajove@hotmail.com

25 anys viatjant junts

-VIAJES A MEDIDA
-GRUPOS
-PAQUETES VACACIONALES

ESPECIAL FAMILIES AMB XIQUETS GRATIS

Per als novios regalem un magnific set de maletes

ELECTRICIDAD
BENAVENT S.L.

Montajes e Instalaciones Eléctricas

C/Pare Arques, 8 - 03820 **COCENTAINA** (Alicante) - Tel.: 675 891 940 - info@electricidadbenavent.com

MYKONOS

Tu sitio de encuentro

Passeig del Comtat, 80 - **COCENTAINA**

ASESORÍA CONTABLE, FISCAL Y LABORAL

Taxvel asesores, s.l.

Avda. País Valencià, 123 - A Bajo
Tel.: 96 650 10 47
Fax: 96 559 07 93
03820 **COCENTAINA** (Alicante)
e-mail: asesores@taxvel.com

El Racó de la Pizza

C/ PADRE TORRÓ, 4
TEL.: 96 650 06 14
COCENTAINA

STUDIO PILATES

Alicia Montava

MOVIMIENTO & SALUD

Avda. Pais Valencià 111 Cocentaina
tl. 616755558

ESTANCO N.º 1

Mónica Montaud

AV. PAÍS VALENCIÀ, 92 - TELF.: 96 559 33 18 - COCENTAINA

Thelma
COMPLEMENTS

678 915 938

Thelma Complements

Thelma_Complements

novathelmacomplements@gmail.com

Avd.Passeig Del Comtat ,10
03820 Cocentaina
Alicante

MUEBLES
reigmon
PICHOQUET

EXPOSICIÓN Y VENTA:
Avda. País Valencià, 140 - Tel. y Fax: **96 650 09 46** - 03820 **COCENTAINA** (Alicante)
Avda. País Valencià, 19 - Tel.: **96 651 72 69** - **MURO**

Bar
monte
desde 1982
CRISTIAN MONTELEGRINO

Passeig del Comtat, 41
Tel. 690 192 860
606 917 954
COCENTAINA

Mármoles y Granitos

559 14 34 / 620 938 256
Avgda.La Llaona, 1703820
COCENTAINA (Alicante)
monarmateo@hotmail.com

Mateo Monar

Rubens estils
REFORMAS
PINTURA
RESTAURACIONES
Tel. 629 158 831 · rubensestils@hotmail.com

TUBELCO
Tubos Flexibles Altas Presiones y en Acero Inoxidable.
Distribuciones, Cilindros, Centrales Hidraúlicas y Filtros de Bombas.
Estanqueidad y Reparaciones en General

Instalación y Reparación de Aire Acondicionado
en Toda Clase de Vehículos.
AUTOFRIO

La Torreta, 10 - Telf. 96 559 09 22 - 03820 COCENTAINA (Alicante)

arquitectura tres puntos
arquitectura integral
www.arquitecturatrespuntos.com
Avda. País Valencià 105b Cocentaina
Esteban Vicent Anduix Lidia Blasco Climent
636.099.586 679.849.328

Bar Llopis
Pl. Mossén Eugeni Raduán, 3
Tels.: 96 559 20 59
693 348 026
COCENTAINA

ANI
Salón Peluquería
Miguel Crevea, 6 - Tel.: 965 59 14 16
03820 COCENTAINA (Alicante)

Talleres Picazo
Av. Xàtiva, 33
Tel. y Fax: **96 559 34 13**
03820 **COCENTAINA** (Alicante)

Infoytel

Av. Ferrocarril, 1 bajo C
03820 COCENTAINA
Móv.: 659 89 09 28
Tel.: 96 683 76 33

- Se cambian pantallas de móvil.
- Venta de productos informáticos.
- Consumibles de alta calidad.
- Recuperación de datos.
- Reparación de tablets y teléfonos.
- Presupuesto sin compromiso.

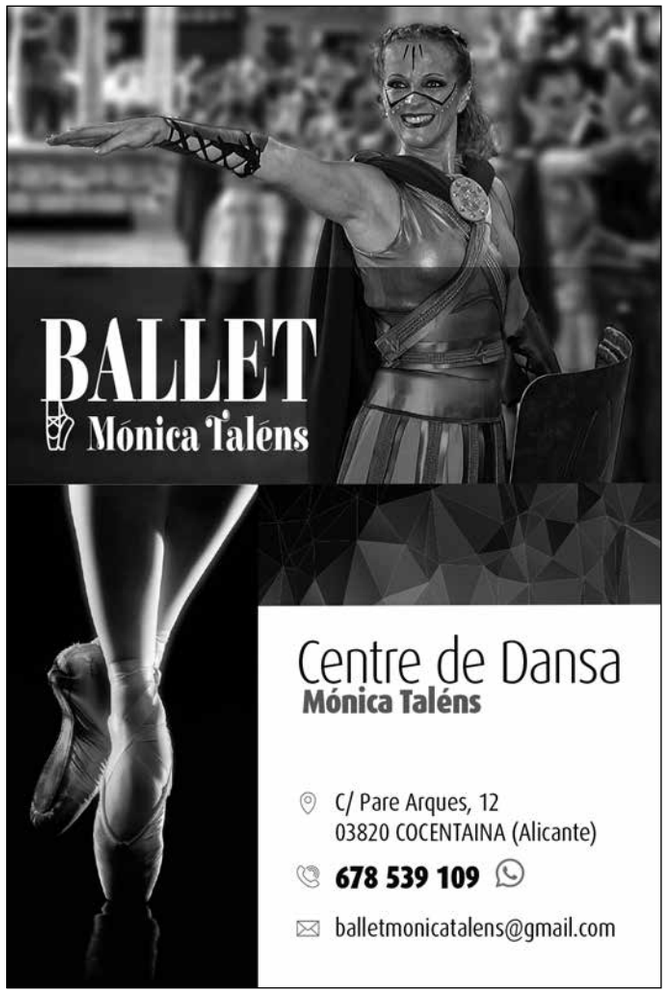

Mima a tu alma

Que tu meta de hoy sea ganarle a tu mejor escusa.

- Limpiezas energéticas.
- Limpiezas energéticas animales.
- Limpiezas de casas o empresas.
- Limpieza chamánica.
- Subida de defensas.
- Numerología.
- Abre caminos.
- Péndulo hebreo.
- Reiki.

Cita previa: 682 352 029 presencial o distancia.

Centre de Dansa
Mónica Taléns

C/ Pare Arques, 12
03820 COCENTAINA (Alicante)
678 539 109
balletmonicatalens@gmail.com

BAR
LOS CAZADORES

Tapas Caseras y los Viernes Menú del Día. Belén Toquero Plaza

Tel.: 686 787 601 COCENTAINA

DESCARO

Reservas: 644 029 503
Dirección: Passeig Comtat, 76
03820 Cocentaina

Descaro Restaurant

CEMEPSIS
CENTRE DE RECONEIXEMENTS
COCENTAINA

CENTRE RECONEIXEMENT CEMEPSIS, CB
Av. País Valencià, 97 - 1r Pis
Telèfon: **722 893 014**
cemepsis@live.com

Bar Ferrocarril

c/ Literat Azorín, 25 Cocentaina (Alacant) Tel. 667 051 866

Linguaviaje

CURSOS ACREDITATIVOS
EXÁMENES OFICIALES
VIAJES DE ESTUDIO AL REINO UNIDO

Avda. Ferrocarril, 17 - COCENTAINA
Telf. 622 66 97 37
www.linguaviaje.com - info@linguaviaje.es

smctalleres
GUIRAO

ALUMINIO
HIERRO
ACERO INOX
PVC

PUERTAS
AUTOMATISMOS
VENTANAS
BARANDILLAS
TECHOS MÓVILES
PÉRGOLAS
MUROS CORTINA
ESTRUCTURAS
SOLDADURS ESPECIALES
PLEGADO DE CHAPA CNC
MECANIZADOS
CORTE LÁSER

lamieleria.com

Degusta las mejores mieles artesanas de toda la vida con el sabor de siempre

"La miel artesana más auténtica, elaborada siguiendo la tradición de nuestra familia desde 1926."

Un siglo de miel, un siglo de confianza.

CONTACTANOS EN

Teléfono: 96 559 03 34
info@lamieleria.com
Avda. Xátiva, 76
03820 Cocentaina (Alicante)

Sa Moixa

Peluquería canina
desde 2011

643679800

Av. País Valencià, 26
03820 COCENTAINA

TECNOLOGÍAS MECÁNICAS COMTAT S.L.

DISEÑO Y CONSTRUCCIÓN DE APLICACIONES MECÁNICAS Y CINTAS TRANSPORTADORAS

Rafael Gandía S.
Gerente
Móvil: 607 302 459

TECMECO

C/. Alcalde Gadea, 22 · Aptdo. 130 · 03820 Cocentaina (Alicante)
Tel.: 96 559 14 61 · Fax: 96 559 23 07 · tecmeco@tecmeco.eu

FARMACIA EL PLA

JOSÉ LUIS ESCRIVÁ ALÓS

Felicita a Cocentaina por sus fiestas patronales

ANÁLISIS CLÍNICOS

Plaça El Pla, 10
COCENTAINA (Alicante)
Tel.: 96 559 01 66
farma@joseluisalos.es
@farmacialosriera
farmacia_elpla

TECNOMECÁNICA FERRER, S.L.

CONSTRUCCIONES Y SOLUCIONES MECÁNICAS

C/ Juan Martorell, 4
03804 Alcoy (Alicante)
Tfno: 965 332 154
admin@tecnomecanicaferrer.com

Merceria Azul

Llenceria i Complements

C/. Major, 14 - Telèfon 96 602 84 20
03820 **COCENTAINA** (Alacant)

centroAuto®

Alquiler de coches para bodas y eventos

¿Hablamos de tu boda?

Llámanos al

696 150 696

96 555 40 55

centroautocasateconmigo

www.centroautoalcoy.com

Y si, además, deseas disponer de información para otro tipo de eventos, sólo tienes que consultarnos y analizaremos tu caso en particular.

centroauto®

www.centroautoalcoy.com

30 Aniversario 1991 - 2021

Ventas: Centro Comercial EL ALTET [JUNTO A CARREFOUR] · 03820 COCENTAINA (Alicante)
Taller: P. I. Cotes Baixes, C/. A, nº 19 · 03804 ALCOY (Alicante)
Taller Detailing Center: P. I. Cotes Baixes, C/. G, nº 1 [ACCESO POR C/. A Nº 23] · 03804 ALCOY (Alicante)

Ventas: **696 150 696**
Taller: **96 554 09 42** · **685 513 483**

ventas@centroautoalcoy.com · taller@centroautoalcoy.com

CAMBIARSE DE BANCO DA PEREZA

400€[1]

no

Solo por traer al Santander:

tu nómina

y dos recibos

Es el momento

Isabel Carbonell Serna
AGENTE COLABORADOR

Avda. del Pais Valencià, 112
03820 Cocentaina (Alicante)
Tfnos: 966 50 05 99 | 640 278 389
isabelmaria.carbonell@agentes.bancosantander.es

1. Bonificación de 400€ brutos para nuevas domiciliaciones de nómina o pensión por importe de al menos 2.500€/mes y la domiciliación de dos recibos con periodicidad mensual en la misma cuenta, para nóminas por importe superior a 600€/mes e inferior a 2.500€/mes la bonificación será de 300€ brutos. Permanencia de 24 meses. Es necesario cumplir las condiciones de la promoción y adherirse a la campaña mediante el formulario a disposición de los clientes. La bonificación promocional constituye un rendimiento mobiliario dinerario sujeto a la retención correspondiente conforme a la normativa fiscal aplicable (actualmente el 19%), que el Banco efectuará repercutiéndoselo al Participante y abonándole el resto 324€ y 243€, respectivamente. Promoción válida hasta el 30 de septiembre de 2025. Consulta condiciones de la promoción en bancosantander.es.

El seguro que tus suegros se merecen

Seguro ACCIDENTES SENIOR

- *Asistencia sanitaria*
- *Lesiones por accidente*
- *Gastos de asistencia*
- *Servicios salud baremada*

Mutua Levante SEGUROS

GIMENEZ Y SELLES, S.L.
Passeig del Comtat, 55
COCENTAINA - **965 593 136**
mutualevante.com

B travel
Viájate la vida

Siempre vuelves con más de lo que te llevas.

Ávoris Retail Division S.L. CIF: B07012107 - BAL 005 M/M. C/ José Rover Motta, 27 - 07006 Palma.

ALCOY | Av. País Valencià, 6 | 965 541 187 | alcoy@btravel.com

¿MONO DE VACAS?
Más de 50 años y millones
de viajeros hacen que sepamos
exactamente las vacaciones
que tienes en la cabeza.
INFORMACIÓN Y RESERVAS
Avda. Alameda Camilo Sesto, 55 03803 - ALCOI
965522312
Halcón viajes
SABEMOS DE VIAJEROS

HIPERBER
vos desitja a tots
¡BONES FESTES!

Agost
Albatera
Alcoi
Alginet
L'Alfàs del Pi
Alacant
Almoradí (2)
Altea
Asp (3)
Banyeres de Mariola
Benejússer
Benidorm
Biar
Bigastre
Bunyol
Callosa d'en Sarrià
Callosa de Segura
Castalla
Catral (2)
Caudete
Cox
Crevillent (2)
Dolores
L'Altet
Formentera del Segura
El Campello
Elx (19)
Elda
El Fondó de les Neus
Ibi
La Foia
La Romana
Les Baies
Monfor
Monòver
Muro d'Alcoi
Mutxamel
Novelda (2)
Onil
Ontinyent
Paiporta
Petrer
Pilar de la Foradada
El Pinós (2)
Rafal
Redovà
Sant Isidre
Sant Joan
San Pedro del Pinatar
Sant Vicent del Raspeig
Santa Pola (2)
Saix
Torrellano
Torrevella
Villena
Xacarella
Xàtiva
Xixona

MÉS DE 80 CENTRES AL SEU SERVEI

OFICINES CENTRALS:
Crta. Elche-Crevillente, km. 3
966 10 80 80 • info@hiperber.es
03293 Elche (Alicante) • Apdo. Correos 1992
www.hiperber.com

Marques blanques.
Marques líders.
Els productes més frescos i...
TOT MÉS BARAT

HIPERBER

Sentir-se acompanyat té un valor incalculable

En els últims anys, a Caixa Ontinyent hem destinat 30 milions d'euros obra social per a fer dels nostres pobles un lloc on els nostres joves volen quedar-se, i els nostres majors se senten acompanyats.

Descobreix el valor incalculable de ser client de Caixa Ontinyent.

Caixa Ontinyent

ROTATEX, S.L.

TINTES, ESTAMPADOS Y RECUBRIMIENTOS

REGIA TEXTIL

DIGITAL PRINTING

PARTIDA JOVADAS - CTRA. SERELLES, S/N, APDO. 167
03820 COCENTAINA (ALICANTE) T. 966544325
WWW.ROTATEX.NET - WWW.REGIATEXTIL.COM